

სხილი უმკომიდეი

ოქტომბერი № 9
ფასი 5 ლარი

სამს-პროექტი:
ოთარ იოსელიანის
„ბაღები შემოდგომით“

სამს-პროექტი:
ისრაელი

დამატება
არქიტექტურა და მშენებლობა

ნანუკა ხუსკივაძე
ოლეგ მიხეივი
რუსუდან ლორთქიფანიძე
ახალი სერიალი

ჩინელი ანუ ინატრე რამე

ახალგაზრდა შემოქმედთა კონკურსი

PANTENE

ძლიერი თმის ძირითადი ელემენტი

ახალი კოლექცია

ხშირი და კლიერი

ხელს უწყობს თხელი და
დასუსტებული თმის გაძლიერებას.
თმა უფრო ხშირი ხდება.

სან-ანტონიო, ტეხასი

ეს არ არის წამახალისებელი აქცია ეს KLM-ის ახალი რეგულარული ფასებია:

ეკონომიური კლასი

ევროპა \$ 379* -დან

ჩრ. ამერიკა \$ 599* -დან

ბიზნეს კლასი

ევროპა \$ 1199* -დან

ჩრ. ამერიკა \$ 2599* -დან

KLM-ის საუკეთესო ფასების მისაღებად
ყოველთვის შეამოწმეთ www.klm.ge

დამატებითი ინფორმაციისთვის დაუკავშირდით თქვენს

სამოგზაურო სააგენტოს ან

ავიაკომპანია KLM-ის სათაო ოფისს:

(995 32) 920079, 920023

ელ-ფოსტა: reservations@klm.com.ge

*ფასები არ შეიცავს აერობორტის მოსაკრებელს

AIR FRANCE KLM

ვაკის საცურაო აუზი და ფიტნეს-კლუბი

25 25 75

ი. ჭანჭანაძის ბანზირი №49ბ

www.vakefitness.ge

LAVAZZA
ITALY'S FAVOURITE COFFEE

„ბბ კომპანი“, კოსტავას 26, ტელ.: 98 40 24

www.lavazza.com

სტუდია ჯორჯია

სხალი

შოკოლადი

წარმოებიდან

დაბრუნდი

ახალგაზრდა შემოქმედთა კონკურსი

- კონკურსში მონაწილეობა შეუძლიათ 20-იდან 35 წლის შემოქმედებს
 - საკონკურსო ნაშრომები მიიღება 10 ნოემბრამდე
 - დამატებითი ინფორმაციისთვის იხილეთ ანკედა, რომელიც თან ახლავს ჟურნალს
- ან ვებ გვერდი www.shokoladi.ge

ტალკომპანია იბელი

მწერლობა

ფოტობრაფია

ილუსტრაცია

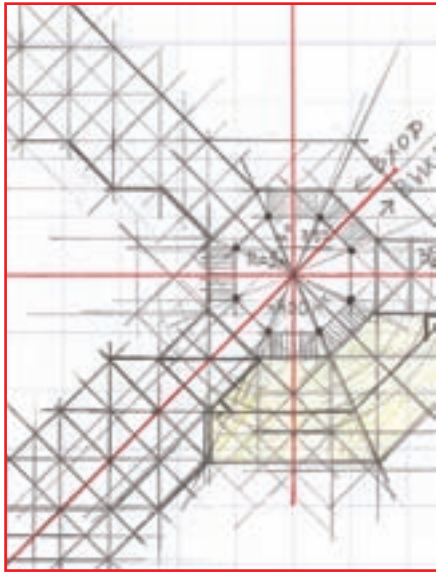
www.shokoladi.ge

გააკეთე შენი ნახტომი

რუსუდან ლორთქიფანიძე
არქიტექტორი რეჟისორი
ავტორი: თამარ ბაბუაძე

16

ოლეგ მიხეივი
ფოტოგრაფი

ავტორი: ანა კორკია-სამადაშვილი

30

სვეც-პროექტი:
ოთარ იოსელიანი

ავტორი: სალომე კიკალაიშვილი

42

ოქტომბერი

№ 09

სერიალი

ჩინელი ანუ ინატრა რაბე

ავტორი: ანა კორკია-სამადაშვილი
ყდის ფოტო: ნიკო ტარიელაშვილი

33.160

სვეც-პროექტი: ისრაელი

ავტორი: შორენა შავერდაშვილი

76

რეჟისორი შორენა შავერდაშვილი
რეჟისორის თანაშემწე ნატა ფედოსევა
არტ რეჟისორი ლიზა ასათიანი

ფოტო დავით მესხი
ლევან ხერხეულიძე
ნიკო ტარიელაშვილი

სტილისტი გაგა ლომიძე
ილუსტრაცია მაია სუმბაძე / გიორგი მარი

დიზაინი დავით თეთრაძე

დისტრიბუცია მიხეილ დგებუაძე
მიხეილ მამუჩიშვილი

ნანუკა ხუსკივაძე
ბარაბაშქა

ავტორი: სალომე კიკაღიანი

58

სტივენ ბრაუნი
მენეჯერი ოპერაში

ავტორი: თამარ ბაბუაძე

69

ეტიბარ ქერიტი

ავტორი: შორენა შავერდაშვილი

88

დოვერ კოსაშვილი

ავტორი: შორენა შავერდაშვილი

102

ფოტო ესეები

ავტორები: დავიდ ლეიტორი
დავით მესხი

112

შიმონ პერესი

ავტორი: შორენა შავერდაშვილი

132

ნომერზე მუშაობდნენ:

ანა კორძაია-სამადაშვილი
თამარ ბაბუაძე
სალომე კიკაღიანი
დათო ტურაშვილი
გიორგი გვახარია
ეტგარ კერეტი

publishing

გამომცემელი

შპს „ემ ფაბლიშინგი“
მისამართი: თბილისი 0105,
ფალიაშვილის ქ. 108
ტელ./ფაქსი: 23 37 31

ელ-ფოსტა: mpublishing@caucasus.net

© “M Publishing” საავტორო უფლებები დაცულია.
ჟურნალში გამოქვეყნებული მასალების ნაწილობრივი
ან მთლიანი გამოყენება აკრძალულია.

რეკლამის განთავსება

შპს „მსა თბილისი“
მისამართი: ფალიაშვილის ქ. 108
ტელ./ფაქსი: 23 37 31
ელ-ფოსტა: msa@msa.ge

სტამბა

შპს „სეზანი“
მისამართი: თბილისი,
წერეთლის გამზ. 140
ტელ.: 35 70 02
ელ-ფოსტა: lika@cezanne-web.com

რედაქტორისგან

მიხარია, რომ შემოდგომა დადგა და „ცხელი შოკოლადის“ ახალი ნომრისათვის კვლავაც ვწერ „რედაქტორის სვეტს“. ამ ნომრის სპეც-პროექტზე მე მომიწია მუშაობა და გულწრფელად გეტყვით, რედაქტორობაზე სასიამოვნო „ცხელი შოკოლადისთვის“ წერილების წერა ყოფილა. კარგი იქნება, თუ თქვენც სიამოვნებით წაიკითხავთ ჩანაწერებს ისრაელზე, მწერალ ეტგარ კერეტზე, რეჟისორ დოვერ კოსაშვილზე, პოლიტიკოს შიმონ პერესზე და, რაც მთავარია, დაათვალიერებთ ფოტო ესეებს იერუსალიმზე. დავიდ დექტორი უკვე 30 წელია იერუსალიმში ცხოვრობს და თითქმის ყოველდღე იღებს ფოტოებს. მესხი და მე კი მხოლოდ ორი დღით ვესტუმრეთ იერუსალიმს და მისი ფოტოები მისივე სიზმრების გაგრძელებას ჰგავს. მოკლედ, ეს ყველაფერი თავად უნდა ნახოთ.

ოთარ იოსელიანის ახალი ფილმის სამთვიანი გადაღებებიდან, როგორც იქნა, დაგვიბრუნდნენ ნიკო ტარიელაშვილი და გადაღებების „ოფიციალური დამკვირვებელი“ სალომე კიკალეიშვილი. ნიკოს, სალომეს და „ცხელი შოკოლადს“ აქვთ პატივი წარმოგიდგინონ იოსელიანის ახალი ფილმის (რომლის პრემიერაც, სავარაუდოდ, ზაფხულში შედგება) „ბალები შემოდგომით“ ექსკლუზიური ფოტო-პრემიერა!

თამარ ბაბუძე რომ „love story“-ების დიდოსტატი იყო, ეს „ცხელი შოკოლადის“ მკითხველმა ალბათ უკვე იცოდა. მაგრამ უნივერსიტეტის რექტორს, ქალბატონ რუსუდან ლორთქიფანიძესაც თუ გაახსენებდა თავის შეყვარებულობის ხანას, ამას ნამდვილად არ მოველოდით.

ყველაზე სახალისო სიახლე ჩვენს ჟურნალში ანა კორძაია-სამადაშვილის ახალი საჟურნალე სერიალია. „ჩინელი ანუ ინატრე რამე“ ერთი ამოსუთქვით იკითხება და მისი პერსონაჟები შეიძლება გეცნოთ კიდევ. ნესტან ნიჟარაძე, იგივე ლიზა, რეალურ ცხოვრებაში ფოტოგრაფი და ჟურნალისტი, ჩვენს სერიალში კი სიმდიდრის მაძიებელი, არცთუ ისე დაზუსტებული პროფესიის ქალი. ზურა ალავერდაშვილი, ოპერატორი და ფრიად წარმოსადეგი ყმანვილი, ანამ ქალების წარუმატებელ მუსუსად და პესიმისტად აქცია. სერიალში სხვა პერსონაჟებიც არიან, მაგრამ აბა, ყველაფერს წინასწარ ხომ ვერ მოგიყვებით!

ბოლოსთვის შემოვიტოვე „ცხელი შოკოლადის“ ყველაზე სერიოზული სიახლე.

დაბოიანი ახალგაზრდა შემოქმედთა კონკურსია და მისი მიზანი ახალი, საინტერესო ავტორების წარმოჩენაა. კონკურსის სამ კატეგორიაში (მწერლობა, ფოტოგრაფია და ილუსტრაცია) უკვე ვინყებთ კონკურსანტთა ნამუშევრების მიღებას. გამარჯვებულები ფულად პრემიებთან ერთად, „ცხელი შოკოლადის“ სამუშაო კონტრაქტებსაც მიიღებენ. ჩვენი პარტნიორები – ტელეკომპანია „იმედი“ და რადიო „უცნობი“ განსაკუთრებულ პრემიებსაც დაანებსებენ. დაჯილდოების ცერემონიალი 25 დეკემბერს, ზუსტად „ცხელი შოკოლადის“ დაბადების დღეს გაიმართება.

კონკურსში მონაწილეობის მსურველებს დამატებითი ინფორმაციისათვის ჟურნალის გადაფურცვლა ან ჩვენი ახალი (ჯერ კიდევ დაუმთავრებელი) ვებ გვერდის (www.shokoladi.ge) მონახულება მოუწევთ.

„ცხელ შოკოლადს“ იხილავთ თბილისის მეექვსე საერთაშორისო კინოფესტივალზეც, რომელიც 4 ოქტომბერს იხსნება.

მოკლედ, თავს აღარ მოგანატრებთ და ახალი ნომრის გამოსვლამდე, კიდევ ბევრჯერ შევხვდებით.

ქირის შაკელაძე

ჩვენი ავტორები

სალომე კიკალიშვილი

კარგია დასვენება. თან, კარგი დასვენება. მით უმეტეს, თუ ეს ხანგრძლივი სამუშაო პერიოდის შემდეგ ხდება. თან, რაც შეიძლება საინტერესო ადგილას, მრავალფეროვანი შთაბეჭდილებების და ემოციის ფონზე. მაგალითად... პარიზში; მაგალითად... გადაღებებზე. ოთარ იოსელიანის გადაღებებზე. ხოლო თუ ეპიზოდურ როლშიც ამოჰყავი თავი, ხომ... ნუ, იტყვი, ერთი რუსული გამოთქმისა არ იყოს, «приятное с полезным»-ო, ზუსტად ისე ყოფილა შენი საქმე.

ანუ, საინტერესო ამბები ნახე? ნახე. კინოში გამოჩნდები ნამით? (რა თქმა უნდა, თუ რეჟისორის მოქნეულ მაკრატელს არ შეენიერე) ალბათ გამოჩნდები. და ჟურნალისტთვის მასალასაც ჩამოიტან. თან როგორს? ექსკლუზიურს. მეტი რალა უნდა ინატროს კაცმა? სრული ბედნიერებისთვის ესეც საკმარისია.

გადაღებები ყოველთვის საინტერესო და ძალიან „ცოცხალი“ პროცესია. მთელი თავისი სირთულეებით, პრობლემებით და საინტერესო იმპროვიზაციებით. მით უმეტეს, როცა საინტერესო რეჟისორთან, საინტერესო ქვეყანაში აღმოჩნდები. ზიხარ შენთვის, განმარტოებით (რადგან იქ, როგორც წესი, ყველა თავის საქმეშია ჩაფლული) და აკვირდები ყველაფერს: როგორ აწყობენ საჭირო დეკორაციას, როგორ მუშაობს რეჟისორი მსახიობებთან; როგორ დგას სანწყალი ხმის ასისტენტი ანტუანი უზარმაზარი, მძიმე ჯოხით, რომელსაც ბოლოში ვეებერთელა ბუსუსა მიკროფონი აქვს ჩამოცმული; რას აკეთებს ხმის რეჟისორი ჟერომი, რომელსაც ძალიან არ უყვარს ემირ კუსტურიცასთან ბოლო ფილმზე მუშაობის შესახებ საუბარი (თავისი მიზეზები აქვს კაცს!)...

მოკლედ, მოსაყოლს რა გამოლევს?!... ხომ გითხარით, ემოციებით და შთაბეჭდილებებით დახუნძლული ვარ-მეთქი. მთავარია, არაფერი არ დამავინწყდეს და მოგიყვებ, თორემ...

ანა კორძია-სამადაშვილი

ერთ მანანალას ჰკითხეს:

– არა გრცხვენია, ასეთი ჭუჭყიანი პერანგი რომ გაცვია?

– გაისვარა და რა ვქნა? – უპასუხა მანანალამ.

– გარეცხე! – მიუგეს მას.

– მერე კიდევ გაისვრება, – უპასუხა მანანალამ.

– მერე კიდევ გარეცხავ, – დაარიგეს კეთილისმსურველებმა.

მანანალას გაეცინა:

– ნუთუ გგონიათ, რომ ღმერთმა ამქვეყნად იმისთვის გამაჩინა, რომ პერანგი ვრეცხო?

ჩემო ძვირფასებო! ნუთუ გგონიათ, რომ ამქვეყნად იმისთვის ვართ გაჩენილი, რომ ვიმუშაოთ და ვისაც არ დაეზარება, ყველამ ნერვები გვიშალოს? არა და არა! ჩვენ უნდა გავერთოთ და ვიხალისოთ, და სერიאלად ნოდებული დაუმთავრებელი ამბავი ამის საუკეთესო საშუალებაა. ის გონების დაძაბვას არ ითხოვს, მის კითხვას ცოტა დრო მიაქვს, – სამაგიეროდ, ბლომად საჭორაო მასალას იძლევა. და, რაც მთავარია, “ჩინელი” მუდამ სიხარულით აგივსებთ გულს, რადგან დანამდვილებით ვიცი: სხვისი სისულელე ყოველთვის გვახარებს, თუნდაც იმ პრინციპით, რომ თავი ნაკლებად სულელები გვგონია.

მე კი ისიც ძალიან გამეხარდება, თუ მკითხველი თავადაც ინატრებს რამეს. თავად ნახავთ – ჩემს საყვარელ, ბრიყვ გამირებსაც კი ყველა სურვილი უსრულდებათ. პრობლემა მხოლოდ ისაა, რომ მათაც, ჩვენი არ იყოს, ვერ გაუგიათ, რა უნდათ...

გიორგი გვახარია

კბილი როცა მტკივა, სულ მიქელანჯელო მასხენდება ხოლმე.

14 წლის მიქელანჯელო ბუონაროტიმ, მოქანდაკე ბერტოლდოს მონაფემ, მასწავლებლის ეზოში ბებერი ფავნუსის თავი დაინახა და გადანყვიტა, მარმარილოს ასლი შეესრულებინა. როგორც კი სამუშაო დაასრულა, სახელოსნოში ლორენცო ბრწყინვალემ შემოიარა, შეხედა მიქელანჯელოს ასლს და უთხრა, ფავნუსი კი დააბერე, მაგრამ დაგავინყდა, რომ ბებერებს ასეთი ლამაზი კბილები არ აქვთო. მიქელანჯელო არ დაიბნა, ამოუგდო თავის ფავნუსს ერთი ზედა კბილი, ღრძილში კი დიდი ნახვრეტი გაუკეთა.

ჩვენს რედაქტორზე ვფიქრობდი. ნეტა უყვარს მიქელანჯელო? თუ უყვარს, გაუგია, ალბათ, მისი სიტყვები - ადამიანის ფეხი ბევრად უფრო კეთილშობილურად გამოიყურება, ვიდრე ჩექმაო... რაც იმას ნიშნავს, რომ ნახატი, თუ გნებავთ უბრალო ხაზი, ყველაზე კეთილშობილურია ხელოვნებაში - უფრო ლამაზი, ვიდრე ფერადი სურათი; უფრო ნარმტაცი, ვიდრე დასრულებული და გრანდიოზული ტაძარი.

რაც იმას ნიშნავს, რომ ესკიზი - ხელოვნების მეფეა, ნონ ფინიტო კი - კულტურის არსი.

ჰოდა, რატომ არ შეიძლება ესკიზები, დაუსრულებელი სტატიები ვნეროთ “შოკოლადისთვის”? რა საჭიროა ორნამენტები, ჩახვეული ფრაზები, დეკადენტური ჩუქურთმები? რატომ უნდა დავკარგოთ დრო? მით უმეტეს, როცა ისე გტკივა კბილი, რომ ლამის თვითონ გაიკეთო ღრძილში ნახვრეტი.

თვითონ გაიხვრიტო ღრძილი, რადგან შვილი არ გყავს ჯოგების მფარველად, ფავნუსად რომ გაქციოს.

თვითონ გაიხვრიტო, რადგან ექიმთანაც ვერ მიდიხარ - არ გცალია, სტატია უნდა დანერო “შოკოლადისთვის”!

თამარ ბაბუნაძე

სარედაქციო Brainstorming-ის დრო რომ დგება, საშინელი ნევროზი მიპყრობს. ვნერვიულობ, რომ დამიმთავრდებიან — ერთხელაც იქნება და ადამიანები ამომენურება, ველარავიზე ველარ დავნერ; იმიტომ, რომ აღარავინ დარჩება საინტერესო. ამ ნერვული შეტევის საფუძველს ხშირად თვითონ ჩვენს ქალაქში ვპოულობ. და როცა ამ ქალაქის წარმოდგენას მოვიზიდომებ ხოლმე, თვალებს დავხუჭავ და მეტეხის და ვანტანგ გორგასლის ძეგლის ნაცვლად, ვხედავ უბრალო წრეს, რომელზეც ქრონიკულ რეჟიმში მოძრაობენ ადამიანები. ისინი იცვლიან ერთმანეთს, იცვლიან პოზებს, ფრაზებს, ტანსაცმელს, და ერთხელაც არ უჩნდებათ მიმართულები/ტენდენციის გამოცვლის სურვილი.

როცა დახუჭული თვალების სიბნელეში ამ წრე-ქალაქს ვხედავ, ფეხებითაც რომ ჩამომკიდონ, არავისზე დანერის სურვილი არ მიჩნდება.

ახლაც ასე იყო. მაგრამ კიდევ კარგი, ნერვული შეტევის სალამოსვე ვაჟას კვარტლებში, ერთ აივანზე აღმოვჩნდი, ნითელ ქიქაში ჩასხმული შავი ღვინით. სამი გოგო სამ ისტორიას ყვებოდა - ყველაზე ბანალურ სათქმელს სიტყვებით, ყველაზე უთქმელს - ქიქის ტურთან მიტანით და თითო ყლუპი ღვინით. კვარტლებში შუქი ენთო და ფანჯრებს მიღმა, ადამიანები თავიანთ ისტორიებში თავიანთ როლებს თამაშობდნენ. ჩუმ ღამეში ყნოსვას იმდენი საინტერესო ამბის სუნი სცემდა, რომ ახლა, ამ წამს, გადავწყვიტე ცოტა რამ მაინც ვთქვა იმ სალამოს გაფიქრებულიდან:

მიხარია, რომ:

ნევროზი მართლა ნევროზი ყოფილა და თბილისში მაინც რჩებიან ადამიანები, რომელთაც გეომეტრიული ფიგურები საერთოდ არ უყვართ, თბილისურ წრეზე სიარული ხომ - საერთოდ.

საინტერესო ადამიანებს ამქვეყნად არაფერი დალევს.

განწყობის თეორია მაგარია!

რელაქსი - კიდევ უკეთესი!

ნიუ იორკი და კუს მთის რეზერვაცია - საერთოდ! თუმცა, ეს ზედმეტი იყო, ამაზე ცოტა მოგვიანებით, ორიოდ “ცხელი შოკოლადის” შემდეგ. საინტერესო ისტორიების და ადამიანების კასკადი მერე (წა)იკითხეთ. ვინ თქვა, გათავდებიანოო?

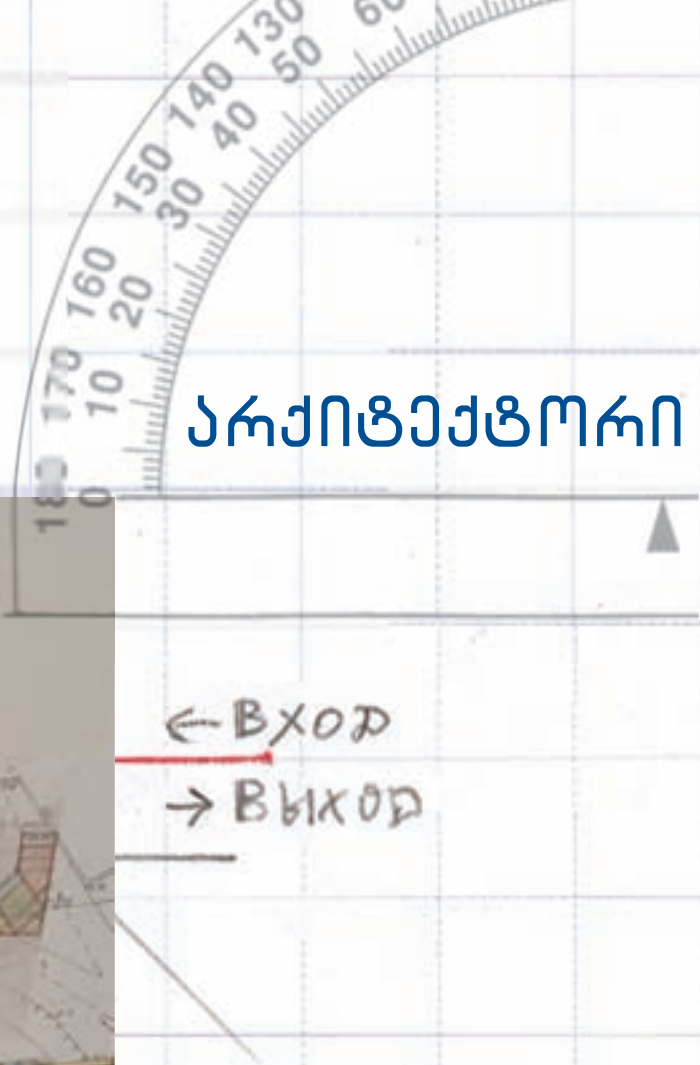
ავტორი: თამარ ბაბუაძე

ფოტო: ლევან ხერხეულიძე / ოჯახის პირადი არქივი

ტექსტში გამოყენებულია ფრაგმენტები გოგა ბერიძის ნამუშევრებიდან

არქიტექტორი რეკტორი

რომში არის ერთი უბანი, სახელად პარიოლი. ის თბილისური ვაკესავით ექსკლუზიურ დასახლებად არის ჩაფიქრებული. პარიოლის განსაკუთრებით დიპლომატები და ფინანსურად წარმატებული რომაელები წყალობენ. სასტუმრო “ლორდი ბაირონი” - უბნის ერთ-ერთი მშენებელი კი ტურისტებს ასეთი ფრაზით იზიდავს ხოლმე: თქვენ რამდენიმე ნაბიჯი გაშორებით ბორგეზეს მუზეუმსა და ბორგეზეს პარკს. აქვეა ესპანეთის მოედანიც. მოკლედ, ცენტრში ხართ, მაგრამ თან ქალაქის ხმაურისგანაც დაცულად გრძნობთ თავს.

პარიოლიში ბევრი ლამაზი პიაცა და მყუდრო ქუჩაც შედის. ერთ-ერთი მათგანია ქუჩა, სახელად ლიმა, იგივე ვია ლიმა. მოქმედება, რომელზეც ქვევით ვიამბობთ, სწორედ ვია ლიმას შვიდ ნომერში მდებარე სახლში მოხდა.

ლამის 11 საათი იყო. სასტუმრო ოთახის ფანჯრებიდან შუქი გამოდიოდა. ცოლ-ქმარი ტელევიზორს უყურებდა. შვილიშვილებს უკვე ეძინათ. ბარგი თითქმის ჩალაგებული ჰქონდათ. სამ დღეში ელჩს დიპლომატიური მოღვაწეობის ვადა ეწურებოდა და თბილისში ბრუნდებოდა. ამ უკვე ძილისკენ გადახრილ დროს, მოულოდნელად ტელეფონმა დარეკა. გაბმული ხარი საერთაშორისოს ჰგავდა. “ვინ უნდა იყოს? თბილისში პირველი საათია”. ზურაბ ჟვანია რეკავდა. რამდენიმე წუთის შემდეგ, ელჩმა ყურმილი დაკიდა და დაბნეულმა თქვა, “ხვალ დილას თბილისში უნდა ვიყო, ჩემს კანდიდატურას უნივერსიტეტის რექტორის პოსტზე წარადგენენ”.

რუსუდან ლორთქიფანიძისგან ინტერვიუების აღება იმ დილიდან დაიწყო. მისი ერთ-ერთი პირველი ფრაზა “არაფერი ვიცი, გუშინ ღამით დამირეკეს, და დღეს დილას ჩამოვედი” - ბევრისთვის, უბრალოდ, უცნაურად, ბევრისთვის კი, სენსაციურადაც აღიქვამდა. ამავე ფრაზითა და ერთბაშად დაბნეული, მშრალი, მაგრამ თავაზიანი ღიმილით გახდა რუსუდან ლორთქიფანიძე ცნობილი სახე.

Ambasciata della Georgia - Palazzo Pierret

Roma

ის არის:

სტატუსით - რექტორი;

აზროვნების ფორმით - არქიტექტორი.

მისი სამსახურეობრივი გარემო: უნივერსიტეტი, რომლის კარგი დროც იყო - სავსე აუდიტორიები, ცხელი რადიატორები და მასტიკიანი ნახერხით ქუჩყიანი ფეხსაცმლისგან დაცული იატაკი;

უნივერსიტეტი, რომლის ანმყოც არის: შინაგანი და გარეგანი რემონტი.

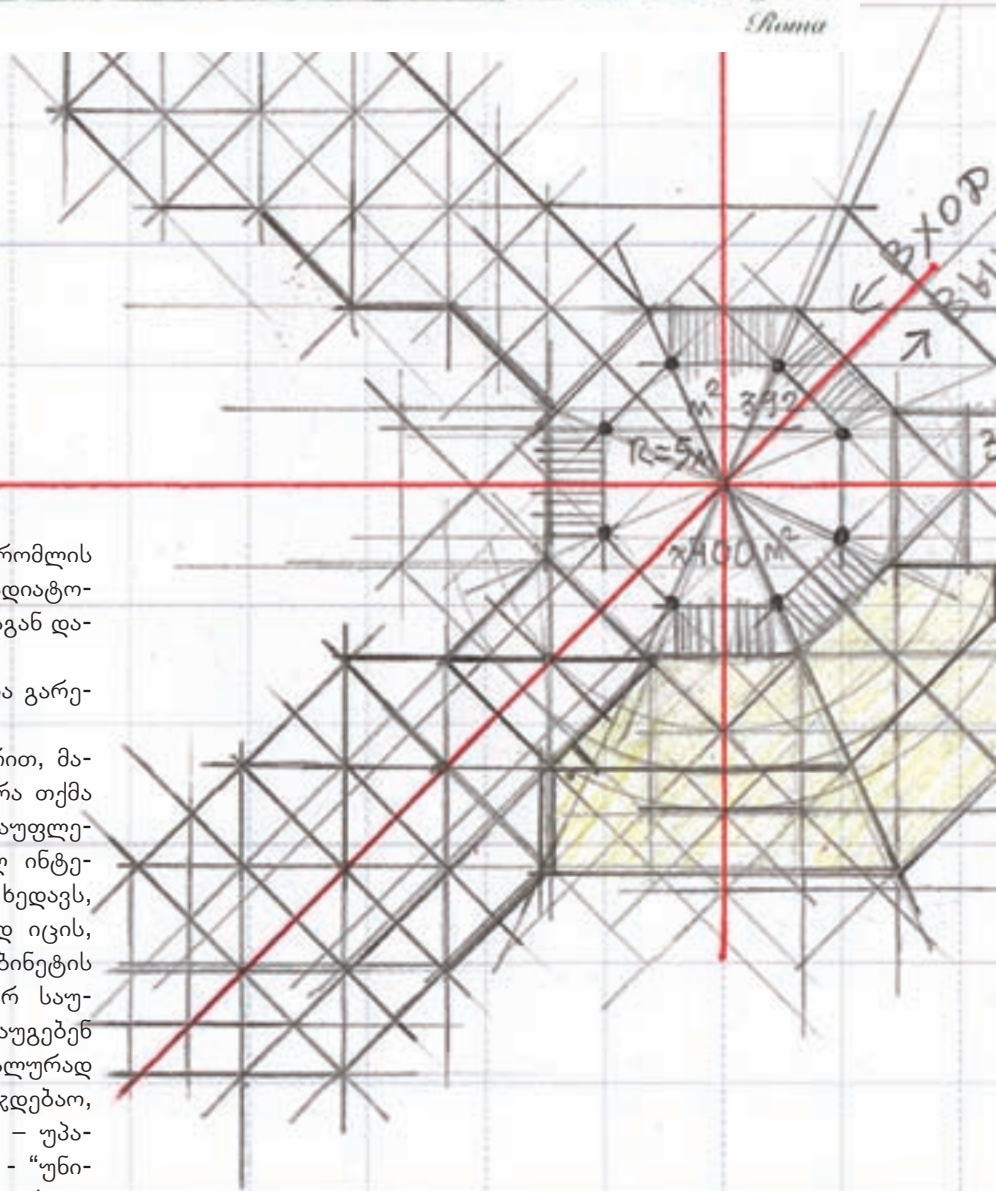
მიკროგარემო: კაბინეტი ტყავაკრული ორმაგი კარით, მასიური ხის მაგიდითა და მასიური ხის სავარძლით. რა თქმა უნდა, ეს არ მოსწონს - ღიად დეკლარირებულ ძალაუფლებას და საამისოდ შექმნილ განზრახ დამთრგუნველ ინტერიერს ვერ იტანს. თავის ძლიერებას დემოკრატიაში ხედავს, კომფორტს - თანამედროვეობაში. ამიტომ, ზუსტად იცის, როგორ კაბინეტში იმუშავედა სიამოვნებით. კაბინეტის პროექტის შესახებ ყველასთან დიდი ხალისით ვერ საუბრობს, მაგრამ ხვდება, უცხოელები მშვენივრად გაუგებენ და რამდენიმე ხნის წინ, ამერიკელ სტუმარს დეტალურად აუწერა საკუთარი ჩანაფიქრი. ეს პროექტი რა დაჯდებაო, დაინტერესდა ამერიკელი, სულ ცოტა - 25 ათასიო, - უპასუხა. მაგრამ სამუშაო ოთახს ჯერ ვერ განაახლებს - "უნივერსიტეტში იმდენი რამეა შესაცვლელი, კაბინეტით ვერ დავინწყებ".

ოჯახური გარემო: ცხოვრობს ბაბუის აშენებულ სახლში მეუღლესთან, ასევე არქიტექტორ გოგა ბერიძესთან ერთად, უფროსი შვილი, ეკა ოჯახთან ერთად იტალიაში ცხოვრობს, სანდრო ოჯახთან ერთად - თბილისში.

რექტორის სახლს სიძველე გამოფენილ ნივთებსა და ფოტოებზეც ეტყობა. ეს გარემოა, რომელიც უყვარს და დიდ პატივს სცემს, თორემ წარსულის რელიქვიებს განგებ არას-

დროს ინახავს, ყოველთვის წინ იყურება, ან დღევანდელი დღით ცხოვრობს.

ოჯახის განსაზღვრება: "თუ არქიტექტურული ტერმინოლოგიით გნებავთ, ჩემი ოჯახი მონოლითურია. ჩვენ ერთმანეთთან საერთო ინტერესები გვაკავშირებს; არა ყოველდღიური, არამედ ცხოვრებისეული ინტერესები, რაც არის ხელოვნება, კარგი წიგნების კითხვა, საინტერესო ხალხთან ურთიერთობა. ამით ყოველთვის განებივრებულეები ვართ.

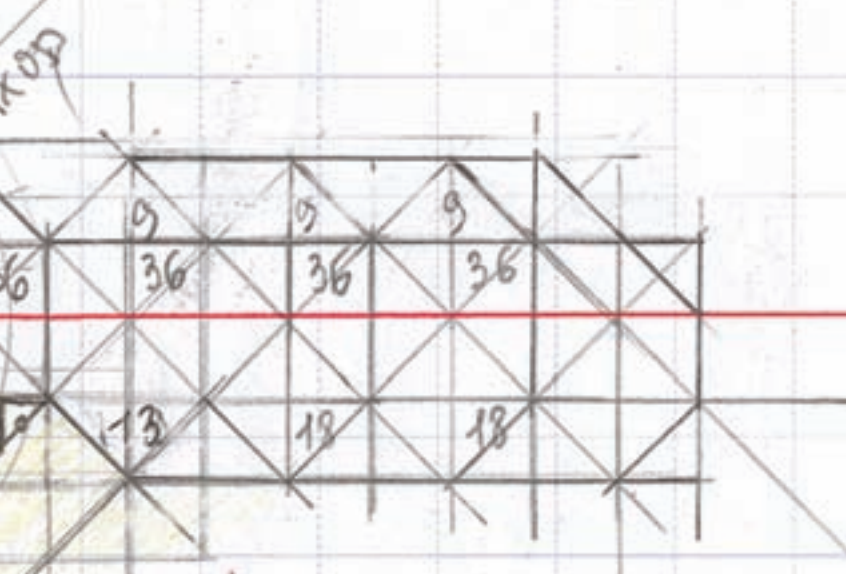

+9.00 +11.50 BERAXDA

11:500

8/06/05

ჩვენს ოჯახში ყველას ჩვენ-ჩვენი ადგილი გვაქვს. ვერ ვიტან, როცა მშობლები შვილებში თავიანთ არარეალიზებულ ოცნებებს დებენ. შვილს, ცხადია, ბევრი რამ უნდა მისცე, მაგრამ არჩევანის საშუალება უნდა დაუტოვო”.

დღეს ამ მონოლითური ოჯახის სტუმრები ვართ. სახლში სიხალვეათა. მათ თბილისურ ცხოვრებას შვილები “აცდენენ”. შინ რექტორს მეუღლე ელოდება ხოლმე. “ოჰ, მოხვედი, რუსიკო?” - ეს ფრაზა გაღებულ კართან, ხშირ შემთხვევაში, გვიან საღამოს გაისმის. რექტორი შინ შებინდებისას ბრუნდება. მაგრამ ამაში არაფერია უცხო. დღევანდელ რექტორს ყოველთვის ჰქონდა თავისი საქმე. მცირენალოვან ბავშვებთან დარჩენას ხშირად ქმარი კისრულობდა, ცოლი იტალიური არქიტექტურის საკვლევად რომს თვეობით სტუმრობდა, მანამდე კი ასპირანტურის კურსებს მოსკოვში გადიოდა. ეს ყოველთვის შეთანხმებულად ხდებოდა, ოჯახური სკანდალების და მინიმალური გაღიზიანების გარეშეც.

როგორც ჩანს, ცხოვრების ასე აწყობაში ცოლ-ქმარს პროფესია დაეხმარა; პროფესია, რომელიც მათთვის აზროვნების ფორმად იქცა (კორბუზიეს ამ ფრაზას რუსუდან ლორთქიფანიძე ყველაზე ხშირად იმეორებს ხოლმე). და რადგან რექტორიც და მისი მეუღლეც კარგი არქიტექტორები არიან,

წარმოიდგინეთ იმ სახლისა და ოჯახის სიმყარე, რომლის საძირკვლის ჩაყრაზეც ერთბაშად ორმა არქიტექტორმა იმუშავა - რუსუდან ლორთქიფანიძემ და გოგა ბერიძემ.

ახლა ისინი გოგას სახელოსნოში სხედან, ორიგინალში მწვანე, დღეს კი დაძველებული და დაფხაჭნილი სამუშაო მაგიდის გარშემო. სხედან და ჩართული დიქტოფონის გასაგონად, ერთად განვლილი ცხოვრებიდან ისეთი რალაცეების გახსენებას აპირებენ, რომ როგორმე თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის რექტორის love story დამაწერინონ.

არადა, სიყვარულამდე შორია, გზად ისევ ის სიტყვა - არქიტექტურა გველობება. მხსნელად გოგა ბერიძე გვევლინება: “რუსიკო, სულ თემიდან უხვევ. ამ დიქტოფონს შენი ცხოვრება აინტერესებს”.

რუსუდანი: “აჰ, მართლა, რა გაინტერესებდათ?”

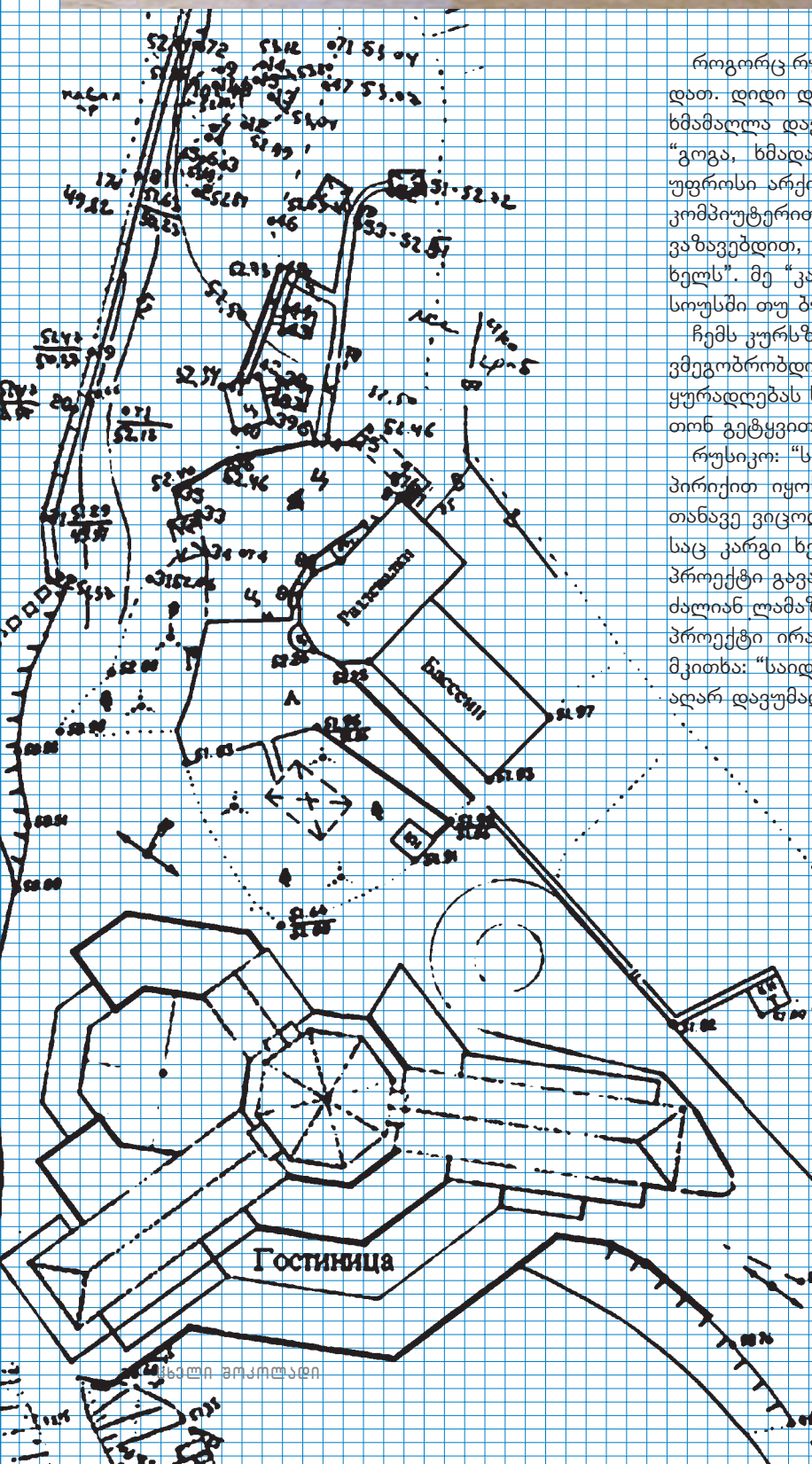
გოგა: “მაგ ამბის ჩვენ-ჩვენი ვერსიები გვაქვს. ჩვენ-ჩვენ ვერსიას მოგიყვებით, თუ გნებავთ”.

Recording (სტუდენტობა)

რუსიკო: ჩვენ ერთად ვსწავლობდით. პოლიტექნიკური ინსტიტუტის პირველი კორპუსი ხომ გახსოვთ, აი, გარედან მომრგვალებული და შემინული რომ არის? შენობის ეს მრგვალი ნაწილი მეხუთე-მეექვსე სართულს ემთხვევა. ეს ჩვენი, არქიტექტორების ტერიტორია იყო. გაერთიანებული ორი სართულის უზარმაზარ ჭერსა და უზარმაზარ სივრცეს მხოლოდ ანტრესოლები ჰყოფდა. ამ არასტანდარტულ გარემოს, არქიტექტურის ფაკულტეტის საპროექტო ერქვა. იქ, სამუშაო მაგიდეზე, სტუდენტები თავისუფლად ტოვებდნენ სამუშაო იარაღს - საქალაქეებს, ტუშებს, სახაზავებს, ფანქრებს, თავს ისე გრძნობდნენ, როგორც შემოქმედებით სახელოსნოში. ირაკლი ციციშვილი უნიკალურ გარემოს გვიქმნიდა. საბჭოთა კავშირის გარეთ ნანახი ძეგლების შესახებ მაქსიმალურ ინფორმაციას გვანვდიდა, მოსკოვიდან დაბრუნებული პედაგოგებიც ნოვაციებით მოდიოდნენ. თან, ჩვენი ჯგუფები პატარა, მაქსიმუმ 15-კაციანი იყო. იცით, არქიტექტურა რალაცნაირად ინდივიდუალურ სწავლებას მოითხოვს, ჩვენ ეს გვექონდა.”

გოგა: “ისევ გადაუხვიე. მოკლედ, წარმოიდგინეთ, 60-იანი წლები იყო, 60-იანელები ინყებდნენ მოღვაწეობას, ახალი ტენდენციები იკვეთებოდა, სხვანაირი კინო კეთდებოდა... და რადგან არქიტექტურაც ხელოვნების ნაწილია, ეს სიახლეები ჩვენთანაც იგრძნობოდა.”

მ. 85/ს. 26

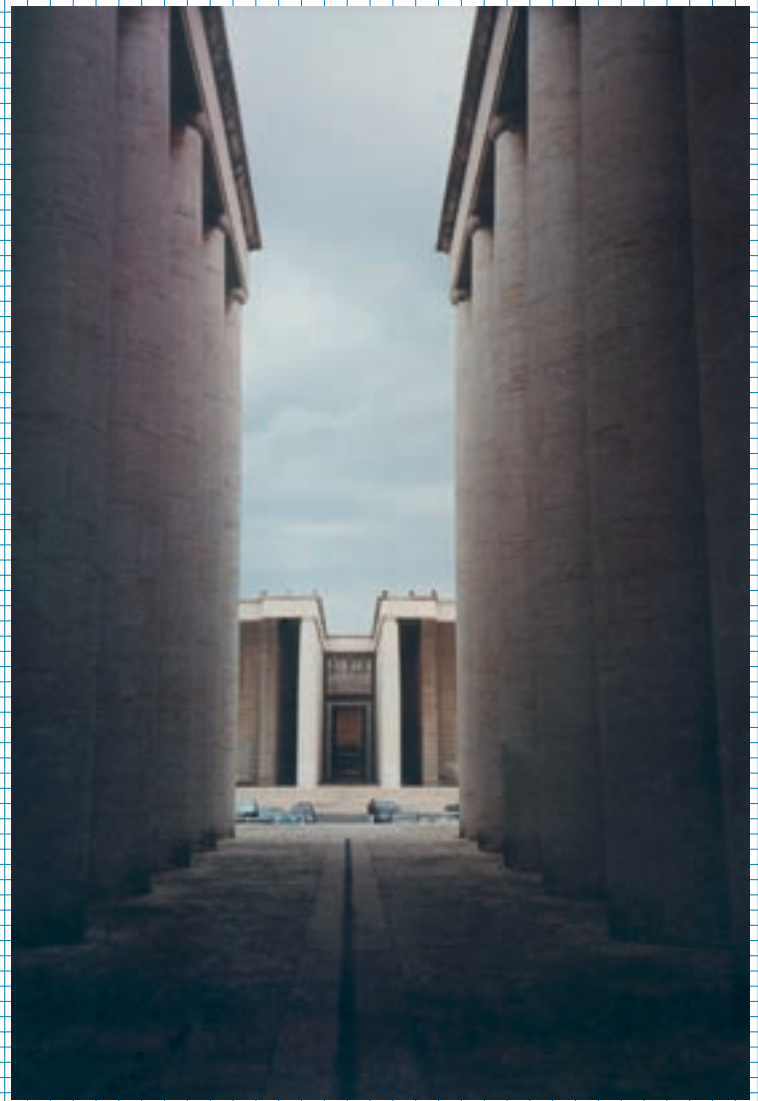
როგორც რუსიკომ გითხრათ, გარემოც სრულიად განსხვავებული გახლდათ. დიდი დარბაზი ექვს ნაწილად იყო დატისრული. მე თუ ლექციაზე ხმამალა დავინწყებდი ლაპარაკს, ტიხრის მეორე მხრიდან მაჩუმებდნენ: "გოგა, ხმადაბლა!" - ძალიან გულითადი დამოკიდებულება გვექონდა. უფროსი არქიტექტორები უმცროსებს ვეხმარებოდით. ახლა ყველაფერი კომპიუტერით კეთდება და ისაზება, მაშინ ხელით ვხაზავდით, ფერებს ვაზავებდით, ვღებავდით. ამიტომ დიდი მნიშვნელობა ჰქონდა ე.წ. "კაი ხელს". მე "კაი ხელი" მქონდა და ბევრ სტუდენტს ვეხმარებოდი. აი, ამ სოუსში თუ ბულიონში მოვიდა ეს ქალბატონი ჩვენთან.

ჩემს კურსზე ოთხი-ხუთი მაღალი ბიჭი სწავლობდა, კალათბურთელები. ვმეგობრობდით. თან, არც მე ვიყავი პატარა. ეს ჩვენი ჯგუფი გოგოების ყურადღებას სულ იტყუვდა. მე ვფიქრობ, რომ რუსიკო მჩანგლავდა, თვითონ გეტყვით, რომ მე ვჩანგლავდი."

რუსიკო: "საერთოდ, ასეა. რომ გგონია, ის შენი აღმოჩენაა, შეიძლება პირიქით იყოს; შეიძლება, პირველმა თვითონ შეგამჩნია. მე მოსვლისთანავე ვიცოდი, რომ უფროს კურსზე იყო ერთი გოგა ბერიძე, რომელსაც კარგი ხელი ჰქონდა და ნიჭიერი სტუდენტი იყო. ერთხელ რაღაც პროექტი გავაკეთე, მაგრამ ვერაფრით ვერ მოვუძებნე ანტურაჟი. გოგამ ძალიან ლამაზი ბაობაბის ხე დამიხატა. როცა განხილვის დრო დადგა და პროექტი ირაკლი ციციშვილს ვაჩვენე, ერთი შეათვალიერა ნახაზი და მკითხა: "საიდან არის ეს, из тысячи и одной ночи, или из Гоги Беридзе?" მე აღარ დაეუმალე და ვუპასუხე: "Из последней".

ჩემს კურსზე ოთხი-ხუთი მაღალი ბიჭი სწავლობდა, კალათბურთელები. ვმეგობრობდით. თან, არც მე ვიყავი პატარა. ეს ჩვენი ჯგუფი გოგოების ყურადღებას სულ იტყუვდა. მე ვფიქრობ, რომ რუსიკო მჩანგლავდა, თვითონ გეტყვით, რომ მე ვჩანგლავდი."

სახლი ბოკოლაძე

გოგა: “მოკლედ, ჩვენი ურთიერთობა იქ დაიწყო. საერთო ექსკურსიებზე დავდიოდით, ძეგლებს ვათვალიერებდით, ინსტიტუტში მისულები, წინა სალამოს ნანახ ფილმებზე ვმსჯელობდით.

მაშინ ამას “პრასმოტრს” ეძახდნენ. მე კინოსტუდიის ეზოში ვცხოვრობდი და “გრიმიორმა” შეზობელი მყავდა. მივიდოდა მასთან ლეილა აბაშიძე და ლაპარაკში დაუდევრად ეტყოდა: “Сегодня будет просмотр”. მორჩა, ეს ამბავი მისი ნასვლისთანავე ყველამ იცოდა. კინოსტუდიის ეზოს ერთ ნაწილში გისოსები გვექონდა გადაღუნული. ვთქვათ, იმ სალამოს “რვანახევარს” აჩვენებდნენ. დრო რომ დგებოდა, გაღუნულ ლობეში ვძვრებოდით და შევდიოდით. პირველად რომ რუსუდანი იქ ვნახე, მესიამოვნა. გონებაში პლუსი დაუწუნერე – “ა, ესე იგი, აქაც დადის”. მეორე “პრასმოტრზე” კი, ცხადია, უფრო დიდი ხალისით წავედი. ფილმის ნახვის შემდეგ იწყებოდა მსჯელობა, კამათი.”

რუსიკო: “ჩვენი ურთიერთობის საფუძველი სწორედ ეს იყო. შეხედულებების თანხვედრა, საერთო ინტერესები, ბევრი სასაუბრო თემა, ბევრი საერთო. კინოსტუდიის ჩვენებებს არც მე ვაცდენდი. თუმცა, სხვებთან შედარებით, პრივილეგირებული აღმოვჩნდი და ამ ფილმების უმრავლესობა უკვე ნანახი მქონდა. საქმე ის გახლავთ, რომ 16 წლის ვიყავი, როცა ჩემი და რუს დიპლომატზე გათხოვდა და საცხოვრებლად პრაღაში გადავიდა. 17 წლისამ დაბადების დღე იქ გადავიხადე და პრაღა ჩემი ზაფხულების განუყოფელი ნაწილი გახდა. ასე რომ, საზღვარგარეთი ჩემთვის უცხო არასოდეს

ყოფილა. მუდამ ჩამომეონდა დისკები, ნიგნები.”

გოგა: “არადა, როგორი აკრძალული იყო? რუსიკოს სიძეს პირდაპირ ეკითხებოდნენ ხოლმე: “Вы Набокова не везете?” ის დამაჯერებელი სახით პასუხობდა, რომ არა. არადა, ჩანთაში ედო.”

რუსიკო: “შინაგანადაც თავისუფალი ვიყავი. ამიტომ, ერთხელ ჩემს დასთან აგარაკზე, ჰამაკში სოლჟენიცინის გადაშლილი ნიგნი დამრჩა. ქალაქში რომ დავბრუნდით, ეს მერე ვთქვი. ჩემი და შემფოთდა, მისი მეუღლე ხომ დიპლომატი იყო და სოლჟენიცინი ჰამაკში - ნამდვილად არ შეიძლებოდა. მახსოვს, სასწრაფოდ ტაქსი გამოვიძახეთ, ჩაჯდა და ნიგნის ნამოსაღებად წავიდა.”

გოგა: “კინოსტუდიაში ხომ ვუწერდი პლუსებს, მერე გავიგე, რომ ერთი მომღერლის სიმღერები უყვარდა ძალიან.”

რუსიკო: “ნეთ ქინგ ქოულის.”

გოგა: “ხო, მეც მახსოვდა, ნეთ ქინგ ქოული. მოკლედ, ჩავინერე კასეტაზე, მეგობარს პატარა მაგნიტოფონი გამოვართვი და უნივერსიტეტში წავიღე. დარბაზში ჩავრთე, ყველგან გაისმა - ანტრესოლებში, ტიხრებში. რუსიკომ რომ გაიგო, მაშინვე გარეთ გამოვიდა და მე შევრჩი. მერე სულ ასე იყო - ვრთავდი ქოულს, რუსიკო გამოდიოდა აუდიტორიიდან და კინოში მივდიოდით, ეგ იყო ჩვენი პაროლი.”

რუსიკო: “მეორე კურსიდან ვმეგობრობდით. მშობლები ამას გაგებით ხვდებოდნენ. სადაც ვისვენებდი, გოგა ყოველთვის იქ ჩამოდიოდა ხოლმე.”

გოგა: “რატომაც არა. რა, მარტო თქვენია ლიკანი?”

“ამ ნახიჯის გადაღმა მართლა ძალიან გამიჭირდა. ბოლოს მაინც იმიტომ გადაწყვიტე, რომ მივხვდი, გოგა ჩემს თავისუფლებას პატივს სცემდა. თავიდანვე, ბავშვობიდანვე ასე მჯეროდა, რომ თავისუფლებისთვის ვიყავი დაბადებული. ამის წართმევის უფლება არავის ჰქონდა. გოგას ეს არასდროს უცდია. ის ყოველთვის პატივს სცემდა ჩემს გადაწყვეტილებებს.”

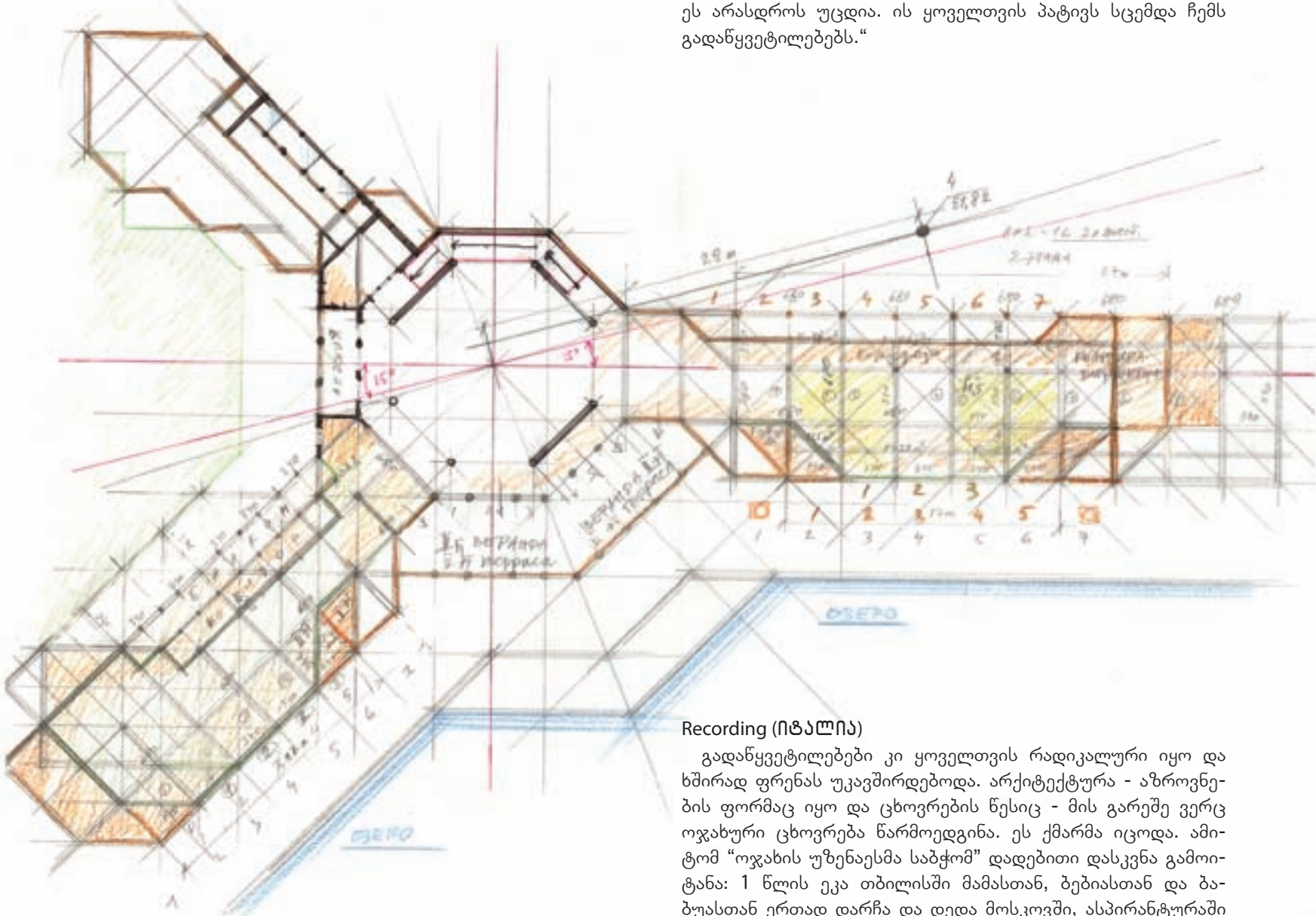
რუსიკო: “არა, რატომ, მეც ხომ ჩამოვდიოდი ბათუმში.”

გოგა: “ერთხელ უარესიც გავაკეთე. მაშინ რუსიკოს და იყო ჩამოსული მეუღლესთან ერთად რამდენიმე დღით. ყაზბეგში წასვლა მოინდომა. მთელი ოჯახი წავიდა. საგზაო სამინისტროში ვმუშაობდი, ვიტრიალე, ვიტრიალე, მაგრამ ამაოდ - სამსახურს ვერ გავაცდენდი, ყაზბეგშიც უმიზეზოდ ხომ ვერ ჩავიდოდი. უცებ ფასანაურში გამოჩნდა საქმე. მინისტრის მოადგილემ, გოგი ჩახავამ რალაც პროექტის ნახვა მოინდომა. წავედი. გზაში მძღოლს ვთხოვე, რამენაირად ყაზბეგში ვერ ამიყვან-მეთქი? შეიცხადა, ყაზბეგამდე იცი მაინც, რა გზაა დარჩენილი? მაგრამ იქნებ, რამე ვქნათო. იდეა წამოვიდა,

რუსიკო: “ამ მხრივ ყოველთვის თავისუფლებას ვგრძნობდი. ჩემი და ძალიან ლამაზი იყო და ოჯახი მის მოვლა-პატრონობაზე ზრუნავდა. მე თითქმის არ მზღუდავდნენ.”

გოგა: “ბოლოს, ჩვენი მეგობრობა ქორწინებით დასრულდა. სახლში მივედი და ხელი ვთხოვე. თუმცა, მანამდე იყო საინტერესო - გათხოვება არ უნდოდა.”

რუსიკო: “ამ ნაბიჯის გადადგმა მართლა ძალიან გამიჭირდა. ბოლოს მაინც იმიტომ გადავწყვიტე, რომ მივხვდი, გოგა ჩემს თავისუფლებას პატივს სცემდა. თავიდანვე, ბავშვობიდანვე ასე მჯეროდა, რომ თავისუფლებისთვის ვიყავი დაბადებული. ამის წართმევის უფლება არავის ჰქონდა. გოგას ეს არასდროს უცდია. ის ყოველთვის პატივს სცემდა ჩემს გადწყვეტილებებს.”

Recording (იტალია)

გადანწყვეტილებები კი ყოველთვის რადიკალური იყო და ხშირად ფრენას უკავშირდებოდა. არქიტექტურა - აზროვნების ფორმაც იყო და ცხოვრების წესიც - მის გარეშე ვერც ოჯახური ცხოვრება წარმოედგინა. ეს ქმარმა იცოდა. ამიტომ “ოჯახის უზენაესმა საბჭომ” დადებითი დასკვნა გამოიტანა: 1 წლის ეკა თბილისში მამასთან, ბებიასთან და ბაბუასთან ერთად დარჩა და დედა მოსკოვში, ასპირანტურაში სასწავლებლად გაუშვა.

რუსიკო: “70-იანი წლები საერთოდ ფენომენი იყო. თავისუფლების პირველი ნიშნები მაშინ გაჩნდა, თავისუფალი აზრის მასობრივად გამოთქმაც მაშინ გახდა შესაძლებელი. მახსოვს, ჩემი სიძის მოტანილი საშუკებით, დასთან ერთად, მოსკოვში აბსტრაქციონიზმის გამოფენაზე წავედი. პირველი ასეთი გამოფენა ტრაქტორებით გადათელეს, მერე მაინც დაუშვეს - ვითომ არ ებრძოდნენ სიახლეს და ექსპოზიციის გამართვის უფლება მხატვრებს მეფუტკრეობის პავილიონში მისცეს. გარეთ -35 გრადუსი ყინვა იყო და საათნახვერიანი რიგი. დაცვის ჯარისკაცებს ჩვენზე თბილად ეცვათ, ჩვენ კი

გუდაურისკენ გავისეირნოთო. ჩავედით, გავაჩერეთ, გადავიხედეთ, გეგმებზე ვისაუბრეთ. გოგიმ თქვა, იქნებ სადმე ვისადილოთ კიდევო. და ამ დროს საქმეში მძღოლი ჩაერთო, აქვე მაგარი ხინკალი ვიციო. ეს “აქვე” ყაზბეგი იყო. ბოლოს ჩავედით კიდევ. გოგი ჩახავა და რუსუდანის მამა ერთმანეთს კარგად იცნობდნენ, ჩვენი დანახვა კი გაუკვირდათ, მაგრამ კარგად მიგვიღეს. იმ საღამოს კონიაკით დავთვერი და რუსუდანის მამამ აღარ გამომიშვა, სასტუმროში დამტოვა. შეიძლება, ხვდებოდა კიდევ რალაცას, მაგრამ არაფერი მაგრძნობინა.”

გმირულად ვიდექით, ვკანკალებდით და ველოდით, როდის მოგვინვედა გამოფენაზე შესვლის დრო. დაცვა კი დაგვცინოდა: „Любители искусств“.

უამრავი სასიამოვნო შთაბეჭდილებით ვარ სავსე. საერთოდ, ამ მხრივ, „ლაქი“ მეთქმის. არ ვიცი, ასეთ ბედნიერ წუთებს ვიმსახურებ ხოლმე, თუ ავანსად მეძლევა და მერე უნდა დავამტკიცო დაკისრებული პასუხისმგებლობის პირნათლად შესრულებით...“

გოგა: რუსიკოს მოსკოვში ყოფნისას, ბავშვებთან მე ვიყავი. რუსიკოს სახლში ვცხოვრობდი. ბატონი რეზო, რუსიკოს მამა ჩემთვის მაგალითი იყო. თავდაუზოგავი კაცი გახლდათ და მისი ეს თავდადება ჩემზეც გადმოდიოდა. ეკას და სანდროს ყურადღებას არ აკლებდა, დილას ადრე დგებოდა, არაფერი ეზარებოდა. ასეთ გარემოში ბავშვების გაზრდა, ცხადია, რთული არ იყო“.

“დემოკრატი ვარ, ამიტომ ვერ ვიტან, როცა თავისუფლებას მიზღუდავენ” - ცხადია ამ ფრაზის ავტორისთვის არც იტალიაში წასვლა დაუშლია ვინმეს.

პედაგოგების გაცვლითი პროგრამის შესახებ 1980 წელს გაიგეს. ისე არასერიოზულად მოეკიდა საკითხს, რომ იტალიური ენის საფუძვლიანად შესწავლაზე არც უფიქრია. ეგონა, საბჭოთა კავშირის მასშტაბით ასარჩევ პედაგოგებს შორის ვერ მოხვდებოდა. არადა, მეორე ტურში გავიდა. გასაუბრებისთვის ერევანში გამოიძახეს. მეუღლეს თან გაჰყვა, მანქანით წავიდნენ, გზად ღირსშესანიშნავი ძეგლებიც მოინახულეს და პატარა მოგზაურობასავით გამოუვიდათ.

ერევანში რუსუდანის გადაბირება სცადეს: რატომ მიდინხართ იტალიაში, იაპონიაში რატომ არ გინდათ - იაპონია ხომ თანამედროვე არქიტექტურის შესასწავლად საუკეთესო ადგილიაო. მის დაბნევას ცდილობდნენ, რომ როგორმე პროგრამიდანაც მოეხსნათ. ბოლოს, “ქმრის კოზირი” გამოიყენეს. ნამდვილად გიშვებთო? - დაეჭვებით ჰკითხეს. ერთ-ერთმა არქიტექტორმა მთავარ ინტერვიუერს მოახსენა, როგორ არა, უშვებს, გარეთ დგას და გულშემატკივრობსო. მან კი არ დაიჯერა, შემოიყვანეთო. “Кто тут Беридзе?” - გააკითხეს ქმარს, შეიყვანეს და დაჟინებით გაუმეორეს: “Да вы точно подпишете, точно отпускайте?”. მაშინ ეკა და სანდრო 11 და 9 წლის იყვნენ.

რუსიკო: “იტალიაში მარტო ყოფნის პერიოდს როცა ვიხსენებ, ტარკოვსკის “ნოსტალგიის” ერთი მომენტი მახსენდება. მთავარი გმირი იტალიაში ბაბუის კვალის მოსაძებნად ჩადის - ჩაკეტილი სივრციდან თავისუფალ სამყაროში გადის, ხვდება ადამიანებს, იკვლევს წარსულს, ეძებს პასუხებს, თან მშვენიერი თარჯიმანი ქალი დაჰყვება, რომელიც გარემოს ათვალთვლებინებს. ერთხელ ქალი ტოსკანას მხარეში, რომელიც პატარა ეკლესიაში შევა, მაგრამ მთავარი გმირი არ შეჰყვება, ის თავისთვის ამბობს: “Как мне надоела смотреть на этой красоте в одиночестве”. მეც დავდიოდი და სულ ეს განცდა მდევდა თან. ყველაზე მეტად მინდოდა, ამ ადგილების ნახვის სიამოვნება ოჯახის წევრებთან ერთად განმეცადა“.

გოგა: “პირველ ცდაზე ვერა, მაგრამ რუსუდანთან შემდეგ მეც ჩავედი. მზადება იყო ძალიან სასაცილო. აეროპორტში რუსიკო უნდა დამხვედროდა, მაგრამ ვაი და, გზაში ამცდენოდა - იტალიაში ხშირად იფიცებიან ხოლმე მძღოლები. მოძრაობის მთელი სქემა შევიმუშავეთ. ვისწავლე, როგორ უნდა მივსულიყავი სასტუმრომდე და იქ რუსიკო მეკითხა. იტალიური არ ვიცოდი და ამიტომ ტექსტი თან დავიმახსოვრე, თან ფურცელზე დავინერე: “გამარჯობა, მე რუსუდან

თქვენსა მოკვებული კომფორტი
და ინდივიდუალურად შერჩეული სერვისი

AXIS PALACE

აქსისპალასი

თბილისი, 0179,
პეტიაშვილის #25
Tbilisi, Georgia
25 Petriashvili, 0179
კვ / Tel. 995 32 253434
info@axis.ge

„მე, პირადად, რუსიკოს ელჩობაზე პერიოდი უფრო მიყვარდა. ელჩობის პერიოდმა თითქოს იმის ილუზია შევძიქმენა, რომ იქაურები ვიყავით. თითქოს ამ ქალაქში შენ რაღაც გეკუთვნის, აქაური ხარ. არადა, როგორ უნდა იცხოვრო ქალაქში, რომლის არცერთი „სკვანოვი კადიუზი“ არ იცი.“

ლორთქიფანიძის ქმარი ვარ”. მეგობრები მაცილებდნენ, ერთ-ერთმა მკითხა, რუსუდანი რომ ვერ იპოვო აეროპორტში, მერე რას შვრებიო. როგორ თუ რას ვშვრები-მეთქი და ჯიბიდან საგულდაგულოდ შენახული ფურცელი ამოვიღე და წავიკითხე - Ciao, sono un marito di Rusiko Lortkifanidze. ეგ რას ნიშნავსო. რას და „გამარჯობა, მე რუსუდან ლორთქიფანიძის ქმარი ვარ“-მეთქი. ბევრი იცინეს - წარმოიდგინეს რომის აეროპორტში დაკარგული კაცი, რომელმაც არ იცის იტალიური, ვერ ხვდება სად მიდის და როგორ. სამაგიეროდ ახსოვს, რომ რუსუდან ლორთქიფანიძის ქმარია.“

რუსიკო: „კიდევ კარგი, არაფერი მომხდარა. მშვიდობიანად ჩამოვიდა. აეროპორტში შევხვდი, იმ საღამოს ერთ ღამეზე მოედანზე, პატარა რესტორანში ვივარდებო. ორი-სამი დღის შემდეგ, კიდევ მოვხვდით იმ მოედანზე და გოგა აღფრთოვანდა, რატომ აქამდე არ მომიყვანე აქ, ეს რომის უმშვენიერესი ადგილი ყოფილაო.“

გოგა: „უცხო ქალაქმა ასე იცის. რაც არ უნდა ზეპირად იცოდე მისი არქიტექტურა, რაც არ უნდა მდიდარი წარმოსახვის უნარი გქონდეს, ქალაქთან პირველი შეხვედრა მაინც დამაბნეველია. პირველი დღეები თითქმის არავის ახსო-

ვს. გაივლი რაღაც ადგილს, გაატარებ გონებაში, რამდენიმე დღის შემდეგ დაუბრუნდები და გგონია, რომ პირველად ხედავ. ვიზუალური აღქმის თვალსაზრისით, როგორც ჩანს, ძალიან ბევრია ტვინისთვის. თუმცა, რუსუდანი მოსვენებას არ გვაძლევდა. საშინელი გრაფიკი ჰქონდა შედგენილი, ვმგზავრობდით მატარებლით, ავტობუსით. საგანგებოდ ვყიდულობდით ე.წ. კილომეტრულ ბილეთებს, ვთქვით, რომიდან პალერმოში მივდივართ, გზად რაღაც ღამეზე, პატარა ქალაქს შევნიშნავთ, ჩამოვალთ, დავათვალიერებთ, და ისევ გზას ვაგრძელებთ შემდეგი მატარებლით. ზუსტად ეს მიყვარს - როცა ქალაქს ჩემით აღმოვაჩენ. არასოდეს არ დამავინყდება ვენეციაში ჩასვლა. იქ ჯგუფთან ერთად ჩავედი, მაგრამ მათთან ერთად კი არა, მარტომ ვიხეტიალე და მარტომ აღმოვაჩინე ქალაქი.“

რუსიკო: „ცალკე თემაა ჩემი იტალიური კვლევა - თანამედროვე არქიტექტურა, რადგან მის ნიმუშებს რომში უიმპიათესად თუ შეხვდები. ხუმრობაც იყო ასეთი: სტუდენტს ეკითხებიან - რით ხარტ დაკავებული? პასუხობს: თანამედროვე არქიტექტურას ვსწავლობ. კონტრ-კითხვა - და სად იპოვეთ აქ ეგეთი? მართლაც ასეა. ნიუ იორკში ყველაზე

დიდი სიძველე მე-19 საუკუნის მეორე ნახევრის შენობებია, 30-იან წლებში აშენებული ცათამბრჯენებია, რომში კი მართლა სახლად არის საძებნი ახალი ფასადები. მაგალითად, ბოლო თანამედროვე შენობა იქ 1963 წელს აშენდა და ეს იყო ნაგებობა საინჟინრო ფაკულტეტის ეზოში. ამიტომ, რომში თანამედროვე არქიტექტურის კვლევა, თანამედროვე არქიტექტორებთან ურთიერთობის გარეშე, წარმოუდგენელია. იქ ის კი არაა მთავარი, შენობა როგორ გამოიყურება, უფრო მნიშვნელოვანია, რისი გაკეთება უნდოდა ავტორს, რას ფიქრობდა კეთების პროცესში - სწორედ ეს, მთლიანობაში არის ამ ერთი კონკრეტული შენობის გენეზისი. მე კი ნამდვილად ბედნიერი ვიყავი, რადგან შემძლო ვმჯდარიყავი იმ ოთახში, სადაც ეს დიდი არქიტექტორები მუშაობდნენ. მაგალითად, მუშაობდა ალდო როსი, მე კი იქვე ვიჯექი, ვკითხულობდი ნიგნებს, მივმართავდი რჩევისთვის. თან, ეს ცნობილი არქიტექტორები ყოველთვის გულისხმებენ არიან მკვლევარების მიმართ; იცინა, რომ ჩვენ მათი ხელოვნების მთავარი შემფასებლები ვართ და ამიტომ დახმარებას მაქსიმალურად ცდილობენ. ერთმანეთსაც პატივისცემით ეპყრობიან და ურთიერთობის თავისებური წესები აქვთ. მაგალითად, ალდო როსი და გუიდო კანელა არაფრით არ მიიღებდნენ ერთი და იმავე კონკურსში მონაწილეობას.

მე მათთან ეს მჭიდრო და საინტერესო ურთიერთობა უდიდეს ბედნიერებას მანიჭებდა. საერთოდ, ბედნიერება უცნ-

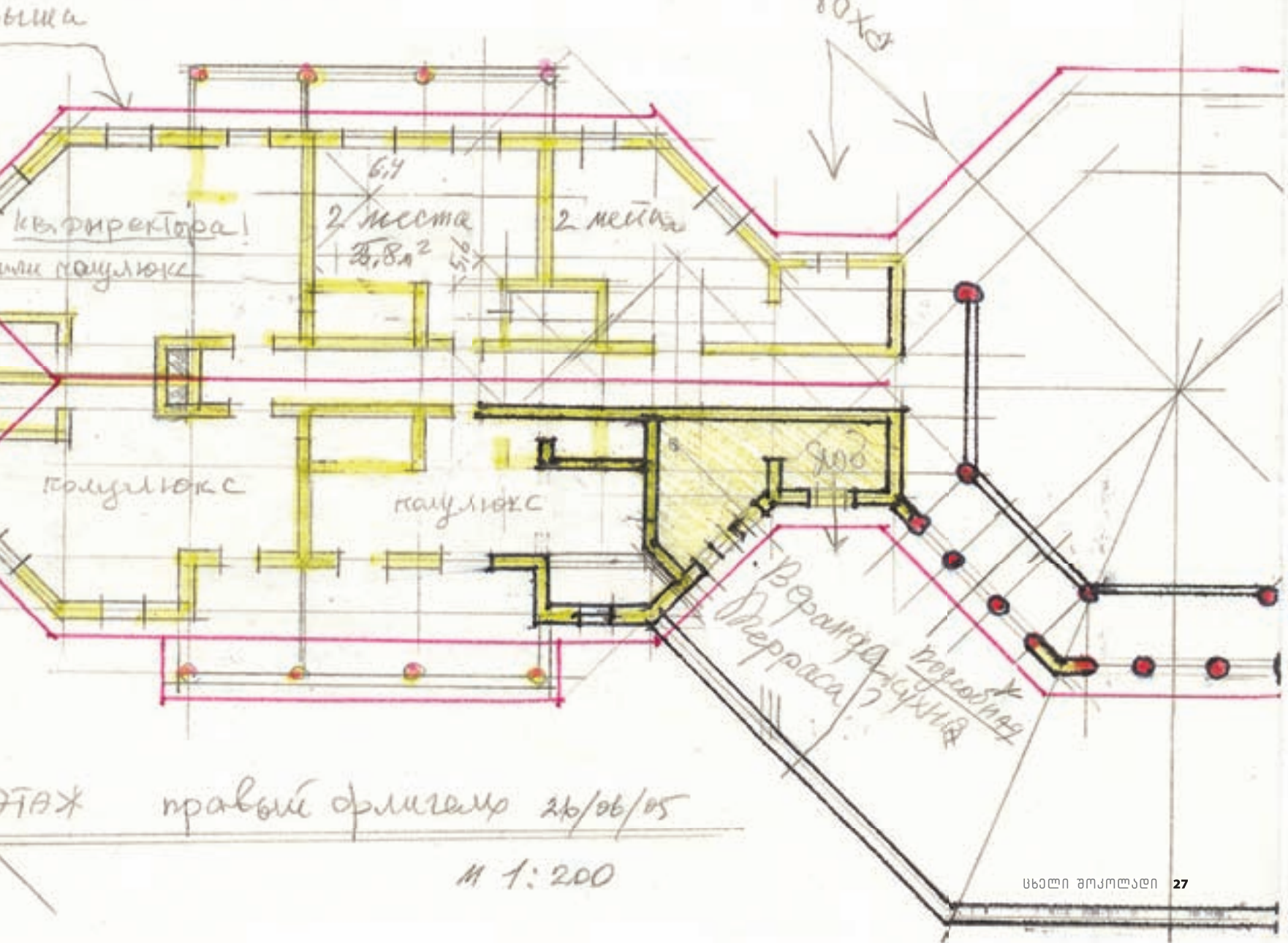
აური სიტყვავა, ემინიათ ხოლმე მისი ხსენება. მე არ მეშინია. როცა ეს გრძნობა მოდის, ყოველთვის ხმამაღლა ვამბობ.

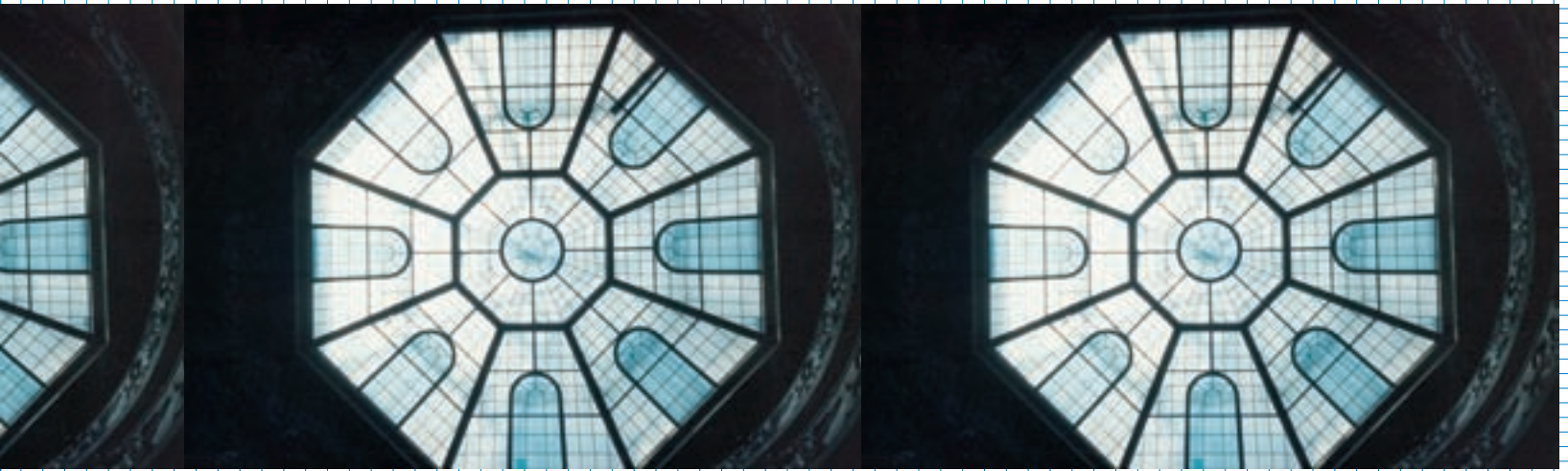
გოგა: "ისე თემიდან უხვევ."

რუსიკო: "რატომ? ესეც ხომ ჩემი ცხოვრებაა. ჩვენ ხომ არქიტექტურა გვაკავშირებს და მისდამი სიყვარული. სადაც არ უნდა ვიმუშაო და რაც არ უნდა ვაკეთო, მაინც არქიტექტორად ვრჩები. ეს ჩვენი ცხოვრების წესია, ჩვენი ხედვა - ჩემიც და შენიც."

გოგა: "ისე, მართალია, პროფესია შეიძლება ცხოვრების და აზროვნების წესად გექცეს."

და ისიც შეიძლება, რომ რომელიმე კონკრეტული ქვეყანა დაგებდოს. მაგალითად, იტალიასთან ჩვენ რაღაც უცნაური ბედი გვაკავშირებს. როცა რუსიკო იტალიაში პირველად ჩავიდა, ეკაზე იყო ფეხმძიმედ. მაშინ დასთან ერთად წავიდა, ტურისტული საგზური დის ქმარმა უშოვა, მაგრამ ჯგუფის ხელმძღვანელს დაუმალა, რომ ფეხმძიმედ იყო, თორემ არ გაუშვებდნენ. კარგად მახსოვს ერთი ფოტო - რუსიკო რომის ქუჩაში დგას, წითელი ლაბადა აცვია, მუცელში კი ეკა ჰყავს, ანუ გამოდის, რომ ეკა იტალიაში დაბადებამდე იყო. შემდეგ გავიდა წლები, ჩვენ იტალიაში ვცხოვრობთ და საშობაოდ ფეხმძიმედ ეკა ჩამოვიდა - ანუ მისი სალომეც დაბადებამდე ესტუმრა ამ ქვეყანას. მახსოვს, პეტრეს ტაძარში საშობაო წირვას დავესწარი. ეკა ცუდად გახდა, გამოვედით, ქუჩაში კაციშვილის ჭაჭანება არ იყო, ერთი დანჯღრეული ტაქსი

გავაჩერეთ და იმით წავედით შინ. მერე მესამე შემთხვევა მოხდა. რუსიკომ რიმინის კურორტზე საგზურები აიღო, ჩვენთვის, სანდროსთვის და სანდროს ცოლისთვის. საოცარი ადგილი იყო, შუალაქში გადებული მაღაზიებით, ქუჩაში მოფუსფუსე ტურისტებით, რუსულ ენაზე მოლაპარაკე ვაჭრებით. სანდროს ცოლმა იქ, რიმინიში გააჩინა ჩვენი მეოთხე შვილიშვილი, პატარა გიორგი ბერიძე.“

რუსიკო: “იტალია მართლაც განსაკუთრებული თავია ჩემს ბიოგრაფიაში.“

გოგა: “თუმცა, მე, პირადად, რუსიკოს ელჩობამდე პერიოდი უფრო მიყვარდა. ელჩობის პერიოდმა კი, თითქოს იმის ილუზია შეგვიქმნა, რომ იქაურები ვიყავით, რაც მართალი არ იყო. თითქოს გყავს მანქანა, გაქვს სახლი, თითქოს ამ ქალაქში შენ რაღაც გეკუთვნის, აქაური ხარ. არადა, ხშირად ვხუმრობ ხოლმე, როგორ უნდა იცხოვრო ქალაქში, რომლის არცერთი “სკვანზნოი პადიეზი” არ იცო; როცა არასდროს გცოდნია, რა არის ამ შენობის უკან, ვინ ცხოვრობს იქ. სულ სხვაა, როცა მკვლევარის სტატუსი გაქვს და ახალ ქალაქს, უბრალოდ, აკვირდები; როცა მის დეტალებს იძიებ. რუსიკომ ეს შესანიშნავად გააკეთა. ყოველ ჩამოსვლაზე, შინ უამრავი წიგნით ბრუნდებოდა. ერთხელ 13 ყუთი წიგნი მოგვქონდა. გამოცემები სად აღარ გვენყო - ყველის, კარაქის კოლოფებში, თოკებით გადაჭერილ ყუთებში. მოსკოვამდე უპრობლემოდ ჩამოვედით - თანხა ზედმეტ წონაზე არ გადაგვანდევინეს. მოსკოვში კი მდგომარეობა გართულდა, მაგრამ რუსიკომ იმარჯვებდა. ბატონო მაიორო, - თქვა პრინციპულად, - იტალიიდან ჩემი კვლევის შედეგი მომაქვს. შემძლია, ეს ყველაფერი თქვენთან დავტოვო, მაგრამ ისიც იცოდეთ, რომ აქედან პირდაპირ განათლების სამინისტროში წავალ, პირველ განყოფილებაში, იქედან კი დაგირეკავენ და პასუხს მოგთხოვენ. ამიტომ, გთხოვთ, თქვენი ტელეფონის ნომერი და სახელი მითხარით... უსიტყვოდ გაგვიშვებს თბილისში.“

რუსიკო: ჩემთვის კი ელჩობის პერიოდიც მნიშვნელოვანი იყო. მიყვარდა შენობაც, სადაც მაშინ საქართველოს საელჩო იყო განთავსებული. ეს მშვენიერი ადგილი ჩემი ჩასვლისთვის უკვე არსებობდა. ესპანეთის მოედანზე, პალაცო პიერეტი ზუსტად ის გარემო იყო, რომელიც, ჩემი აზრით, საქართველოს შეეფერებოდა. ჩვენ არ გვექონდა რუსეთისხელა ამბიცციები - მათი საელჩო 34 ჰექტარზეა გადაჭიმული, ვატიკანს ესაზღვრება, რომლის ტერიტორიაც, თავის მხრივ, 38 ჰექტარს ითვლის, და, ფაქტობრივად, სახელმწიფო ვატიკანსა და რუსეთის საელჩოს თითქმის თანაბარი ფართობი უჭირა-

ვთ. ჩვენ კი ასეთი ძვირფასი შენობა არაფერში გვეჭირდებოდა, საქართველოსთვის საკმარისი იყო პატარა, ელევანტური და გემოვნებიანი - რაც გვექონდა კიდევ.“

იტალიური მოგონებები რუსუდან ლორთქიფანიძის ბიოგრაფიაში არასდროს ილევია ისევე, როგორც იწყება და არასდროს ილევია თემა - არქიტექტურა. ამიტომ, ჯობია, გოგა ბერიძის პრინციპი გამოვიყენოთ: - “ეჰ, ისევ თემიდან ვუსხვევთ”. ისევ იმ საღამოს დავუბრუნდეთ, როცა ვია ლიმას შვიდ ნომერში, საღამოს 11 საათზე მოულოდნელი ზარი გაისმა და ქალბატონ ელჩს ახალი ბიოგრაფიული თავის დაწყება ამცნო.

იმ დღიდან რუსუდან ლორთქიფანიძე ცნობილი სახე გახდა, მალე - რექტორი. “ზოგიერთმა ბელადი რექტორის სტატუსი მომაკერა. არადა, ასეთი არ ვარ. ძლიერება ჩემთვის ძალა არ არის. ძლიერება დემოკრატიაშია, როცა ადამიანის ვალდებულებები ლოგიკურად ნაწილდება საჭირო ხალხზე”.

მისთვის მონოლითური ოჯახიც კომფორტია, მაგრამ კომფორტს ეკლექტიკაშიც ხედავს. “ეკლექტიკა, როგორც პერიოდი, ძალიან მომწონს. ეს იმის ხელახალი გადამუშავებაა, რაც საუკუნის დასაწყისში იყო. როცა გააზრებული გაქვს, რომ მართო ის კი არ არის შენი, რაც მშობლებმა დაგიტოვეს, არამედ შენია ყველაფერი ის, რაც მსოფლიოში მემკვიდრეობის სახითაა მიმოფანტული. წარსულის რელიქვიებს არ ვაგროვებ, რადგან ვფიქრობ, რომ ჩემი დროის ადამიანი ვარ, თანამედროვე.“

ასეა თუ ისე, აზროვნების ფორმით არქიტექტორი რექტორი დღეს უნივერსიტეტის კაბინეტში ზის, მეუღლე კი დროდადრო საყვედურობს ხოლმე: “ჩვენ ხომ ძალიან გვიყვარდა ერთად მუშაობა.” იგულისხმება პროექტები, რომელთაც გოგა ბერიძე ახლა დამოუკიდებლად ადგენს.

მას არც მდიდარი ბიბლიოთეკის ბედი ანაღვლებს. ნაბოლარა შვილიშვილმა, პატარა გოგა ბერიძემ არქიტექტორობის სურვილი უკვე გამოთქვა. განსაკუთრებით მოსწონს სახაზავი მაგიდა ბაბუის სახელოსნოში. ასე რომ...

ასე რომ, ქმრის ხმაში სევდა არ იგრძნობა, როცა თავის დიდ და დაფანტულ ოჯახსა და საქმიან რექტორ მეუღლეზე საუბრობს; და არც ახლა სევდიანი, როცა შვილიშვილები იტალიაში ჰყავს; როცა ნაადრევად აცივდა, მოსალამოვდა და ლორთქიფანიძეების ძველ სახლში ტელეფონი რეკავს:

“რუსიკო? არ გახლავთ, ბატონო, თბილისში არაა”.

“სად და ბოლონიაში. ბოლონიის პროცესს აკვირდება”.

“კვირის ბოლოს დარეკეთ. უმჯობესია, გვიან საღამოს”.

8 - 10

საქართველოს ტელეკომი
TELECOM GEORGIA

რუსთაველის გამზ. 31
ტელ: (995 32) 44 19 19
ფაქსი: (995 32) 44 29 29

www.telecom.ge

ოლებ მინაევი, ფოტოგრაფი

ავტორი: ანა კორკაია-სამაღაშვილი
ფოტოსურათები გამოქვეყნებულია ოლებ მინაევის ნებართვით

ოდესმე, – ვიმედოვნებ, ასი წლის მერე, – სასტიკი სამსჯავროს წინაშე რომ წარვდგები და ნაირ-ნაირი ანგელოზები რომ მკითხავენ, კარგი რა გიქნიაო, ვიტყვი, ოლეგ მიხევეი აბრეშუმის ფაბრიკაში მივიყვანე-მეთქი. სწორედ აბრეშუმის ფაბრიკაში გახდა აგვისტოს ცხელ დღეებში თბილისში დარჩენილი საზოგადოება იმის მოწმე, თუ როგორ იღებდა სახელგანთქმული ფოტოგრაფი ორასი წლის წინათ შეკერილ-მოქარგულ ხევისურულ კაბებში გამოწყობილ თინათინ გორდელაძეს.

ოლეგ მიხევეი **Commercial Break 2000**-ის, ანუ პროფესიონალ ფოტოგრაფთა ჟურნალისა და **FUJI**-ს პროფესიონალთა ჯილდოს მფლობელია. 2001 წელს მან კოდაკის ოქროს პრემია დაიმსახურა, იმავე წელს ის ბრიტანეთის საუკეთესო პორტრეტისტ ფოტოგრაფად აღიარეს. ერთი წლის შემდეგ, ოლეგ მიხევეს **FUJI**-ს მოდის ფოტოგრაფის ჯილდო გადაეცა.

გახსოვთ, რეკლამა იყო ასეთი: ტალახში ჩაგდებულ ჩოგბურთის ბურთს გოგონას ნაზი ხელი დასწვდა. გოგონა სასონარკვეთილი თამაშობს, გოგონას სათამაშო მოედანი ბადითა და გისოსებითაა შემოღობილი. ო, საბრალო გოგონა! როგორ მამაცურად ურტყამს ჩოგანს! ო, რა ტანჯვავა ბადეებისა და გისოსების გარღვევა!

მერე რა, რომ ამ გოგონას მოგებულ სერიოზული თამაში არავის არასოდეს უნახავს. სამაგიეროდ, კონტა სხეული აქვს, ტაკოზე ისე ლამაზად ადგას „ადიდის“ ფორმა! სამაგიეროდ, ტალახიდან ამოძვრა – საბჭოთა კავშირიდან!

ეს გულისამრევი დამოკიდებულება საბჭოთა კავშირის ყოფილი მოქალაქეების მიერ – ამ შემთხვევაში ანა კურნიკოვას აღარ ვგულისხმობ, მშვენივრად მოახერხა ამ თემით სპეკულირება, – ისეთ დიდოსტატზეც გავრცელდა, როგორიც ოლეგ მიხევეია. ოლეგის თქმით, ის, რასაც ის ჟურნალებში კითხულობს ხოლმე და რასაც ავტორები მის ბიოგრაფიას უწოდებდნენ, არანაირად არაა მის ცხოვრებასთან დაკავშირებული – ის სულაც არ თვლის, რომ ტანჯვა-ვაებით მიაღწია წარმატებას. ბევრი იმუშავა – ეს მართალია, მაგრამ დანარჩენი...

**ბადაშინაშვილი მონაცემები ოლეგ მიხეილის
ნარკოტიკის შესახებ...**

თავისთავად, უცნაური მოვლენა კია – მაგადანელი ლონდონელი. მისი დაბადების ადგილი, „სტალინისეული შორეული აღმოსავლეთის ბეთლემი“, ჩემთვის ქვეყნის დასალიერია, სხვა სამყარო, შამანებისა და გულთმისნების სამყოფელი, სადაც, ერთი ძველი საბჭოთა სიმღერა რომ გავისხენოთ, „თორმეტი თვე ზამთარია, დანარჩენი – ზაფხული“. დიდ ბრიტანეთში მცხოვრები ოლეგ მიხეივი კი ფრიად რესპექტაბელური ფოტოგრაფია, რომლის ნამუშევრებიც ძვირფასი მოდის ჟურნალების – Vogue, Vanity Fair, GQ, Harper's Bazaar, ID, The Face, L'Officiel, Elle, Jalouse, L'Opium, Ocean Drive, Oyster, Shoo Magazine, Hint Magazine, Gloss, The Sunday Times Style magazine გარეკანებს ამშვენებს. ის, თავის ცოლ-შვილთან ერთად, ლონდონში ცხოვრობს, დღემდე რუსეთის მოქალაქეა და მთელს მსოფლიოში მოგზაურობს.

1985-დან 1994 წლამდე ოლეგ მიხეივი ეკატერინბურგსა და ტოლიატიში ცხოვრობდა და ურალის სამხატვრო აკადემიის დამთავრების შემდეგ „ვაზ“-ში მუშაობდა დიზაინერად. ერთ დღეს მან ლონდონის სამეფო სამხატვრო კოლეჯში სწავლა გადაწყვიტა და ამ საქმის გასარკვევად მოსკოვში მყოფმა, ბრიტანეთის საბჭოს მიაკითხა, სადაც კარგა ხანს უხსნიდნენ,

– დიხ, – მიუგო ოლეგმა.

გოგონამ რალაც კარზე მიუთითა. იქ, კაბინეტის მისაღებში, აუხსნეს, ბატონ ამას და ამას ჯერ მნახველი ჰყავს, დაელოდო, და სანამ ელოდა, ვილაც მამაკაცი დაადგა თავზე, უცვლელი კითხვით: „რისთვის მოხვედი?“

ოლეგმა თავისი ამბავი უამბო – რა ენაღვლებოდა, და ლონდონიდან გამოგზავნილი წერილიც აჩვენა.

– ნამო, – უთხრა კაცმა და ოლეგი კაბინეტში შეიყვანა. იქ, კარისკენ ზურგმექცევით, კაცი იყო დახრილი, სანერი მაგიდის ქვედა უჯრამი რალაცას ეძებდა. – ვადიმ, – დაუძახა ოლეგის გამცილებელმა. კაცი გაიმართა და ოლეგმა ის უმაღლე იცნო.

ეს კაცი სუკელი გახლდათ, რომელმაც ოდესღაც „ვაზის“ ხელმძღვანელობას ოლეგ მიხეივთან დაკავშირებით მითითებები მისცა. ბრალდება იმაში მდგომარეობდა, რომ ოლეგი უცხოელებს თარჯიმნის დახმარების გარეშე ესაუბრებოდა, ანუ კაცმა არ იცის, რას. მაშინ ამ ამბავმა მშვიდობიანად ჩაიარა, მაგრამ სუკის ბუა, სახელად ვადიმი, ოლეგს არასოდეს დავიწყებია – და აი, ისიც, ამხანაგი ვადიმი. მან ოლეგი, ცხადია, ვერ იცნო, ასეთი ალბათ ბევრი ჰყავდა ცხოვრებაში ნანახ-ჩაშვებული.

– ფული გჭირდება? – ჰკითხა მან. – რამდენი?

ბანკში მისვლამდე ოლეგს კარგად ჰქონდა შესწავლილი

**„პირველად ლონდონში მაქო კიკალიშვილი-ახაშიძე რომ ბავისანი,
თვალნი ვერ მოვნწყვიტა, ისეთი მშვენიერი იყო... ვერ ბავიბა, რატომ ერჩიან
თბილისელი ქალები თავიანთ ბარბნობას, რატომ სდილობენ, სხვა ქალებს
დაემსბავსონ – ისინი ხომ უჩვეულოდ, განსაკუთრებულად ლამაზები არიან...“**

ეგეთი არაფერი გაგვივია, რას გვიყვებო. მერე, როგორც იქნა, ინფორმაცია მოიპოვა და თავისი მონაცემები და ნამუშევრები ლონდონში გაგზავნა. უნდა ითქვას, რომ უზარმაზარი კონკურსი იყო – 34 ადამიანი ერთ ადგილზე.

მერე?

კარგა ხანს იორჭოფა, რომ მოგიყვე, დანერო. მე ვუთხარი, აუცილებლად დავნერ-მეთქი. ხელი ჩაიქნია და განაგრძო.

შემდეგი ეტაპი იყო გასაუბრება, რომელიც ლონდონში უნდა გამართულიყო, იქ ჩასვლა კი, მოგეხსენებათ, არცთუ იოლია, სხვა თუ არაფერი, ფულია საჭირო. ოლეგს ფული არ ჰქონდა. მან გადაწყვიტა, ერთი ბანკისთვის მიემართა, რომელიც მხოლოდ იმ პრინციპით აირჩია, რომ იქ ნაცნობები ჰყავდა და თუ ფულს არ მისცემდნენ, მარტის ცივ დღეს ჩაის მაინც დაალევიებდნენ. ჩინურ ბუმბულის ქურთუკში გამონყოფილი, ის ბანკის კარს მიადგა – და იქ საოცრებები დაიწყო.

კარში აღმართულმა ავტომატიანმა ყარაულმა ჰკითხა:

– რისთვის მოხვედი?

– ფულისთვის, – მიუგო ოლეგმა.

– შედი.

შესასვლელში მჯდომმა გოგონამ ოლეგს უსმინა, უსმინა, ვერაფერი გაიგო და დაასკვნა:

– ა, საერთაშორისო ურთიერთობები?

ნიგნი „როგორ ვიცხოვროთ ინგლისში“, უკვე დაეთვალა, რისთვის რამდენი დასჭირდებოდა და გირვანქა სტერლინგებში დაასახელა თანხა. ამხანაგმა ვადიმმა ის დოლარებში გადაიყვანა და ფული ოლეგს ჩაუთვალა. პირდაპირ ჩაუთვალა, ჯიბიდან.

მას მერე ერთმანეთი არასოდეს უნახავთ, მიუხედავად იმისა, რომ ოლეგი მისთვის ფულის დაბრუნებას ეცადა. ამხანაგი ვადიმი, უბრალოდ, გაქრა. მერე ოლეგს უთხრეს, რა ხანია, რუსეთიდან წავიდა და შვეიცარიაში საკუთარი ბანკი აქვსო, შენ მაგისთვის ათასი დოლარის დაბრუნებაზე ნუ იდარდებო...

– აი, ასე გამოვიდა, რომ მთლად სუკის ხარჯით ჩავედი ლონდონში, – ჰყვება ოლეგი. მართალია, ემიგრანტებთან ამაზე ლაპარაკს ერიდება, მეტიმეტად უცნაური ამბავია და თავის დროზე რეჟიმისგან გაქცეულ ხალხს, შეიძლება უსიამოვნოდ მოხვდეთო გულზე.

სასწავლებელში, გასაუბრებამდე, ოლეგს მოუწოდეს, ჯერ ცოტა ხანს გაიარ-გამოიარო. იქ ერთი გოგოა, ლიზა, იმან რუსული იცის და ხმის გამცემი და გამცილებელიც გეყოლებაო.

კარგა ხნის ძებნის შემდეგ, ოლეგმა ერთი ფოტოლაბორატორიის კარი გააღო. იქ ძალიან შავკანიანი გოგო იჯდა, რალაც სასაცილო ქუდით – ლიზა. ის ისეთ რუსულს ლაპარაკობდა, ყურები დაგიჭკნებოდათ, ყოველ მეორე სიტყვას

არნოლდ შპარცენბერის შემდეგ, ავსტრიის ყველაზე მნიშვნელოვანი

იმპორტი ის იყო. გარდა იმისა, რომ კარგად კროიცერი უზომოდ მიზიდული ქალია, ქალიან მაგრად მუშაობს.

გინებას აყოლებდა. გოგონა ნახევრად უკრაინელი ყოფილა და მხოლოდ დედასთან უწევდა რუსულად ლაპარაკი, დედა კი, როგორც ჩანს, ტკბილიტყვაობით არ გამოირჩეოდა.

– გიკვირს, რომ ასეთი შავი გამოვედი? – გაუცინა ლიზამ. – დედა უკრაინელი მყავს, მამა – კუბელი, აღმოსავლეთ გერმანიაში დავიბადე...

გოგონამ ოლეგს ფასდაუდებელი დახმარება გაუწია. მან აუხსნა, რომ გასაუბრების დროს, უამრავ რამეს ჰკითხავდნენ, მაგრამ სინამდვილეში კომისიის წევრებს მხოლოდ ერთი რამ აინტერესებთ: ვინ გადაიხდის? გოგონამ ოლეგს ურჩია, დიდი ტყუილი თქვი, რომ მდიდარი ბაბუა გყავს ან რამე ეგეთი, შეძლებისდაგვარად დამაჯერებელიო.

მართლაც, გასაუბრების დროს, მუხანათური კითხვა დაისვა და ოლეგმა დიდებული ტყუილი თქვა: რომ სოროსის ფონდის პროგრამაში, რომელიც ხელოვნური ქალაქების მცხოვრებთა კულტურულ განვითარებას გულისხმობს, ტოლიატის ხელშეწყობაცაა დაგეგმილი, ის კი ტოლიატელია, თან ხელოვანი.

– რალაც საშინელებას ვლაპარაკობდი, იმათ კი ერთმანეთს გადახედეს და ერთმა პროფესორმა თქვა: ჰო, არის რალაცა ასეთი, ჯორჯი სწორედ გუშინ მიყვებოდა. ვიფიქრე: ღმერთო ჩემო, ესენი ყველანი ერთმანეთს იცნობენ...

დღეს ოლეგიც ყველას იცნობს, და თავისი ნაცნობ-მეგობარი ლორდებისა თუ უკანონო ემიგრანტების, სუპერმოდელების თუ დიდი გაქანების აფერისტების შესახებ, უამრავ ამბავს ჰყვება. უნდა ითქვას, რომ ეს საქმე, ფოტოგრაფიისა არ იყოს, შესანიშნავად გამოდის.

ქალები, სულ ნაირ-ნაირები...>>>

– არის ვინმე, ვისი გადაღებაც ძალიან გინდა?
– ძალიან-ძალიან-მეთქი, ვერ ვიტყვი. მაგრამ ისე – რა თქმა უნდა. ახლა, საქართველოდან რომ წავალ, ლიზა ჯაგერთან უნდა ვიმუშაო, რაც, თავისთავად, ძალიან კარგია. მაგრამ, სიმართლე რომ ვთქვა, თუ საქმე მიკ ჯაგერის მოდგმაზე მიდგა, მე ჯეიდის გადაღება მერჩივნა, უფრო თავხედიან და უფრო საინტერესო. ადრე ლიზას დედასთან, ჯერი ჰოლთანაც მომიწია მუშაობა, მოხიბლული დავრჩი. ლიზა კი ლამაზი გოგოა, ეგაა და ეგ.

საერთოდ, თუ დაკვირვებინარ, როკ-ვარსკვლავების ქალიშვილები სამოდელი ბიზნესში ხშირად მიდიან. თან, როგორც წესი, კარგები არიან. ასე, ჯეიდ პარფედი, „სტატუს ქვოს“ პარფედის გოგო – სულ სხვა დონეა, გონიერი ქალი, ძალიან მომეწონა. ინდია უოთერსი, „პინკ ფლოიდის“ უოთერსის ქალიშვილი, მამამისს ძალიან ჰგავს და ერთი შეხედვით, სამოქალაქო ომით საშინელია, მაგრამ ასეთი შესანიშნავი მოდელი იშვიათად შემხვედრია.

საერთოდ, ცნება „ლამაზი“ დღემდე გაუგებარია ჩემთვის. გინახავს კარმენ კროიცერი? „ფენდის“ სახე. უგამხდრესია, გაძვალტყავებული, მკერდი საერთოდ არა აქვს, მაგრამ ამბობენ, რომ არნოლდ შვარცენგერის შემდეგ, ავსტრიის ყველაზე მნიშვნელოვანი იმპორტი ის იყო. გარდა იმისა, რომ უზომოდ მიმზიდველი ქალია, ძალიან მაგრად მუშაობს.

ამ სერიას როცა ვიღებდით, ულტრაიისფერი განათებით, მისი თვალების ამბავი მედარდებოდა. სათვალე როცა ეკეთა, კიდეც ჯანდაბას, მაგრამ მერე უნდა მოეხსნა და მეშინოდა, რომ თვალებს დაინვაგდა. გადავწყვიტეთ, რომ ჯერ თვალდახუჭული იდგებოდა და ჩემს დაძახებაზე წამით გაახელდა ხოლმე. ასეც ვქენით და ერთხელაც არ ამცდარა, საუკეთესოდ მუშაობდა.

სუპერმოდელებს მე არ ვირჩევ. მოდელის დონე იმ ჟურნალის დონეს გააჩნია, რომლისთვისაც უნდა გადავიღო, უურნალზეა დამოკიდებული, იგივე კარმენ კროიცერი იქნება თუ ვინმე ნაკლებად ცნობილი მოდელი. მაგრამ არიან მოდელები, რომლებთან მუშაობაც ცალსახად არ მინდა. ვთქვათ, ნაომი კემპელი. დედამისი სხვა საქმეა, პოდიუმზეც მინახავს და მასთან მიმუშავია კიდეც, ნაომი კი არ შემიძლია – მაგის კაპრიზების და ისტერიკების თავი არა მაქვს. თუ საქმე შაკვანთან მოდელზე მიდგა, ერთხელ მიუხეხენში ალექ ვეკი უნდა გადამელო და არ გამომივიდა – მე ხომ რუსული პასპორტი მაქვს და გერმანიის საელჩოში ძალიან გამამწარეს, ვიზა დროზე არ ჩამირტყეს და ჩემს ნაცვლად, ალექთან სხვამ იმუშავა. როცა ნაომი ვილაციებს რასიზმში სდებს ხოლმე ბრალს, სულ ალექი მაგონდება: ის ნამდვილი შავია, მთლად რომელიღაცა ტომიდან, თავის ქალაც უჩვეულო აქვს, მაგრამ ნაომისთანა სისულელეები არასოდეს უთქვამს.

სამაგიეროდ, ოლეგი მუდამ მზადაა, ჯოდი კიდთან ითანამშრომლოს, ისევე, როგორც ჯოდა მუდამ მზად, მიხევეთან ჰქონდეს საქმე. რა ნიშნით ჰყავს ეს მოდელი ამოჩემებული?

– ერთხელ, მახსოვს, დიდ თავყრილობაზე ვიყავით, ჯოდის ვილაც ვიზაჟისტები დასტრიალებდნენ. „რა ხანია, ერთად აღარ გვიმუშავია!“ – მომადახა ჯოდიმ. „ვექნათ რამე, ჰო!“ – გულწრფელად გამეხარდა.

როგორც წესი, ჯოდისგან ყველა რალაცის გაკეთებას ცდილობს, ძირითადად, უცხოპლანეტელის ან მიზნედილი ლამაზმანისა. არადა, არაჩვეულებრივი გოგოა, მხიარული ადამიანი. თან ძალიან მუშაა და ზუსტად ესმის, რა უნდა გააკეთოს. შეიძლება ვილაცას ტელეფონით აგინებდეს, ბოლო სიტყვებით, და მერე ბოდიში მოგიხადოს და „აბა, თქვი, რა გინდა?“ – და ზუსტად ის გააკეთოს, რასაც სთხოვდი. როცა ვიღებდი, საშინლად გაერთო და გახალისდა. პროფესიონალი მოდელია, ნამდვილი პროფესიონალი, მასთან მუშაობა მხოლოდ სიამოვნებაა. ჩვენ ვამხანაგობდით და ვცდილობ-

დი, ჯოდი სწორედ ისეთი გადამელო, როგორცაა – ლამაზი ქალი, მაგრამ, პირველ რიგში, კარგი გოგო.

ერთხელ, მახსოვს, სტუდიაში შევედიოდი და კარში მი-
თხრეს, აქ ჯოდი იქნება და გადაღება არ შეიძლებაო. უცებ
ჯოდი გამოვარდა, ტიტლიკანა, და დასძახა, ამისთვის ყვე-
ლაფერი შეიძლებაო...

გამოფენაზე, რომელიც „არსის“ საგამოფენო დარბაზში
გაიმართა, მრავალნაირი ჯოდი კიდი ვიხილეთ: ქარაფშუტა
გოგოც და სვაროვსკის ქვებით შემკული ზღაპრული მზეთუ-
ნახავიც...

ბეილაზი >>>

– ეს პალომა ბეილა, დევიდ ბეილის ქალიშვილი – ხომ იცი
დევიდ ბეილი?

დევიდ ბეილის საუკეთესო ფოტოგრაფების ხანაში მოუწია

შეხვედრა დათქმული.

– სულ არ უნდოდა რამის გაკეთება. თავის არაბ ბოიფრენ-
დთან ერთად მოვიდა, არა მგონია, მამამისი ძალიან კმაყო-
ფილი ყოფილიყო. ეძინებოდა, ამოქნარებდა, ვერაფერს შე-
აგნებინებდი.

საბოლოოდ, ოლეგმა სხვა გზას მიმართა: პალომასთვის
რამის ახსნაზე ხელი აიღო და უბრალოდ უთვალთვალედა,
– და გამოვიდა!

– კატასავით იყო. რაც არ უნდა ელაპარაკო, კატას ვერა-
ფერს გააგებინებ, მხოლოდ ის შეგიძლია, რომ დააკვირდე...

ფოტოსურათების გამოქვეყნების შემდეგ, ოლეგს დევიდ
ბეილის ასისტენტმა დაურეკა, მამა ძალიან კმაყოფილი და-
გირჩაო.

ოლეგის კომენტარი:

– პირადად არაფერი უთქვამს, მაგრამ მაინც დიდი მად-
ლობა...

„სულ არ უნდოდა რამის გაკეთება. ეძინებოდა, ამოქნარებდა, ვერაფერს შეაგნებინებდი. კატასავით იყო. რაც არ უნდა ელაპარაკო, კატას ვერაფერს გააგებინებ.“

მოღვაწეობა, რომლებიც არამარტო თავიანთი შემოქმედებით,
არამედ ცხოვრების წესითაც იზიდავდნენ საზოგადოების ყუ-
რადღებას. ჯერ მარტო ისტენდელი ენტონი არმსტრონგ-ჯო-
უნსი რად ღირს: იმდენი იქროლა მოტოციკლეტით პრინცი-
სა მარგარეტთან ერთად, სანამ ეს უკანასკნელი ცოლად არ
ითხოვა და ლორდ სნოუდონი არ გახდა – უნდა ითქვას, რომ
ამით მის ხელოვნებას არაფერი დაკლებია, კვლავ შესანიშნავ
ფოტოგრაფად დარჩა.

და მაინც: თუ დევიდ ბეილის არ იცნობთ, 60-იანი წლების
მოდის ფოტოგრაფიის არაფერი გცოდნიათ და, როგორც
ჩანს, დიდად არც როკის ტრფიალი ბრძანდებით. ის „ვოგის-
თვის“ ჯინ შრიმპტონს, ტვიგის და თავის ყოფილ მეუღლეს,
კატრინ დენევს იღებდა; ითვლება, რომ მოდის ფოტოგრაფია-
ში სექსის ელემენტები სწორედ მან შეიტანა. ბეილი იღებდა
თავის დროის უდიდეს მუსიკოსებს, ალბომიც არსებობს ასე-
თი – „დევიდ ბეილის როკ-ენ-როლის გამირები“.

გახსოვთ „Blow up“? ცისფერი ღია როლს-როლის და მსგა-
ვები: ამ გამირის პროტოტიპი სწორედ დევიდ ბეილი გახლავ-
თ. დღეს უკვე სამოცს გადაცილებულ ბეილის ულამაზესი
ცოლები ჰყავდა – როზმარი ბრამბლი, კატრინ დენევი, მერი
ჰელვინი, კეტრინ დაიერი (ეს უკანასკნელი ორმოცი წლისამ
ითხოვა ცოლად, კეტრინი მაშინ თვრამეტისა იყო), და მისი
საყვარელი მოდელების რაოდენობამ სამას სულს გადააჭარ-
ბა, რა უბედურებაა! დევიდი თავის გენიალობაში მტკიცედაა
დარწმუნებული – ვერ ვიტყვით, რომ მთლად უსაფუძვლოდ.

აი, ასეთი კაცის შვილია პალომა ბეილი, რომელთან მუ-
შაობაც არაერთ ფოტოგრაფს უცდია, მათ შორის თავის
დიდ მამასაც და პოლ მაკარტნის ნახევრად ასულ მერისაც.
ერთ დილას მას ჩვენს გამირთან, ოლეგ მიხევეთან ჰქონდა

ნამუშევარი და შემოქმედება >>>

ოლეგმა ამხსნა, რომ ის, რასაც მე „არსის“ დარბაზში,
ბრიტანულ-ქართული კულტურის პლატფორმის მიერ გამარ-
თულ გამოფენაზე ვხედავდი, მისი შემოქმედება კი არა, ნა-
მუშევრებია – რუტინა. კარგი, რა! ოლეგს თავისი მეგობარი
გაახსენდა, რომელმაც უთხრა, ეცადე, შენს პორტფოლიოს
შეესაბამებოდეო.

– ეს ჩემი ნამუშევრებია და არა შემოქმედება, – თავი
იმართლა ოლეგმა. – სინამდვილეში, სულ სხვანაირად ვი-
ღებ. მე ქალების გადაღება დიდად არ მინდა. ნატურმო-
ტები მიყვარს. მაგრამ რა ვქნა – დიდ ბრიტანეთში ძალიან
ვინრო სპეციალიზაცია არსებობს: თუ ერთხელ გაბრიყვდი
და მაცივარი კარგად გადაიღე, გადანყდება, რომ მაცივრების
ფოტოგრაფი ხარ.

სამაგიეროდ, პორტრეტებში ძალიან მიმართლებს: ჯესი
ნორმანიც მყავს გადაღებული, მაიკლ ნაიმანიც, მინიმალის-
ტი კომპოზიტორი. მახსოვს, როცა ჩემთან იყო, იან ტერსენი
ჩაუფრთე, მუსიკა „ამელიდან“, და მთხოვა, გამორთე, ნერ-
ვები მეშლებაო. თურმე, მანამდე მას შესთავაზეს ამ ფილ-
მისთვის მუსიკის დანერა და ჰონორარი მეტისმეტად დიდად
რომ ეჩვენათ, ახალგაზრდა კომპოზიტორს მიმართეს, ტერ-
სენს, და იმან ამ ერთი ფილმით გაითქვა სახელი.

ისე, ნაიმანს ჩემი ვალი აქვს – დამპირდა, ჟურნალ დეპარ-
დიეს გაგაცნობო, და დღემდე არ გაუცვნია. როცა საქმე სა-
ქმეზე მიდგა, დეპარდიეს შვილს უბედურება შეემთხვა, ფეხი
დაკარგა და რა დროს ფოტოსურათები იყო. არადა, სულ ორი
მსახიობის გადაღება მინდოდა ცხოვრებაში: მისი და კახი კა-
ვსადისა. ახლა კი აქ, თბილისში, კახი კავსადე გადავიღე –

ფოტოგრაფმა ერთს სხვირი გაუტეხა, მეორეს – ლავინის ძვალი, მესამეს ხელი მოამტვრია, მეოთხემ კი თავს უშვალა და გაიქცა. უნდა ითქვას, რომ, საერთოდ, დონოვანი უწყინარი კაცი იყო, ყველაფერთან ერთად, ბუდიზმით გატაცებული; უბრალოდ, როგორც ჩანს, მეტისმეტად ენყინა, რომ ვილას ბრიყვები დღისით-მზისით გაქარცვას უხელავდნენ. ჰყვებოდნენ, ქურა გამარჯვებულს აღტაცებით უქრავდნო ტაშს.

დაუჯერებელია! მანქანიდან რომ გადმოვიდა, აღარ ვიცოდი, რა მეთქვა, ხომ არ ვეტყოდი, ჩემთვის ყველა დროის ყველაზე კარგი მსახიობი ხართ-მეთქი! შეხვედრამდეც საშინლად ვლელავდი და წარმოიდგინე, დანახვაზე რა მომივიდოდა!

– მაგრამ მაინც ყველაზე მეტად მოდელებს იღებ. ოლეგ მიხევეი – მოდის ფოტოგრაფი.

კი. საერთოდ, მოდას არაფერს ვერჩი, პირიქით. სასწავლებელში ვთვლიდით, რომ დიზაინერი, რომელსაც თავისი არაფერი აცვია, არაფრად ვარგა. ასე, დიპლომის დაცვისას, ორი პრობლემა ჰქონდა ყველას: რას დაიცავს და რაში, ანუ რა ეცმევა. მეც განიერი შარვალი შევიკერე, ტყავის ჰალსტუხი...

ის შარვალიც, რომელსაც გულმოდგინედ ვუღიმოდი – რა იცი ეშმაკებისა, იქნებ გული აუჩუყდეს და მარჯულოს-მეთქი, – ოლეგის შეკერილი აღმოჩნდა, პატარა „ბერნინაზე“.

მაინც ვიჩუქებ იმ შარვალს! ნახავს ოლეგი „ცხელი შოკოლადის“ ამ ნომერს, უთარგმნიან, შიგ რაც წერია, და იქნებ გამომიგზავნოს.

და ბოლოს: ამბავი, რომელსაც ვერც ოლეგმა გაუგო რამე და ვერც მე...>>>

ერთხელ ტერენს დონოვანი იტალიაში იყო გადასალეზად წასული. ქუჩაში მას დანებით შეიარაღებულმა ოთხმა მამაკაცმა შეუტია – ჩვეულებრივი ყაჩაღები იყვნენ, ქუჩის ნაძირლები. ფოტოგრაფმა ერთს ცხვირი გაუტეხა, მეორეს – ლავინის ძვალი, მესამეს ხელი მოამტვრია, მეოთხემ კი თავს უშველა და გაიქცა. უნდა ითქვას, რომ, საერთოდ, დონოვანი უწყინარი კაცი იყო, ყველაფერთან ერთად, ბუდიზმით გატაცებული; უბრალოდ, როგორც ჩანს, მეტისმეტად ენყინა, რომ ვილას ბრიყვები დღისით-მზისით გაქარცვას უხელავდნენ. ჰყვებოდნენ, ქურა გამარჯვებულს აღტაცებით უქრავდნო ტაშს...

სულ მალე კი მათ, ვისაც ტერენს დონოვანი უყვარდა და საერთოდ, ფოტოგრაფია უყვართ, მედიამ ერთობ უსიამოვნო და უცნაური ამბავი აუწყა: ოსტატმა, რომელსაც ორმოცი წლის განმავლობაში მილიონამდე ფოტოსურათი

ჰქონდა გადაღებული, რომელიც მეოცე საუკუნის ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელოვან ფოტოგრაფად იყო აღიარებული, თავი მოიკლა. ყოველ შემთხვევაში, მისი მეუღლე გამწარებით ამტკიცებდა, სწორედ ასე იყო – გადაღების ადგილიდან უცებ წავიდა, თავის სტუდიაში დაბრუნდა და თავი ჩამოიხრჩო, იმიტომ რომ ასეთა ჰქონდა და წამლებს იღებდა, და იმ წამლებმა იცის ასეთებიო.

– ძალიან ძნელი დასაჯერებელია, – მიყვებოდა ოლეგი. – ტერენსს საამისო არაფერი ეტყობოდა. მაგრამ რას გაიგებ...

„რას გაიგებ“ – ოლეგის მიერ მოყოლილი მრავალი ამბის დასკვნად გამოდგება.

...ოლეგს ავუხსენი, რომ ქუჩის ძაღლებისა ძალიან მეშინია. აი, ის ნაგვის გროვაც ძალადად მომეჩვენა და კინალამ ბოძზე ავძვერი.

– ეკატერინბურგში უსქელესი მეეზოვე ქალი ძალაყინით ლენავდა ყინულს. გარშემო ერთი ციდა ძალლი უტრიალებდა. რომ ჩავუარე, თითქოს მეხი დამეცა ფეხში: მოცუნცულე-ბულა ეს ცხოველი, საშინლად უკბენია და ისევ ნაცუნცულე-ბულა. ეტყობა, გიჟი იყო. მეეზოვე კი თავისას განაგრძობდა, ურტყამდა და ურტყამდა ძალაყინს.

მაშინ ახალგაზრდა ვიყავი და დიდად არ მინალვლია, არც ნემსის გაკეთება მომსვლია აზრად. ახლა ვფიქრობ, რომ სულ იმ ძაღლის ბრალია, რომ ასეთი დავდექი. ვერ იყო ის ძალლი ჯანმრთელად.

ნეტა ჩემთვისაც ეკბინა ასეთ გომიას. რა იცი, როგორ წავიდოდა ჩემი საქმე.

P.S. ოლეგ მიხევეის გაცნობისთვის, ფოტოგადაღებებზე დასწრების უფლებისთვის და გამოფენის ორგანიზებისთვის მადლობას ვუხდით საქართველოს ეროვნული გალერეის გენერალურ დირექტორს, ქალბატონ ქეთევან კორძაძიას.

ავტორი: სალომე კიკალაიშვილი

ფოტო: ნიკო ტარიელაშვილი

Silence! Moteur! Bip!

ფრაგმენტები გადაღების რამდენიმე დღიდან.

პიერ გრიზის პროდუქცია

„ბალები შემოდგომით“

ოთარ იოსელიანის ფილმი

გადაღება: 11/07/2005–02/09/2005

რეჟისორი: ოთარ იოსელიანი

ასისტენტები: პაოლო ტროტა, მარი ობერი

ოპერატორი: უილიამ ლუბჩანსკი

ასისტენტები: ირინა ლუბჩანსკი, ნიკო ტარიელაშვილი

განათება: ჯიმ ჰოუი

ასისტენტები: ნიკოლას ბლამპაინი, რაფაელ ვან სიტერენი

ხმა: ჟერომ ტიო

ასისტენტი: ანტუან მერსიე

დეკორაცია: მანუ დე შავინი

ასისტენტები: ივ ბროვერი, არნო როტი

კოსტიუმი: მაირა რამედან-ლევეი, ადელაიდ გოსლინი

მთავარი მემონტაჟე: ოთარ იოსელიანი

ასისტენტი: ევა ლენკიევიჩი

მუსიკა: ნიკო ზურაბიშვილი

გმირები და შემსრულებლები:

ვინსენტი - სევრან ბლანშე

არნო - ოთარ იოსელიანი

მატილდა - ლილი ლავინა

მარი - მიშელ პიკოლი....

სპეც-პროექტი:
ოთარ იოსელიანი იღებს ახალ ფილმს

▲ ბაღდავაძე. ოპერატორი: უილიამ ლუზანსკი, რეჟისორი ოთარ იოსელიანი, რეჟისორი შული ბერბერაძე

▲ კადრი ფილმიდან „მსახიობი ლილი ლავინა“

ოთარ იოსელიანი ახალი ფილმის გადაღებას იწყებს. „კალეზი შემოდგომით“ – სასცენარო სახელი ასეთია, და მერე ვნახოთ... შეიძლება შეიცვალოს კიდევ. გადასაღები ადგილები შერჩეულია. ფილმში მონაწილეობის მისაღებად, მსახიობები და არამსახიობები, ყველა მოწვეულია. გმირების ფოტოები საფუძაო კაბინეტში, ზუსტად საწერი მაგიდის პირდაპირ, დიდ დაფაზეა გამოკრული. კუთხეში, ფურცლებზე დახატულ “რასკადროვკებთან” ერთად, სცენარის რამდენიმე ვარიანტი დევს. ამ ყოველი კადრი, კამერის დეტალური მოძრაობა და მსახიობის გადაადგილებაც კი სკრუპულოზურად არის გადმოცემული. ერთი სიტყვით, გზის ნაწილი გავლილია. მაგრამ ახლა, კიდევ უფრო რთული იწყება – ბ ა დ ა ლ ე ბ ე ბ ი.

▲ კატრი ფილმისაგან

▼ ბაღდატეაზი. ოთარ იოსელიანი, სვკან ზლანო, მაიონა წლი

▲ ბაღალეზაზი. ოთარ იოსელიანი და მანუ ლა შავინი

ბაღალეზაზი. პარიზი. 2005 წელი.

ჯერ არ გათენებულა. რიჟრაჟია. მთელ ძალ-ღონეს ვიკრებ, რომ სწრაფად ავდგე, თვალები რაც შეიძლება ფართოდ გავახილო და დიდი ხანი გაეჩერდე ასე – ექსტაზში შესული აფრიკელი გურუსავით. იქნებ ასე მაინც გამოვფხიზლდე. უნდა გამოგვიარონ. 15 წუთი და უკვე ქვემოთ ვართ. მარი ობერი, როგორც ყოველთვის, წარბებშეჭმუნული ზის საჭესთან, პაოლო ტროტა კი შეუდარებელი იტალიური აქცენტით იწყებს ფრანგულად მოსალმებას:

- ça vas?

- ça vas.

ორჯერ გადაკოცნა. მანქანის დაქოქვის ხმა და წავედით. ამაზე მეტის თქმის თავი არავის გვაქვს. ყველანი ძალით და ჩქარ-ჩქარა ვაფახულებთ თვალებს. ჯერ კიდევ გამოფხიზლების პრობლემა გვაქვს.

ადგილზე მისულებს, გადამღები ჯგუფის თითქმის ყველა წევრი გვხვდება. ça vas? ça vas – ისმის გაუთავებლად. წესის მიხედვით, ყველა ორ-ორჯერ კოცნის ერთმანეთს; ყვებიან, რა კარგად ეძინათ გუშინ, ან როგორ სტკიოდა ჟული ბერტუჩელის ზურგი, რომელიც დოკუმენტურ კინოს იღებს ამ გადაღებებზე და კამერით გამუდმებით თან დაჰყვება ბატონ ოთარს; განათების ასისტენტები აქეთ-იქით დააძუნძულებენ უშველებელ ნათურებს, 3 კაცი აწყობს კამერას და მეოთხე ე.წ. ბილიკს, ანუ „დაროჟკას“ აგებს. რეჟისორის ერთი ასისტენტი – აი ის, შეჭმუნული წარბებით რომ დადიოდა, “მასოვკის” ხალხს უხსნის, ვინ სად უნდა დადგეს, ვინ ვის პარალელურად უნდა დაჯდეს; იტალიელი პაოლო წინასწარ მომზადებული “რასკადროვკებით” დარბის... ყველა ერთმანეთში ირევა, აგებენ, ამაგრებენ, აწყობენ... მერე, ხსნიან და თავიდან აგებენ, ამაგრებენ, აწყობენ... რეჟისორი, ოპერატორი, გამნათებელი, დეკორატორი თავ-თავიანთი ჯგუფებით. ერთი მე ვარ რალაც გაურკვეველ დაჯგუფებაში. არა, საერთოდ არ ვარ ჯგუფში. მარტო ვარ, ჩემთვის.

▲ ბაღალაშვილი. პროდუქტული მარტინი მარინიაჟი და ოთარ იოსელიანი

დღეს ხიდის ქვეშ იღებენ. საერთო ხედით: ბომჟებს, კლოშარებს, შავკანიანებს და გალატაკებულ მდიდრებს. დეკორაცია დიდად საჭირო არაა, რადგან ეს ნამდვილად კლოშარების ბუდეა. უი, უკაცრავად, სახლი – მუყაოს ყუთებით, დიდლაქებიანი საბნებით და ჭუჭყიანი ქვაბებით. რა თქმა უნდა, წინასწარვე შეუთანხმდნენ “მეპატრონეებს”. ამიტომაც, “სახლი” ცარიელი დაგვხვდა. მაგრამ არა, მოიცადეთ, ერთ-ერთი ჯერ კიდევ აქაა. სანამ ოთარ იოსელიანი, ფილმის ოპერატორი უილიამ ლუბჩანსკი და გამნათებელი ჯიმ ჰოუი, ფურცლებით ხელში, დინჯად დააბიჯებენ და მსჯელობენ, ხოლო ფონად, ბევრი ასისტენტი ენერგიულად აწყობს გადაღებისათვის საჭირო ტექნიკას, “სახლის” მეპატრონე ცალი თვალთ გვათვალთვლებს. ასისტენტების არ იყოს, ისიც ენერგიულად აკეთებს თავის საქმეს. დგას მზის სხივებარეკლილ სენასთან და აშკარად კმაყოფილი ფიზიონომიით, კბილებს იხეხავს. დინჯად იცვამს პიჯაკს და არისტოკრატის გამომეტყველებით, ველოსიპედზე ჯდება. პატრონის სტვენის გაგონებაზე, უცებ რეაგირებს ყუთში ჩამალული ძაღლი. ძვრება ძუნძელიანი ყუთიდან, ერთი-ორს კარგად შეირხევა და წითელ წიგნში შეტანილი უიშვიათესი სამეფო ჯიშის საუცხოო ძაღლის მიხვრა-მოხვრით, ორივენი წამში ტოვებენ გადასაღებ მოედანს. ვერაფერს იტყვი, ასეთ იდეალურ წყვილს, იშვიათად თუ შეხვდება ადამიანი.

ცოტა არ იყოს, თემიდან გადაფუხვით, მაგრამ... იმდენი ხანი გრძელდება მომზადების პროცესი, რომ სხვა არაფერი გრჩება: ან უაზრო კითხვებით უნდა შეაწუხო ვინმე (რაც ნამდვილად არ ღირს), ან ზემოთ აიხედო და იმ ცნობისმოყვარე ტურისტთა ობიექტივში მოხვდე, ხიდს ზემოთ რომ დგანან და უთენია, ბედნიერი შეძახილებით, ფოტოაპარატებს აჩხაკუნებენ – აქაოდა, პარიზი ხომ ვნახეთ, ვნახეთ, და გადაღებებსაც დავესწარიო...

▼ კადრი ფილმიდან. შოსან შაკაბი, კომპოზიტორი ნიკო ჯურაბიშვილი და სევკან ბლანხო

▲ კადრი ფილმიდან. მიხეილ კვიციანი

– რა, მათხოვარი უნდა ითამაშო ფილმში? ოო, არა, რა! – გაისმა ერთ დღესაც ოპერატორ უილიამ ლუბჩანსკის სახლში. კარგი, – დათანხმდა რეჟისორი, – მაშინ შენ იქნები პასპორტდაკარგული პრინცი. აი, ასე გახდა ფილმის ოპერატორი ლუბჩანსკი უპასპორტო პრინცი, ხოლო ოთარ იოსელიანი, რომელსაც, როგორც ჩანს, არც არავინ გაუწია წინააღმდეგობა, ერთი უბრალო, ჩვეულებრივი მათხოვარი: გაუპარსავი წვერით, გაღელილი პერანგით და ერთი ბოთლი წითელი ღვინით.

ფილმზე, როგორც ყოველთვის, ყველა “ძველი და თავისიანი” მუშაობს: ოპერატორი, გამნათებელი, ხმა და, ბოლოს და ბოლოს, მსახიობებიც – წითელთმიანი ექსცენტრული ლილი ლავინა, დეკორატორი მანუ დე შავინი, მოდილიანის ნახატივით, ჭიაყელასავით ანონილი, გამხდარი, გრძელკისერა კარპანტიე, კიდევ... კიდევ ბევრი ნაცნობი სახე. ოო, ეს უკანასკნელი კი, რომ იტყვიან, დელიკატესად მოვიტოვე – მ ი შ ე ლ პ ი კ ო ლ ი. მართალია, უკვე დაბერებული მუსიე პიკოლი სულ რამდენიმე დღე ბრძანდებოდა გადაღებებზე, მაგრამ ეს საკმარისი იყო იმისთვის, რომ მთელ ჯგუფს მისთვის ფოტო გადაეღო და გამჭოლი მზერით, ათასჯერ მაინც კარგად აეთვალ-ჩაეთვალაიერებინა მსახიობი. ისე, ვნახოთ, თუ იცნობთ ფილმში პიკოლის რატომ? რა ვიცი... თუ არა და... კარგი, ხო, თავიდან გადაათვალიერეთ შემსრულებელთა სია და მიხვდებით.

ქალრი N:

დილიდან აქ ვართ, საავადმყოფოში. ვინრო დერეფანში ყველა ერთმანეთს ეჯახება და სუფთა ჰაერის ჩასასუნთქად, გარეთ გარბის. წვიმს, მაგრამ ზედ მონათებულ პროექტორის სიმხურვალეს და საავადმყოფოს სუნს მაინც სჯობია. ჩემს უკან რამდენიმე ხანშიშესული ადამიანი დგას. რეჟისორს ელოდებიან. რამდენიმე დუბლის შემდეგ, მორიგი შესვენება დაიწყო, 5 წუთიანი – ერთს მოვწევ და მოვალ. გასასვლელში ძველი მეგობრები სვდებიან

– ოთარ, აი, ჩვენც მოვედით. ისე, რა უნდა გავაკეთოთ?

– არაფერი ისეთი, მერე გეტყვი...

ეს კითხვა და პასუხი გადაღებებზე თითქმის იმდენჯერ გაისმა, რამდენი გადასაღები დღეც იყო. ასეთი დღე სულ 40 იყო. ანუ მიხვდით, რომ ძალიან ბევრჯერ.

თეთრი კეკი და ჯადოსნური სასტვენნი ან „ბაღები უამოდლობით“

გადაღებები თავისი ტემპით და ფრანგებს რომ უყვართ, ისეთი ordre-ით ანუ წესით მიმდინარეობს. ყოველდღე რამდენიმე “რასკადროვკა” უკუდმა იდება საწერ მაგიდაზე. ეს გადაღებულია. ზოგიერთი ეპიზოდის გარდა, ყველაფერს პარიზში იღებენ. ამიტომ, გადაღებაზე მისვლა დღის ნებისმიერ დროს შეიძლება. ხელში რუკა, ზედ გულდასმით დახატულ-აღწერილი მისამართი და მორჩა. კიდევ ფერადი ისრები, რომელიც გადასაღებ მოედანთან მიახლოებისას, ბოძებზე შემოხვეული გხვდებოდა: “Pierre Grise Productions”. არ დაიკარგები. ფერადი ისრები ხან ძველი არქივის შენობასთან დაგხვდებოდა, ხან ზოოპარკთან, ხან მეტროსთან, ანდა ვენსანის ტყესთან...

ქალრი ფილმიდან

▲ კატრი ფილმისა

▲ კადრი ფილმიდან. სპარან ბლანშე

გადაღებისას, არავითარი ხმამალალი ან უხეში სიტყვა, მაშინაც კი, როცა ასჯერ ნათქვამს მსახიობი პირიქით აკეთებს. ერთადერთი, რამაც შეიძლება გადაღებას ხელი შეუშალოს – ამინდია.

თეთრი კეპი და სასტვენის ნივთებია, რაც მთელი გადაღებების მანძილზე, მუდმივად თან აქვს. “ხომ ხედავ, ერთს დაუსტვენ და ყველა ადგილზეა” – მითხრა სასტვენის მორიგი, ყურისწამლები სტვენის შემდეგ. არავითარი ვოქითოქები, რაცია, ან რაღაც ამდაგვარი. ერთი უბრალო სასტვენის, ძლიერი ჩაბერვა და მორჩა. ჯერ კიდევ ტუჩებთან მიტანილი არ ჰქონდა ხოლმე, რომ მთელი ჯგუფი, ყურებზე ხელეზაფარებული და თვალეზმოჭუტული, გასუსული ელოდებოდნენ სტვენას. ცნობისთვის: სტვენა ორნაირია. ერთი წყვეტილი, – მოემზადეთ, ვიღებთ; და მეორე გაბმული – სიჩუმე, ვიღებთ.

დღეს, რაც დაგეგმილი იყო, ყველაფერი გადაიღეს. უბრალოდ, ბევრი სხვადასხვა სცენა გადაიღეს და... ძალიან დავილალეთ. დაქანცული, ყველა ნელ-ნელა ლაგდებოდა, რომ რომიდან დაბრუნებულმა ვატო ანდლულაძემ ჩანთიდან ლიმონის და ვაშლის ლიქიორები ამოაცურა. ამის დანახვაზე, მთელი გადამღები ჯგუფი, ერთჯერადი ქიქებით ხელში, გრძელ რიგში იდგა. თავისთავად, ამ კონკრეტულ პროცესს შედეგიც მოჰყვა, და მაქსიმუმ 5 წუთში, ხის გადამამუშავებელი ცეხის შესასვლელთან, ხმამალალი სიცილი და ზედმეტად აჟიტირებული მოძრაობები შეინიშნებოდა.

ბადაღაბაი. რეჟისორი ოთარ იოსელიანი და ოპერატორი უილიამ ლუზანსკი

▲ კადრი ფილმიდან. კარკანტინი

კადრი №

ბოლო დღეა. „ხლაპუშკა“ წარწერით: „ბაღები შემოდგომით“. 2005 წელი. რეჟისორი ოთარ იოსელიანი, – დღეს ბოლოჯერ დატკაცუნდა. რთული დღე იყო. კადრში ბევრი ადამიანია და ყველა ზუსტად გაანგარიშებულ დროში უნდა ამოდრავდეს. ერთმა ზუსტად ამ წამს უნდა გაიაროს, რომ მეორემ ფეხზე წამოდგომა მოასწროს; მესამე ამ ყველაფერს კარგად უნდა დააკვირდეს, რომ კამერის პანორამულ ბრუნვას გაჰყვეს და ამა და ამ წამში უნდა მოასწროს სადღაც შერბენ-გამორბენა... ამ ყველაფერს მარი და პაოლო აკონტროლებენ. აი, რატომაა მარი მუდამ წარბებზეჭმუნული!

მზე ჩადის. ეს კადრი კი არ ვარგა. გადამღებ ჯგუფს შორიდან მომზირალი თვალები გაცეცხობს უყურებენ. ვერ გაიგეს, რატომ აწყობენ ყველაფერს, ერთს გადაიღებენ, მეორე დაშლიან, გაირბენ 20-40 მეტრს და ისევ დააწყობენ, იგივეს გადაიღებენ... მზე ჩადის-მეთქი და ბოლო კადრი არც ისე კარგი იყო. ხომ იცით, ერთადერთი, რამაც შეიძლება გადაღება შეაფერხოს – ამინდია.

გადაიღეს. მორჩა. დამთავრდა. გრძელი აპლოდისმენტები.
P.S. წინ კიდევ – მონტაჟია.

ბ ა რ ა ბ ა შ ა შ კ ა

ავტორი: სალომე კიკალაიშვილი
ფოტო: ღვინო მესხი

„ხომ იცი, თეატრს ბევრი “ბარაბაშკა“ ჰყავს. ყველაზე მნიშვნელოვანი “ბარაბაშკები“ კი არტისტების შვილები არიან. ისინი ისეთ რატასებებს ხელავენ და ამჩნევენ, რასაც დიდები ვერასდროს დაინახავენ“.

ყველა თეატრს, თავისი “ბარაბაშკა“ ჰყავს.

თეატრის “ბარაბაშკა“? ჰო, ჰო, თეატრის “ბარაბაშკა“.
ჩემი დღევანდელი მასპინძელიც “ბარაბაშკაა“. ოღონდ, არა ზოგადად თეატრის, არამედ კონკრეტულად – ქ. თბილისის შოთა რუსთაველის სახელობის სახელმწიფო აკადემიური თეატრის. რად გვინდა ასე კონსერვატორულად, უბრალოდ – რუსთაველის თეატრის და მორჩა.

ჩემს “ბარაბაშკას“ ძალიან სევდიანი თვალები აქვს. დიდი, სევდიანი თვალები. ასე გგონია, მსოფლიო სევდას დაატარებო. ვინ იცის? იქნებ ასეც არის, რადგან “ბარაბაშკები“ ხომ ბევრს არ ლაპარაკობენ. აი, დღეს გამოგვივიდა, თორემ... „ზოგჯერ ისეთი რატაცეები მემართება, რომ... ხმასაც ვერ ამომალბებინებ. ნუ, არა და მორჩა.“

როგორც წესი, ყველა “ბარაბაშკას“ თავისი ისტორია აქვს;

პირადი ისტორია, რომელიც მისია, მხოლოდ და მხოლოდ მისი. შენ კი, თუ ძალიან მოგიინდა მის ცხოვრებაში ქექვა, ჩაგახედებს, ოღონდ ცოტათი. მინიმალური სიღრმის მაჩვენებელ სქელ, წითელ ხაზთან კი... სტოპ, სტოპ. ნურას უკაცრავად. “ბარაბაშკებს“ ეს არ უყვართ!

და მაინც:

ისტორია მრგვალი ბალიდან იწყება, სადაც აღმართზე დღესაც დგას ორსართულიანი აგურის სახლი. აქ, ბებიის სახლში, დეიდაშვილებთან ერთად იზრდებოდა. ყველაფერი ძველი და საგვარეულოა: ხის ბუფეტი, სკამები, დიდი მაგიდა... “გუვერნანტკების“ აღზრდილი ფრანგი ბებიის, ვარვარა მუსხელიშვილი-ზაგიუს მკაცრი დისციპლინა: პუშკინის კითხვით, აუცილებელი საზეპიროებით და კარნახების წერით. კიდეც, ფრანგული პასეანსებით. ეს ყველაფერი კი რუსულად, რადგან ბებია ქართული არ იცოდა, ფრანგული კი ბავშვებისათვის არასდროს უსწავლებია. რა იცი, რა გექნება მათგან საიდუმლოდ სათქმელი, ყველაფერი ხომ არ უნდა გაიგონ?!

საუზმე თავისი წესებით: პირველი, მეორე, ცივი, ცხელი

და ა.შ. სადილიც ასევე, ვახშამიც... გვერდზე ოთახში, მუხის ყდაში ჩადებული სქელი წიგნი დევს – საგვარეულო შტოს შესახებ, თუ როგორ ეპარება სუფთა სისხლის ფრანგულ გენეალოგიას ქართველი მუსხელიშვილების გენეტიკა.

მშობლების დაშორება არ ახსოვს. არც არავითარი ტრაგედია არ ყოფილა. მამასთან ყოველთვის კარგი ურთიერთობა ჰქონდა. თუმცა, ერთად არასდროს უცხოვრიათ. მოდიოდა, სასეირნოდ მიყავდა... ისე, როგორც ხდება ხოლმე. უბრა-

ლოდ, „ჩემი მეხსიერებით, მე დედას და კახოს ოჯახში დავიბადე. ეს ყოველთვის ასე იყო. ეს იყო ჩემი ერთი დედის და ორი მამის ამბავი.“

მართალია, ამ ისტორიაში ტრაგედია არც არავის დაუნახავს, ან რატომ უნდა დაენახა ის, რაც არასდროს ყოფილა?! მაგრამ, რაც არ უნდა ვთქვათ, ამ ისტორიით ერთი ადამიანი მინც „დაზარალდა“. მორალურად „დაზარალდა“, რადგან ვერაფრით გაიგო, დიდების ახნა-განმარტება ერთ, მისთვის

„ისი როლის აღმოჩენა ჩემთვის
 ეს პროფესია? როცა მიხვდები, რომ
 რეალური სხოვრება არ მიუძღოდა
 სხოვრებისათვის!... სცენაზე ისეთ
 რაღაცეებს აღმოაჩენ საკუთარ თავში,
 რასაც აქამდე ვერ ამჩნევდი. შუა
 ზღვაში გაბიჭურია მარტო? იზივია.“

გზა არ იყო, ნანუკა „დანებდა“ და – „კაი, ჩემი რვეულები არაა, კლასელისაა, მთხოვა წამომიღო და...“

ლირიული გადახვევა:

ინტერიერი. შავ-თეთრი კადრი. საოცრად ლამაზი ქალი როიალზე უკრავს და მღერის. ყველა განაბული უსმენს – ფარდას ამოფარებული ბოროტმოქმედი, სკამზე ჩამომჯდარი ფოსტალიონი და ტელევიზორის ეკრანის შემყურე მაყურებელიც. ნაზი, ქალური, საოცრად დახვეწილი – ასეთი ახსოვს ყველას დედა – ბელა მირიანაშვილი, კინოსა და თეატრის მსახიობი. რუსთაველის თეატრის მსახიობი.

„რატომ დავინწყე ფრანგულ ძირებზე ლაპარაკი? იმიტომ, რომ ჩემს გვარში, ყველა ძალიან ჯიშისანი ადამიანი იყო. ეტყობა, ხდება ხოლმე და... ჩემზე დაისვენა ბუნებამ. სულ სხვანაირი ვარ... არასდროს ვყოფილვარ ნაზი გოგო... ძალიან მიყვარდა ბიჭებთან თამაში, ისინიც გიჟდებოდნენ ჩემზე... სულ ბიჭურად ვიქცეოდი, ბიჭებსა და გოგოებს ვაკავშირებდი. სკოლაში ძალიან მონესრიგებული ადამიანი ვიყავი. მართალია, სულ ხუთებზე ვსწავლობდი, მაგრამ არა იმიტომ, რომ მომწონდა ფიზიკა ან ქიმია. არა! უბრალოდ, წარმოუდგენლად მიმაჩნდა დაფასთან გასვლა და – მასწ, არ ვიცი გაკვეთილი... თან, ამ დროს, საშინელი ამრევი ვიყავი. მძაფრად მახსოვს ეს შეგრძნება, როგორ ვისხედით სულ მრგვალ ბაღში, რომელიც რაღაც სახლივით იყო ჩვენთვის. ვიჯექი არა სკამზე, არამედ საზურგეზე, ფეხები დასაჯდომზე მედო – როგორც ბიჭებს. გოგოები კი ნაზად ისხდნენ ხოლმე სკამზე.“

ყოვლად გაუგებარ საკითხზე. ნანუკას 4 წლით პატარა ძმა ირაკლი კავსაძე ყოველ ცისმარე დღეს, ერთი და იგივე კითხვით იღვიძებდა – „კაცო, რატომ დაათრევს ყოველდღე ჩემი და ნანუკა, ვილაც ხუსკივადის რვეულებს?“ რა ექნა? ვერაფერი გაეგო ამ ისტორიაში და... პასუხი მეთქვარაც იგივე იყო – იმიტომ, რომ ნანუკა გვარად ხუსკივადია, სხვა მამა ჰყავს და ა.შ. არა, მაინც არა! რას ჰქვია სხვა მამა?! მამა ხომ კახია!!! და ის ერთია!!! ბოლოს, როცა მიხვდნენ, რომ სხვა

მეორე ფრაგმენტი, რაც მახსენდება, ალბათ, უფრო რიტუალი იყო – 55-ე სკოლიდან სახლში წამოსასვლელი გზა. ჯგუფ-ჯგუფად დავდიოდით, ვილაცა ბორდიურზე მოდიოდა, ვილაცა ვილაცის ჩანთას მოათრევდა, ვილაც ორი ნაბიჯით წინ მიდიოდა, წყვილად; დანარჩენები – უკან, ჯგროდ. იყო საქმეების გარჩევა... მერე ნელ-ნელა ვცოტავდებოდით, სახლებში ადიოდნენ.“

არ იფიქროთ, რომ რამე მოგეჩვენათ, თუ ერთ დღესაც

მრგვალ ბაღთან ჩაივლით და იქ, სკამის საზურგეზე ჩამომჯდარი ნანუკა დაგხვდებათ. იცოდეთ, რომ არაფერი მოგჩვენებიათ, იმიტომ, რომ დღესაც მიდის ხოლმე და ჩუმად, ისე, რომ არავინ დაინახოს, ისევ ისევ, ბიჭურად ჯდება ხოლმე საზურგეზე.

არსებობს რაღაც, სახელად ნოსტალგია. აგურის ძველი სახლის, სკოლასთან ჩავლის, ძველი ბუფეტის თუ მრგვალი ბაღის სკამების... არა, გარემოსი, უფრო სწორად.

„გარემო, ბავშვობა... სწორედ ამან ჩამომამყალიბა – მონეს-რიგებულები, პასუხისმგებლობის გრძნობით. მაგრამ თან ისეთი, როგორიც არ უნდა იყოს არტისტი! სითამამე არასდროს მექნება. მაქსიმალურად ვერიდები რაღაც შეკრებებს იმიტომ, რომ იქ ჩემს ფუნქციას არ ვგრძნობ. მიჩვენებია შინ დავრჩე, ან მეგობრები მოვინახულო. თამამად ვერაფერს ვაკეთებდი! საშინლად მორცხვი ვიყავი, მუდამ. უბრალოდ, ახლა რაღაც გამოსავალი მოვძებნე, რაღაცეები ვისწავლე...“

ყველაზე თავისუფალი მაინც სცენაზე ვარ. იცი, როდის აღმოვაჩინე ჩემთვის ეს პროფესია? როცა მივხვდი, რომ ცხოვრებისათვის რეალური ცხოვრება არ მეყოფოდა! მბეზრდება რეალობა – იყო მხოლოდ დიასახლისი, იარო მხოლოდ მეგობრებთან... სცენაზე ისეთ რაღაცეებს აღმოაჩენ საკუთარ თავში, რასაც აქამდე ვერ ამჩნევდი. შუა ზღვაში გაგიცურია მარტოს? იცივია.”

„ხომ იცი, თეატრს ბევრი “ბარაბაშკა“ ჰყავს. ყველაზე მნიშვნელოვანი “ბარაბაშკები“ კი არტისტების შვილები არიან. ისინი ისეთ რაღაცეებს ხედავენ, ამჩნევენ, რასაც დიდები

ვერასდროს დაინახავენ”.

P.S. ვაა, ესე იგი, მეც ცოტათი “ბარაბაშკა“ ვყოფილვარ. მომწორონს.

არ ახსოვს, როდის მოხვდა აქ პირველად. ისე, საიდან უნდა ახსოვდეს? მაშინ ხომ ძალიან პატარა იყო. და თან ეს, პირველი შეხება, თითქოს არც დამთავრებულა. დღემდე გრძელდება. განვრცობითია, ნამდვილი continuous-ი.

სკოლიდან მოსვლა, გაკვეთილები, და უცებ რუსთაველის თეატრი. ბელა და კახო ხომ სულ იქ იყვნენ. გულის ბათქაბუთქი, კუთხეში გასუსული დგომა და სცენას მიშტერებულ “ბარაბაშკას“ სევდიანი თვალები.

ამიტომაც, როცა ჯერი პროფესიის არჩევაზე მიდგა... არა, არჩევამდე საქმე არც მისულა. არჩევანი, ხომ იმას ნიშნავს, როცა ირჩევ რაღაცას და რაღაცას შორის? ჰო. ჰოდა, მაშინ გამოდის, რომ არც არაფერი აურჩევია. ნავიდა იქ, სადაც უნდა წასულიყო. „როგორც ერთ დღეს, როცა ბავშვი ამბობს – იცი, მე დღეს მარტო წავალ სკოლაში. და მიდის.“

მითი, რომ ყველა მსახიობის ოჯახში გაზრდილი ბავშვი მსახიობი ხდება, 90% მართლდება. მაგრამ ის, რომ ყველა მსახიობი ამის საშინელი წინააღმდეგია და შვილები აუცილებლად ჩუმად აბარებენ ინსტიტუტში, ამ კონკრეტულ შემთხვევას ნამდვილად არ შეეფერება.

„დედა ბევრს არასდროს ლაპარაკობდა. მარტო იმას ამბობდა, რაც ძალიან მნიშვნელოვანი იყო. როცა ვიკითხე – აბა, როდის შეგვაქვს საბუთები-მეთქი, ორად ორი რამ მითხრეს: თუ ჩააბარებ, ჩააბარებ ახლა, იმიტომ, რომ მერე

რუსთაველზე ხელკავით ორნი მოდიან. ქალი და მამაკაცი. გავლელის დანახვაზე, უახლოვდებიან „მსხვერპლს“. მამაკაცი, მისაღმების ნიშნად, თავს უხრის გავლელს და უშველავად შლავას იხდის, საიდანაც ჭოლას ქერა ქორქოზე დამაბრებელი ნათურა მოჩანს...

აღარ ჩააბარებო. საუკეთესო პედაგოგს, გიზო ჟორდანიას იმ წელს აყავდა ჯგუფი. მკაცრი მოთხოვნაც სწორედ ამის გამო უღერდა კატეგორიულად. და მეორე, იცოდე, რომ ძალიან გეტკინებო. აქ ცოტა ვერ მივხვდი, რას ნიშნავდა ეს. ამას მერე იგებ, როცა სულ გტკივა, გტკივა სპექტაკლის დაწყების, პრემიერის წინ, წარუმატებლობაზე ხომ აღარ ვლაპარაკობ. მსახიობები ხომ თხელკანიანი ხალხია, რომელთაც ერთნაირად შეუძლიათ აღფრთოვანდნენ რალაცით, თუნდაც საკუთარი შესრულებით, და ასეთივე ემოციით შეუძლიათ გული გაუსკდეთ.”

რას იფიქრებდა, რომ სწორედ აქ გამოადგებოდა პასუხისმგებლობის და მონესრიგებულობის გრძნობით აღსავსე ადამიანს, ხუთოსნის დიპლომი! როცა გამოცდაზე გავიდა, მინცდამინც მაშინ გაიღვიძა მიძინებულმა ცუდმა თვისებამ – საშინელმა სიმორცხვემ და... ვერაფერიც ველარ ჰქნა. „აღარც მახსოვს, რას ვაკეთებდი. ერთი გავიგე – ეი, ნუ ბარბაცებო! ალბათ ვქანაობდი. პრაქტიკულად, ჩემმა ატესტატმა გადაამარჩინა, რომელსაც მაშინ ყურადღება ექცეოდა. არაჩვეულებრივი შერჩევა გააკეთა გიზომ. დღეს თუ ვინმე კარგად აკეთებს თავის საქმეს, სულ ჩვენი ჯგუფია: ჭოლა, გოჩა კაპანაძე, ლევან ბერიკაშვილი, ნინო თარხან-მოურავი, ნანა შონია, მერაბ ნინიძე...”

მთლად ხატოვანი გამოთქმა არ გეგონოთ, ზუსტად ასე იყო – ოთხი წელი სახლში არ ყოფილა. აბა, როდისღა უნდა ყოფილიყო, როცა დილის 9 საათზე დაწყებული ლექციები, ლამის პირველ საათამდე გრძელდებოდა? მერე კი ყველა ერთად, რომელიმეს სახლში მიდიოდა, გათენებამდე ჟრიაბულობდნენ, დილის 9 საათზე ცივ წყალს სახეზე შეისხამდნენ და ისევ ლექციაზე მიდიოდნენ.

ახლა კი, გაააქტიურეთ წარმოსახვის უნარი; თუ გნებავთ, ცოტაოდენი ფანტაზიაც მიუმატეთ და წარმოიდგინეთ სცენა. უფრო სწორად, ეტიუდი, ქუჩაში გათამაშებული ეტიუდი. მთავარ როლებში: ნანუკა ხუსკივაძე და ლევან წულაძე (ჭოლა).

რუსთაველზე ხელკავით ორნი მოდიან. ძალიან სერიოზული გამომეტყველებით. ქალი და მამაკაცი. გამვლელის დანახვაზე, „მსხვერპლს“ უახლოვდებიან. მამაკაცი, მისალმების ნიშნად, თავს უხრის გამვლელს და უშველებელ შლაპას იხდის. უცებ ჭოლას ქერა ქოჩორზე დამაგრებული ნათურა (რატომ?) მოჩანს, რომელიც დამონტაჟებულია მისსავე ხელზე განთავსებულ ღილაკთან. მოულოდნელად, ნანუკა მას ხელს აჭერს. ნათურა ინთება და... მომყვებით? მერე ისევ იხურავს შლაპას, და, მორიგი „მსხვერპლის“ მოლოდინში, დინჯად აგრძელებენ გზას. ოღონდ, ძალიან სერიოზულად.

სულ მალე, მათი ძლიერი ჯგუფი რუსთაველის თეატრმა მიიწვია და „მცირე დარბაზიც“ დაუთმო. თეატრის მოყვარულებს მალე ახალი საყვარელი ადგილი გაუჩნდათ. ხალხმა მათ „მცირე დასი“ დაარქვა.

„მცირე დასი“ საქართველოს კუთხეებშიც ბევრს მოგზაურობდა და ევროპაშიც. დრო გადიოდა. ზემოხსენებული „სისულეები“ კიდევ უფრო მეტი და მრავალფეროვანი ხდებოდა. ამასობაში, მოვიდა დრო, როცა „პატარები“ „დიდებმა“ დაპატიჟეს და რუსთაველის თეატრის ორივე დასი ძირითადი და მცირე, ერთად წავიდა გასტროლებზე.

„რა გითხრა, ჩვენი „სისულეების“ კეთებისთვის რაც უფრო შორს ვიყავით, მით უფრო კარგი იყო. ესე იგი, ქუჩაში დეიდა და დედას მეგობარი არ შეგხვდებოდა. მაგრამ, როცა ძირითად დასთან ერთად დავდიოდით, მაშინ მოკრძალებუ-

**„ყველაფერში საშინელი
მაქსიმალისტი ვარ, ბოლომდე
ვიხარჯები, როგორც ღრაკონი,
რომელიც ჯერ დაიფერფლება
ბაქრება და ჰოპ, უცხად ისევ
ბაჩნდება, მის ებრაე ვარ. ღრაკონის
წელიწადში ვარ დაბადებული.“**

ლად ვიქცეოდით. უხერხული იყო, მკაცრად გვიყურებდნენ და შენიშვნებს გვაძლევდნენ... მაგრამ მაინც ხშირად ყოფილა, რომ შუა გასტროლისას, დირექციას საგანგებო კრება გაუმართავს – როგორც კი თბილისში დაგბრუნდებით, ვერც ერთი მათგანი ველარ შემოვა თეატრშიო. დერეფნებში დაჭერობანას ვთამაშობდით, მთელი დასი ერთ ოთახში ვიკეტებოდით... კარგი იყო... მაგრამ რა არის, იცი? თანდათან ნელდება ხოლმე ეს ვნებათაღელვა იმიტომ, რომ ადამიანები ყოფით პრობლემებში იძირებიან. ეს კარგი ნამდვილად არ არის, მაგრამ კანონზომიერია. ყველაზე მაგარი კი ისაა, როცა რალაც ჩარჩოში ექცევი, მაგრამ ისე, რომ ინარჩუნებ იმ სიგიჟეს, ოღონდ სახეცვლილს; როცა თვალეში მაინც დარბიან ეშმაკები.

– ?

– მე ასეთ რალაცვებს ხშირად ვაკეთებ, სალომე!

რუტინა.

დღე ოჯახური რუტინით იწყება. ნანუკა, კახო და შვილი აკა. რეპეტიციები დილით ადრე იწყება. ამიტომ უნდა მოასწროს საქმლის მომზადება, სახლის მილაგება და ა.შ. – “არ მიყვარს ყოფითი საქმეების ჩამოთვლაო.

მერე გავრბივარ. ეს კარგია, რომ გავრბივარ. ესე იგი, საქმე მაქვს. როცა ასე არ არის, მაშინ ეს ძალიან მძიმე შემთხვევაა. ასეთ დროს, ოჯახურ საქმეს, რომელიც მიყვარს, ველარ ვიტან. რჩები სახლში. ესე იგი, რალაცვების კეთება გინევს... საშინლად არ მიყვარს, როცა რალაცვას იძულებით ვაკეთებ. დრო იხარჯება ყოფაზე, რომელსაც შედეგი არ აქვს. ზედმე-

ტად სახლის დალაგება? არა!

ძალიან მკაცრი და მომთხოვნი ვარ. ყოველთვის იმაზე მეტს ვაკეთებ, ვიდრე შემიძლია. რამდენჯერ მითქვამს – აი, ახლა ავტოპილოტზე ვირთვები... და ვირთვები. აღარ შემიძლია, მაგრამ უნდა გავაკეთო. ესეც ალბათ იმიტომ, რომ ყველაფერში საშინელი მაქსიმალისტი ვარ, ბოლომდე ვიხარჯები, როგორც ღრაკონი, რომელიც ჯერ დაიფერფლება, გაქრება და ჰოპ, უცხად ისევ გაჩნდება, მეც ეგრე ვარ. ღრაკონის წელიწადში ვარ დაბადებული.”

ის, რაზეც ჯერ არ გვილაპარაკია. მებრამ ვისი, რომ ბაინტარისაბო.

„აკას მამა ჩემი კლასელი იყო (გახსოვთ, სკოლიდან წამოსვლის რიტუალი, წყვილ-წყვილად დაწყობილი კლასი?). ერთ დღესაც ბაკურიანში გავიპარეთ. მერე დაიბადა აკა. მერე რალაც აირია, როგორც ხდება ხოლმე. შეუღლებისთვის კარგი ასაკი იყო, მაგრამ ყოფა ზოგჯერ ისე გახრჩობს, რომ შეიძლება რალაც მოხდეს. აქაც მოხდა და დავშორდით. სამწუხაროდ თუ საბედნიეროდ, არ ვიცი. არ ვიცი, როგორ იქნებოდა უკეთესი, მაგრამ რაც არის, ეს კარგია. ახლა მას ოჯახი ჰყავს, აკას კი – ორი მშვენიერი და. ისე, აკა 21 წლისაა და იმ დროს შემეძინა, როცა მე თვითონ ვინცები ცხოვრების აღქმას. შეიძლება ითქვას, ერთად გავიზარდეთ. ზოგჯერ ჩემი კლასელიც კი მგონია.

ამას მეორე ქორწინება მოჰყვა, მაგრამ ამაზე არასდროს ვლაპარაკობ, საზოგადო განხილვის თემად არ მიმაჩნია.

ცხოვრებაში ყველაფერი იყო, მაგრამ მაინც არაფერს შევცვლიდი. მხოლოდ დადებითი ემოციებით ცხოვრება შეუძლებელია. დავტოვებდი ტკივილებს, თავგადასავლებს... უბრალოდ, არის რალაცვები, რაც არ მიყვარს და პროტესტის გრძნობას აღმიძრავს. ის მხოლოდ სათაურის სახითაა ჩემს ცხოვრებაში და დანარჩენს, ანუ შინაარსს ვაგდებ; ოღონდ ისე, რომ თუ მკითხავ, იცნობ თუ არაო, შეიძლება დავფიქრდე. ესეც ჩემი მაქსიმალისტური ხასიათის ბრალია.”

ერთადერთი, რასაც “ბარაბაშკა“ არასდროს გააბატონებს – გულგრილობაა. ლალატი? არა, ლალატის შემთხვევაში ურთიერთობას წერტილს დაუსვამს და მორჩა. თან, ლალატს ხომ ყოველთვის აქვს თავისი მიზეზი. აი, გულგრილობა კი... „ეს უფრო დროში განვლილი ლალატია, რომელიც არასდროს მთავრდება.“

კინო?

ალბათ, ცუდი არ იქნებოდა, კინოში რომ უფრო მეტი მემუშავა, მაგრამ მოგატყუებ, თუ გეტყვი, ამის ნაკლებობას განვიცდი-მეთქი. სულ ოთხ ფილმში მივიღე მონაწილეობა. კინოს რეჟისორებისათვის სანატრელი არტისტი არასდროს ვყოფილვარ. ამას სულ ვგრძნობდი და ალბათ ამიტომაც, არც მე მენატრება.

P.S. ნანუკ, ვინ ან რა იქნებოდი წინა ცხოვრებაში?

– არ ვიცი. იმიტომ კი არა, რომ არ მიფიქრია. არა. უბრალოდ, არ ვიცი, რა მიმართულებით უნდა ვიფიქრო.

ვანიანის, ბიბიანის და მოსკოვის მთავარი ბანკი სანაწარმო ობიექტით
 რეინვესტირების განხორციელების მიზნით

"სანაწარმო ობიექტი და
 მონაწილე გუნდის
 შემადგენელი"

სადაც წარმოადგენს
 დასრულებულ

LE PLUS SPECTACULAIRE
 VOYAGE MUSICAL

განამარტობს
 PRESENTS

BORJOMI

ბორჯომი

GG&MW Co.N.V.
 სანაწარმო ობიექტი და
 მონაწილე გუნდი

ERISIONI

TBILISI STATE CONCERT HALL

**7 - 10 XI
 2005**

სადაც წარმოადგენს
 დასრულებულ

ჯიბიბი

სანაწარმო ობიექტი და მონაწილე გუნდი (სანაწარმო ობიექტი)
 სანაწარმო ობიექტი და მონაწილე გუნდი
 სანაწარმო ობიექტი და მონაწილე გუნდი

სანაწარმო ობიექტი და მონაწილე გუნდი
 სანაწარმო ობიექტი და მონაწილე გუნდი
 სანაწარმო ობიექტი და მონაწილე გუნდი

სანაწარმო ობიექტი და მონაწილე გუნდი

სანაწარმო ობიექტი და მონაწილე გუნდი

The Messenger

FOR MORE INFORMATION CALL : 99 00 99 WWW.EASTERNPROMOTION.COM

მენეჯერი ოპერაში >>>

ავტორი: თამარ ბაბუაძე
 ფოტო: ლევან ხერხეულიძე

METRO-კოლიტენის MAN-ეჯერი

ლინკოლნ ცენტრის კარს უკვე ისე ავტომატურად აღებს, რომ აღარც ვაგნერის “ნიბელუნგების ბეჭედი” ჩაენმის და აღარც ჩაიკოვსკი. სარეპეტიციო ოთახებიდან დერეფნებში ექოებად დაღუქილი საყვარელი არიები სთივენ ბრაუნის-თვის მხოლოდ ყოველდღიური რუტინის ფონია. ამ ფონზე, მეტროპოლიტენ ოპერის მენეჯერი გაცილებით უფრო პრო-ზაულ, მაგრამ გაცილებით უფრო მნიშვნელოვან საკითხებს აგვარებს. ადმინისტრაციულ კურირებას უწევს ოპერის 6 დეპარტამენტს, რომელიც, თავის მხრივ, 400-მდე შემსრულებელს და სცენის მუშაკს ემსახურება; ადგენს გადატვირთული საოპერო სეზონის სრულ კალენდარს — კვირაში 5 წარმოდგენა და დღეში 11-მდე წარმოდგენის რეპეტიცია; ხელმძღვანელობს მხატვრული ადმინისტრაციის 30-მდე წევრს, რომლებთან ერთადაც კოორდინაციას უწევს დაგეგმვის პროცესს, თათბირებს, სეზონის ამსახველი მასალის შეგროვების პროცედურებს; ორ სხვა ადმინისტრატორთან ერთად, პასუხს აგებს გასტროლების ორგანიზებაზე, ადმინისტრირებასა და კოორდინირებაზე ამერიკაში, ევროპასა და იაპონიაში კომპანიის 460-მდე წევრისთვის, 2-4 კვირის განმავლობაში; განკარგავს სამეშსრულებლო ჯგუფების ყოველწლიურ საოპერაციო ბიუჯეტს, რაც ერთი წლის განმავლობაში, 20 მილიონი დოლარის მოგებას უდრის. ამდენი კონტრაქტის, დოკუმენტის, სატელეფონო ზარის, საბანკო ჩეკის და ვიზა ბარათის ქაოსში კი ხანდახან ისიც ავიწყდება, რომ ამ ყველაფერს საყვარელი მუსიკის — კლასიკური მუსიკის გამო აკეთებს.

მეტროპოლიტენ ოპერის მენეჯერს სთივენ ბრაუნს საქართველოში, ცხადია, მოვლენათა ასეთი დინამიკა არ უგრძობია. მისი 18-დღიანი ვიზიტის განმავლობაში, ოპერის მთავარი შესასვლელი მჭიდროდ იყო დაგეგმილი, გვერდითა კარსაც ურდული ედო. ახალი სეზონის განსწავლვა, ოპერაში სიცოცხლე ამკარად თვლემდა. თუმცა, ეს პასიური გარემო აშშ-ს სახელმწიფო დეპარტამენტის მიერ კულტურულ ელჩად გამოგზავნილი საოპერო მენეჯერისთვის სამუშაოდ იდეალური დრო აღმოჩნდა.

ვიზიტის ფარგლებში მოხდა ისიც, რაც პროგრამის შემდგენლებს გეგმით არ გაუთვალისწინებიათ: სთივენ ბრაუნს თბილისმა ის უნიკალური განწყობა დაუბრუნა, რომელსაც ნიუ იორკულ რუტინაში ჩაფლული, სმირად ველარ განიცდის ხოლმე. თბილისის ოპერის მძიმე და ძველი ურდულით გადაკეტილი კარის შეღებამ ის იმ სამყაროში გადაიყვანა, რომელსაც სავიზიტო ბარათები, საბანკო ჩეკები და ხელმოსაწერი დოკუმენტები მხოლოდ ფონად აქცევს. აქ, ოპერის ვიტრაჟებიან ჰოლში, ფალიაშვილის “მოჩვენებასთან” დიალოგიც ჩვეულებრივი ამბავი გახდა, დიდ ხელოვანთან, რეზო გაბრიაძესთან ხელოვნებაზე საუბარი კი — ცრემლის-მომგვრელი სიამოვნება.

სთივენ ბრაუნი — მენეჯერი ოპერაში:

ინგლისური ტერმინის პირდაპირ თარგმანში თქვენი თანამდებობა ქართულად ასე უდრის — “სცენის მენეჯერი”. ეს ტერმინი ქართული სმენისთვის იმდენად უცხოა, რომ ყურს მჭახედ ხვდება და, აქედან გამომდინარე, მსგავსი საგანი არც ისწავლება.

თავიდან მეც მეგონა, რომ ჩემი ადგილი სცენაზე იყო და არა კულისებში. “სცენის მენეჯერი” — ამ თანამდებობის ნაცვლად, მომღერლობაზე ვოცნებობდი. ამიტომაც შევედი ლონდონის მუსიკალურ სკოლაში. მყავდა ძალიან კარგი პედაგოგი, რომელიც ძალიან გულწრფელი და კარგი ადამიანიც იყო. ამიტომ ერთ მშვენიერ დღეს, პირდაპირ განმიცხადა, რომ ჩემგან წარმატებული მომღერალი არ დადგებოდა. ეს საშინელი მოსასმენი იყო. სინამდვილესთან შეგუება გამიჭირდა, მაგრამ ახლა ვხვდები, რომ ამის დროულად გაგება ძალიან დამეხმარა. შემდეგ რეჟისორობა მოვინდომე, მაგრამ ისიც გავიაზრე, რომ სანამ რეჟისორი გამოსვალ, უამრავი რამ უნდა ისწავლო. ლონდონის სამეფო ოპერის ცენტრში საგანგებო კურსებია, დიპლომი სცენის მენეჯერებში სწორედ იქ ავიღე. სწავლის პროცესი სრულიად განსხვავებული იყო. სცენის მიღმა მუშაობას სწავლის პროცესშივე გვთხოვდნენ. ასე რომ, კულისებს მთელი თავისი შიდა სამზარეულოთი, ურთიერთობებითა და პრობლემებით თავიდანვე მივეჩვიე. ახლა, ამ გადასახედიდან, მხოლოდ ერთ რამეზე მწყდება გული — მუსიკა, რომელიც ბავშვობიდან მიყვარდა და ჩემი ერთ-ერთი მთავარი ჰობი იყო, სამსახურად მექცა. ამიტომ ვოცნებობ იმ დროზე, როცა ჩემს სანყის წერტილს დაგუბრუნდები, ოპერა ისევ ჩემი ჰობი გახდება, მე კი მუშაობას თეატრში განვაგრძობ — რეჟისორად. ძალების მაქსიმუმის დახარჯვა იქაც მიხდა. ეს, სავარაუდოდ, მეტროპოლიტენ ოპერისგან წასვლის შემდეგ მოხდება.

“ყოველი საშუაო დღე აბსოლუტურად დასლილია იმ ემოციისგან, რასაც მუსიკასთან ასეთი სიახლოვის გამო, წესით, უნდა ვიღებო. ეს ჩვეულებრივი სამსახურია. შემიძლია ისიც ვთქვა, ქარხანაში ვმუშაობ და შოკოლადს ვანარმოებ-მეთქი. ნელინადმი 220 წარმოდგენის დადგმა გვინევს. და ვალდებულნი ვართ, ის 4 ათასი ადამიანი, რომლებიც ჩვენი წარმოდგენების სანახავად მეტროპოლიტენში ყოველ საღამოს მოდიან, მაქსიმალური ესთეტიური სიამოვნებით უზრუნველვყოთ. ამისთვის ჩემი დეპარტამენტი, ქრონიკულად, გეგმებს წერს. შეიძლება ასეც მოხდეს: ვმუშაობდე წარმოდგენაზე, რომელიც 2 წლის შემდეგ უნდა გაიმართოს; მაშინ, როცა ჩემი ერთი ასისტენტი სამი თვის შემდგომ გეგმას წერდეს, მეორე ხელქვეითი — ორი კვირისას, მესამე — ორი დღისას. თანხების მოძიების პროგრამაშიც ჩართული ვარ, რაც გამუდმებულ ურთიერთობას გულისხმობს იმ ხალხთან, რომელთაც, სავარაუდოდ, მეტროპოლიტენის ფინანსური დახმარება სურთ. საგანმანათლებლო პროგრამებშიც ვმონაწილეობ. მოკლედ, ეს სულ სხვა ტიპის შრომაა, რომელსაც არაფითარი საერთო არ აქვს თეატრისა და მუსიკის მიმართ ჩემს პირად ემოციურ დამოკიდებულებასთან. ამიტომაც გითხარით, რომ მეტროპოლიტენიდან წასვლის შემდეგ, სწორედ ამ პირად ემოციებს უნდა მივხედო, რომელთაც, სამწუხაროდ, ყოველდღიური საქმიანობისგან ახლა ზედმინვნით ვმიჯნავ.

უნდა ვიღებდე. ეს ჩვეულებრივი სამსახურია. შემიძლია ისიც ვთქვა, ქარხანაში ვმუშაობ და შოკოლადს ვანარმოებ-მეთქი. ნელინადმი 220 წარმოდგენის დადგმა გვინევს. და ვალდებულნი ვართ, ის 4 ათასი ადამიანი, რომლებიც ჩვენი წარმოდგენების სანახავად მეტროპოლიტენში ყოველ საღამოს მოდიან, მაქსიმალური ესთეტიური სიამოვნებით უზრუნველვყოთ. ამისთვის ჩემი დეპარტამენტი, ქრონიკულად, გეგმებს წერს. შეიძლება ასეც მოხდეს: ვმუშაობდე წარმოდგენაზე, რომელიც 2 წლის შემდეგ უნდა გაიმართოს; მაშინ, როცა ჩემი ერთი ასისტენტი სამი თვის შემდგომ გეგმას წერდეს, მეორე ხელქვეითი — ორი კვირისას, მესამე — ორი დღისას. თანხების მოძიების პროგრამაშიც ჩართული ვარ, რაც გამუდმებულ ურთიერთობას გულისხმობს იმ ხალხთან, რომელთაც, სავარაუდოდ, მეტროპოლიტენის ფინანსური დახმარება სურთ. საგანმანათლებლო პროგრამებშიც ვმონაწილეობ. მოკლედ, ეს სულ სხვა ტიპის შრომაა, რომელსაც არაფითარი საერთო არ აქვს თეატრისა და მუსიკის მიმართ ჩემს პირად ემოციურ დამოკიდებულებასთან. ამიტომაც გითხარით, რომ მეტროპოლიტენიდან წასვლის შემდეგ, სწორედ ამ პირად ემოციებს უნდა მივხედო, რომელთაც, სამწუხაროდ, ყოველდღიური საქმიანობისგან ახლა ზედმინვნით ვმიჯნავ.

პირველი დღე მეტროპოლიტენში. როგორი იყო ის?
 ორი პირველი დღე მქონდა. პირველ მისვლაზე ხალხს, შენობას გავეცანი. ეს სახალისოც იყო. სამაგიეროდ, პირველი რეპეტიციის დროს, დაზაფრული ვუყურებდი სცენას. მახსოვს აუტანელი შიში და იმის გაზრება, რომ ადამიანებისთვის, რომლებიც თავიანთ საქმეს ჩემამდეც აკეთებდნენ, მე უნდა მეკარნახა რაღაცეები და ახალი იდეები მიმეწოდებინა.

ერთი სამუშაო დღე, ჩვენი სმენა ტერმინს “ოპერის მენეჯერი” უფრო რომ გაუშინაურდეს.
 ყოველი სამუშაო დღე აბსოლუტურად დასლილია იმ ემოციისგან, რასაც მუსიკასთან ასეთი სიახლოვის გამო, წესით,

საოპერო ექო, რომელიც მეტროპოლიტენის კედლებში ყველაზე ხშირად გესმით.
 გულწრფელად გეტყვით, მომისმენია რამდენიმე მომღერლისთვის, რომელთა ხმასაც ავუტირებოვარ და რომელ-

თაც სცენის მუშებიც აუცრემლებიათ. ერთ-ერთი მათგანი იტალიელი სოპრანო რენატა სკოტო იყო. ის “მადამ ბატერფლაიში” მადონას პარტიას ასრულებდა. დაუვინყარი გახლდათ, ვუსმენდი და გარშემო სხვას აღარაფერს ჰქონდა მნიშვნელობა... ვიცი, ახლა ბევრი მსგავსი მოგონება წამომიტივტივდება მესხიერებაში, რადგან ჩემი ასაკის ხალხს ხშირად ჩვევია თავმონონება — ო, შენ ის უნდა გენახა; ო, შენ იმისთვის უნდა მოგესმინა. მე კი არ მინდა, ასე გამომივიდეს. პირიქით, სრულიად გულწრფელად და მთელი არსებით მშურს იმ ახალგაზრდის, რომელსაც ხელოვნების წვდომა შეუძლია და რომელიც, ვთქვათ, პირველად წავა “ტრისტა-

სრულიად სერიოზული კაცი იჯდა ეკრანთან და სიკვდილივით ეშინოდა ფილმის დაწყების, ნერვიულობდა — ნეტავი, პიტერ ჯექსონმა ხომ არაფერი გააფუჭა; ნეტავი, პერსონაჟები ზუსტად თუ გააცოცხლა. საბედნიეროდ, ხელთ საოცრად გაკეთებული ფილმი შემრჩა. ახლაც შემიძლია, ვიყიდო DVD, დავჯდე ტელევიზორთან და ფილმი თავიდან ვნახო, თან დისკზე ბონუსად მოყოლილი გადაღების პროცესი ვნახო, ინტერვიუებს მოვუსმინო. მაგრამ ფილმით პირველად ნახვის სიამოვნებას ხომ მაინც ველარ განვიცდი? ის მღელვარება აღარასდროს განმეორდება.

ამ ჯადოსნური წამის დაჭერას განსაკუთრებით დიდი

“მშურს იმ ადამიანის, რომელსაც უყვარს ხელოვნება და პირველად მოისმენს შოპენის „მაზურკას“. განსებით, რას ნიშნავს შოპენის პირველად მოსმენა? ამ განსდას ხომ ხელმოკრად ველარასდროს დაიბრუნებ.“

ნი და იზოლდას” მოსასმენად: წარმოგიდგენიათ, რა სიამოვნება ელის მას წინ? მართლაც მთელი გულით მშურს იმ ახალგაზრდის, რომელსაც უყვარს ხელოვნება და პირველად მოისმენს შოპენის “მაზურკას”. გესმით, რას ნიშნავს შოპენის პირველად მოსმენა? ამ განსდას ხომ ხელმოკრედ ველარასდროს დაიბრუნებ. მერე, უბრალოდ, ცოდნას გაიღრმავებ, შოპენის ნაწარმოებების საუკეთესო შემსრულებლებს გაეცნობი, მაგრამ იმ განსდას და შემოქმედებით აღგზნებას, რაც პირველად პადერევსკიმ ანდა კისინმა შოპენის შესრულებით მოგანიჭეს, ველარასდროს აღიდგენ.

ასე იცის კარგმა კინომაც. “ბეჭდების მბრძანებელს” რვა წლიდან ვკითხულობ. სიტყვა-სიტყვით ზეპირად შემიძლია მთელი თავების გახსენება. ამიტომ, არასდროს დამაჯინყდება ის საშინელი მღელვარება, როცა ეკრანის წინ ვიჯექი და “მეფის დაბრუნების” დაწყებას ველოდი. დიახ, 52 წლის,

მნიშვნელობა ჩვენს დროში აქვს. დროში, როცა ბავშვს გემოვნება საოცარი სისწრაფით უვითარდება; როცა მას სასურველი სიმღერის ინტერნეტიდან ჩამოტვირთვა წამებში შეუძლია. სისწრაფეს მიჩვეულ თაობას კი უჭირს რაღაც ისეთით იოლად დაინტერესდეს, რაც ალბათმელად უფრო მეტ დროს მოითხოვს. ამიტომ ჩემს გოგონას ყოველთვის ვეუბნები ხოლმე — მოიცადე, ნუ ჩქარობ, ხედავ ამ კაცს? როცა საყვარელ წარმოდგენას უყურებს, ტირის. გესმის, რატომ ტირის? დაფიქრდი ამაზე.

ცხადია, პატარა ბავშვს პიკასოს “გერნიკას” — მეოცე საუკუნის ხელოვნების ყველაზე გრანდიოზულ ნიმუშს ძალით ვერ შეაყვარებ. მაგრამ შეგიძლია, წაიყვანო მუზეუმში, დააყენო ტილოს წინ და უთხრა, ეს “გერნიკა” — ძალიან კარგი ტილო, მოდი, შევჩერდეთ ცოტა ხნით, შეხედე და დაუკვირდი.

„რამდენიმე წლის წინ, ამერიკაში, დისკების მაღაზიაში რუსული ხმის ჩამწერი კომპანია „მელოდიას“ მიერ გამოშვებულ ფირფიტას წავაწყდი. საბჭოთა საოპერო ნიშნებს შორის „აბესალომ და ეთერი“ იყო. დისკი დაუფიქრებლად შევიძინე.“

და ბარემ — უკან, ბავშვობაში და თქვენი პირველი მუსიკალური შთაბეჭდილება.

სკოლაში იყო. ზუსტად რომელიმე კონკრეტული დღის გახსენება, ცხადია, მიჭირს, მაგრამ კლასიკური მუსიკით მართლაც ბავშვობიდანვე დავინტერესდი. პირველი, ვინც ჩემზე წარუშლელი შთაბეჭდილება მოახდინა, ვაგნერი იყო. ჩემსა და ამ კომპოზიტორს შორის მაშინვე დამყარდა უბილავი ემოციური კავშირი და თან იმდენად ძლიერი, რომ დღემდე გრძელდება.

ასე რომ, არავითარი „ბითლზი“ და „როლინგ სთოუნზი“, პირდაპირ ვაგნერი?

პირდაპირ კლასიკური მუსიკა.

პირველი ფირფიტა.

ჩემი პირველი დისკი ჩაიკოვსკი იყო. რატომ მაინცდამაინც ის, აღარ მახსოვს. ალბათ, მომწონდა. სხვათა შორის, ამ დისკს დღემდე ვინახავ.

კიდევ ერთი გამორჩეული ფირფიტა თქვენს კოლექციაში — „აბესალომ და ეთერი“. საქართველო ფალიაშვილმა აღმოგაჩინათ?

არა, ზაქარია ფალიაშვილამდე ქართველ მედეას ვიცნობდი. ისტორიული წიგნების კითხვას ბავშვობაში მივეჩვიე. მაშინვე დავინტერესდი ერთი კონკრეტული რეგიონით — ხმელთაშუა ზღვისპირეთით, ბერძნული მითებით. კავკასიაზე იაზონისა და მედეას ამბის გავლით, დიდი ხნის წინ აღმოვაჩინე. ცხადია, დავინტერესდი. რამდენიმე წლის წინ, ამერიკაში, დისკების მაღაზიაში რუსული ხმის ჩამწერი კომპანია „მელოდიას“ მიერ გამოშვებულ ფირფიტას წავაწყდი. საბჭოთა საოპერო ნიშნებს შორის „აბესალომ და ეთერი“ იყო. დისკი დაუფიქრებლად შევიძინე და ზაქარია ფალიაშვილის ნაწარმოებმა პირველივე მოსმენისას საოცარი ემოციური მუხტით ამავსო. შემდეგ, ჩემი კოლეგა ესტუმრა საქართველოს. უკან ისეთი შთაბეჭდილებებით დაბრუნდა, რომ აქ ჩამოსვლის ინტერესი კიდევ უფრო გამიმძაფრა.

ჯონ გილგუდი, ლოურენს ოლივიე, პეგი ლეპროფტი — ეს ის ადამიანები არიან, ვისთან ერთადაც მუშაობა ხშირად გინევდათ. თქვენი ყველაზე ძვირფასი ურთიერთობები, რომელთაც ოპერას უმადლით.

საინტერესო ის არის, რომ ამ დიდ ვარსკვლავებთან ურთიერთობა ყველაზე ადამიანური იყო, რამდენადაც ამის წარმოდგენა შეიძლება. გილგუდთან ერთად რესტორანშიც ვმჯდარვარ და ზუსტად ისე უშუალოდ გვილაპარაკია ძალიან ჩვეულებრივ თემებზე, როგორც ახლა მე და თქვენ ვსაუბრობთ. ეს დიალოგები ჩემთვის მართლაც უძვირფასეს მოგონებად რჩება. თუმცა, ის, რაც საქართველოში განვიცადე, ვერაფერს შევადარებ. რეზო გაბრიაცხესთან შეხვედრას ვგულისხმობ. მას თეატრში ვესტუმრე. ჯერ ვლელავდი, საკუთარ თავს ვეკითხებოდი, ღმერთო, რაზე უნდა ვილაპარაკოთ? მე ქართული არ ვიცი, რეზოს ინგლისური ჩემს ქართულზე უკეთესი კი არის, მაგრამ მაინც ბოლომდე გასაგები — ვერა. არადა, რეალურად არსებული ენობრივი ბარიერის მიუხედავად, ჩვენს შორის მაშინვე ისეთი კავშირი შედგა, რომ ერთმანეთის გაგებას წამიერად ვახერხებდით. ვილაპარაკეთ თეატრზე, მსახიობებზე, სერვანტიესსა და „დონ კიხოტზე“... მე მართლაც უამრავ საინტერესო ადამიანთან მქონია შეხება, უამრავ დიდ მსახიობთან და რეჟისორთან, მაგრამ რეზო გაბრიაცხესთან დიალოგი სულ სხვა რამ იყო. ტირილი მინდოდა. ეს შეხვედრა არის ნამდვილი განძი, რომელიც საქართველოდან მიმაქვს.

ოპერა და ქალაქი. ქალაქისთვის, სადაც, მასკულტურის სახით, „სექსი დიდ ქალაქში“ მეფობს, რამდენად ორგანული ნაწილია ოპერა?

ეს ურთიერთობები მედიის ექსპანსიამ ძირფესვიანად შეცვალა. პოპკულტურის მატთანე ხომ ყოველდღიურად იწერება — საზოგადოებებს ვიდეო და აუდიო ფორზე გადააქვთ ყველაფერი — ცეკვები, სიმღერები, საოპერო დადგმები, პიესები. ეს უსწრაფესი პროცესია და ადამიანმაც უფრო მეტი კულტურული მემკვიდრეობის ჩანერა და დამახსოვრება რომ შეძლოს, უწყვეტად იგონებს ტექნიკურ ნოვაციებს. ეს პროცესი კი, გარკვეულწილად, ფულისთვის გამართულ რაღის მაგონებს, — ფულისთვის, რომლის მოპოვება ხელოვნების ნიშნითა შექმნის მიზნით სურთ.

და რაც უფრო მასობრივია ეს პროცესი, დიდი ხელოვნება მით უფრო მეტი ადამიანისთვის ხდება ხელმისაწვდომი. ამ ფონზე კი, ხელოვნება კარგავს ერთ ორგანულ თვისებას — ექსკლუზივობას. ამიტომ ის, რაც ადრე იყო ექსკლუზიური ინტელექტუალური და ესთეტიური სიამოვნების წყარო — ხალხი საგანგებოდ იპრანჭებოდა, მიდიოდა სპექტაკლის

შემრიდე

ლაცატი

გუნვალებით

კალოსი

ევროპული და დსთ-ს ბაზრისთვის ადაპტირებული შევროლეს მარკის ახალი ავტომობილები: **კალოსი, ლაცატი, ეპანდა და სხვა.**

განვადებით ნებისმიერი ქართული ბანკისა და სადაზღვევო კომპანიის მეშვეობით. ფასი 8 500\$-დან.

კეკელიძის ქ. 6 შპს "ქარპალასი" / ტელ: 22 25 90; 53 07 14; 53 07 15 / ფაქსი: 22 25 90
ელ. ფოსტა: carpalace@access.sanet.ge

სანახავად — ახლა მასობრივი და ჩვეულებრივია. ოპერის მსმენელი ფიქრობს, რატომ უნდა ნაფიდე და ვნახო თბილისის ოპერაში დადგმული "აიდა", როცა შემოდის, ჩაერთო ტელევიზორი და ვუყურო ფილმად გაკეთებულ "აიდას" ეგვიპტეში, პირამიდების ფონზე. ასე რომ, არა მხოლოდ ნიუ იორკს, არამედ, ზოგადად, ხელოვანებს და ხელოვნების მოყვარულებს უდგათ ცუდი დრო. და საკითხის ყველაზე პრობლემური ნაწილი, საბოლოო ჯამში, ფული კი არა, ხელოვნების მასკულტურად ქცევაა.

სცენა და პუბლიკა. განსხვავება მათ შორის ქალაქიდან ქალაქში.

პუბლიკა და სცენა — ეს კულტურის საკითხია. ის რაც შეიძლება მოენონოთ საქართველოში, შეიძლება მიუღებელი აღმოჩნდეს ალასკაზე; ან ის რაც მიუღებელია ინგლისში, შეიძლება ამერიკაში მოენონოთ. რამდენიმე ხნის წინ, ლონდონის სცენაზე ვნახე მიუზიკლი, რომლის მეორე აქტიც ვიეტნამში განვითარებული მოვლენების ამსახველი კლიპით იხსნებოდა. ნამდვილი ანტი-ამერიკული პროპაგანდა გახლდათ. ლონდონში ამ ანტი-ამერიკულმა მიდგომამ გაჭრა. ძალიან ძლიერი დადგმა გამოვიდა. შემდეგ სპექტაკლი ნიუ იორკში წაიღეს. მაინტერესებდა, იქ რა მოხდებოდა, მაგრამ გაირკვა, რომ ნიუ იორკისთვის პიესის პროპაგანდისტული ტონი შეარბილეს, კლიპი საერთოდ მოხსნეს. ასეთმა მიდგომამ გაამართლა. და რაც ყველაზე მეტად მაოცებს — სპექტაკლის ორივე ვარიანტი სრულყოფილი გამოვიდა, ორივე

სიყალბისგან დაცლილი, ძლიერი ემოციური მუხტის მქონე და ბუნებრივი იყო.

როდის გახდება ოპერა ისევ ჰობი და როდის დაუბრუნდებით რეჟისურას?

ზუსტი თარიღები არ არსებობს. თუმცა, რამდენიმე წლის წინ, შექსპირის ორიოდე პიესა დავდგი. ერთი "ჰამლეტი" იყო, ორიგინალური მიდგომა ვცადე და სპექტაკლი ნიუ იორკის პუბლიკას მოეწონა. ახლა შემოთავაზება იბსენის პიესაზე მაქვს. ალბათ, გავაკეთებ. ისე, იმ პიესების მთელი ნუსხა არსებობს, რომელთა დადგმაც მსურს, მაგრამ ამაზე ხშირად არ ვლაპარაკობ და არც ვოცნებობ. ოცნება კარგია, როცა წინსვლაში გეხმარება, მაგრამ როცა ოცნების გარდა არაფერს აკეთებ, უკან-უკან მიდიხარ. ასე რომ, ფუჭ ოცნებას დიდი ხანია, შევეშვი. უბრალოდ, ვიცი, რომ მოვა დრო, როცა ბავშვობაში აღმოჩენილ უდიდეს ემოციურ კავშირს მუსიკასთან, კვლავაც აღვადგენ. ოპერა კვლავაც გახდება ჩემი ჰობი, რომელსაც სხვა სამყაროში გადავყავარ.

P.S. ინტერვიუს ორგანიზებისთვის მადლობას ვუხდით ამერიკის შეერთებული შტატების საელჩოს საქართველოში.

בנימין נובל

3

სვეს-პროექტი:
ისრაელი

ავტორი: შორენა შავერდაშვილი
ფოტო: დავით მესხი

וכרה

גדול

657

ברוך דיין אמת

בצער רב וביגון קודר אנו מודיעים על פטירתו של
אבינו, אחינו וסבנו היקר

עמרם ביטון ז"ל

הלוויה תתקיים היום, יום חמישי א' באדר א' תשס"ה 10.2.05
בשעה 18:00 בבית העלמין בחולון, נפגשים בשער הראשי.

המשפחה המתאבלת

יושבים שבעה בבית המנוח
ברח' פיקוס 3 קומה 6, יפו

ისრაელი – ჩანაწერები

უნივერსიტეტში სწავლისას, კინალამ ანტისემიტი გავხდი. ჩემს უნივერსიტეტში, ისევე როგორც ამერიკული კერძო უნივერსიტეტების უმრავლესობაში, ძალიან ბევრი ებრაელი სტუდენტი სწავლობდა. სხვა უნივერსიტეტების ებრაელი სტუდენტების მსგავსად, მათ თავიანთი კულტურული ცენტრი, “ჰილელი” ჰქონდათ, რომელსაც, მაგალითად, ესპანურ ან აზიურ ცენტრებთან შედარებით, უნივერსიტეტი სამჯერ მეტად აფინანსებდა. ამიტომ, უნივერსიტეტის კამპუსის აჭრელეზულ კედლებზე, ყველაზე ხშირად “ჰილელის” აფიშებს ვაწყდებოდი, რომლებიც სხვადასხვა ღონისძიებების, ლექციებისა და ფორუმების შესახებ იუწყებოდა. “ისრაელ-პალესტინის კონფლიქტი: ებრაული პერსპექტივა”. ან “ჰოლოკოსტი: ისტორიული ეკსურსი”; ან “ჯანსაღი ცხოვრების წესი: ებრაულად”; ან თუნდაც “დისკუსია: იუდაიზმი, როგორც ყველაზე თანამედროვე მოძღვრება”. ძალიან მიყვარდა “ზოგადსაგანმანათლებლო” ლექციებზე სიარული. თან, 2 კარგი ებრაელი მეგობარი მყავდა და არ ვიზარებდი, დავდიოდი “ჰილელში”, ვისმენდი ამერიკის ცნობილი ებრაელი პროფესორების ლექციებს და მერე ჩემი ებრაელი მეგობრების გაცხარებულ დისკუსიას იმაზე, თუ მართლა რა საშინელი ბედი ჰქონდა ებრაელ ხალხს: დევნა, ჰოლოკოსტი, საკუთარ მიწაზე დაბრუნება და იქაც ომი. და მუდმივი შიში კვლავაც დევნიდა და ჩავგრისა.

ჩემს უნივერსიტეტში მუსულმანი, ქრისტიანი, ბუდისტი სტუდენტებიც სწავლობდნენ, მაგრამ უნივერსიტეტის უშველებელ სასაბილოებში მხოლოდ პასექის დროს იდგებოდა განსაკუთრებული დახლები “პასექის კერძებისათვის”.

როგორც მოგვიანებით შევიტყვე, უნივერსიტეტის “ჰომოსექსუალების, ბისექსუალებისა და ტრანსვესტიტების საკონსულტაციო ცენტრს” საგანგებო განყოფილება ჰქონია მხოლოდ ებრაელი სტუდენტებისათვის.

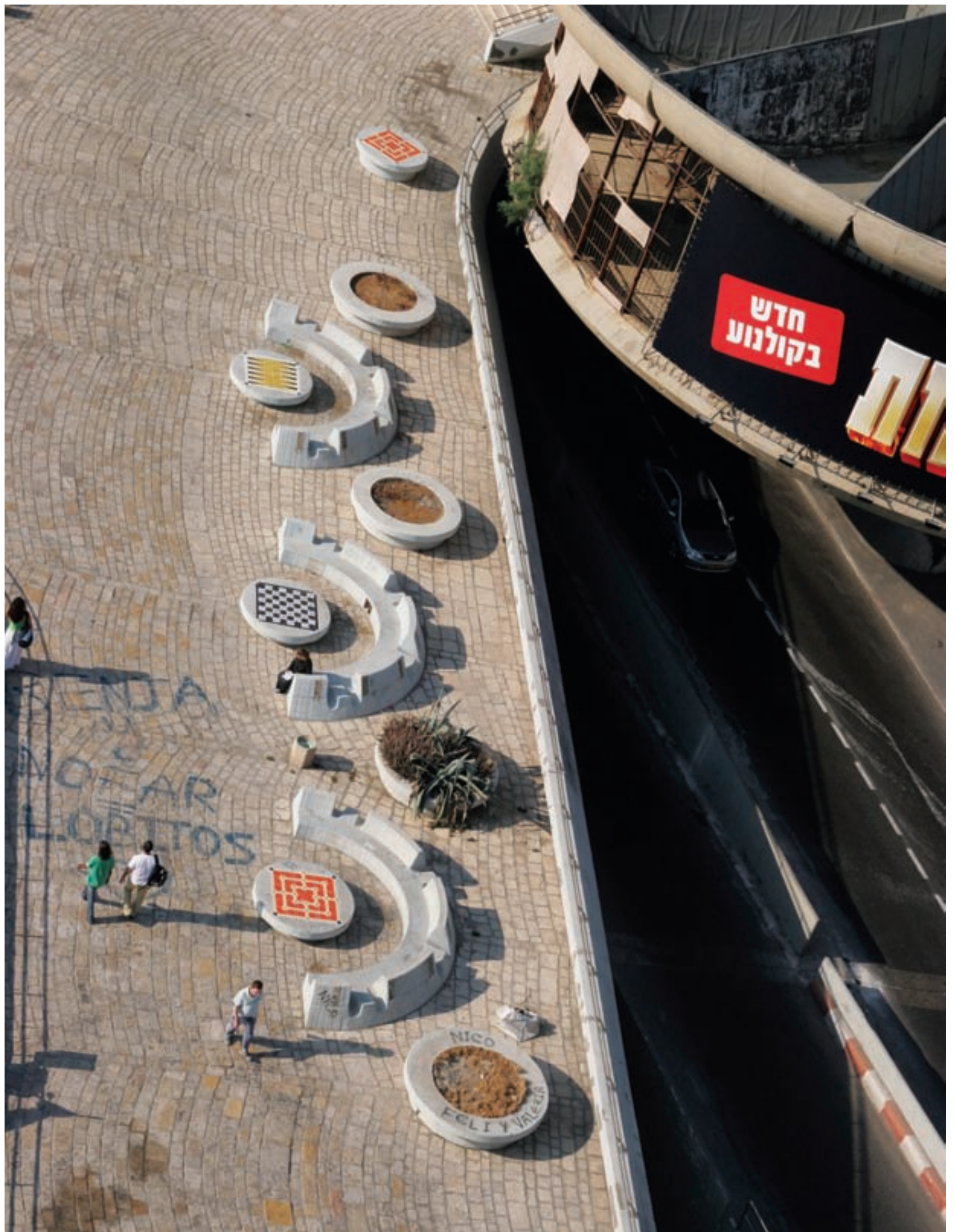
მე მიკვირდა და ვერც კი ვაცნობიერებდი, თუ როგორ ნელ-ნელა მალიზიანებდა ეს ყველაფერი. რატომ იყო მხოლოდ

ებრაული ისტორია და გამოცდილება მნიშვნელოვანი? რატომ არასდროს გვსტუმრობდნენ პალესტინელი პროფესორები და არ გვიყვებოდნენ პალესტინელებზე? რატომ ჰქონდათ ჩემს მეგობრებს განსაკუთრებულობის შეგრძნება, მარტო იმიტომ, რომ ებრაელები იყვნენ და რატომ მეუბნებოდნენ, შენ ვერასდროს გაისიგროძეგანებ ჩვენს ტრაგედიას, იმიტომ, რომ ებრაელი არ ხარო? ისიც მაბრაზებდა, რომ როცა ლექციებზე მოსმენილს ლიბანელებს ან იორდანიელებს ვუყვებოდი, საშინლად ბრაზდებოდნენ, – ეგ ეგრე არ ყოფილა, აბა ახლა ჩვენ გვკითხონო.

მხოლოდ ისრაელში ყოფნისას გამიქარწყლდა ცრურწმენები. იქ შევხვდი ებრაელებს, რომლებიც საკმაოდ კრიტიკულად იყვნენ განწყობილი როგორც ებრაული პოლიტიკის, ისე იმ დამოკიდებულების მიმართ, რომელსაც ებრაელების უმრავლესობა იზიარებს. ეს ადამიანები ძალიან დამეხმარნენ, რომ ცოტა უკეთ გამეგო ის ადამიანური გამოცდილება, რაც კონფლიქტის ორივე მხარეს მყოფ ადამიანებს აერიანებს; რომ ასევე სულისშემძვრელია პალესტინელის მონაყოლი, რომელსაც თავისი სახლიდან დევნიან, წარმოუდგენლად ცუდ პირობებში აცხოვრებენ და რომელიც კამიკაძეობით თუ გამოხატავს პროტესტს და მიიქცევს საერთაშორისო საზოგადოების ყურადღებას.

ისრაელში ყოფნისას, ისეთი შეგრძნება გაქვს, თითქოს ნაღმზე ზიხარ. ეს არის იქ ყოფნის პირველი და ქრონიკული შთაბეჭდილება. ყველა მაღალი შენობის, სასტუმროს, რესტორნის, სუპერმარკეტის, სადგურის, ავტობუსის გაჩერების, სანაპირო ზოლზე შესასვლელების წინ დგას დაცვა, რომელიც ყველა გამვლელს დაუზარებლად ამონმებს და უჩხრეკს ჩანთას. მეგონა, რომ შეუჩვევლობის გამო, ეს პროცედურები სერიოზულ დისკომფორტს მხოლოდ მე მიქმნიდა, მაგრამ როგორც სხვების მონაყოლიდან გავიგე, ყოველ ფეხის ნაბიჯზე მდგარი ფორმიანი დაცვის თანამშრომლები არც თელ-ავივის მკვიდრ მოსახლეობას აძლევს ამოსუნთქვის საშუალებას. “თითქოს სულ უნდა გვახსოვდეს, რომ ჩვენ ჩვეულებრივად ცხოვრების უფლება არ გვაქვს; რომ საფრთხე ყოველთვის ახლოსაა. ამის გამო, ცხოვრებასაც ფატალისტურად ვუყურებთ” — მითხრა კინოდოკუმენტალისტმა, რან ტალმა.

რან ტალმა სახლში მიგვიპატიჟა და თავისი ორი გახმაურებული დოკუმენტური ფილმი გვაჩვენა. ფილმი “ოცნების სახლი” 5 ებრაული და პალესტინური ოჯახის ამბავს გვიამბობს, რომელთაც სახლის აშენება გადაწყვიტეს. ვითომ დიდი ვერაფერი მასალაა დოკუმენტური ფილმისათვის, მაგრამ ფილმის ნახვის შემდეგ ხვდები, რომ სახლის შენება იმ მიწაზე, რომელიც ყოველ წუთს შეიძლება დანაღმულივით “აფეთქდეს” და თან გაიყოლოს წლების განმავლობაში ნალოლიავები ოცნებები – გმირობის ტოლფასია. ამ ფილმის გმირები თვალს თვალში გიყრიან და ამბობენ: ეს ჩვენი მიწაა, ეს ჩვენი სახლია, ეს ჩვენი ოცნებაა და ჩვენ სხვანაირად არ შეგვიძლიაო.

რანის მეორე ფილმი იმდენად მძიმე სანახავია, რომ შიგადაშიგ კასეტას ვაჩერებდით, დარაბებს ვხსნიდით და მზის შუქსა და სუფთა ჰაერს ვეხარებოდით, რომ ცოტა სული მოგვეთქვა. მოქმედება პროზექტურაში ვითარდება და ფილმის ყოველი ახალი ეპიზოდი იწყება სცენით, სადაც მიმღები განყოფილების თანამშრომელი იმ დღეს მიყვანილი ადამიანების სიას კითხულობს. მერე ამ ადამიანების გვამებს კვეთენ და ვიგებთ, თუ რა შეემთხვა მათ. ყველაზე პოპულარული დახასიათებაა – “სანარმოო შემთხვევა” და “ტერორისტული აქტის მსხვერპლი”. ისრაელის ყველა კამიკაძე, ტერორიზმის ყველა მსხვერპლი ამ პროზექტურაში ხვდება. რაბინიც აქ მოუყვანიათ. “ამ ფილმში ისრაელის ისტორიას გარდაცვლილები ყვებიან” – გვითხრა რანმა.

ისრაელის ძველი თაობისთვის ცხოვრება, რაღაც თვალსაზრისით, საკმაოდ სწორხაზოვანი იყო. მათ ერთი მიზანი და ერთი იდეოლოგია ამოძრავებდათ: ებრაელები თავიანთ ალთქმულ მინას უბრუნდებოდნენ, არაფრისგან ქვეყანა უნდა შეექმნათ და თვითგადარჩენისთვის ებრძოლათ. მსოფლიოს სხვადასხვა ქვეყნებიდან ჩასული ებრაელები კიბუცებში სახლდებოდნენ, ევროპულ სიონისტურ ლიტერატურას კითხულობდნენ, კოლექტიურად ზრდიდნენ შვილებს და ისრაელის ნათელი მომავლის სჯეროდათ. მათ იმდენი საერთო ჰქონდათ, რომ კულტურული თუ ეთნიკური განსხვავებების მიუხედავად, საზოგადოება ძალიან შეკრული იყო.

ახალი თაობა კი, გაცილებით უფრო მულტიკულტურული და დანაწევრებულია, ვიდრე ძველი. ზოგი პოლიტიზებულია, ზოგი საერთოდ არ ანაღვლებს პოლიტიკა. ზოგი მემარცხენე რადიკალია, ზოგი – მემარჯვენე. ახალგაზრდა ებრაელებს არ სჯერათ სიონიზმის და პალესტინელებთან ერთად ცხოვრებაშიც ვერ ხედავენ პრობლემას. მათ აღარ მოსწონთ მორალისტი მწერლები, რომლებიც სულ ჭკუას არიგებენ და მათგან მსხვერპლსა და თვითშენირვას მოითხოვენ. ეთაყვანებიან ეტგარ კერეტს, – მწერალს, რომლის გმირებმაც ცოტა რამ თუ იციან დანამდვილებით. დღევანდელი საზოგადოების სხვადასხვა ჯგუფს ერთმანეთთან ურთიერთობაც კი არ აქვთ. მაგალითად, ისრაელში ერთ მილიონამდე რუსი ებრაელია, რომლებიც ებრაულად არც კი ლაპარაკობენ და არც აინტერესებს, რა ხდება ქვეყანაში. კითხულობენ რუსულ გაზეთებს, უსმენენ რუსულ მუსიკას და კითხულობენ რუსულ წიგნებს.

როგორც ეტგარ კერეტი ამბობს, ეს კარგია იმ თვალსაზრისით, რომ ადამიანებს თვითგამოხატვის საშუალება ეძლევათ. ცუდია იმ მხრივ, რომ მათ აღარ აქვთ საერთო ღირებულებები.

სამონარქიდი ეტბარ ქერაზის ესედიან:

“70-იან წლებში, ისრაელი სამინლად დეპრესიულ ხანაში აღმოჩნდა. ლიბანის ომი ახალი დამთავრებული იყო და გართობის თავი არავის ჰქონდა. აღარც ხალისით სავსე ჰანგებს აწყობდნენ ინსტრუმენტზე. მიუხედავად ამისა, გალიზიანებას ის სევედიანი ბალადებიც ინვევდა, რომლებიც ომში დაღუპული ახალგაზრდა ჯარისკაცებისთვის ინერებოდა. ხალხი სევედიანი სიმღერების გუნებაზე იდგა, მაგრამ არა ისეთის, სამარცხვინო ომს რომ ეძღვნებოდა; ომს, რომლის დავინწყებაც ხალხს მთელი გულით სურდა.

ასე, სრულიად მოულოდნელად დაიბადა ახალი მუსიკალური ჟანრი: სამგლოვიარო სიმღერა მეგობრისთვის, რომელიც რელიგიური გახდა. ამ სიმღერების მთავარი გმირები ახლო მეგობარი მამაკაცი ანდა ვნებიანი ლამაზი ქალი იყვნენ. ერთ დროს, ისინი სიმღერის ავტორს სიცოცხლის ხალისით ავსებდნენ, მაგრამ მერე აუცილებლად ისეთი შემზარავი რამ ხდებოდა, რაც ამ მხიარულ და უდარდელ ადამიანებს შვებას რელიგიაში აძებნიებდა. ერთგული მეგობარი იზრდიდა წვერს და ბევრს ლოცულობდა, ვნებიანი ლამაზი გოგონა კი, თხემით ტერფამდე შარფში ეხვეოდა და სევედიან მომღერალზეც გულს იყრიდა. ახალგაზრდები უსმენდნენ ამ სიმღერებს და ზანტად, ნაძალადევად ჰყვებოდნენ მელოდიას.

ლიბანის ომს მართლაც იმდენი ახალგაზრდა შეენირა მსხვერპლად, რომ ცოცხლებს ერთადერთი რამ სურდათ — მკვდრები სამუდამოდ დავინწყებინათ, იერუსალიმის შუაგულში, რომელიმე იეშივაში.

ხელახლადბადებული, გარეღიგიურებული ებრაელები მხოლოდ ახალი მუსიკალური ჟანრის მთავარი გმირები როდი ხდებოდნენ. ისინი პრესის განუზომელ ინტერესსაც ინვევდნენ. ყოველ მეორე თოქ-შოუში თითო-თითოდ ინვევდნენ ახლად გაეკლესიურებულ ყოფილ ცნობილ სახეს, რომელიც არ იზარებდა და პუბლიკას უყვებოდა, თუ როგორ არ ენატრებოდა განვლილი აღვირახსნილი ცხოვრება. სტუდიაში ინვევდნენ ახლადმოქცეული ცნობილი მოღვაწის ყოფილ მეგობარს, რომელიც

მაცურებელს უამბობდა, თუ როგორ შეიცვალა მისი მეგობარი, რელიგიით დაინტერესების შემდეგ, და როგორ შეუძლებელი გახდა მასთან ლაპარაკი.

ზუსტად ასე დამემართა მეც. იმ წუთიდან, როცა ჩემმა დამ ღვთიური განგების გზა აირჩია, უბნის ცნობილი სახე გავხდი. მეზობლები, რომლებიც წინათ გამარჯობას ძლივს მეუბნებოდნენ, ახლა ჩერდებოდნენ და, თანაგრძნობის ნიშნად, ღონივრად მართმევდნენ ხელს. ფჰატის მეთორმეტე კლასელები, სულ შავებში ჩაცმული ბავშვები, მეგობრულად მიწვდიდნენ ხელს, მერე ტაქსის აჩერებდნენ და თელ-ავივის რომელიღაც დისკო-კლუბში მიდიოდნენ. გზაში ფანჯარას ჩამოსწევდნენ და ბოლო ხმით მომძახოდნენ, თუ როგორ წყდებოდათ ჩემს დაზე გული. თუ რაბინები რომელიმე შეუხედავ გოგოს გადაიბირებდნენ, კიდევ არაფერი. აი, თუ გოგონა ლამაზი იყო — სინანულით თავს აქნევდნენ – სად უნდა დაკარგულიყო მათი სილამაზე?!

2005 წლის თელ-ავივში არის ერთი ქუჩა, სახელად “შენხინი”. შენხინი თელ-ავივის ყველაზე “ალტერნატიული” ქუჩაა, თავისი ელექტრონული მუსიკის მაღაზიებით და ღია კაფეებით. თელ-ავივის ბომონდის ნახვაც ამ ქუჩაზე შეიძლება, თუმცა ჩვენ ისინი განსაკუთრებით არ გვიძებნია. ვეძებდით და ვიპოვეთ **ბელლე შებასტიან-ის** სინგლი, დავლიეთ საზამთროს ფრეში და ყველაზე ძველ წიგნის მაღაზიაში გადავეყარეთ წიგნს, რომლის გარეკანზეც ნიკა მაჩაიძის ფოტო იყო. გაგვეხარდა!

თუ ამ ქუჩაზე მოხვედრამდე ჩვენთვის ისრაელი იყო ქვეყანა, სადაც პოლიტიკა პოპკულტურაა და რელიგია — ვიზუალური ლანდშაფტი, შენხინის ქუჩაზე თავი ამსტერდამში გვეგონა. უბრალოდ, გაგვიკვირდა, რომ თელ-ავივი “ალაგ-ალაგ” ძალიან ევროპული ქალაქი ყოფილა.

ეტგარ კერეტი

ავტორი: შორენა შავარდაშვილი
ფოტო: ღვინო მისი

ეტგარ კერეტი ისრაელის ყველაზე ცნობილი ახალგაზრდა მწერალია. მისი მოთხრობების ოთხივე კრებული ისრაელში ბესტსელერი იყო, 17 ენაზე ითარგმნა და ევროპის ყველაზე პატარა ნიგნის მაღაზიაშიც კი იყიდება. ეტგარის თითქმის ყველა მოთხრობაზე ფილმია გადაღებული და როგორც კრიტიკოსები ამბობენ, ის კაცობრიობის ისტორიაში იმ ავტორად შევა, რომლის ყველაზე მეტი ნაწარმოების ეკრანიზება განახორციელეს. მისი მოთხრობები უკვე თელ-ავივის სკოლებშიც ისწავლება, თუმცა მათი სასკოლო პროგრამებში შეტანა დღემდე განსჯის საგანია. ეტგარს ბინძური ლექსიკის, ძალადობის, ჟარგონისა და სექსის „ბოროტად“ გამოყენებისათვის აკრიტიკებენ. ბევრი ჰედონისტს, ნიჰილისტსა და ანტი-სიონისტს ეძახის.

ამ დროს ეტგარის პერსონაჟები არავის არაფერს ერჩიან. ერთმანეთს ბარში ეპატიჟებიან, ერთმანეთი ძალიან უყვართ. ხანდახან იმდენად უცნაურად, რომ შვილმა საყვარელი დედის ამოკვეთილი საშვილოსნო შეიძლება მუზეუმში განათავსოს. ხანდახან კი ეტგარის პერსონაჟები თავს იმდენად მარტო გრძობენ, რომ შეიძლება პლასტიკინის ხვრელში შეძვრნენ და იქედან პირდაპირ სამოთხეში მოხვდნენ. ზოგჯერ ისინი თავსაც იკლავენ, მაგრამ საიქიოში მოხვედრილები, ხვდებიან, რომ იქაც სამსახურში უნდა იარონ, კარგი ლუდის ბარი მოძებნონ და ლამაზი გოგოები როგორმე ლოგინამდე მიიტყუონ. ამიტომ, მონყალე ღმერთს ისევ დედამინაზე დაბრუნებას სთხოვენ, შერვეული და შეურვეველი ჭირის პრინციპის გამო.

ეტგარს კი ყველაზე მეტად თელ-ავივში, თავის პატარა, მყუდრო ბინის აივანზე ყოფნა უყვარს, განსაკუთრებით მაშინ, როცა ცოლის ველოსიპედის ხმა ესმის. უყვარს ადამიანები, პაპარაცებიც კი, და ძალიან უნდა, სულ იქ იცხოვროს, სადაც თავის მშობლიურ ენაზე ილაპარაკებს. ეს ხომ ებრაელებისთვის დიდი ფუფუნებაა და იმას ნიშნავს, რომ ისრაელს ატომური ბომბი არ უნდა დაეცეს, პალესტინელებმაც თავის წილი მიწა მიიღონ და რამე ბიბლიური წარღვნის მსგავსმა სტიქიამ მთელი ქვეყანა ნანგრევებად არ აქციოს. ეტგარი ფატალისტი არ გეგონოთ. ის, უბრალოდ, ებრაელია. ძალიან უნდა მშვიდობა და ბევრი შვილი. უნდა 20 წლის მერეც ისეთი ბედნიერი იყოს, როგორც ახლა, იმისათვის, რომ თქვას: „თუ ეს ცხოვრება თამაშია, მე ის მოვიგე.“

ერთი ებრაული ოჯახის ამბავი

„ისრაელ-ლიბანის ომმა ჩვენი ოჯახი თავდაყირა დააყენა. 1982 წელს, იმის გამო, რომ არასრულწლოვანი ვიყავი, ომში არ წავსულვარ. ომში ნაიყვანეს ჩემი ჯარგამოვლილი უფროსი და-ძმა. ჩემი და – დანა, არტილერიაში მსახურობდა და ორმოც ებრაელ ჯარისკაცს მეთაურობდა. ამათგან ოცდაათი მეზობელი, ომის დაწყების პირველივე კვირას, შეტაკებისას დაიღუპა. მათ შორის იყო მისი საქმროც, რომელზეც მალე დაქორწინებას აპირებდა. ომიდან დაბრუნებულმა, მთლიანად შეცვალა ცხოვრება, რელიგიის შესწავლა დაიწყო და მალევე ულტრა ორთოდოქსი გახდა. ის ულტრა ორთოდოქსზევე გათხოვდა და ახლა თერთმეტი შვილის დედა, იერუსალიმის ყველაზე ძველ უბანში ცხოვრობს.“

ჩემი ძმა ნემროდი ავიაციაში მსახურობდა და, სხვებთან ერთად, სირიულ ბომბდამშენებს ანადგურებდა. ერთ-ერთი ოპერაციის დროს, მას ორი ადამიანი შემოაკვდა და ამან მასზე ძალიან მძიმედ იმოქმედა. დანას მსგავსად, ამ ფაქტმა ისიც ძალიან შეცვალა და ომის მერე, მემარცხენე რადიკალი და მშვიდობის აქტიური დამცველი გახდა. კომუნაში გადასახლდა, ბევრ მარიხუანას ეწეოდა და ბევრსაც ფილოსოფოსობდა.“

მოკლედ, ერთად შეკრული ოჯახი მარტივ მამრავლებად დაიშალა.

ჯარისკაცი კერატი ჯოჯოხეთში სვლება

ეტგარი ფიზიკას, მათემატიკას და კომპიუტერულ პროგრამირებას სწავლობდა. წიგნების კითხვა ძალიან უყვარდა, მაგრამ ლიტერატურის სწავლა თავში აზრადაც არ მოსვლია. წიგნების სწავლაზე დიდი სისულელე არაფერი ეგონა. ჯარში განწევამდე, უნივერსიტეტში ჩაბარება უნდოდა, საინჟინრო ფაკულტეტზე, მაგრამ ძმამ გააფრთხილა, უნივერსიტეტის მერე, 3 წლის ნაცვლად, 6 წელი მოგიწევს სამსახური; სჯობს, ჯერ ჯარი მოიშოროო. ასე რომ, წავიდა ჯარში... და თავი ჯოჯოხეთში ამოყო.

უფროსი ძმის მსგავსად, ეტგარიც ცუდი ჯარისკაცი იყო. სხვათა შორის, მისი ძმა ერთადერთი ადამიანი ყოფილა ისრაელის ისტორიაში, ვინც ჯარში კერპთაყვანისმცემლობისთვის გაასამართლეს.

„ლიბანში ყოფნისას, მას ერთი დიდი გადამცემი ანტენის დაცვა ევალებოდა. შტაბიდან მხოლოდ თვეში ერთხელ აკითხავდნენ და საჭმლით ამარაგებდნენ. დანარჩენი დრო სულ მარტო იყო და მოწყენილობისგან, არ იცოდა, რა ეკეთებინა. ერთ მშვენიერ დღეს ადგა, ფრთებიანი საფრთხობელა გააკეთა და ანტენაზე ჩამოკიდა. ოფიცრები რომ მოვიდნენ და ეს საინტერსო ნაკეთობა ნახეს, უთხრეს, შენ ამ ანტენას ეთაყვანებო. ჩემმა ძმამ კი იუარა, მაგრამ აღარ დაუჯერეს. ჯარისკაცისთვის შეუფერებელი ქმედების, კერპთაყვანისმცემლობის, ცუდი მაგალითის მიცემისა და ისრაელის ჯარის შერცხვენისთვის გაასამართლეს.“

„ლიზანში ყოფნისას, მას ერთი დიდი გადაწყვეტილება ანტონის დასვა ევალაზოდა. შტაბიდან მხოლოდ თვეში ერთხელ აკითხავდნენ და საჭმლით ამარაგებდნენ. მოწყენილობისგან, არ იცოდა, რა ეკეთებინა. ერთ მშვენიერ დღეს ფრთხილად საფრთხილოდ გააქეთა და ანტონაზე ჩამოქიდა. შტაბში მოსულმა ოფიცრებმა უთხრეს, შენ ამ ანტონას ეთაყვანებო. ჩემმა ძმამ კი იუარა, მაგრამ ჯარისკაცისთვის შეუფარებელი ქმედების, კერძოთაყვანისმცემლობის, და ისრაელის ჯარის შერცხვენისთვის გაასამართლეს.“

დანა – „ის, ვინც განუკითხავს“
 და ნიშნობი – „ჩვენ ავჯანყდებით“

ეტგარსაც ჯარში ყოფნის პირველი დღიდან გაუფუჭდა რეპუტაცია. „დანაყოფიდან დანაყოფში მაგდებდნენ, ცუდი ჯარისკაცი ხარ და სხვებმა მოგარჯულონო. სულ 8 დანაყოფი გამოვიცვალე. თავიდან, ოფიცრის ასისტენტი ვიყავი, დიაგრამების ხაზის დარგში. მერე ბანაკის დაცვა ჩამაბარეს, ამბოცი არ ვივარგე. პოსტზე სულ მეძინებოდა და გამომაგდეს. მერე სადამსჯელო რაზმშიც მომსინჯეს, მაგრამ ჩემგან ჯარისკაცების სისხლის გამშრობი არ გამოვიდა. ბოლოს, კომპიუტერულ განყოფილებაში გამამწესეს და იქ ცოტა არა მიშავდა რა, მარტო ვიყავი. ამ განყოფილებაში მოსახვედრად, ჩემი მეგობარი მომეხმარა. ისიც იქ მუშაობდა, მაგრამ ჯარში მსახურობის ვადის ამონურვამდე, ვეღარ გაუძლო და თავი მოიკლა. წერა ამის მერე დავიწყე. მაშინ 19 წლის ვიყავი. ჯარი წერაში ძალიან დამეხმარა და პირიქით: წერა – ჯარის გატანაში. სისტემასთან მიმართებაში იმდენ წინააღმდეგობას ვგრძნობდი, რომ სათქმელი ბევრი მქონდა. რაც უფრო მეტს ვწერდი, მით უფრო ნაკლებს ვიბრძოდი. წერისას ვამბობდი, რასაც ვგრძნობდი და ეს საკმარისი იყო. არადა, თავიდან, ჯარში დიდი ენთუზიაზმით წავედი. მაგრამ ჯარში ორად-ორ რამეს გასწავლიან: როგორ მოკლა სხვები და როგორ მოემზადო სიკვდილისთვის. არადა, ეს ორი რამ არ არის ადამიანებისთვის ადვილი გასაგები. არავის უნდა სხვისი მოკვლა და არავის უნდა სიკვდილი. შარიც იქ იწყება, როცა ამბობ, რომ ეს უაზრობაა და შენ ამას არ გააკეთებ.“

დანა რელიგიური გახდა. გაჰყვა ულტრა ორთოდოქსს, რომელიც ასევე ჯარგამოვლილი იყო. მასაც დანას მსგავსი დრამატიზმი ჰქონდა გადატანილი და ისიც ჯარის მერე გახდა რელიგიური. კარგი ადამიანიაო, ამბობს ეტგარი, უბრალოდ, მათი ოჯახი ზედმინევენით ულტრა ორთოდოქსულია. ქმარი არ მუშაობს. ის მთელს თავის დროს სწავლას უთმობს. ამიტომ, ეკონომიურად, ძალიან დუხჭირად ცხოვრობენ. მაგრამ ქვეყნის კანონმდებლობის თანახმად, თუ დასახლებაში ცხოვრობ, მაშინ ბინის ქირას არ იხდი.

„ჩემი და არ არის მემარჯვენე. ის ანტიისონისტია. ის ისრაელს ქვეყანადაც არ ცნობს. ამბობს, როგორ შეიძლება ჩემი ქვეყნის პრემიერ მინისტრს კიბა არ ეხუროს, ის არ არის ჩემი პრემიერ მინისტრი; საერთოდ, ვის დაკარგვიაო?! თუ ეტყვი, პალესტინაში იცხოვრე, პალესტინაში იცხოვრებს. ეს მას დიდად არ ადარდებს. ნაციონალისტური მისწრაფებები საერთოდ არ გააჩნია. ასე რომ, ამ დასახლებაში მხოლოდ იმიტომ გადასახლდნენ, რომ იქ იაფი იყო ცხოვრება.“

ჩემი ძმა მემარცხენე რადიკალია. ის ხშირად სტუმრობს ხოლმე ჩემს დას სადილზე. ნიშნობი ხშირად იმეორებს: ჩემს დასთან სტუმრობა ის გამონაკლისი შემთხვევაა, როცა 1967 წლის საზღვრებს იქით, პოლიციასთან საჩხუბრად არ გადავივარო. პოლიციასაც უკვირს, აქ დემონსტრაციის გასამართად არ მოხვედრი? სად მიდიხარო. ისიც პასუხობს, არა, არა, ჩემს დასთან მივდივარ, სუფის საჭმელადო.“

„ერთხელ ჩემი 8 წლის დისშვილი
მალაზიაში გავიყოლა. სანამ
მე მისთვის საწუნს კანფეტებს
ვყიდულობდი, ის მეზობელ
მალაზიაში შეხატიალდა და იქედან
სასონარკვეთილი გამოვარდა, იქ
ერთ კაცს საფრთხე ემუქრება და უნდა
უშველო. გავყვი და რას ვხედავ,
ტელევიზორში რაღაც ფილმია და
კაცი ყვირის. ჩემმა დისშვილმა
მიმითითა, უშველე რამე, ხომ ხედავ
ადამიანი ყუთშია გამოძვრული
და შველას ითხოვსო. მაშინ ნახა
ტელევიზორი პირველად.“

ისეც ხდება, რომ ერთმანეთისაგან რადიკალურად განსხვავებული კერეტები „პოლიტიკური მოკავშირეები“ ხდებიან ხოლმე. ცოტა ხნის წინ, იერუსალიმში, დანას სამეზობლოში, დემონსტრაციების მთელი სერია მოეწყო. იმ ადგილას, სადაც ულტრა კონსერვატორების აზრით, ძველი საფლავები იყო ჩამარხული, მთავრობას გზების აშენება უნდოდა. ადგილობრივ მცხოვრებლებსა და პოლიციას შორის შეტაკება მოხდა. ბევრი დაიჭრა. საქმე ის გახლდათ, რომ ულტრა კონსერვატორებს დემონსტრაციის მოწყობაში ნემროდი დაეხმარა. რომ ჰკითხეს, რატომ ეხმარებოდა აბსოლუტურად განსხვავებული იდეოლოგიის ადამიანებს, უპასუხა: ისინიც და მეც ანტი-სიონისტები ვართ და არც ერთს და არც მეორეს არ გვიყვარს პოლიციასო. უფრო გულწრფელად კი, ნიმროდს დანას დახმარება უნდოდა. ამიტომ ასწავლა დემონსტრანტებს, როგორ გადაეღოთ ის პოლიციელები, ვინც ბავშვებს სცემდნენ, ან როგორ შეეტანათ საჩივარი პოლიციელების წინააღმდეგ. მოკლედ, ასე იქცნენ დაპირისპირებული მხარეები მოკავშირეებად.“

ბავშვები მეთვრამეტე საუკუნეში

დანას ღვთის მიერ მივინყებულ უბანში ცხოვრება არ უნდოდა და კერეტების ოჯახი ყველაფერს ეცადა იმისთვის, რომ მას იერუსალიმში ეცხოვრა. „მე იქ ნამყოფი ვარ და გეტყვით, რომ იქ ზუსტად მეთვრამეტე საუკუნეა. არც ტელევიზორი აქვთ, არც რადიო, არც გაზეთები. ერთხელ ჩემი 8 წლის დისშვილი მალაზიაში გავიყოლე. ცოტა მოშორებით

მოგვინია წასვლა და სანამ მე მისთვის საწუნს კანფეტებს ვყიდულობდი, ის მეზობელ მალაზიაში შეხატიალდა და იქედან სასონარკვეთილი გამოვარდა, იქ ერთ კაცს საფრთხე ემუქრება და უნდა უშველო. გავყვი და რას ვხედავ, ტელევიზორში რაღაც ფილმია და კაცი ყვირის. ჩემმა დისშვილმა მიმითითა, უშველე რამე, ხომ ხედავ ადამიანი ყუთშია გამომწყვდეული და შველას ითხოვსო. მაშინ ნახა ტელევიზორი პირველად.“

ეტგარის დისშვილები დილის 7 საათიდან საღამოს 6 საათამდე სკოლაში არიან. უფრო სწორად, როგორც ისინი ამბობენ, „ოთახში“ მხოლოდ ბიბლიასთან დაკავშირებულ საკითხებს სწავლობენ. იქ არ ასწავლიან არც მათემატიკას, არც ბიოლოგიას, არც ენებს. მხოლოდ რელიგიას.

„უცნაურია, მაგრამ მიუხედავად იმისა, რომ ხშირად ვაკრიტიკებ მათი აღზრდის მეთოდებს, ვხედავ, რომ მას საინტერესოდ დადებითი მხარეებიც აქვს. სულელური ისტორიაა, მაგრამ ბებიამ ბავშვებს დაბადების დღისთვის დიდი, ბევრ-ლილაკიანი სათამაშო თვითმფრინავი უყიდა. ერთ-ერთი სტუმრობისას, ბავშვებმა მკითხეს, გინდა ბებიას ნაჩუქარი თვითმფრინავით ვითამაშოთო? მეც დავთანხმდი და სათამაშო ოთახში შევყვი. მათ გადმოიღეს ყუთი, სადაც თვითმფრინავი იდო... და თითქოს მკვდარი ტარაკანა ყოფილიყო, იქიდან ზიზლით ამოიღეს თვითმფრინავი და გვერდზე გადადეს. თვითონ კი ყუთში ჩასხდნენ, ნიჩბები მოიმარჯვეს და გემში ვზივართო, გამომიცხადეს. ვკითხე, თვითმფრინავით რატომ არ თამაშობთ-მეთქი. არ მოგვწონსო, მიპასუხეს. არ

ქიტანი

LE CHARME IRRÉSISTIBLE
მაცდური შარმი

ქიტანი
მსუბუქი

ქიტანი
ულტრა
მსუბუქი

ქიტანი
რბილი

სამედიკინო მკვლევარების მიერ

ჯანდაცვის სამინისტრო გაფრთხილებით:
მონება მავნებელია თქვენი ჯანმრთელობისათვის.
მონება იწვევს გულის დაავადებებს.

“საბამოხელო სახლთან
 გაფორმებულ კონტრაქტში
 საბანკოვოდ შევატანინე ერთი ბრაჟა,
 რომ ილუსტრატორი ერთადერთი
 ეგზემპლარი ყოველ კაც პერსონაჟს
 იეროულკებს დაუხატავდა, ქალებს კი
 დახურულ გრძელ კაბებს ჩაასმევდა.
 მებრამ ჩემი დის რაბინს არც ეს
 ეგზემპლარი მოეწონა.”

მოგვწონს იმიტომ, რომ ლილას რომ დააჭერ თითს, თვით-
 მფრინავი თვითონ ირჩევს, რა ხმა უნდა გამოსცეს, ჩვენზე
 არაფერია დამოკიდებულიო. ეს ყუთი კი, როგორც ამიხსნეს,
 მათ წარმოსახვაში შეიძლებოდა ყოფილიყო თვითმფრინავიც,
 გემიც, მატარებელიც – ყველაფერი, რაც მათ მოესურვებო-
 დათ. ტელევიზორთან გაზრდილი ბავშვებისგან განსხვავე-
 ბით, ეს ბავშვები შემოქმედები არიან. აზროვნებაც უფრო
 გახსნილი და ინდივიდუალური აქვთ. თუმცა, ყველაზე დიდ
 პრობლემას, რასაც მათ აღზრდაში ვხედავ, ის არის, რომ
 ულტრა რელიგიური ადამიანები სამყაროს ორ კატეგორიად
 ჰყოფენ: მორწმუნეები და ურწმუნოები. მერე მორწმუნეები
 ურწმუნოებს ქედმაღლურად უყურებენ და ანტიჰუმანიზმიც
 აქედან მოდის.“

ეტგარმა თავის დისშვილებთან დაკავშირებული კიდევ
 ერთი გულისგამგმირავი ამბავი მომიყვა: „ერთხელ საბავშ-
 ვო წიგნი დავწერე და ჩემს დისშვილებს მივუძღვენი. საგა-
 მომცემლო სახლთან გაფორმებულ კონტრაქტში საგანგებოდ
 შევატანინე ერთი გრაფა, რომ ილუსტრატორი ერთადერთ
 ეგზემპლარში ყოველ კაც პერსონაჟს იეროულკებს დაუხა-
 ტავდა, ქალებს კი დახურულ გრძელ კაბებს ჩააცმევდა. მა-
 გრამ ჩემი დის რაბინს არც ეს ეგზემპლარი მოეწონა. აი, იმ
 რაბინს, რომელიც მას რელიგიური ჩვევების შესახებ აძლევს
 რჩევებს. მოთხრობა იყო მამაზე, რომლიც ცირკთან ერთად
 გაიქცევა. რაბინმა ალბათ ეს დეტალი ზედმეტად უპასუხის-
 მგებლოდ ჩათვალა და მეც სხვა გზა არ მქონდა — კოშერის
 ეგზემპლარი, სწორედ ის, ილუსტრატორმა დიდი სიფრთხი-
 ლითა და გემოვნებით რომ შეასრულა — უკან, თელ-ავივში

„ნუ ეძებთ
საუკეთესო ფასებს
ამ შურნაღვი.
საუკეთესო ფასებს
იპოვით ინტერნეტში!“

სანდო ავიახაზები

ნამოვილე, ისე, რომ ბავშვებს ის არც კი გადაუფურცლავთ.

ფულით სავსე უჯრა

ეტგარის, ნიმროდის და დანას მშობლები საკმაოდ ლიბერალურები არიან, მიუხედავად იმისა, რომ ჰოლოკოსტის დროს, ორივემ ოჯახი დაკარგა.

„საოცარი აღამიანები არიან. მამაჩემი თავის ხელფასს უჯრაში დებდა და გვეუბნებოდა, – აი, ფული აქ დევს. როცა დაგჭირდებათ, აიღეთ, მე ნულარ მკითხავთო. 5 წლის ბავშვს ამ უჯრაში ხანდახან 800 დოლარიც დამხვედრია, მაგრამ მხოლოდ იმდენი ამიღია, რამდენიც ერთი ფუნთუშის საყიდლად მჭირდებოდა. ამ ექსპერიმენტის შედეგი ის იყო, რომ ჩემმა და-ძმებმა და მე მუშაობა ძალიან ადრეულ ასაკში დავინწყეთ. ვგრძნობდით პასუხისმგებლობას, რომ იმ უჯრაში ფული ჩვენც უნდა ჩაგვედო.“

ჩემი მშობლები თვითნასწავლებლები არიან, თითოეულმა 7-7 ენა იცის და ძალიან ბევრი წიგნი აქვთ წაკითხული. პატარაობისას, საბავშვო წიგნები მათ თვალითაც არ ენახათ. არც კი იცოდნენ მათი არსებობის შესახებ. ამიტომ, ყველა ზღაპარს, რომელსაც გვიყვებოდნენ, თვითონვე იგონებდნენ. მაგალითად, მამაჩემის ზღაპრების პერსონაჟები იყვნენ მე-ძავეები, ანუ ქალები რომლებიც კაცებს ფულის საფასურად კოცნის უფლებას აძლევდნენ და ნარკომანები. მათ ყოველთვის უყვარდებოდათ ერთმანეთი.

სიმღერებსაც თვითონ იგონებდნენ. სკოლაში რომ წავედი, მიხვდები, რომ ყველა ზღაპარი და სიმღერა, რომელიც მე ვიცოდი, სხვებს არც კი გაეგონათ. ანდა, როგორ ეცოდინებოდათ ჩემი მშობლების გამონაგონი?!”

ფრიშმენის ქუჩის გაყოლებაზე

„ხშირად, როცა სიბრაზეს ან საკუთარი თავის სიბრაზულს სასონარკვეთამდე მიყვავარ, გავდივარ ხოლმე ზღვაზე და ყველაფერი თავის ადგილას დგება. პროპორციები იცვლება და ხედები, რამდენად უმნიშვნელოა ის პრობლემები, რომლებიც ამნუთას განუხებს.“

თელ-ავივში, ფრიშმენის ქუჩის გაყოლებაზე, პლაჟთან ახლოს, ერთი ისტორიული აუზია. ის აუზი კამიკაძეს აუფეთქებია და ახლა მის ადგილას მინა სულ მოპრიალებულია. ამის მიუხედავად, ეტგარს ძალიან უყვარს ამ ადგილის სტუმრობა.

„მამაჩემს ერთი წესი ჰქონდა: რომ არ მოეწყინა, ყოველ 5 წელიწადში პროფესიას იცვლიდა. ხშირად ისეთ პროფესიას ირჩევდა, რაშიც მაინცდამაინც არ ვარგოდა. ის კარგა ხანი ამ აუზზე მუშაობდა ნაყინის გამყიდველად. ასე რომ, 5-დან 10 წლამდე მეც სულ თან ვახლდი და იქ ყველაზე პოპულარული ბავშვი ვიყავი. გოგოებს ნაყინით ვუმასპინძლდებოდი და ისინიც, სანაცვლოდ, სულ მკოცნიდნენ. კარგად ვცურავდი, სულ მზისგან გარუჯული ვიყავი, გოგოებისთვის კოკა-კოლესაც არ ვიშურებდი. მოკლედ, გოგოები თავს დამტრიალებდნენ და მეფესავით ვცხოვრობდი. ამის მერე, მამაჩემმა პლასტიკური ბატარეების ქარხანა გახსნა და, მას შემდეგ, გოგოებს ჩემი დანახვაც აღარ უნდოდათ. მე მაინც მიყვარს ეს ადგილი იმიტომ, რომ ჩემი დიდების დღეებს მაგონებს.“

თელ-ავივში, ფრიშმენის ქუჩის გაყოლებაზე, უკვე 20 წე-

ლია სახეები არ იცვლება. ამ პლაჟზე მდიდრებიც დადიან და ღარიბებიც, უმუშევრებიც და მემარჯვენეებიც. არაბებიც დადიან პლაჟზე. სამხედროებიც. მაგრამ ყველა ეს ადამიანი, ტანსაცმლის გახდასთან ერთად, სოციალურ სტატუსსაც „იხდის“.

„ერთხელ ერთ ბიჭს გამოველაპარაკე და მერე დიდხანს გაგვიგრძელდა საუბარი. ბოლოს აღმოჩნდა, რომ ის იერუსალიმელი არაბი პოლიციელი ყოფილა. დიდი ვერაფერი ამბავია, მაგრამ ეს რომ თავიდან მცოდნოდა, შეიძლება არ დავლაპარაკებოდი, მისი ჩაცმულობიდან გამომდინარე, უამრავი რამ მეგულისხმა და დღეს ერთი ძალიან კარგი მეგობარი არ მყოლოდა. ამიტომ მიყვარს პლაჟი. ის თითქოს დასტურია იმისა, რომ ჩვენ, ყველას ერთად ცხოვრება შეგვიძლია.“

სპარსეთის ყურის ომის დროს, ებრაელებს სჯეროდათ, რომ პლაჟი ყველაზე უსაფრთხო ადგილი იყო. ქიმიური ბომბების ჩამოვარდნის შემთხვევაში, ისინი თურმე ან ზღვაშივე ფეთქდებოდნენ, ან ნაპირზე ცვიოდნენ და მათი ბოლი ზღვის ქარს უკანვე მიჰქონდა. ამიტომ ხალხი პლაჟზე არხეინად ირუჯებოდა. სხვათა შორის, ეტგარი მარნმუნებს, რომ კამიკაძე ტერორისტებმაც, პლაჟზე ვერცერთი წარმატებული ოპერაცია ვერ განახორციელეს. მიმდებარე ტერიტორიაზე კი, მაგრამ თვითონ პლაჟზე – არაო. პლაჟზე ნაღმებიც ყოფილა ჩამარხული, მაგრამ არ აფეთქებულა. ამიტომ ებრაელებს პლაჟი საკრალურ ადგილად მოუნათლავთ.

პირველი მკითხველი

ეტგარს ყველაზე ძალიან თავისი პირველი მოთხრობა, „მიწები“ უყვარს. (იხ. გვ. 139) ეს მოთხრობა 19 წლისამ, ჯარში 40 საათიანი მორიგეობის დროს დაწერა. „როცა წერას მოვრჩი, წამკითხველი არავინ მყავდა. ბევრჯერ გადავიკითხე, მაგრამ ეს არ მაკმაყოფილებდა. მინდოდა, სხვებსაც წაეკითხათ. განყოფილებაში კი აბსოლუტურად მარტო ვმუშაობდი. 25 საათით ლოდინი დამჭირდა იმისთვის, რომ ჩემი შემცველელი ჯარისკაცი მოსულიყო. რომ მოვიდა, ვკითხე, მოთხრობა დავწერე, გინდა წაიკითხო-მეთქი. არაო, მიპასუხა. ძალიან შევებვენე, მაგრამ გინებით მომიშორა თავიდან. რა მექნა, მიუხედავად იმისა, რომ დილის 7 საათი იყო, ჩემს ძმასთან წავედი. დაფეთებულმა გამილო კარი, რა მოხდა, რა მოხდაო. ვუთხარი, მოთხრობა დავწერე და ძალიან მინდა, რომ წაიკითხო-მეთქი.

გარეთ გამიყვანა, ჩემს შეყვარებულს სძინავს და არ ვავალიძოთო. ძალღიჯ გამოიყოლა. თან კითხულობდა, თან ძალღიჯ ასეირნებდა. ძალღიჯ გაჩერება და მოსაქმება უნდოდა და თოკზე ეჭიდებოდა, მიშველე რამეო. ჩემი ძმა კი ისე გაიტაცა კითხვამ, ვერც კი შეამჩნია ეს ამბავი და სანყალი ძალღიჯ ნახევარი გზა სულ ძალღიჯ-ძალად ათრია. კითხვას რომ მორჩა, გავჩერდით და მითხრა: ძალიან მომეწონა, ძალიან ლამაზი და მაგარი მოთხრობა დაგინერიაო. ამასობაში, ძალღიჯ მოისაქმა. ამ მოთხრობის სხვა ეგზემპლარი თუ გაქვსო? – მკითხა. კი-მეთქი, ვუპასუხე. ისიც ადგა და

ამ ჩემი მოთხრობით ძაღლის მოსაქმებელი აიღო და ნაგავში ჩააგდო. არასდროს დამავინწყდება ეს ამბავიც და ისიც, რაც მაშინ ვიგრძენი. ამ ქმედებაში რაღაც ძალიან მომეწონა. საერთოდ არ ვიყავი შეურაცხყოფილი. პირიქით, გამეხარდა, რომ ისეთი რაღაც დავნერე, რაც მხოლოდ ქალაქში არ დარჩა და სხვაგან დაილექა. ასეა, ნაკითხული თავში გრჩება და მას ვერაფერს ნაგართმევს. განსაკუთრებით ჯარში, სადაც ყველაფერს გართმევენ.“

რა სარგებლობა მოაქვს უძილობას

„ჯარი რომ დავამთავრე, მშენებლობაზე ვმუშაობდი. უნივერსიტეტში სწავლის ფული არ მქონდა. შემომთავაზეს, სტიპენდიის მიღება მეცადა. იყო ასეთი ინტერდისციპლინური პროგრამა, რომელიც „განსაკუთრებული ნიჭით დაჯილდოვებულებს“ აფინანსებდა. გამიმართლა და მივიღე სტიპენდია. ყველაფერი კარგად მიდიოდა, მაგრამ დილაობით ადრე გაღვიძება მიჭირდა და დღის ლექციებზე სულ ვაგვიანებდი. ეს ჯარმა მიყო, სულ ღამის ცვლა ვიყავი და დღისით მეძინა. მოკლედ, ღამ-ღამობით ვწერდი, მაგრამ ჩვენებით არავისთვის მიჩვენებია იმიტომ, რომ ვისაც ვაჩვენე, არავის მოეწონა. ერთი წლის შემდეგ, შეიკრიბა კომიტეტი და ლექციებზე დაგვიანებებისა და გაცდენებისთვის, სტიპენდიის შეწყვეტა დამიპირეს. ამ პროგრამის ფარგლებში, ყველა სტუდენტს მრჩეველი ჰყავდა. ჩემი მრჩეველი ფილოსოფიის პროფესორი იყო. მას ძალიან მოეწონდა და მკითხა, რატომ არ დადიხარ ლექციებზე, რაშია საქმეო. მეც სიმართლე ვუთხარი, ღამე

ვერ ვიძინებ და იმიტომ-მეთქი. რამე უფრო სერიოზული გასამართლებელი საბუთი უნდა მოვიგონოთ მე და შენ, რომ სტიპენდია შევინარჩუნოთო. გამომკითხა, რას აკეთებ, რამე ინტელექტუალურ ღონისძიებებში ხომ არ იღებ მონაწილეობასო. არა-მეთქი, ვუთხარი. აბა, ცხოვრებაში რას შვრებიო? მოთხრობებს ვწერ-მეთქი. აა, ძალიან კარგიო. მომიტანე შენი მოთხრობები, მე მათ ლიტერატურის პროფესორს გაუგზავნი და ეს ხომ უნივერსიტეტია, არავინ იტყვის, რომ შენი მოთხრობები ნაგავია. იტყვიან, რომ პოსტ-მოდერნისტულია, მეტა-ჰუმანისტურია, მოკლედ.. აუცილებლად დადებით რეცენზიას დანერს. კომიტეტის შეკრებაზე, შენი დაცვის დრო რომ მოვა, მე ამ წერილს ვაჩვენებ, და ვიტყვი, აი, პოსტ-მოდერნისტულ მოთხრობებს წერს კაცი და რას ერჩითო. მოკლედ, ლიტერატურის იმ პროფესორმა დანერა დადებითი რეცენზია და მეც შევინარჩუნე სტიპენდია.

უნივერსიტეტი დამთავრებული მქონდა, იმ პროფესორმა რომ დამირეკა. ვერც კი ვიცანი. მითხრა, მე ის ვარ, წერილი რომ დაგინერეო. შენი 3 მოთხრობა მაშინ წავიკითხე, ახლა გამომცემლობაში რედაქტორად დავინყე მუშაობა და სხვა მოთხრობებიც ხომ არ დაგინერიაო. 50 მოთხრობა მაქვს-მეთქი, ვახარე. მათი ნაკითხვის მერე, დამირეკა და მითხრა, სამ თვეში შენი მოთხრობების კრებული უნდა გამოვცეთო.

ამიტომ, ჩემს სტუდენტებს ყოველთვის ვუბნები, თუ გინდათ, რომ თქვენი ნაწერები გამოსცენ, გვიან უნდა გაიღვიძოთ-მეთქი.

ჩემს პირველ წიგნს კარგი რეცენზიები მოჰყვა, მაგრამ

“ჩემს პირველ წიგნს კარგი რეცენზიები მოჰყვა, ვაბრამ სოტა გაიყიდა. ყველა ინტერვიუში ვტრიახობდი, 800 წიგნი გაიყიდა-მეთქი. ჩემი გამომცემელი მიბრაზდებოდა, ნუ ამბობ ციფრს, საქმეს გვიფუჭებო. მე მიკვირდა, რატომ, 800 კაცი ცოტაა, მე ხომ არ ვიცი 800 კაცს-მეთქი?!”

ცოტა გაიყიდა. მე არ მესმოდა, ეს “ცოტა” რას ნიშნავდა. ყველა ინტერვიუში ვტრიახობდი, 800 წიგნი გაიყიდა-მეთქი. ჩემი გამომცემელი მიბრაზდებოდა, ნუ ამბობ ციფრს, საქმეს გვიფუჭებო. მე მიკვირდა, რატომ, 800 კაცი ცოტაა, მე ხომ არ ვიცი 800 კაცს-მეთქი?!”

ამის მერე ტელევიზიაში, ერთ-ერთ ყველაზე პოპულარულ გადაცემაში დავინყე მუშაობა. ჩემი მეორე წიგნიც მალევე გამოვიდა და 800 ცალის ნაცვლად, უკვე 80,000 ეგზემპლარი გაიყიდა. ეს ისრაელისთვის ძალიან ბევრია. ნიძლავიც მოვიგე. ჩემი გამომცემელი დამენიძლავა, შენი მეორე კრებული 2000 ცალზე მეტი თუ გაიყიდება, თელ-ავივის ყველაზე ძვირადღირებულ რესტორანში დაგპატიყუებო. წიგნის გამოსვლიდან მეორე დღეს, უკვე რესტორანში ვისხედით.

არადა, არსებობდა მოსაზრება, რომ მოთხრობები ისრაელში არ იყიდებოდა. ამაში ალბათ დრომაც შემინყო ხელი. 1994 წელს რაბინი ახალი არჩეული იყო. ხალხს მშვიდად და უკეთ ცხოვრების იმედი მიეცა. ხალხი ცვლილებებისთვის ემზადე-

ბოდა და განსხვავებულისა და ახლის მისაღებად განწყობილი იყო. 1993-1995 წლები ისრაელის ისტორიაში ყველაზე მშვიდი და დალაგებული წლები იყო. იქამდეც გიყვები ვიყავით, და მას მერეც გიყვებად დავრჩით. ახლა რომ დამეწყო წერა, ალბათ ძალიან გამიჭირდებოდა და წარმატებულიც ვერ ვიქნებოდი.“

ეტიბარ ქერეტი ამოს ოზის წინააღმდეგ ■■■

ისრაელში ძალიან, ძალიან დიდხანს, მწერალ ამოს ოზის კულტი იყო. ომის ვეტერანი და „კიბუცნიკი“ ოზის გმირები სიმამაცით, ძალით და მიზანმიმართულობით, კიბუცისა და ჯარისათვის თავდადებით, ერთიანობისა და ერთი მიზნისკენ, ქვეყნის შენებისკენ სწრაფვით გამოირჩეოდნენ. ისრაელი ამ გმირებით დიდხანს ამყობდა. ეტგარს კი სხვა დროში მოუწია ცხოვრება. დაიბადა 1967 წელს, სწორედ მაშინ, როცა ისრაელმა პირველად დაიწყო დასავლეთი სანაპიროს, ლაზას სექტორის და გოლანის მაღლობის დაპყრობა. სანამ

ეფრაიმი
ახაჰოხოწანი
ჩანახვი
სანიწალბეობი
საშაწაწა

საიბომ
დასვის
ოხაბი
ბაწანიბი

ანსიბიხობი
ბოწაწაწა

ახანაიხი
უწაწაწა

ბოწაწაწის
ბაწიბი
წანი

წაწაწა წაწაწაწა

პატენტექს ოვალ®

ეტგარი სკოლას დაამთავრებდა, ისრაელი უკვე ლიბანის ომში იყო ჩართული. თუ ამოს ოზისა და მისი თაობის მწერლების პათოსი ქვეყნის გაერთიანება იყო, ეტგარ კერეტის თაობა სხვადასხვა ეთნიკურ და კულტურულ ჯგუფებად დაყოფილ ისრაელში სწავლობდა ცხოვრებას. მოკლედ, თვითდამკვიდრებისათვის ბრძოლით გადაღლილი ებრაელები ეტგარის აბსურდულმა, მაგრამ ძალიან ადამიანურმა გმირებმა მოხიბლა. მოხიბლა იმან, რომ მათ მწერალი ჭკუას აღარ ასწავლიდა.

„მე არ ვარ მორალისტი მწერალი. მე ყოველთვის ვწერ ებრაელებზე და პალესტინელებზე, სხვადასხვა სოციალური ფენების წარმომადგენლებზე. უბრალოდ, არ ვაკეთებ დასკვნებს. ვყვები ამბავს. ისრაელში კი, როცა პოლიტიკურ მოთხრობებს წერენ, ყოველთვის პოლიტიკურად ცალსახა დასკვნებს აკეთებენ. მე მაქვს ერთი წიგნი, რომელიც პალესტინელ მწერალთან ერთად დავწერე. მან მითხრა: როცა ებრაელების ნაწერებს ვკითხულობ, ისინი ყოველთვის ამბობენ, „აი, ამას გრძნობს არაბი, აი, ეს უნდა არაბს. შენ კი ყოველთვის ამბობ: არ ვიცი, რას გრძნობენ ისინი; არ ვიცი, რა უნდათ მათ. მგონი, ეს უფრო გულწრფელია და რეალური. აქ კი პოლიტიკური მწერალი რომ გერქვას, აუცილებლად გურუს პიედესტალიდან უნდა დამოძღვრო „სულელი“ ხალხი. ვინ არის მართალი, ვინ – მტყუანი და რა უნდა გაკეთდეს იმისათვის, რომ სიტუაცია გამოსწორდეს. როცა პოლიტიკურ მოთხრობას ვწერ, ვყვები, თუ როგორ შეიძლება შიში სიძულვილად იქცეს. მე ის ადამიანური გამოცდილება უფრო მაინტერესებს, როცა ადამიანი სიტუაციას ვერ ფლობს. ან როგორ შეიძლება კარგი და კეთილი ფიქრი რაღაც უარყოფითად იქცეს?! მე ჰუმანისტი ვარ და მჯერა, რომ ადამიანე-

ბი, ძირითადად, კარგები არიან. ამიტომ, ვცდილობ გავიგო, რატომ გარდაიქმნებიან კარგი ადამიანები ცუდებად. ეს გარდასახვა უფრო მაინტერესებს, ვიდრე იმის მტკიცება, რომ ეს ცუდი ადამიანია და ის კარგი. ალბათ ამის გაცნობიერებაში ჩემი ოჯახი დამეხმარა. ვიცი, რომ შეიძლება ადამიანი ორთოდოქსების დასახლებაში ცხოვრობდეს და კარგი ადამიანი იყოს. მიუხედავად იმისა, რომ მე და ჩემს დას ბევრ საკითხთან დაკავშირებით აბსოლუტურად განსხვავებული მოსაზრებები გვაქვს, ვიცი, რომ ის კარგი ადამიანია.

ასე რომ, აბსოლუტურად არ ვეთანხმები იმ მოსაზრებას, რომ აპოლიტიკური მწერალი ვარ. უბრალოდ, ჩემი პოლიტიკა განსხვავებული პოლიტიკაა.“

20 წლის მერე

„10 წლის წინ რომ გეკითხა ეს, წარმოდგენაც კი არ მექნებოდა, როგორ მეპასუხა. მაგრამ ახლა, მგონი, ვბერდები და მომავალზეც უფრო მეტს ვფიქრობ. ხედვითაც უკვე ვხედავ, რომ აუცილებლად ისევ აქ ვიქნები. არ ვარ დარწმუნებული, რომ 20 წლის მერე ისევ დავწერ. ამაში არასდროს ვყოფილვარ დარწმუნებული. ჩემი ახალი წიგნის გამოსვლის შემდეგ, სულ მგონია ხოლმე, რომ ეს ბოლო წიგნია. მაგრამ დანამდვილებით ვიცი, რომ 20 წლის შემდეგ, ისევ აქ მინდა ცხოვრება. ეს იმას ნიშნავს, რომ იმედი მაქვს, ეს ქვეყანა ფაშისტურ ქვეყნად არ გადაიქცევა, ან არ დაინგრევა, ან ვინმე ატომურ ბომბს არ გვესვრის. მინდა, ისევ ჩემს ცოლთან ერთად ვიყო და მყავდეს შვილები.

თუ 20 წლის მერე ისევ ისეთი ბედნიერი ვიქნები, როგორც ახლა, ვიტყვი, რომ თუ ცხოვრება თამაშია, მე ის მოვიგე.“

გამომწვლავნეთ თქვენი სილამაზე

მეხცის სპეციალური ძაფე
- ბუნებრივი გზა ჭეშმარიტი სილამაზისაკენ

ჩვენი სხეულის მილიონობით უჩვეულო საჭიროებს ყოველდღიურ ზეწევასა და განახლებას.

• "უზადოდ კიბადა კანი"

მეხცის სპეციალური ძაფე ფოხმელა B-ვიტამინების კომპლექსით და ბეტაკაროტინით, განაპირობებს კანის უჩვეულების ყოველდღიურ აღდგენა-განახლებას

• "ჯანსაღი, მბზინავი თმა"

მეხცის სპეციალური ძაფე შეიცავს ვიტამინ A-ს, კალციუმს ჰანთოტენაცს და ფოლის მჟავას, ხაც იძლევა თმის ძიხების სწოიი კვებისა და სტრუქტურის აღდგენის საშუალებას

• "ღამაზი, მტკიცე ფიჩხილები"

მეხცის სპეციალური ძაფეში შემავალი ბიოცინი, ხეინასთან და ამინომჟავებთან კომბინაციაში განაპირობებს ფიჩხილების სწიხაფ ზიხდას, ზედაპიხის სიგლეუეს და იცავს მას განშეუვებისაგან

ღამაზაღებულია გარამანიაში

მოიკითხეთ აუთიაქაზი

ფოტო: პირადი არქივი

დოვვირ კოსტაშვილი

Cannes Film Festival 2001

Marek Rozenbaum and Edgard Tenenbaum present

Late Marriage

A film by **Dover Kosashvili**

Grand Jury Award, Best Script,

Best Actress, THESSALONIKI IFF

Best Film, Best Director, JERUSALEM IFF

Grand Prix, KIEV IFF

Lior (Louie) Ashkenazi, Ronit Elkabetz, Moni Moshonov, Lili Kosashvili

Music: Joseph Bardanashvili, Art Director: Avi Fahima, Editor: Yael Perlov

Director of Photography: Dani Schneor, Produced by: Marek Rozenbaum, Edgard Tenenbaum

დოვარ კოსაშვილთან შეხვედრამდე, მხოლოდ ის ვისოდო, რომ ის ისრაელში, ბოლო 30 წლის განმავლობაში, ყველაზე კოჰულარული ფილმის რეჟისორი და საქართველოდან ემიგრირებულ ებრაელთა ოჯახიდანაა.

ისრაელში თითქმის არ არსებობს ადამიანი, ვისაც “დაგვიანებული ქორწინება” ნანახი არ ჰქონდეს. ამ ფილმმა ისრაელის კინემატოგრაფის ისტორიის ყველა რეკორდი მოხსნა. ისრაელში 100,000 კინოთეატრის ბილეთის გაყიდვა უკვე წარმატებად ითვლება. „დაგვიანებული ქორწინების“ 300,000 ბილეთი და ათასობით DVD და ვიდეო კასეტა გაიყიდა და ამით უკანასკნელი 30 წლის მანძილზე, ყველაზე რენტაბელურ ფილმად იქცა. ამასთანავე, 2001 წელს დოვერის სადებიუტო ფილმმა ისრაელის კინოაკადემიის 9 უმაღლესი ჯილდო დაიმსახურა; 2002 წელს მონაწილეობა მიიღო კანის კინოფესტივალის ოფიციალურ ჩვენებაში; „ლოს ანჯელეს თაიმსმა“ „დაგვიანებული ქორწინება“ 2002 წლის ყველაზე საინტერესო ფილმად აღიარა და აღნიშნა, რომ მსოფლიო კინოს ახალი, უნიკალური რეჟისორი შეემატა.

სატელეფონო საუბრის მერე მივხვდი, წარმატების მიუხედავად, რატომ იყო მასზე ინტერნეტში მწირი ინფორმაცია. საკმაოდ სიტყვაძუნწია და თითოეულ შეკითხვაზე ხანგრძლივი ფიქრის შემდეგ პასუხობს. თავიდან ეს ენობრივ ბარიერს დავებრაღე, ქართული კარგად ესმის, მაგრამ საუბრისას ფერხდება, სიტყვებს ეძებს. თუმცა ინგლისურზე გადასვლის მერე მივხვდი, რომ ენობრივი ბარიერი არაფერ შუაში იყო. დოვერს თავისი რიტმი აქვს და ის არასდროს ჩქარობს.

პირველად ჩვენი სასტუმროს ფოიეში შევხვდით. 15 წუთით დაიგვიანა, მაგრამ ჩვენს დანახვაზე ნაბიჯისთვის არ აუჩქარებია. სასხვათაშორისოდ გვითხრა, თელ-ავივის აღმოსავლეთით ვიყავი და საცობებში მოვხვდიო. ფანჯარასთან ჩამოვსხედით და საუბარი ახალი დანყებული გვექონდა, რომ შეიცხადა, აქედან კარგი ხედია, მაგრამ ხმაურია, სხვაგან გადავსხედითო. მე უსიტყვოდ დავმორჩილდი. ის იყო შეკითხვების ნუსხა მოვიმარჯვე, რომ თვითონ დამაყარა კითხვები: „როგორია ხალხის განწყობა საქართველოში? ადამიანები უფრო მეტად ილიმებიან? ოპტიმისტურად არიან განწყობილი? თუ ისევ იგინებიან? ისევ ბევრს სვამენ? პრეზიდენტი როგორია? მართლა ანუხებს ქვეყნის ბედი, თუ საკუთარ თავზე ფიქრობს? კორუფცია? მოველო კორუფციას?“ შევეცადე დიპლომატიური პასუხები გამეცა და არ ვიცი, რამდენად დავაკმაყოფილე მისი ცნობისმოყვარეობა, მაგრამ მივხვდი, რომ ძალიან თუ არ ვიყოჩაღებდი, ის უფრო საინტერესო წერილს დაწერდა ჩემზე, ვიდრე მე – მასზე.

ოჯახური ამბები

6 წლის იყო, როცა 1972 წელს მისი ოჯახი საქართველოდან ისრაელში გადაბარგდა. ემიგრაცია დოვერის ბიძის აკვიატება ყოფილა. მორწმუნე კაცი იყო და ისრაელში სიონისტური მოსაზრებების გამო უნდოდა დაბრუნება. დოვერის მამასაც შეუჩნდა: სჯობს წამოხვიდე, იქ უფრო იოლია ცხოვრება. თან, ჩვენს ალთქმულ მიწას დავუბრუნდებით და ვიცხოვრებთ ბედნიერადო. დიდი ხნის ყოყმანის შემდეგ, ისიც ამდგარა და მეუღლესთან და ოთხ შვილთან ერთად, ისრაელში ჩასულა. დოვერის ოჯახი დღემდე იქ ცხოვრობს, სადაც 70-იან წლებში ემიგრირებული ქართველი-ებრაელები დასახლდნენ – თელ-ავივიდან 30 კილომეტრის მოშორებით, უბანში, რომელსაც ბენეჭუდა ჰქვია.

ლანდშაფტის თვალსაზრისით, ბენეჭუდა ძალიან ჰგავს საქართველოს რომელიმე რაიონულ ცენტრს, მაგალითად, თელავს ან გურჯაანს. „აღჭურვილობით“ კი პატარა სამხრეთ-ევროპულ ქალაქს ჩამოგავს, თავისი პატარა სავაჭრო და ბიზნეს ცენტრებით. რაჭიდან დოვერის ახლადჩამოსული ბიძაც ბენეჭუდაში ცხოვრობს.

დოვერის ბიძის მოსანახულებლად, ერთი ამბის გამო წავედით. ბიძამისი, თურმე, ქალების დიდი მუსუსი გახლდათ, მეუღლესთან და შვილებთან ერთად, ბევრი საყვარელიც ჰყოლია. ისრაელში ოჯახით გამომგზავრებისას, ამ ქალებს შორის ერთ-ერთ ყველაზე „ნარჩინებულს“ ვერ შელევიდა და

თვითმფრინავის ბილეთი მისთვისაც აუღია. ის იყო ოჯახითა და საყვარელი ქალით მხარდამშვენებული ღრუბლებში უნდა აჭრილიყო, რომ მეუღლემ რამდენიმე რიგით უკან მჯდომი ქალი იცნო და ასაფრენ ბილიკზე მდგარ თვითმფრინავში ისეთი სკანდალი მოაწყო, რომ „მორალური მკრეხელობისთვის“ ქმარიცა და მისი საყვარელიც თვითმფრინავიდან ჩამოსვეს და ასაფრენ ბილიკზე დატოვეს. ამ სკანდალის შემდეგ, დონ უუანმა ახალი თვითმფრინავის ბილეთისთვის საჭირო ფულის შეგროვება და თელ-ავივიში ჩასვლა მხოლოდ 6 თვის თავზე მოახერხა. ამჯერად, გასაგები მიზეზების გამო, საყვარლის თან წამოყვანა ვეღარ გაუბედავს.

ახლა კი, ბენეჭუდაში, ტრიალ მინდორზე, რომელიც თავისუფლად შეიძლება ყოფილიყო კახური, ან თუნდაც რაჭული, დგას პატარა ქოხი, სადაც ბიძამისი გემრიელ პურს აცხობს, „ჩვენებური“ რეცეპტით და, სხვათა შორის, საკმაოდ წარმატებულად ყიდის.

რაც შეეხება დოვერის მშობლებს, ისრაელში წასვლის მერე, ისინი კარგა ხანს მისტიროდნენ საქართველოს. სუფრის გარშემო საქართველოს ამბებსაც ხშირად ჰყვებოდნენ. ამის გამო, დოვერისთვის ეს ქვეყანა ძალიან ახლობელი და რომანტიული მხარე იყო და უკვირდა, როცა საბჭოთა კავშირის დაშლის მერე, იქიდან სულ ცუდი ამბები ჩამოდიოდა. როგორ შეიძლება, ასეთ კარგ ქვეყანას ასე ცუდად ნაუვი-

დეს საქმე, რუსეთის ბრალი იქნება ყველაფერიო, – ნუხდა დოვერი. თუმცა, კოსაშვილების ოჯახი ახალ გარემოს ნელ-ნელა შეეჩვია. ქართული ივრითულმა შეცვალა, ხაჭაპურები – ხაჭო და პიტნის ფუნთუშებმა. კოსაშვილები ქართულ-საბჭოურ-პროლეტარული მემკვიდრეობის კომპლექსებისგანაც ნელ-ნელა გათავისუფლდნენ და თავს ისრაელის მეორეხარისხოვან მოქალაქეებად უკვე აღარ თვლიდნენ. დოვერმა თელ-ავივის უნივერსიტეტის კინემატოგრაფიისა და ფილოსოფიის ფაკულტეტები დაამთავრა. დოვერის ძმა ფოსტაში მუშაობს (როგორც დოვერმა დაბეჯითებით დააზუსტა), ოპერატიული გზავნილების განყოფილების უფროსად. უფროსი და კონდუქტორია, მალაზია აქვს და გემრიელ ცომეულს აცხობს. პატარა და კი ჰომეოპათიას სწავლობს. ასე დამკვიდრდა ეს ოჯახი.

დოვერი 39 წლისაა, მაგრამ ცოლი ჯერ არ ჰყავს. სამაგიეროდ, ჰყავს – „როგორ ამბობენ? საყვარელი? თუ ნაშა? დანიშნული ჯერ არ არის...“ — მკითხა დოვერმა. მნიშვნელოვანი ლექსიკური დაზუსტებების შემდეგ, შევთანხმდით, რომ დოვერს შეყვარებული ჰყოლია.

შეყვარებული და ... 3 ძალი

დოვერის შეყვარებული 27 წლის სტუდენტია. თელ-ავივის უნივერსიტეტში ბიოლოგიას სწავლობს. მან დოვერი პირველად ტელევიზორში ნახა და მერე თავის დაქალს უთხრა, აი, ეს ბიჭი მომწონს და ჩემთვის მინდაო. აღმოჩნდა, რომ მისი დაქალი დოვერის მეგობარს იცნობდა და შეხვედრაც შეეძა.

უკვე სამი წელია ერთად არიან და 3 ძალითან ერთად, ერთ პატარა ბინაში ცხოვრობენ. “დედა და შვილები პირველი და მეორე მშობიარობიდან” — აზუსტებს დოვერი.

“ჩემს შეყვარებულს რომ შევხვდი, ჩემი დის ძალი თან მყავდა. ურთიერთობის რაღაც ეტაპზე, ერთმანეთს დავშორდით. მას ჩემი დის ძალის წაყვანა მოუხდა. რა თქმა უნდა, სხვის ძალს ვერ მივცემდი და გული დავწყვიტე. სამაგიეროდ,

როდ, ძალსაშენში წავედი და ლეკვი მოვუყვანე. ლეკვმა შეგვარიგა. მერე ჩვენმა ძალმა ორჯერ იმშობიარა და ახლა სამი ძალი გვყავს. ასე გავმრავლდით.“ — ჰყვება დოვერი.

გამრავლდნენ, მაგრამ მშობლები მაინც უკმაყოფილოები არიან. ნამდვილი რძალი და ნამდვილი შვილიშვილები უნდათ. აბა როგორ?

“დაბვინებული ქორწინება”

ფილმი ზედმინეწით ავტობიოგრაფიულია. ამიტომაც, სანამ გავაგრძელებდე, ფილმის სიუჟეტი მინდა მოგიყვებო. როგორც დასავლელი კინოკრიტიკოსები ამბობენ, „ეს არის ფილმი საქართველოდან ემიგრირებული ქართულ-ებრაული ოჯახის კულტურულ დრამაზე. New York Times-მა „დაგვიანებული ქორწინება“ რომანტიულ-კომედიურ ჟანრს მიაკუთვნა, სადაც ფილმის მთავარი პერსონაჟი ტრადიციასა და სიყვარულს შორის არის გაორებული.“

LA Weekly-ის აზრით, ეს არის ფილმი, სადაც „ქართველები თავიანთი ავეჯითა და ზიზილ-პიპილებით გამოძევილ ბინებში სხედან და, ძირითადად, სულ ქართულად ლაპარაკობენ“.

“New Yorker თვლის, რომ ფილმის 13 წუთიანი სასიყვარულო სცენა იმდენად ინტიმური და რეალისტურია, რომ სხვა ფილმებში ნანახ სექსუალურ სცენებს იაფფასიან ისტერიად მოგაჩვენებთ.“ ესეც რომ არ იყოს, New Yorker აღაფრთოვანა სცენამ, სადაც ზაზა მადლიერების ნიშნად, მამამისს სასექსო ორგანოზე კოცნის და ეუბნება, გმადლობ, რომ ჩამსახეო.

Village Voice მიიჩნევს, რომ ფილმი აბსოლუტურად სენსაციურია და წლის ერთ-ერთ საუკეთესო ფილმად შეიძლება ჩაითვალოს. მოკლედ, დასავლური რეცენზიები თავბრუდამხვევია, მაგრამ ფილმის რეალობა – გაეგზოტიკურებული.

ფილმის მთავარ გმირს, ზაზას მართლაც უყვარს მაროკოელი მარტოხელა დედა და მასთან ურთიერთობა ორივეს მარტოობას უქარვებს. მაგრამ 30 წლის ზაზას, რომელმაც თელ-ავივის უნივერსიტეტში ფილოსოფიის დოქტორის ხა-

„NEW YORKER-ი თვლის, რომ ფილმის 13 წუთიანი სასიყვარულო სცენა იმდენად ინტიმური და რეალისტურია, რომ სხვა ფილმებში ნანახ საქსუალურ სცენებს იაფფასიან ისტერიად მოგაჩვენებთ.“

რისხი უნდა მოიპოვოს და რომელსაც „თავი ჭკუით აქვს გამოძედილი“, ჰყავს მშობლები და ბევრი ნათესავი, ვისთვისაც ზაზას დაუქორწინებლობა ნამდვილი ტრაგედიაა.

სამწუხაროდ, ფილმის ფინალს ველარ მოგიყვებით, თავად უნდა ნახოთ. მაგრამ საქმე ისაა, რომ ბანალური სიუჟეტის მიუხედავად, ფილმი არაბანალურია იმიტომ, რომ მარტივი და არასწორხაზოვანი. „რომანტიული იდეალი უკვე თავისთავად ტრადიციაა, მაგრამ ხშირ შემთხვევაში – არცთუ ისე საჭირო რამ. თუ ცხოვრებას სიყვარულის საზომით შეხედავ, ესე იგი, გიჟი ხარ. სიყვარული არ არის რეალობა. რეალობა არასოდეს ამბობს: „გიყვარდეს“. ეს შენი სიგიჟეა. ამიტომ ფილმი, ალბათ, სხვადასხვა ფორმის სიყვარულების ჭიდილია. კრიტიკა კი ამ ფილმში ნაკლებად არის. მე ძალიან მიყვარს ეს კონსერვატორი ხალხი და მინდა, თქვენც, აუდიტორიასაც შეგიყვარდეთ ისინი. თუ ეს ვერ შეეძელი, ესე იგი, ჩავფლავდი“.

დაახლოებით ასე ყოფილა მის ცხოვრებაშიც. თელ-ავივის უნივერსიტეტში სწავლისას, მაროკოელი მარტოხელა დედა შეუყვარდა. ურთიერთობის გადამწყვეტ ეტაპზე, დოვერს მეგობარ გოგოზე ამბავი მოუყვა. ამ გოგოს ქართველი ჰყვარებია, მაგრამ მისი მშობლები შეყვარებულებს სახლში შეჭრიან და ისინი ერთმანეთისთვის დაუშორებიათ. თან განქორწინებული, თან სხვა ეთნიკური ჯგუფის წარმომადგენელი მათთვის ხომ სიკვდილის ტოლფასი იქნებოდა. დოვერი მხოლოდ ამ ფილმის სცენარის წერისას მიხვდა, რომ მისმა

საყვარელმა ეს ამბავი თვითონ გამოიგონა იმისთვის, რომ დოვერს რაიმე გადაწყვეტილება მიეღო. „ესე იგი“, – ვკითხე დანანებით, – „ცხოვრებაშიც ყოფილხართ ამ არჩევანის წინაშე?“ „საქმე მთლად მაქამდეც არ მისულა. მეც ხომ ტრადიციული ქართველი მუტრუკი ვარ.“ – მიპასუხა მან.

დოვერმა დასავლეთი კი მოხიბლა, მაგრამ თავისიანების, ქართველი-ებრაელი ემიგრანტების გული ვერაფრით მოიგო. ზედმეტად მკაცრი და დაუნდობელი ხარ, ჩვენ ეგეთები არ ვართო. „ისინი თვლიან, რომ თუ აჩვენებ, როგორები არიან, მათ რალაცით აკნინებ. ამ დროს, დროა ჩვენც და სხვებმაც თვალი გავუსწოროთ ჩვენს რეალობას“. დოვერის ნათესავებს, რალა თქმა უნდა, არც 12 წუთიანი სასიყვარულო სცენა მოეწონათ. „იცი, რა მითხრეს? კარგი, ფილმი ჩვენზეა, მაგრამ რა უბედურებაა 12 წუთი ყვერებგადმოყრილი კაცის ყურებაო? თითქოს ქართველებს სექსი არ ჰქონდეთ“.

ამბობენ, რომ ფილმის მთავარი პერსონაჟი, ზაზა ძალიან ჰგავს რეჟისორს. დოვერმა შეიცხადა, „რას ამბობთ?! მართლა? ეს ძალიან კარგია იმიტომ, რომ ეს მსახიობი ისრაელის სექს სიმბოლოდ არის აღიარებული. სინჯების დროს, ის ზედმეტად ლამაზი მეჩვენა. თუმცა ჩანანერი რომ ვნახე, მასში სხვა რალაც დავინახე. გადავწყვიტე ისე გადამელო, რომ მაქსიმალურად დამემახინჯებინა. ალბათ ამიტომ მგავს მე! მართალია, მის დამახინჯებას ძალიან შევეცადე, მაგრამ ის მაინც ჩემზე უკეთ გამოიყურება!“

ზაზას დედის როლს დოვერის დედა თამაშობს. ქალბატონ

დოკარი ხუმრობს, კინონდუსტრიაში მოსვლა ლამაზ მსახიობ ქალებთან ყოფნის სურვილის გამო გადაწყვიტაო. მაგრამ მერა მიხვდა, რომ მსახიობების ჩვეულებრივი ადამიანები არიან და კინოში მუშაობისთვის სხვა რამ უფრო დამაჯერებელი მიზეზი უნდა გამოენახა.

ლილის ფილმშიც ლილი ჰქვია. „უბრალოდ, ვერ მოვახერხე ისეთი მსახიობის პოვნა, ვინც დედაჩემს კარგად ითამაშებდა. მას საშინლად არ უნდოდა ფილმში გადაღება. დავემუქრე, თუ არ დამთანხმდები, კარიერას დამინგრევ-მეთქი. თუმცა, ჩემი რჩევა იქნება, არასოდეს გადაიღოთ დედათქვენი!“

გახმაურებული სასიყვარულო სცენის გადაღება დოვერისთვის ადვილი არ ყოფილა. „ყველაზე რთული ის იყო, რომ საშინლად მრცხვენოდა. მონიტორში თითქოს ყველაფერი კარგად იყო, მაგრამ თავი რომ ავნიე და მსახიობებს შევხედე, ავნერვიულდი. ასეთი სცენა თავისუფლად შეიძლება პორნოგრაფია იყოს, თუ მასში რაღაც ქვეტექსტი არ არის. ეს ქვეტექსტი კი ორი ადამიანის მარტოობაა“. კიდევ ერთი სირთულე ის იყო, რომ ფილმში დაკავებული მსახიობების ნაწილი პროფესიონალი მსახიობები იყვნენ, მაგრამ ქართული არ იცოდნენ. მეორე ნახევარი ქართულად კი ლაპარაკობდა, მაგრამ მსახიობობის არაფერი გაეგებოდა. „ამიტომ, გადაღებებისას, ზოგს ქართულს ვასწავლიდით, ზოგს მსახიობობას“.

თვითთარაკია.

დოვერი ხუმრობს, კინონდუსტრიაში მოსვლა ლამაზ მსახიობ ქალებთან ყოფნის სურვილის გამო გადაწყვიტაო. მაგრამ მერე მიხვდა, რომ მსახიობებიც ჩვეულებრივი ადამიანები არიან და კინოში მუშაობისთვის სხვა რამ უფრო დამაჯერებელი მიზეზი უნდა გამოენახა.

ისრაელის კინონდუსტრია არც ისეთი აყვავებულია, რომ კინოფაკულტეტის ყველა სტუდენტმა იცოდეს, რა ბედი ეწევა მას. უბრალოდ, დოვერმა საკუთარი თავის ირწმუნა და თავს რეალური შანსი მისცა, რადგან ამ შანსს სხვისგან არ ელოდა. ამაში ისიც დაეხმარა, რომ მშობლები ანებივრებდნენ და მის პროფესიულ გადამწყვეტილებებში არ ერეოდნენ. „არ მახსენდება, რომ ჩემს მშობლებს ჩემთვის ლექციები ეკითხოთ სიცოცხლის საზრისსა და მორალზე. არ მახსოვს, რამე აეკრძალათ და დაეშალათ. მანებივრებდნენ, რადგან ყოველთვის იმაზე მეტს მაძლევდნენ, ვიდრე შეეძლოთ. მეც ბევრს ვითხოვდი.“

ბევრს თხოვს თავის მსახიობებსაც. მათგან ინიციატივები არ უყვარს. დოვერი თვლის, რომ კარგი მსახიობი ყოველთვის რეჟისორისგან ელის მითითებებს და პერსონაჟზე უფრო მეტს გაგებას მისგან ცდილობს.

როცა სცენარს წერს, ძირითადად, შინ მუშაობს. ეს და-

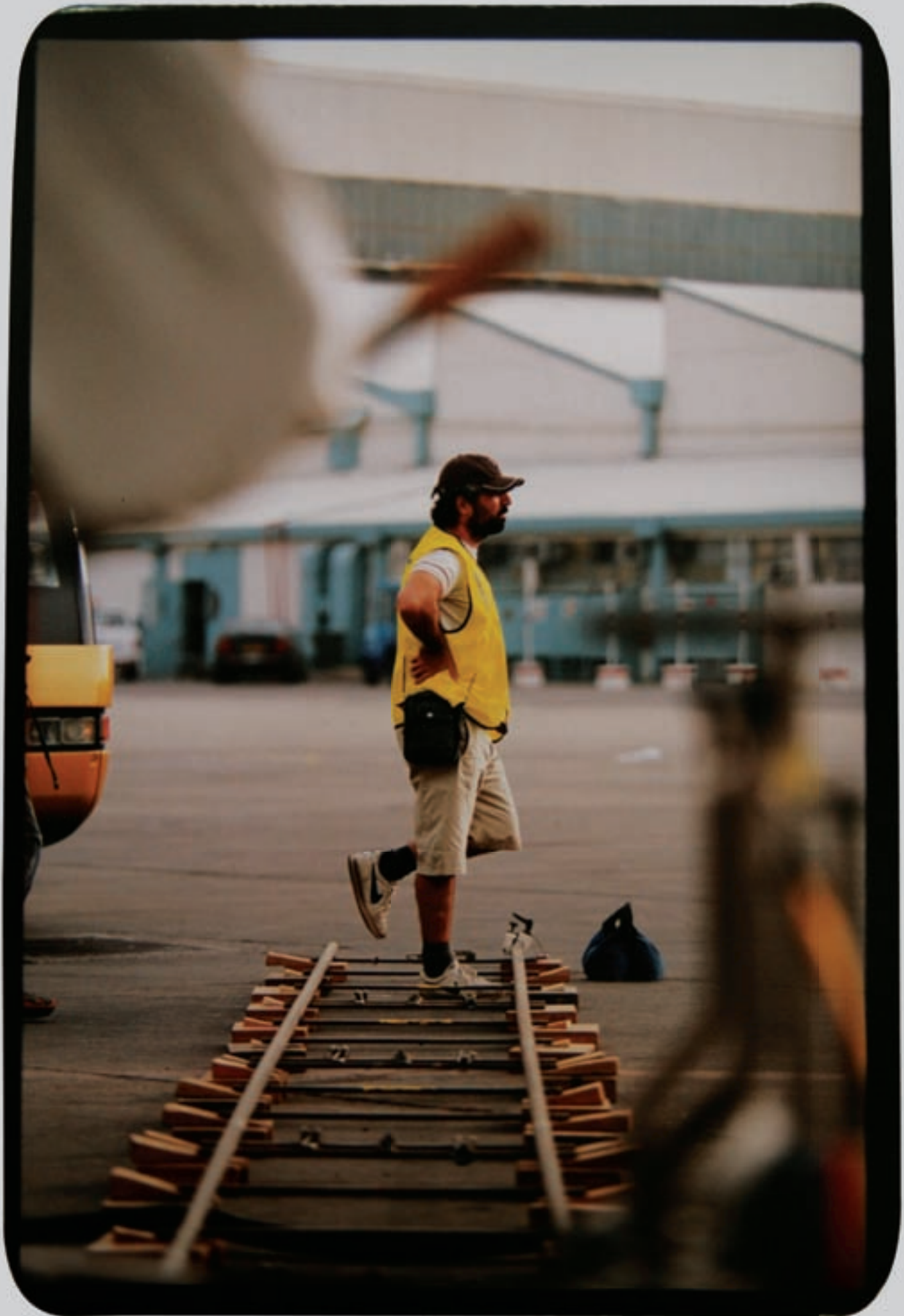
ახლოებით ერთი წელი გრძელდება ხოლმე. მერე გადის სახლიდან, იწყება ფულის შოვნის და გადაღებების ეტაპი და სახლი ენატრება. საპროდიუსერო კომპანიის შოვნას სინჯები მოჰყვება, სინჯებს – შეხვედრები, შეხვედრებს – გადაღებებისთვის მზადება, გადაღებებს – მონტაჟი, მონტაჟს – დისტრიბუცია და კრიტიკოსების კომენტარები. „მოკლედ, თერაპიას, სულ მინიმუმ, ოთხჯერ გავდივარ. ამიტომ, ფილმი რომ ეკრანზე გამოდის, უკვე ახალი პრობლემა მანუხებს და მის გადასაჭრელად, ანუ ახალი სცენარის დასაწერად ვარ მზად. ასე გადავდივარ ერთი პრობლემიდან მეორეზე, ფილმიდან – ფილმზე. ასე ვმკურნალობ საკუთარ თავს.“

ახალი პრობლემა

დოვერის ახალი პრობლემა „ქიშტაა“. ეს არის ფილმი კაცზე, რომელსაც ქიშტა ჰქვია. ქიშტა ნიშნავს „ჯანდაბამდის გზა გქონია“, „თავი დამანებე“, „არ მინდა შენი ნახვა“. ამ კაცს არ უნდა სიკვდილი და ფიქრობს, რომ თუ შემკვიდრეობას დატოვებს, არ მოკვდება და რადგან მისი ნაყოფი გაგრძელდება. ფილმის მსვლელობისას, ქიშტა აღმოაჩენს, რომ შვილები, რომლებიც თავისი ეგონა, მისი არ ყოფილან. ამასობაში, ბავშვების ნამდვილი მამა ცდილობს, თავისი ქალიშვილის ქორწილი ჩაშალოს იმიტომ, რომ ის თავის ნახევარძმას მიჰყვება ცოლად. არადა, მათ სიგიჟემდე უყვართ ერთმანეთი და ეს ფაქტი საერთოდ არ აღელვებთ. შეყვარებულებს განშორებას სიკვდილი ურჩევნიათ. ნამდვილი მამა კი ცდილობს ქიშტა დაარწმუნოს, რომ ქორწილი ჩაშალოს. ქიშტა წყვილის შეუღლებას ახერხებს, ბავშვების მამადაც თვითონ რჩება და სიკვდილსაც ამარცხებს. აი, ასე!

ეს დოვერის პირველი არაქართული ფილმი იქნება, მაგრამ ის ამ შეფასებაში არ მეთანხმება. მიიჩნევს, რომ მის ფილმებს საერთოდ არ აქვთ ეროვნება. დოვერი ყოველთვის უნივერსალურის ძიებაშია. რაღა თქმა უნდა, ის ხომ ფილოსოფიასაც ისეთივე წარმატებით სწავლობდა, როგორც რეჟისორის ხელოვნებას.

ამ სცენარის წერა დოვერმა უკვე დაამთავრა. ახლა იწყება საპროდიუსერო კომპანიის ძიების ეტაპი, სინჯები, შეხვედრები, გადაღებები, მონტაჟი, დისტრიბუცია, დიდი ეკრანი... და თითქმის გარანტირებული წარმატება. დოვერ კოსაშვილი ისრაელში ხომ უკვე თითქმის უპირობოდ უყვართ.

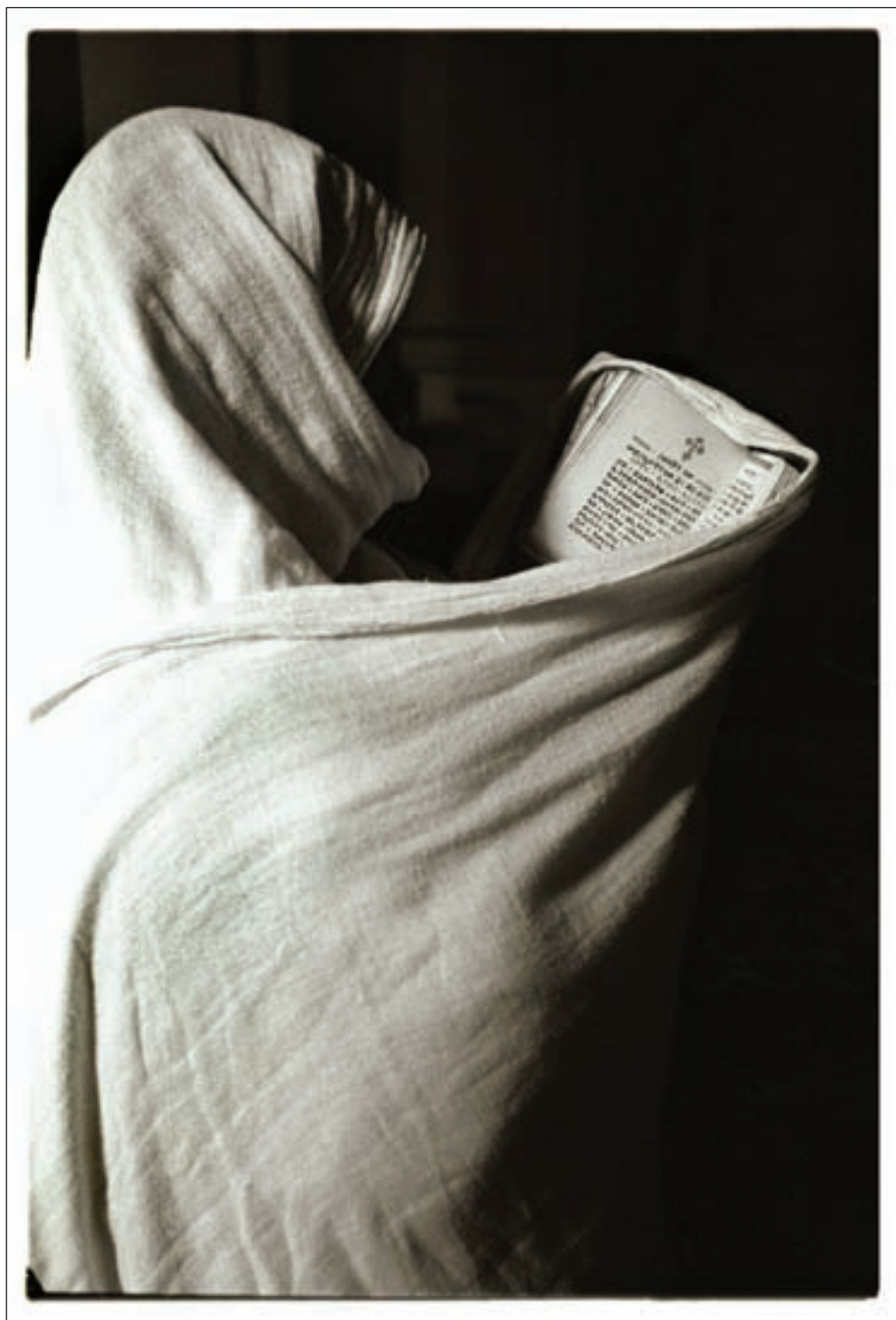

ნირუსალინი

ფოტო ესე

ავტორი:

დავით დეჭტორი

ეთიოპელთა თემი ქრისტიანულ სამყაროში ერთ-ერთი უძველესია. ეთიოპელები მონოფიზიტები არიან, ანუ ქრისტეს მხოლოდ ღვთაებრივ ბუნებას აღიარებენ, რაც ჯერ კიდევ ბიზანტიის იმპერიის დროს, მწვალებლობად იქნა გამოცხადებული. დანარჩენი ქრისტიანული სამყაროსაგან განცალკევების გამო, ეთიოპურმა ეკლესიამ უნიკალური წეს-ჩვეულებები შეინარჩუნა. მათი რწმენის თანახმად, ალექსის კიდობანი, რომელიც იერუსალიმის ტაძარში იყო დასვენებული, სანამ მას რომაელები დაანგრევდნენ, გადარჩენილია და ერთ ეთიოპურ ეკლესიაში საიდუმლოდ ინახება – გამორიცხული არაა, რომ ამ, იერუსალიმის ეკლესიაშიც კი.

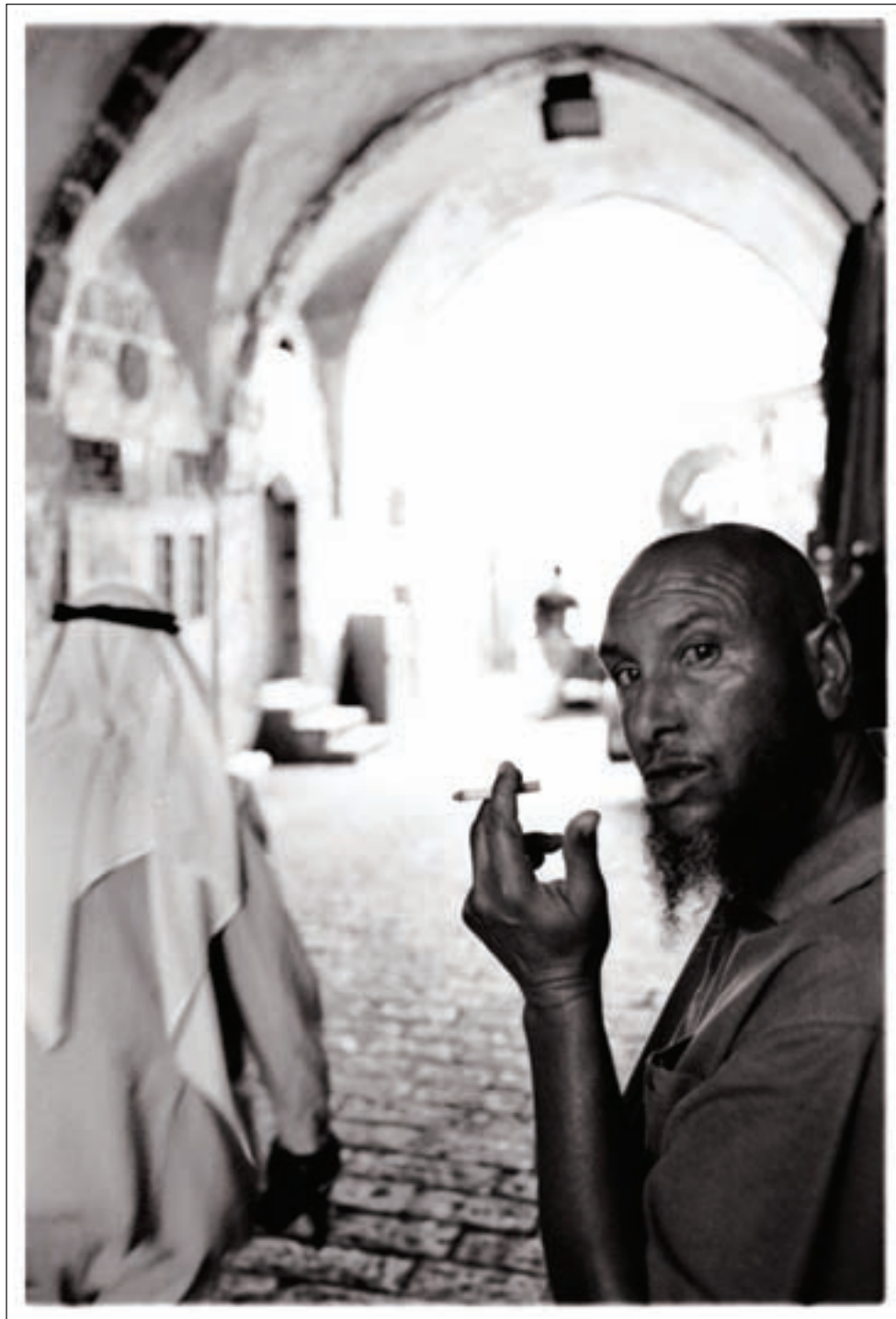
რამადანი, ისლამური მარხვის წმინდა თვე. მუსლიმები ტაძრის მთაზე აღმართულ მეჩეთში ლოცვის შემდეგ ბრუნდებიან. ეს მეჩეთი მექასა და მედინას შემდეგ, ისლამის მესამე წმინდათაწმინდაა. ძველი ქალაქის ვიწრო ქუჩებში ათასობით ალგზნებული ადამიანი იკვალავს გზას. ყვირილი, ხმაური – და ხმამაღალი პალესტინური მარშები. მოხუცმა უბრალოდ ველარ გაძლო და იქვე ჩამოჯდა.

ეგრეთ ნოდებული უნგრული ეზო „მეა შეარიმში“, იერუსალიმის ყველაზე რელიგიურ უბანში. აქაური ებრაელები — აშქენაზები (ევროპის ქვეყნებიდან ჩამოსულები) ჩაკეტილ თემებად ცხოვრობენ, თავიანთი სულიერი ავტორიტეტების მიმდევრები არიან და ცდილობენ, სახელმწიფო საქმეებში არ ჩაერიონ, ისე, რომ ისიც არ ერეოდეს მათ საქმეებში. მეა შეარიმის მცხოვრებლები იდიშზე ლაპარაკობენ და ისე იცვამენ, როგორც ასი წლის წინათ ეცვათ ხოლმე პოლონურ და ლიტვურ დასახლებებში.

ზამთარში, მოსკოველ სტუმრებთან ერთად, ძველ ქალაქში ვსეირნობდით. ჩვენს ჯგუფს ოდნავ ჩამოვრჩი და ჩემს თვალწინ ჩხუბი დაიწყო – არაბი ბიჭები შეასკდნენ ერთმანეთს. იქვე ვიდექი და კადრის აგებალა დამჭირდა, ისე, რომ არც ცხვირ-პირში უთავაზებიათ და არც კამერა დამზიანებია.. რალაცა კი გამოვიდა...

ძველი ქალაქი. არაბული ბაზრის გადახურული ქუჩები ღამ-ღამობით ცარიელდება და იქ სეირნობა ერთიორად საინტერესო ხდება, თუმცა უსაფრთხო არაა.

ძველი ქალაქის გალავანში ჩაკეტილი მთელი სივრცე მჭიდროდაა დასახლებული. აქ გვერდიგვერდ ოთხი უბანია განლაგებული: მუსულმანური, ქრისტიანული, ებრაული და სომხური. სამი რელიგიის წმინდა ადგილები ძველი იერუსალიმის კედლებშია მოქცეული. ვაჭრობის ინტერესები და სტაბილურობისკენ სწრაფვა მოქიშპე მხარეების ეროვნულსა და რელიგიურ ამბიციებს ეწინააღმდეგება

ისრაელში საზოგადოებრივ ტრანსპორტში მხოლოდ რუსეთიდან ჩასულები კითხულობენ – იქაური ჩვევაა, და რელიგიური მართლმორწმუნეები, რომლებსაც წმინდა წერილები მუდამ თან დააქვთ.

ეს ძია მოულოდნელად კეთილგანწყობილი იყო, თუმცა მართლმორწმუნეებს (ადგილობრივ სლენგზე მათ „დოსები“ ჰქვიათ), გადალება არ უყვართ და ფოტოგრაფირების ნებასაც არავის რთავენ. ეს კაცი კი დავითის ფსალმუნებს კითხულობდა. ითვლება, რომ ეს საკითხავი განსაცდელისგან იხსნის.

ტრადიციის თანახმად, როცა მესია მოვა და მკვდრეთით აღდგომა მოხდება, პირველ რიგში, ამ სასაფლაოზე დაკრძალულნი აღდგებიან. ცხადია, ითვლება, რომ აქ თუ დაგვრძალეს, ძალიან გაგიმართლა. მიცვალებულის მოსანახულებლად მოსულნი, სასაფლაოზე ქვას დებენ.

300 სიტყვა იერუსალიმზე

რა შეიძლება ითქვას ქალაქზე, სადაც ოცდაათი წელი გაატარე და ვერც კი აცნობიერებ, გიყვარს თუ არა ის?

ერთხელ მესიზმრა, თითქოს ღამ-ღამობით ჩემი ქალაქი იერუსალიმი კი არა, სტამბული იყო. თუმცა, რა მნიშვნელობა აქვს, სტამბული, თუ როგორც წინათ ეძახდნენ – კონსტანტინოპოლი, ხომ ყოველთვის სატახტო ქალაქი იყო. იერუსალიმი კი, უხსოვარ დროს, იუდეველთა სამეფოს დედაქალაქი გახლდათ. მას შემდეგ, ის დიდხანს მიყრუებულ ქალაქად რჩებოდა, მაგრამ ეს მხოლოდ ადმინისტრაციული თვალსაზრისით. მგონი, წმ. ავეუსტინედან მომდინარეობს “ციური იერუსალიმის” ცნება. მაგრამ ამ ადგილის განსაკუთრებული სულიერი მნიშვნელობა, სინამდვილეში, გავერანგებული პროვინციული ქალაქის მდგომარეობასთან როგორღაც შეუთავსებელი იყო. ამის მიუხედავად, ის სამი აღმსარებლობის წარმომადგენელთა წმიდათანმიმდევრულ ქალაქად ითვლებოდა. აქ სალოცავადაც მოდიოდნენ და მისთვის ომებსაც აჩაღებდნენ. ვითარება ოდნავ მას შემდეგ შეიცვალა, რაც ისრაელი 1948 წელს დამოუკიდებელ სახელმწიფოდ გამოცხადდა. იერუსალიმით ახლა უკვე მას-მედია დაინტერესდა, მისმა სახელმა ახალი ამბების გამოშვებებშიც გაიელვა.

შეუძლებელია, ერთი ნახვისთანავე არ მოგზიბლოთ ბორცვებზე ღამაზად შეფენილმა იერუსალიმმა. ტაძრები, ძველებური ნეგებობები... მშვენიერია გალავანშემოვლებული ძველი ქალაქი, სადაც ევროპული ტიპის ნაგებობები უეცრად ქუჩების აზიურ სივრცეებში გადადის. დადინარით და ყოველ ნაბიჯზე სხვადასხვა კულტურის წარმომადგენელს ხვდებით. და ეს ყველაფერი საკმაოდ ვიწრო სივრცეშია მოქცეული. ერთი სიტყვით, კოლორიტული ადგილია, მაგრამ აქ არასდროსაა სიმშვიდე. განასხვავებენ დასავლეთ იერუსალიმს, ანუ ებრაულ ნაწილს და აღმოსავლეთ იერუსალიმს, ანუ არაბულს, რომელიც 1967 წლამდე იორდანის სამეფოს შემადგენლობაში შედიოდა. ორივე მხარე უჩვეულოდ ერწყმის ერთმანეთს. მე არმონ ა-ნაცივი ვცხოვრობ – უბანში, რომელიც სამ არაბულ სოფელს ესაზღვრება. ერთ-ერთ მათგანში იაფი პროდუქტების საყიდლად დავდივარ. რა შეედრება, როცა ღამით აივანზე წევხარ და მუქინის სიმღერას უსმენ. ეს ხომ ჩვენი ცხოვრების ისეთი სიამეთაგანია, რომლისთვისაც არავინ არაფერს გთხოვს.

სიდიდის თვალსაზრისით, იერუსალიმი თბილისს მოგვაგონებს. თუმცა აქ არც მდინარეა, არც მეტრო – ებრაული რელიგია მიცვალებულთა ძვლების შენახვას და მიწის წიაღის ხელყოფას კრძალავს. აქ თითქმის არასდროს თოვს. სამაგიეროდ, ზაფხულობით ხშირად აუტანელი სიცხეა. ზამთარში წვიმს... ქუჩებში სამენოვან წარწერებს შეხვდებით. სამი ათასი წლის მანძილზე, ბევრი რამ დაგროვდა. კიდევ უფრო მეტი მიწის წიაღში ან განადგურებულია. დღესაც, ადამიანები იბრძვიან ამ ქალაქზე უფლებებისათვის, მისთვის პირველობას ეცილებიან. ამბობენ, ივრითზე სახელწოდება “იერუსალიმი” “მშვიდობის ქალაქს” ნიშნავდა.

დავიდ დექტორი

სიზმარი იერუსალიმი

ფოტო ესე

ავტორი:

დავით მესხი

Coca-Cola
enjoy

AYOUBI
SWEETS
&
COFFEE
SHOP

სიზმარი „იერუსალიმი“

გამგზავრებამდე, ძილის წინ, ხშირად ვფიქრობდი ამ ქალაქზე: თუ როგორ მიმიღებდა ის და რის აღმოჩენას შევძლებდი იქ... თუმცა უკვე თელ-ავი-ვში ვიყავი და ჩანერილი გვექონდა რამდენიმე ინტერვიუ ახალგაზრდა ებრაელებს შორის ყველაზე პოპულარულ მწერალთან, საქართველოდან ემიგრირებულ ცნობილ რეჟისორთან და ნობელიანტ პოლიტიკოსთან... ვაკვირდებოდი დედაქალაქის ცხოვრებას. ვხვდებოდი, რომ აქაურობა არ ჰგავდა იმას, რაც იმ ქალაქში მელოდა. მისთვის განსაკუთრებულად ვემზადებოდი. მასზე ვფიქრობდი და მესიზმრებოდა... „იერუსალიმი“.

ეს იყო სიზმრის გაგრძელება. აღმოვჩნდი იქ, სადაც გმირები და ბოროტმოქმედები თავიანთ ყოველდღიურ თავგადასავლებში ებმებიან. ეს ადგილები თითქოს ნაცნობიც იყო, მაგრამ მათი არსებობის არ მჯეროდა. იერუსალიმის ქუჩებში ბავშვობაში კარგად ნაცნობი ლეგენდების გმირებსაც აღმოაჩენ და აქამდე არნახულ სახეებსაც, რაც დღევანდელი ქალაქის იერს ქმნის.

სიძველე, ადგილები და კედლები, რომლებიც თითქოს სასწაულებრივად მოქმედებენ და თავად გაქცევენ მისტიური რომანის მონანილედ.

ძველი ქალაქის აღწერას და ტურისტული მეგზურის ციტირებას თავს ავარიდებ. მე თვითონ არასდროს მიცდია, რომ მათი რჩევებით მესარგებლა. იქ ორ ჩემს მეგობარს შევხვდი, რომლებმაც მეგზურობა გაგვიჩინეს.

სალამო ძველ ქალაქში მიღებული შთაბეჭდილებებისგან განსხვავდებოდა. კაფეში ვისხედით და ჩვენთვის საინტერესო სხვადასხვა თემაზე ვსაუბრობდით. უცნაური იყო სიძველის და თანამედროვეობის თანაარსებობა.

იმ დღეს დასაძინებლად მალე დავწევი. სასიამოვნო იყო შეგრძნება სიზმრის დასაწყისისა სიზმარში – „იერუსალიმი“.

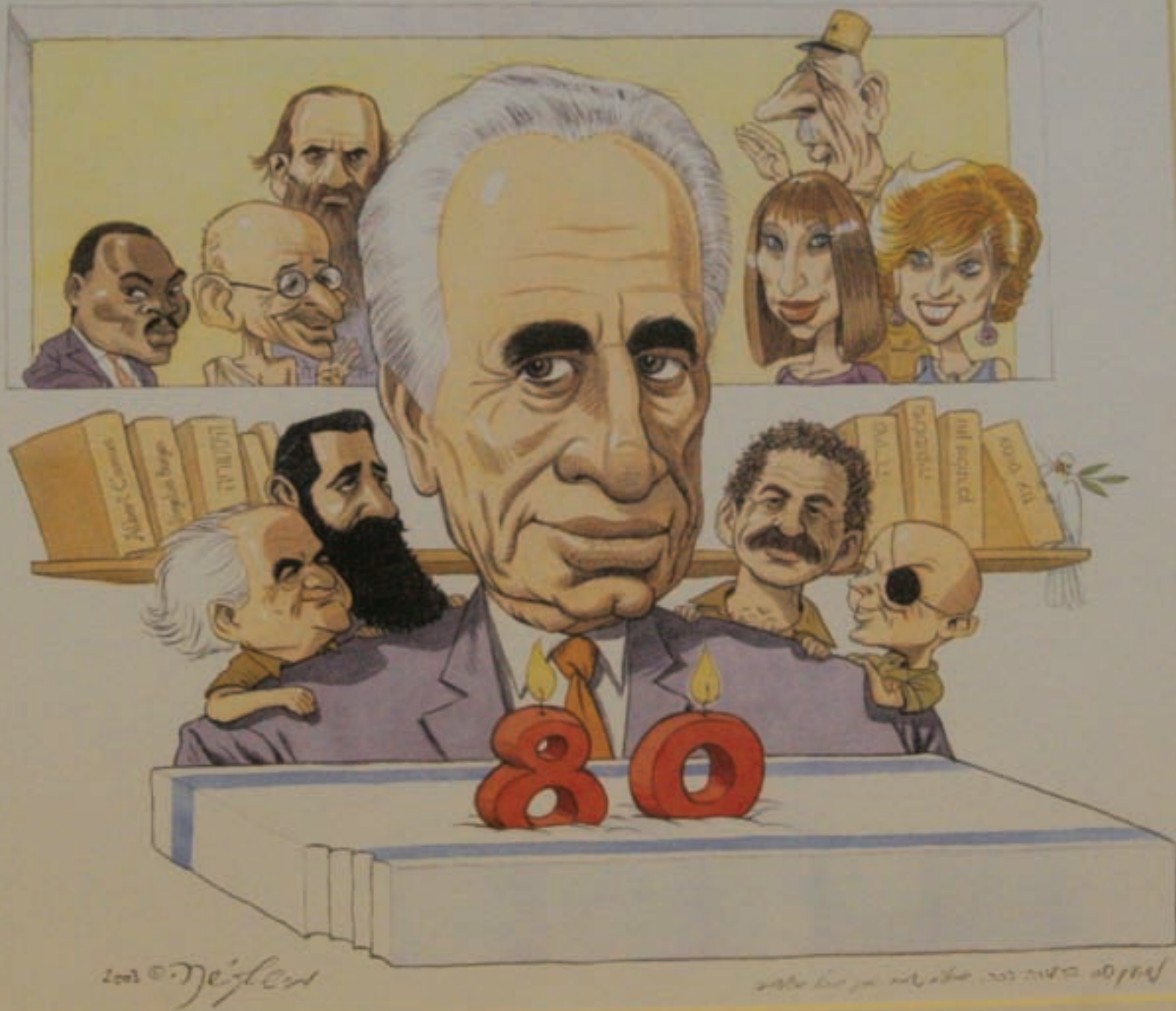

Shimon Peres

შიმონ პერესი:
ისრაელის ნობელიანტი პოლიტიკოსი
ავტორი: შორენა შავერდაშვილი

თუ აღარ გახსოვთ, შეგახსენებთ. შიმონ პერესი ისრაელის ყოფილი პრემიერ მინისტრი და ნოზალის მშვიდობის პრემიის ლაურეატი. უკვე 80 წელს გადაცილებული ყოფილი პრემიერი ჯერ კიდევ სამუშაო ფორმაშია, ყურადღებით აღწევს თვალს ისრაელ-პალესტინის სამშვიდობო მოლაპარაკებებს და არასამთავრობო ორგანიზაცია „პერესის მშვიდობის ცენტრს“ ხელმძღვანელობს. ისრაელის სხვა ყოფილ თუ ამაჟამინდელ პოლიტიკოსებს შორის, შიმონ პერესს ყველაზე ნაკლები აღამიანი აქაბებს. უფრო მეტიც, პოლიტიკური ექსპერტები ფიქრობენ, რომ პერესის გარეშე მშვიდობა ისრაელში უფრო რთული მისაღწევი იქნება.

ბატონ ყოფილ პრემიერ მინისტრს (ასე მიმართავენ მას მისი ხელქვეითები) ბევრი ჟურნალისტი სტუმრობს და მათ, ძირითადად, მისი პოლიტიკური შეფასებები აინტერესებთ ხოლმე.

– “ცხელი შოკოლადი”? საინტერესოა ...რა აინტერესებს ჩემგან “ცხელ შოკოლადს”?

– თქვენი ცხოვრება, ბატონო ყოფილო პრემიერ მინისტრო.

– სულ ეს არის?

– მგონი კი.

– მაშინ მე თქვენ გაჩუქებთ ჩემს ავტობიოგრაფიულ წიგნს და დარჩენილი დრო საქართველოზე ვილაპარაკოთ.

– კი ბატონო, მაგრამ ჩვენ ისრაელის ამბები უფრო გვაინტერესებს. გვაინტერესებს ამ გადმოსახედიდან, რით ამაყობს და რას ნანობს შიმონ პერესი.

– მე არაფერს ვნანობ, იმიტომ, რომ არაფრის შეცვლა არ შემიძლია. გული მწყდება, რომ ბევრი რამის გაკეთება შემეძლო და ვერ გავაკეთე და ახლა სწორედ ამის კორექტირებას ვცდილობ. ვამაყობ იმით, რომ ყოველთვის იდეალისტი ვიყავი და ვცდილობდი, ადამიანების ცხოვრება გამეუმჯობესებინა. ვამაყობ იმითაც, რომ ჩემი შვილები გულწრფელი და შრომისმოყვარე ადამიანები არიან და წიგნებით გამოტენილ სახლებში ცხოვრობენ. ისინი არ ფიქრობენ, რომ მათ ქვეყანას მათი ვალი აქვთ. მათ მიაჩნიათ, რომ ისინი არიან თავისი ქვეყნის მოვალეები. ისინი არ არიან პრივილეგირებული და არ ფიქრობენ, რომ უნდა იყვნენ პრივილეგირებული. რაც მთავარია, მათ იციან, რომ მე ვიცხოვრე იმისათვის, რომ რაღაცისთვის მემსახურა.

– ახალგაზრდა მწერალმა, ეტგარ კერეტიმა მითხრა, ებრაელებმა ისრაელში ებრაელობა დაკარგეს და ეს გულდასაწყვეტიაო. მე ზუსტად არ მესმის, რას ნიშნავს ეს. იქნებ თქვენ ამისხსნათ?

– ებრაელი ხალხი განსხვავდება სხვა ხალხებისაგან. ისინი უკომპრომისო ხალხია. ებრაელი ერი ცვლილებების და სასწაულების ერია. მათ ღრმად სწამთ, რომ კაცობრიობის უკეთესობისაკენ შეცვლა შესაძლებელია. მთელი ებრაული ისტორია მორალურ კოდექსს ეფუძნება. მორალური პრინციპების გარეშე, ებრაელი ებრაელი აღარ არის და ამით ის სხვა ხალხებს ემსგავსება. ხშირად ეს მორალური უკომპრომისობა ძვირად გვიჯდება. მონობის დროს, მონობას ვენიანაღმდეგებოდით. ოკუპაციის დროს – ოკუპანტებს. ჩვენ ყოველთვის კარგად გვესმოდა ცხოვრების საზრისი. როცა სხვები მალალ შენობებს აშენებდნენ, ჩვენ მნიშვნელოვან წიგნებს ვწერდით. 10 მცნება ხომ მთელი დასავლური ცივილიზაციის ფუნდამენტია. ამავედროულად, იუდაიზმი ეკლესია არ არის. იუდაიზმი რწმენაა. ის არ ეფუძნება წესრიგს. ის რწმენაზეა აგებული. ჩვენ არ გვყავს გმირი. ჩვენ არ გვყავს მეორე ღმერთი. ადამიანი პირდაპირ უკავშირდება ღმერთს. პირველი ადამიანები არ იყვნენ ებრაელები, მაგრამ მეორე თაობა უკვე იყო. ებრაული ენა და კულტურა წმინდად ითვლება. თუ ქრისტიანებისთვის ეს მინა წმინდა მინაა, ჩვენთვის ის ალტეჟული ქვეყანაა.

ამ დროს ისრაელის ახალი თაობა ივინყებს ამ ყველაფერს. მათ მატერიალური ყოფა უფრო ანაღვლებთ, ვიდრე იდეალისტური. მათი ცხოვრება არ არის ამ ცნებებით გამსჭვალული და ეს მართლა გულდასაწყვეტია.”

არ ვიცი, ამასვე ფიქრობდა თუ არა ეტგარ კერეტი, მაგრამ ჩემთვის ყველაზე საინტერესო ის სამშვიდობო მოლაპარაკებებია, რომლისთვისაც შიმონ პერესმა ნობელის პრემია მიიღო. ამერიკული უნივერსიტეტების საერთაშორისო ურთიერთობების ფაკულტეტებზე ამ მოლაპარაკებების ისტორია განსაკუთრებულ “ქეისად” ისწავლება. მახსოვს, ჩვენს უნივერსიტეტშიც უნდა ნაეკითხა შიმონ პერესს საჯარო ლე-

პრემიერ მინისტრი იხსნა რაზინი იყო და ის ვაშინგტონში ანარმოებლა მოლაპარაკებებს. მე მას ვუთხარი, რომ არაფერი გამოუვიდოდათ, იმიტომ, რომ პალესტინელთან ყველა შეხვედრის მერე, პრეს-კონფერენციას მართავდნენ. არადა, მოლაპარაკებებს ინტიმი სჭირდებათ. ეს იბივეა, შუა ქუჩაში სასიყვარულო ტრფიალის გამართვა მოინდომო.

ქცია, მაგრამ ჯანმრთელობის გამო, ეს ვერ შეძლო. ამიტომ, ძალიან ვამაყობდი, ამ ამბავს პირადად მისგან რომ ვისმენდი.

“თავიდან ვიფიქრე, რომ იორდანიის მეფე ჰუსეინს უნდა შევხვედროდი. გეოგრაფიულად და ლოგიკურადაც სამკუთხედი ვართ: იორდანია, პალესტინა და ჩვენ. მეფე ჰუსეინს ჩუმიად შევხვდით და შეთანხმებასაც მივალწიეთ. დანარჩენზე ლონდონში, მეფის და ჩემი საერთო მეგობრის სახლში ვისაუბრეთ. მახსოვს, ჩემი მეგობრის იურისტმა მეუღლემ მთელი ჩვენი “ამალა” დაითხოვა და სადილიც თვითონვე მოგვიმზადა. სადილის ბოლოს, მეფეს ჭურჭლის გარეცხვა შევთავაზებ. მან სიამოვნებით მიიღო ეს შეთავაზება, მაგრამ დიასახლისმა

ეს საქმე არ დაგვანება, თქვენ უმჯობესია მშობლობაზე იზრუნოთ. მოკლედ, 8 საათი ვიჯექით და მოვილაპარაკეთ კიდევ. ეს ყველაზე საუკეთესო შეთანხმება იყო, რაც კი ოდესმე ყოფილა. მაგრამ, სამწუხაროდ, საპარლამენტო ხმების მხოლოდ 50 % იყო ჩვენი და ეს შეთანხმება ვერ გავიტანეთ. დღემდე მიმაჩნია და ძალიან ვწუხვარ, რომ ამით ჩვენ მშვიდობის მიღწევის ყველაზე რეალური შანსი დავკარგეთ.

მერე ვიფიქრე, ღმერთო ჩემო, სხვა გზა არ გვაქვს, პალესტინელებთან, არაფაქტთან მოგვიწვეს მოლაპარაკება-მეთქი. “პალესტინელების გათავისუფლების ორგანიზაციიდან” ბევრს ვიცნობდი, მაგრამ მათ ყველას ერთი საერთო თვისება ჰქონდათ: ყველა პრობლემისაგან იდეოლოგიას ქმნიდნენ, და

ოსლოს მოლაპარაკებები 1998 წლის აგვისტოში ხდებოდა. იმ დღეს ჩემი დახალეხის დღე იყო და ისედაც სოციალურად ემოციური ვიყავი. არაფაქტან 8 საათიანი სატელეფონო საუბრის შემდეგ, მოლაპარაკება შედგა. მოზიაროვას გავდა ეს ყველაფერი. ტკივილი, იმედი... შეთანხმებას დღის 6 საათზე მივალწიეთ.

ყველა არა-იდეოლოგიისაგან – გამოსავალს. ამიტომ მათთან კამათი უსასრულოდ გრძელდებოდა. სხვა გამოსავალი უნდა მეპოვა. უნდა მეპოვა ადამიანი, რომელიც მინაზე დაეშვებოდა და რეალურად ეცდებოდა მოლაპარაკებას. ორივე მხარის არგუმენტები უკვე გასაგები იყო და ერთმანეთის დადნაშაულება უკვე დროის ფუჭად კარგვის ტოლფასი იყო. მოკლედ, შევარჩიე ადამიანი, ვისაც, გამოცდის მიზნით, ყველაზე რთული რამ ვთხოვე. ისრაელ-პალესტინის კონფლიქტის საერთაშორისო მოლაპარაკებებისათვის ჩვენ ჩვენი კანდიდატი უნდა წარგვედგინა, პალესტინელებს – თავისი. პალესტინელების რჩეული პალესტინის ეროვნული საბჭოს წევრი იყო და მოლაპარაკებებს დიდად ვერ გამოადგებოდა. ჩვენ კი, კანონის თანახმად, არაფაქტან პირდაპირ მოლაპარაკებებზე ვერ გავიდოდით. ამიტომ, მე ჩემს რჩეულ აბუ ალას ვუთხარი, თუ მოლაპარაკება გინდათ, კაცი გამოცვა-

ლეთ-მეთქი. იმის მაგივრად, რომ მას სხვებივით ეთქვა, ეს შეუძლებელიაო, გვითხრა, ვცდიო. გამოუვიდა კიდეც. მეც მაშინვე ვთქვი, აი, ეს არის ის კაცი-მეთქი.

პრემიერ მინისტრი იცხაკ რაბინი იყო და ის ვაშინგტონში აწარმოებდა მოლაპარაკებებს. მე მას ვუთხარი, რომ არაფერი გამოუვიდოდათ, იმიტომ, რომ პალესტინელებთან ყველა შეხვედრის მერე, პრეს-კონფერენციას მართავდნენ. არადა, მოლაპარაკებებს ინტიმი სჭირდება. ეს იგივეა, შუა ქუჩაში სასიყვარულო ტრფილის გამართვა მოინდომო. რაბინს ვუთხარი აბუ ალას შესახებ. მან არ დამიჯერა, მაგრამ მითხრა, კარგი, ჰა, სცადეო. ისე გამოვიდა, რომ ვაშინგტონის მოლაპარაკებები ჩაფლავდა, ოსლოს მოლაპარაკებებმა კი შედეგი გამოიღო.

მაგრამ ამისთვის, კანონის სანახევროდ დარღვევა მოგვიხდა, რადგან ჩვენი პარლამენტი პალესტინის გათავისუფლე-

ბის ორგანიზაციასთან მოლაპარაკებებს გვიკრძალავდა. მე პირდაპირ მიხდოდა მათზე გასვლა, მაგრამ რაბინმა მითხრა, ძალიან უცნაური იქნება, თავად შენ თუ დაარღვევ კანონსო. ამიტომ, მოლაპარაკებებზე ჩემი ნდობით აღჭურვილი პირი, საგარეო საქმეთა სამინისტროს გენერალური დირექტორი და იურისტი გავაგზავნე.

აბუ ალამ და ური სავირმა ძალიან მალე გამონახეს საერთო ენა. არავინ იცის, ისინი ერთმანეთს რაზე ელაპარაკებოდნენ. რომანტიულ თავგადასავალს ჰგავდა ეს ყველაფერი. მონინალმდევე უნდა მოხიბლო, უნდა შეაცდინო, ცოტა უნდა ნაუყურო კიდევ, იმიტომ, რომ თუ ყველაფერს გამოშვლებულს ნახავ, შეიძლება მადა დაგეკარგოს.

ოსლოს მოლაპარაკებები 1998 წლის აგვისტოში ხდებოდა. იმ დღეს ჩემი დაბადების დღე იყო და ისედაც ცოტა ზედმეტად ემოციური ვიყავი. არაფატიან 8 საათიანი სატელეფონო საუბრის შემდეგ, შედგა მოლაპარაკება. აბუ ალა და ური სავირი შვედეთში იყვნენ, არაფატი - ტუნისში. მედიატორი ნორვეგიიდან ერთვებოდა. იმდენად კარგი სატელეფონო ხაზი იყო, რომ ყველაფერი მესმოდა: მესმოდა მათი შედახილები, მათი ტანჯვა. ეს არასდროს დამავიწყდება. მშობიარობას გავდა ეს ყველაფერი. ტკივილი, იმედი. შეთანხმებას დილის 6 საათზე მივალნიეთ.

ორი მხარის ხელმოწერების გაფორმების დღეს, ლიბანში ჰეზბოლასთან შეტაკებას ჩვენი 9 ჯარისკაცი შეეწირა. ხელმოწერის ცერემონიის გადადება დავაპირეთ, მაგრამ ხანგრძლივი ფიქრის შემდეგ, რაბინმა თქვა, არა, მოვანეროთ ხელიო. ამიტომ ცერემონიის შამპანურების და ფურშეტის გარეშე შედგა.

ამის მერე, აბუ ალამ ცალკე შეხვედრა მთხოვა. ვიდრე რამეს მეტყოდა, ცრემლები წასკდა. იმდენი ემოცია ახლდა ამ მოლაპარაკებებს ... მაგრამ მისი რეაქცია მაინც გამიკვირდა.

ხალხი აკრიტიკებს არაფატს და სწორადაც იქცევა. ის პალესტინელების აჯანყების შეუდარებელი ლიდერი, მაგრამ პალესტინური სახელმწიფოს სრული კრახის მომტანი იყო. მაგრამ, ყოველთვის ვამბობ, რომ არ უნდა დავივიწყოთ ის გაბედული ნაბიჯები, რომელიც მან გადადგა. მაშინ, როცა იქამდე პალესტინელები მინის 55 / 45-ზე გაყოფას არ სჯერდებოდნენ, არაფატი 1967 წლის შეთანხმებას დაეთანხმა, რომელიც პალესტინელებს მინის 22 პროცენტს, ხოლო ჩვენ 78 პროცენტს გვაძლევდა. არ მეგულება სხვა პალესტინელი ლიდერი, რომელიც ამას შეძლებდა.”

– მაგრამ იცით, რაშია საქმე? თუ ომი აერთიანებს ქვეყანას, მშვიდობა ანაწევრებს მას. მშვიდობის მისაღწევად, კომპრომისებია საჭირო. ყოველთვის გამოჩნდებიან ადამიანები, რომლებიც იტყვიან, რატომ გაიღე ამხელა მსხვერპლი? რატომ წახვედი ამხელა კომპრომისზე? რატომ დათმე? ხალხი ვერ იტანს დათმობებს. მაგრამ, სამწუხაროდ, ამის გარეშე მშვიდობა არ არსებობს, ისევე როგორც კომპრომისების გარეშე არ არსებობს მშვიდობა კაცებსა და ქალებს შორის. ძალიან საფრთხილია: თუ ბევრის მოგებას შეეცდები, შეიძლება პარტნიორი დაკარგო. რაც იმას ნიშნავს, რომ ურთიერთობებში უნდა მოიგო მშვიდობა, და არა ქულა. თუმცა, ხალხი მაინც თავისას ამბობს: ზედმეტად ბევრი გაიღეო!

შიმონ პერესს თავისი ავტობიოგრაფიული წიგნი “ბრძოლა მშვიდობისათვის: მემუარი” აღარ უჩუქებია, რადგან, როგორც გაირკვა, მისი ინგლისური თარგმანი ჯერ არ არსებობს. თუმცა, მალე იქნებაო, მანუგემა.

მეც იგივე შემძლია გითხრათ, რაც ბატონმა ყოფილმა პრემიერ მინისტრმა მითხრა: თუ მისი ცხოვრება გაინტერესებთ, მისი წიგნი ნაიკითხეთ. ახლა კი მხოლოდ იმ დანაბარებს გადმოგცემთ, რაც შიმონ პერესმა საქართველოს მთავრობას გამოუგზავნა: თუ ქვეყნის მომავალზე ზრუნავთ, არაპოპულარული ნაბიჯების გადადგმის ნუ შეგეშინდებათ!

თბილისის

საერთაშორისო

კინოფესტივალი

The 6th ან-

TBILISI

International

Film Festival

4-9, 10, 2005

თბილისის მე-6 საერთაშორისო კონოფესცივალური წარმომადგენელი კონოფესცივალური: „ამირანი“, „რუსთაველი“, კინოს სახლი

საერთაშორისო კონკურსი

თბილისი, თბილისი	ლევან ზაქარეიშვილი	საქართველო
მომზადებულია ყარაბაღში	ლევან თუთბერიძე	საქართველო
შინიღი ღვინო, შინიღი ღვინო	ჟოელ კანო	კუბა, საფრანგეთი, იტალია
4	ილია ხრუანოვსკი	რუსეთი
ბაქსევაზა ვიქტორი	მურად იბრაგიმბეკოვი	რუსეთი
ქსეპსი	სოერენ სენი	გერმანია, ჰოლანდია
ქსეპსი შექმნილია ფრანგად	ბაჰმან გობადი	ირანი, საფრანგეთი, ერაყი
ოღბი	ჟოაო პედრო როდრიგესი	პორტუგალია
მინარა ბავშვი	იასმინ კასარი	ბელგია, მოროკო
სიბ-სხაბა	კარლო ნერო	ინგლისი
სამბი	გელა ბაბლუანი	საფრანგეთი, საქართველო
ქსეპსი, რომელიც ასლბას ახვადობა	ხორხე ფურტადო	ბრაზილია

ევროპული კინოს ფორუმი

5X2	ფრანსუა ოზონი	საფრანგეთი
ბილეთები	ერმანო ოლმი, აბას კიაროსტამი, კენ ლოუჩი	ინგლისი, იტალია, ირანი
შიში და სახასი	ალან კორნე	საფრანგეთი, იაპონია
ლიმონის არაყი	ჰინერ სალემი	საფრანგეთი, იტალია, შვეიცარია, სომხეთი
ქრს თანახმა, ქრს წინააღმდეგ	სედრიკ კლაპიში	საფრანგეთი
ქართული სატრიალო სიბილა	ტატინა ბრანდრუპი	გერმანია, საქართველო
მიჰევი ბუბულს!	ნურაი საჰინი	გერმანია
მიღობა მატარებელი	გიორგი შენგელაია	საქართველო
მას შეეძება, რას მოთარი წავიღა	ჟული ბერტუჩელი	საფრანგეთი, ბელგია

კორიზონტები

2046	ვონგ კარ ვაი	ჩინეთი, საფრანგეთი, გერმანია, ჰონგ კონგი
სისხლი და ძვლები	იოიჩი საი	იაპონია
ბაჰაფუხი, ზაფხული, შემოდგომა, ზამთარი... და ისევ ბაჰაფუხი	კიმ კი-დუკი	სამხრეთ კორეა, გერმანია
ოღბი	პარკ ჩან-ვუ	სამხრეთ კორეა
ვერაინ ბიბაზს	ჰიროკაჰუ კორედა	იაპონია
საბა	რუბა ნადა	კანადა
სამხარო	ჟანგ კე ია	ჩინეთი, იაპონია, საფრანგეთი
ალილა	ამოს გიტაი	ისრაელი, საფრანგეთი
ტროიკული დაავადება	აპიშაფტონგ ვიირასეთაკული	ტაილანდი, საფრანგეთი, გერმანია, იტალია
ქალთა საპრობილა	მანიჯე ჰეკმატი	ირანი

შვედური ხედი

სიმღერები მორაქ	როი ანდერსონი	შვეცია, ნორვეგია, დანია
ერთად	ლუკას მუდისონი	შვეცია, დანია, იტალია
Lilya 4-Ever	ლუკას მუდისონი	შვეცია, დანია
პარის ქალიშვილები	რიჩარდ ჰობერტი	შვეცია
მანდორა ზლასკა და	ჰენრიკ გეორგსონი	შვეცია
შუშის ფრთები	რეზა ბაგერი	შვეცია

დოკუმენტური ფილმები

რამდენიმე სურათი თეატრის სხოვრებიდან, ანუ ინტერვიუ ჟოლასთან	დავით გუჯაბიძე	საქართველო
კატარა თეატრი ვაშინგტონში	ლევან კოლუაშვილი	საქართველო
ვას ორი სხოვრება	ესტერ ჰოფენბერგი	საფრანგეთი
მომლოცველობა	ბაჰმან კიაროსტამი	ირანი
ორი ხევი	ბაჰმან კიაროსტამი	ირანი

ნათობსადანი მუზობლად	ნინო კირთაძე	საფრანგეთი
რუსეთი/ჩინეთი: კონფლიქტის ხეობა	კარლო ნერო	ინგლისი
როგორც პარიზი როგორც ისტორია	რუთ ოლმანი	საქართველო
საშინად თანხმობა ადამიანი	რომან შირმანი	უკრაინა
ნებარე ქინემატობრაფი	ალექსანდერ სტოლიაროვი	უკრაინა
ამორალი	ალექსანდრე ქორიძე	საქართველო
ბაჰრება	ჯონ იმანუელი	ინგლისი, ისრაელი
ქათარისი		
ბაჰითრებაული თეატრის ლანდი	გია ქუბაბრია	საქართველო
დადა ლთისმომობალი	მერაბ გაგუა	საქართველო
ბარბანული კინო		
ალსასრული	ოლივერ ჰირშბიგელი	გერმანია, ავსტრია, იტალია
სოფი შოლი	მარკ როთმუნდი	გერმანია
მეხება და	ვოლკერ შლიონდორფი	გერმანია, ლუქსემბურგი
ალფარებალი	ჰანს ვინგარტენერი	გერმანია, ავსტრია
ქაბაჰ ქონეჰენი	ანო საული	გერმანია
სტრატოგრაფი ბობონა	მატიას ობერგი	გერმანია, იტალია, ინგლისი, შვეიცარია, საფრანგეთი, ნიდერლანდები
სტატუს იო!	თილ ჰასტრათიერი	გერმანია
დაკარგული და ნაპოვნი	მეთ ლასი, ნადეჟდა კოსევა, კრისტიან მუნგუ, ჯასმილა ზბანიჩი, კორნელ მუნდრუსკო, სტეფან არსენიუვიჩი	გერმანია, ბოსნია-ჰერცეგოვინა, ბულგარეთი, ესტონეთი, სერბია, უნგრეთი
დადა, რომლის ბოზი ვინები დანილა	ლარს იესენი	გერმანია
სერჰანი ვაჰარი	სანდრა ნეტელბეკი	გერმანია, იტალია, ინგლისი

კინოფესცივალური სახლი წარმომადგენელი

37 ბრალისი	თამარ სულამანიძე	საქართველო
ფანჯარა	რუსუდან პირველი	საქართველო
ილუსტრაციები დაკარგული	მაია კიკაბიძე	საქართველო
ბარბულა	ნატო შუშანი	საქართველო

ქართული მოქალაქეობის ფილმები

საშობო საჩუქარი	ნანა ჯანელიძე	საქართველო
ლაღვი	ირაკლი მეტრეველი	საქართველო
სამი	ლევან ბზანელი	საქართველო
პირველი სიტყვა დაკარგული	გიორგი ნიჭიშვილი	საქართველო
ვეფხისტყაოსანი	თეიმურაზ ჩიხლაძე	საქართველო
უსუი	მერაბ კოკოჩაშვილი	საქართველო
თაღო	აკაკი შანშიაშვილი	საქართველო
მონეტა	ირაკლი შავლიაშვილი	საქართველო
კავშირი	გიორგი ოვაშვილი	საქართველო
კავშირი	დათო ჯანელიძე	საქართველო
კავშირი	გიორგი ბარბაძე	საქართველო
კავშირი	დიტო ცინცაძე	საქართველო

ქართული ანიმაციური ფილმები

ბანათილიზის ვაშლი	ბონდო შოშიტაიშვილი	
გბლის აღსარება	რატი ნანეიშვილი	საქართველო
დავითანული ღმირები	გოგიტა ქყონია	
უნიჭო ოზობა	რევაზ გვარდიანი	

საქმიანური რეჟისა

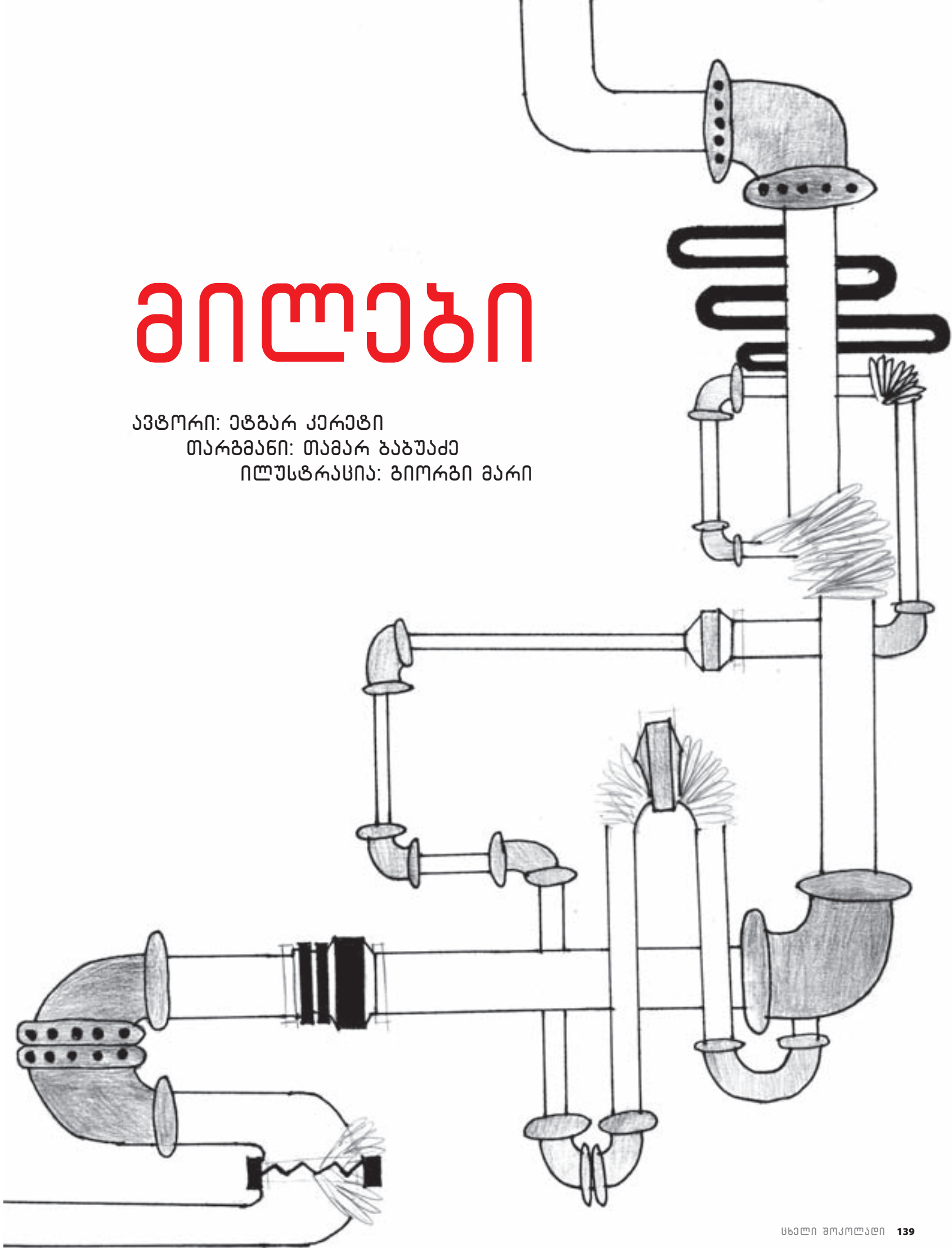
ღიღი მანა ველი	მერაბ კოკოჩაშვილი	საქართველო
----------------	-------------------	------------

მიღები

ავტორი: ეზგარ ქერეგი

თარგმანი: თამარ ბაბუაძე

ილუსტრაცია: გიორგი მარი

მეშვიდე კლასში რომ გადავედი, სკოლაში ფსიქოლოგი მოიყვანეს, მოსწავლეებისთვის ტესტები უნდა ჩაეტარებინა და ჩვენი შემგუებლობის ხარისხი განესაზღვრა.

შევედი. ფსიქოლოგმა წინ დამისვა და ოცი სხვადასხვანაირი ბანქო ერთმანეთის მიყოლებით სწრაფ-სწრაფად გადამიშალა. როცა ბოლოც მანახა, მკითხა, რა იყო ურიგო ან უცნაური ამ სურათებში. ვუთხარი, რომ არც არაფერი. მაგრამ ფსიქოლოგი გაჯიუტდა და პირველი ბანქო კიდევ ერთხელ მაჩვენა - ის, რომელზეც ბავშვი იყო გამოსახული. „აბა, რა სჭირს ამ სურათს?“ - მკითხა თავიდან. ხმა აშკარად დაღლილი ჰქონდა. მეც არ დავიზარე და თავიდან გავუმეორე, რომ სურათი მშვენიერი იყო და არც არაფერი სჭირდა. ამჯერად ჩემმა პასუხმა ისე გააცოფა, რომ გაღიზიანებულმა, შემომიტია: „რა, ვერ ხედავ, რომ ბიჭს ყურები არ აქვს?“ გულწრფელად რომ გითხრათ, ბანქო მეორედ რომ მაჩვენა, დავინახე, ბავშვს ყურები რომ არ ჰქონდა, მაგრამ რა ვქნა, მაინც ვფიქრობდი, რომ ურიგო ამ სურათს არაფერი სჭირდა.

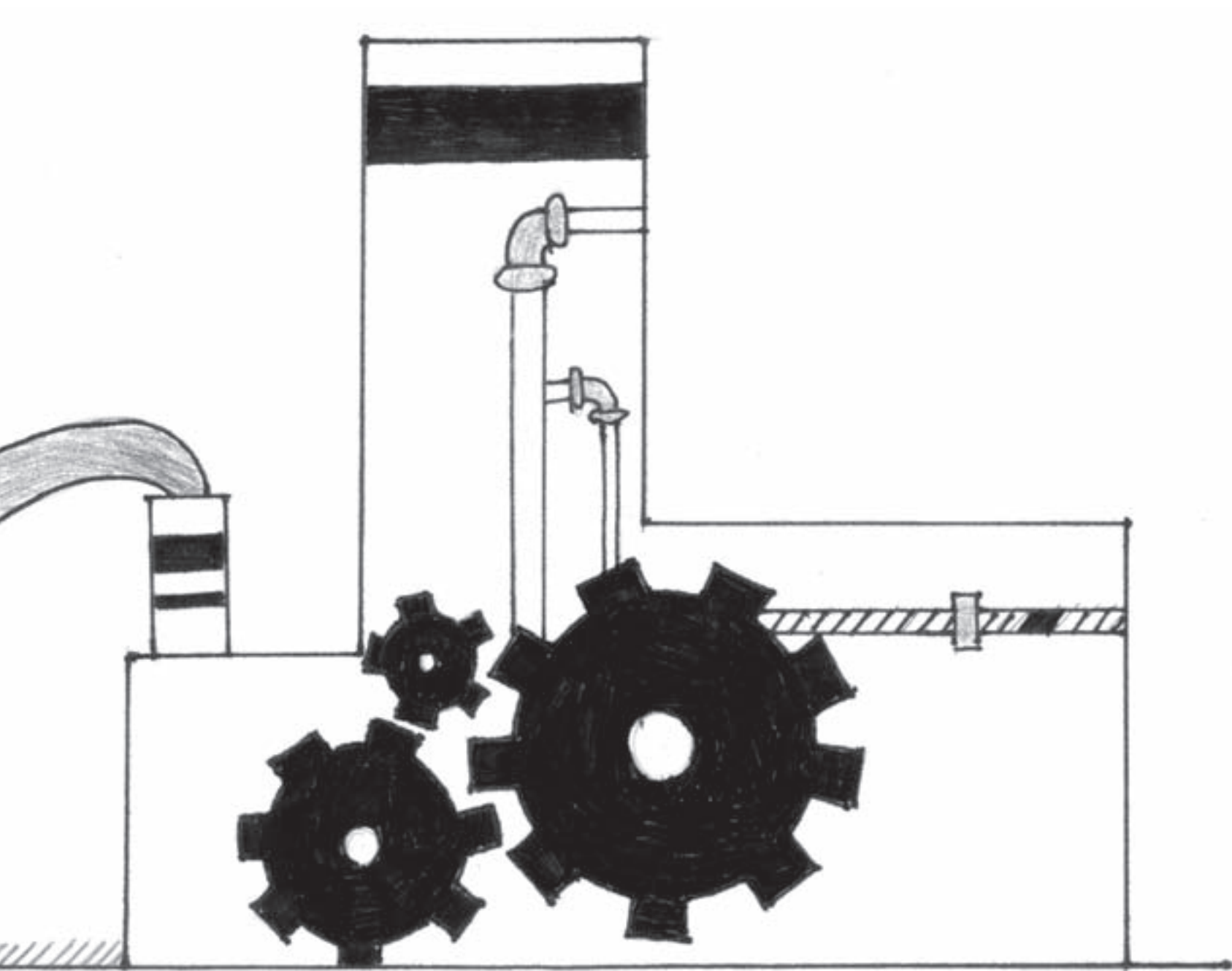

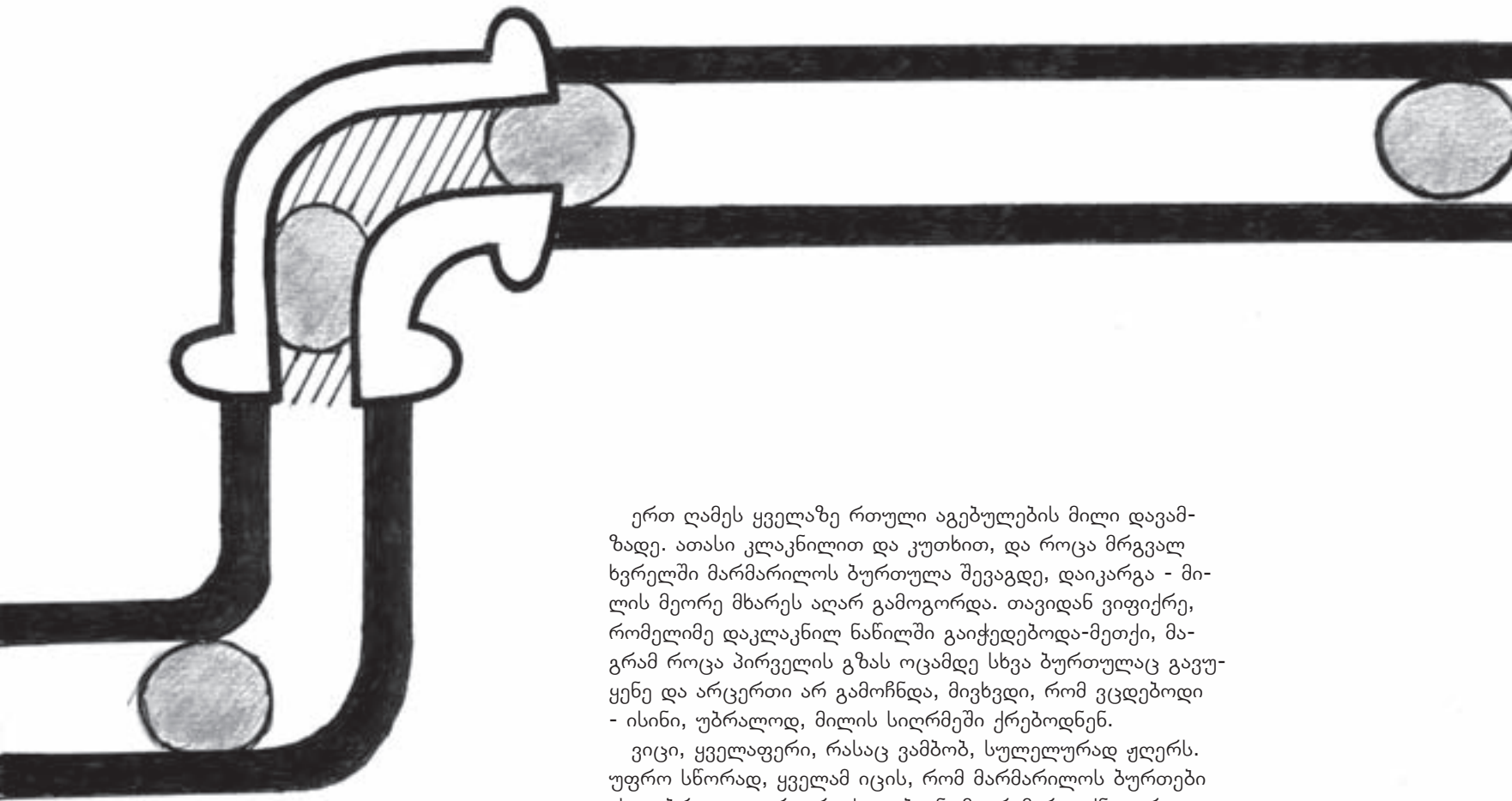
გამოვედი. ფსიქოლოგმა დასკვნაში ჩამინერა, რომ „აღქმის მწვავე მოშლილობით“ ვიყავი ავად.

მედურგლეთა სკოლაში გადამიყვანეს. იქ რომ მივედი, გაირკვა, რომ მტვერზე მქონდა ალერგია. ამიტომ ლითონის ნაკეთობების კლასში აღმოვჩნდი. ეს საქმე მშვენივრად გამომდიოდა, მაგრამ არ მომწონდა. გულწრფელად რომ გითხრათ, დიდად გატაცებული არც არაფრით ვიყავი.

სკოლა რომ დავამთავრე, მუშაობა დავინწყე ქარხანაში, სადაც მიღებს ამზადებდნენ. ჩემს უფროსს ინჟინრის დიპლომი წამყვან ტექნიკურ კოლეჯში ჰქონდა მიღებული. მაგარი ტიპი იყო. რომ გეჩვენებინა უყურებო ბავშვის სურათი, ან რამე ეგეთი, წამში გამოიცივებოდა.

სამუშაო საათების შემდეგ, მაინც ქარხანაში ვრჩებოდი და ჩემთვის ვერთობოდი - სხვადასხვა ფორმის მიღებს ვაკეთებდი. ზოგი დაკლაკნილი, გრძელი გველივით მიხვეულ-მოხვეული გამოდიოდა. როცა მილი მზად იყო, მარმარილოს პატარა ბურთულებს ვაგორებდი ხერელში. ვიცი, სულელურად ჟღერს და დიდად ამის კეთება არც მსიამოვნებდა, მაგრამ ჩემსას მაინც არ ვიშლიდი.

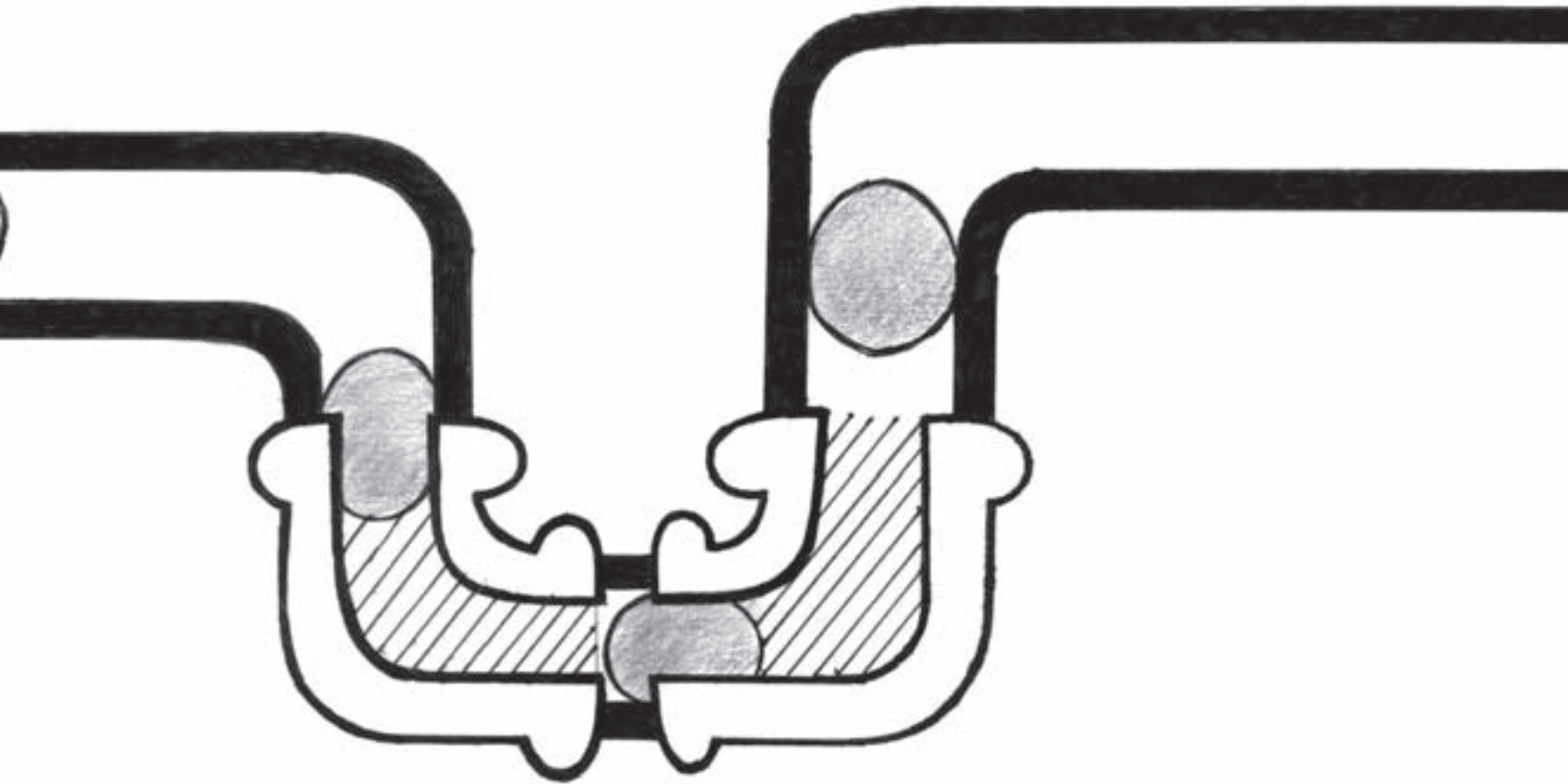

ერთ ღამეს ყველაზე რთული აგებულების მილი დავაშა-
ზადე. ათასი კლაკნილით და კუთხით, და როცა მრგვალ
ხვრელში მარმარილოს ბურთულა შევაგდე, დაიკარგა - მი-
ლის მეორე მხარეს აღარ გამოგორდა. თავიდან ვიფიქრე,
რომელიმე დაკლაკნილ ნაწილში გაიჭედებოდა-მეთქი, მა-
გრამ როცა პირველის გზას ოცამდე სხვა ბურთულაც გავეუ-
ყენე და არცერთი არ გამოჩნდა, მივხვდი, რომ ვცდებოდი
- ისინი, უბრალოდ, მილის სიღრმეში ქრებოდნენ.

ვიცი, ყველაფერი, რასაც ვამბობ, სულელურად ჟღერს.
უფრო სწორად, ყველამ იცის, რომ მარმარილოს ბურთები
ასე უბრალოდ არ ორთქლდებიან, მაგრამ რა ვქნა, ერთი
წამითაც არ მომჩვენებია უცნაურად ის, რომ მილის ერთ
ბოლოში შეგორებული ბურთულები მეორე მხარეს არ გამო-
დიოდნენ. პირიქით, ჩემთვის ეს ძალიანაც ჩვეულებრივი ამ-
ბავი იყო. აი, მაშინ გადავწყვიტე ზუსტად ასეთივე ფორმის,
ოღონდ ისეთი დიდი მილის გაკეთება, შიგ ადამიანი რომ
შეტეულიყო. ეს ადამიანი მე ვიქნებოდი. შევძვრებოდი და
მანამდე ვიგორებდი ხვრელში, სანამ მარმარილოს ბურთუ-
ლასავით არ გავქრებოდი. ეს რომ მოვიფიქრე, ისე გამეხარ-
და, რომ ხმამაღალი სიცილი მოვრთე. მგონი, ეგ პირველი
სიცილი იყო ჩემს ცხოვრებაში.

ის დღე იყო და ის დღე, სამსახურში გვიანობამდე დარ-
ჩენას მოვუხშირე. ვიჯექი და ლითონისგან ჩემი გიგანტური
მილის ხვეულები გამომყავდა. ღამით ვმუშაობდი და დილას
ნაწილებს საკუჭნაოში ვმაღავდი. სულ ოცი დღე დამჭირდა.
ბოლო ღამეს, ხვეულების შეერთებას ხუთი საათი მოვანდო-
მე. მიღმა ოთახის ნახევარი დაიკავა.

როცა თვალწინ ერთ დიდ კონსტრუქციად შეერთებული
მილი გადამეშალა, რომელიც მარტო მე მელოდებოდა და
მეტს არავის, ჩემი სოციოლოგიის მასწავლებლის სიტყვე-
ბი გამახსენდა. ერთხელ ასეთი რამ გვითხრა: პირველი
პირველყოფილი ადამიანი, რომელმაც ჯოხი აიღო ხელში,
არც ყველაზე ძლიერი იყო თავის ტომში და არც ყველაზე
გამჭრიახიო. დანარჩენებს, უბრალოდ, არ სჭირდებოდათ
ჯოხი, მას კი - ძალიან. მას ჯოხი სხვებზე მეტად სჭირდებო-
ბოდა, რათა თავი გადაერჩინა, საკუთარ სისუსტეს გაჯი-
ბრებოდა და დაემარცხებინა.

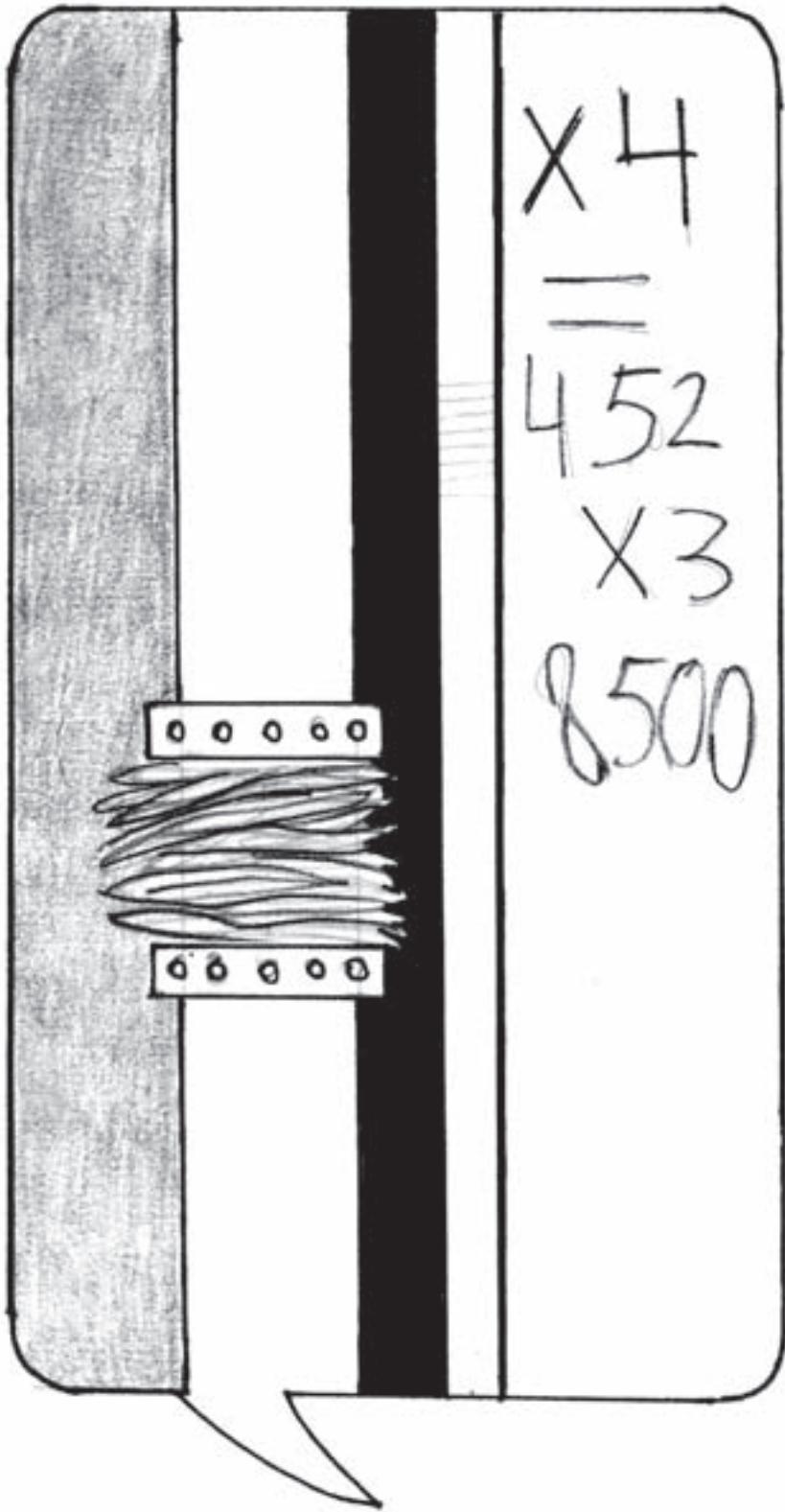

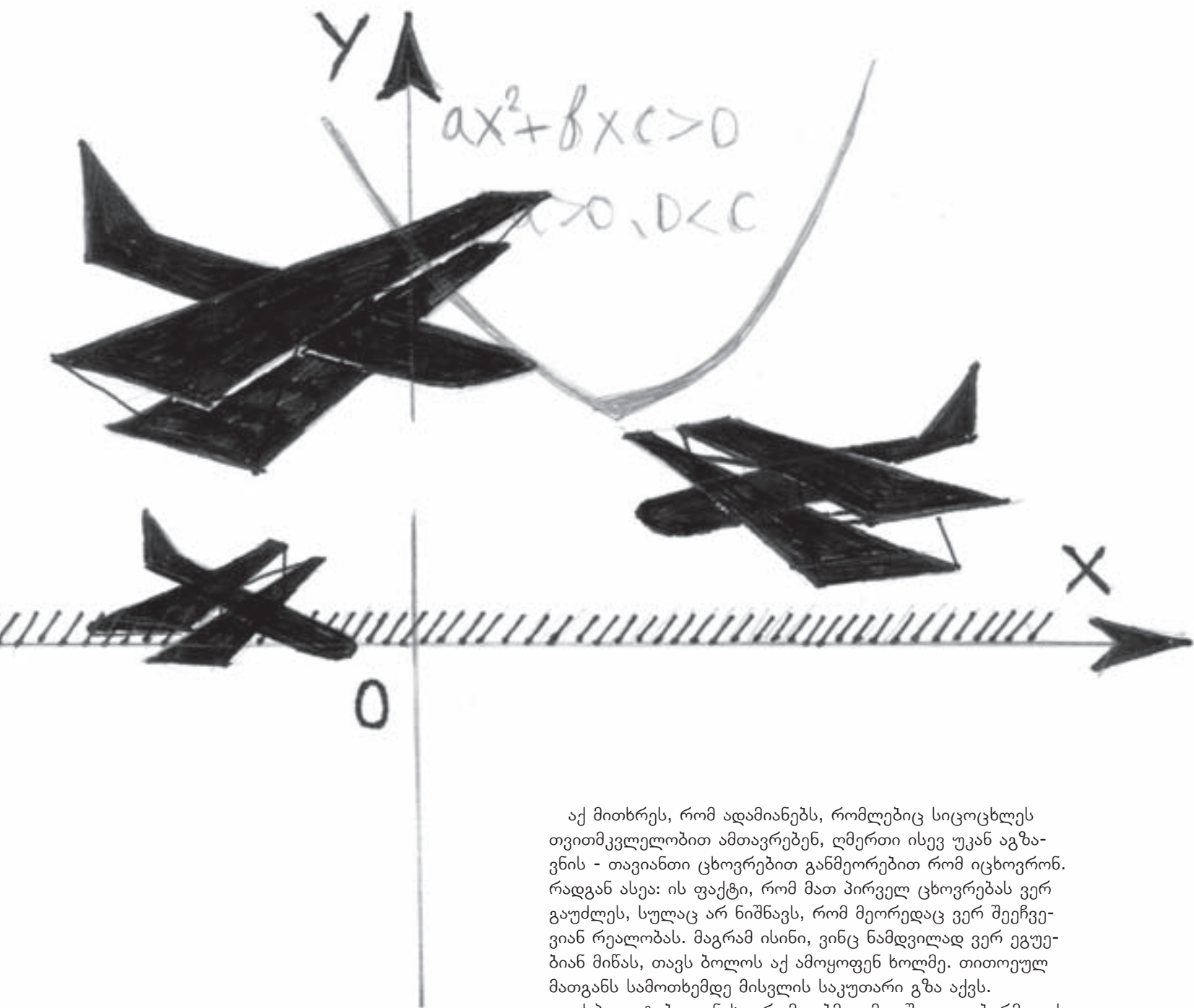
არა მგონია, რომ გაქრობა მთელს დედამიწაზე ჩემზე მეტად უნდოდა ვინმეს. ამიტომაც გიგანტური მილი ზუსტად მე გამოვივინე და არა რომელიმე სხვამ. მე და არა იმ ბრწყინვალე, დიპლომიანმა ინჟინერმა, რომელიც ამხელა ქარხანას მართავს.

მიღში ძრომა ნელ-ნელა დავიწყე. აზრზე არ ვიყავი, მეორე მხარეს რა მელოდა. იქნებ, იქ, სიღრმეში უყურებო ბავშვები დამხვედროდნენ, მარმარილოს ბურთულების ბორცვებზე მოკალათებულნი. იქნებ. ცოტაოდენი მანძილის გავლის შემდეგ, არ ვიცი ზუსტად რა მოხდა ხვრელში. მხოლოდ იმის თქმა შემიძლია, რომ ახლაც აქ ვარ.

მგონი, ახლა ანგელოზი გავხდი. იცი, ფრთებიც მაქვს და ის მრგვალი წრეც თავზე. და აქ ასობით ჩემნაირია. როცა აქ მოვედი, ისხდნენ და მარმარილოს ბურთულებით თამაშობდნენ; იმ ბურთულებით, რამდენიმე კვირის წინ რომ შემოვავორე.

ყოველთვის მეგონა, რომ სამოთხე იმ ადამიანებისთვისაა შექმნილი, რომელთაც მთელი ცხოვრება წესიერად და პატიოსნად გაატარეს, მაგრამ, თურმე, ვცდებოდი. ღმერთი ძალიან სულგრძელი და მონყალეა და ასეთ გადაწყვეტილებას არ მიიღებდა. სამოთხე მან იმ ადამიანებისთვის შექმნა, რომელთაც გულწრფელად არ შეეძლოთ მინიერ ცხოვრებაში ბედნიერები ყოფილიყვნენ.

აქ მითხრეს, რომ ადამიანებს, რომლებიც სიცოცხლეს თვითმკვლელობით ამთავრებენ, ღმერთი ისევ უკან აგზავნის - თავიანთი ცხოვრებით განმეორებით რომ იცხოვრონ. რადგან ასეა: ის ფაქტი, რომ მათ პირველ ცხოვრებას ვერ გაუძლეს, სულაც არ ნიშნავს, რომ მეორედაც ვერ შეეჩვევიან რეალობას. მაგრამ ისინი, ვინც ნამდვილად ვერ ეგუებინან მინას, თავს ბოლოს აქ ამოყოფენ ხოლმე. თითოეულ მათგანს სამოთხემდე მისვლის საკუთარი გზა აქვს.

აქ პილოტებიც ვნახე, რომლებმაც მიღწევა თავი ბერმუდის სამკუთხედზე გაკეთებული ზუსტი ლუპის შემდეგ ამოჰყვეს.

არიან დიასახლისებიც, რომლებიც სამზარეულოს კარადაში შევიდნენ, აქამდე რომ მოსულიყვნენ. და არიან მათემატიკოსებიც, რომელთაც კოსმოსში ტოპოლოგიური გამრუდებები გამოიგონეს და აქ მოსახვედრად, მასში გამოძვრნენ.

მოკლედ, იმას გეუბნებით, რომ თუ მართლა უიმედოდ უბედური ხართ მინაზე, და თუ ყველა ცალ-ცალკე დაუინებოთ გარწმუნებთ, რომ სენმა შეგიპყროთ და აღქმის მწვავე მოშლილობით იტანჯებით, აუცილებლად იპოვეთ აქამდე მოსასვლელი საკუთარი გზა. და როცა იპოვით, გთხოვთ, იქნებ ბანქო შემოგვაშველოთ, თორემ ეს მარმარილოს ბურთულები თანდათან გვბეზრდება.

DD Studio

დიზაინი
ბრენდინგი
კორპორატიული სტილი
პოლიგრაფია
ვებ-გვერდები

DEGA Design Studio

დეგა დიზაინ სტუდია

თბილისი, ვინსაუაძის 8

ტელ: +995 32 922297, 923377
ფაქსი: +995 32 995681
e-mail: info@ddstudio.ge

აღაი და ევა?

„თეატრი გასახდელიდან იწყება!“ – ბრძანა სტანისლავსკიმ.

კინოთეატრი – ტუალეტიდან იწყება! 1973 წლის ივლისიდან ვამტკიცებ ამას, მაგრამ ჩემს მოსაზრებას სერიოზულად არავინ აღიქვამს.

1973 წლის ივლისში, გაზეთ „კომუნისტში“ გამოქვეყნდა ხელისუფლების დადგენილება „რესპუბლიკის სასწავლო დაწესებულებებში რუსული ენის სწავლების გაუმჯობესების ღონისძიებების შესახებ“.

თარიღი კარგად მახსოვს – იმ დღეს, კინოთეატრ „ნაკადულის“ ფეხსალაგში, დაახლოებით ნახევარ საათი გავატარე.

არა, კუჭ-ნაწლავთან დაკავშირებით პრობლემები არ მქონია. უბრალოდ, 1973 წლის იმ ცხელ დღეს წარმატებით განვახორციელე ოპერაცია, რომელიც მომავალში არაერთხელ გამიმეორებია კინოტუალეტებში.

ოპერაციის არსი მარტივია. ნებისმიერ კინოთეატრში, სადაც ერთი დღის განმავლობაში რამდენიმე ფილმს უჩვენებენ, უპრობლემოდ შეიძლება მისი ჩატარება; ყიდულობ ბილეთს ერთ სეანსზე; მერე, როცა ეკრანზე ფინალური ტიტრები ჩნდება და დარბაზში ჯერ კიდევ ბნელა, შესასვლელიდან გამოდიხარ, შედიხარ ფეხსალაგში და ახალი სეანსის დაწყებას ელოდები. საათი თუ არ გაქვს, არაფერია. ახალ სეანსზე მობრძანებული მაყურებელი, რომლისთვისაც კინო მართლა ტუალეტით იწყება, აუცილებლად შემოვა საპირფარეოში. მერე გამოდიხარ მასთან ერთად ამაყი და საქმიანი, ბრუნდები დარბაზში და ახალ ფილმს უყურებ.

პირადად, რეკორდი დავამყარე 90-იანი წლების დასაწყისში, პარიზის ერთ კინოთეატრში, სადაც ყოველ სეანსზე ახალ ფილმს უჩვენებენ. 50 ფრანკად შეფასებული ბილეთით იმ დღეს 5 ფილმი ვნახე! ფრანგულ ადაბხანაში არავის შევეუნხებოვარ.

მაგრამ პარიზის კინოტუალეტებში მართლა კუჭ-ნაწლავი უნდა განუხებდეს, სეანებს შორის დრო რომ გაიყვანო. სულ სხვა იყო 1973 წლის საბჭოთა საქართველო, როცა ჩვენში ტუალეტის ქაღალდის ტოტალური დეფიციტი დაიწყო. ახლადდანიშნული შევარდნაძის ხელისუფლებამ უმაღვე მიაგნო გამოსავალს – საზოგადოებრივ ფეხსალაგებში გაზეთები დაჭრეს და პირდაპირ უნიტაზებთან დაყარეს. ასე გადაიქცა საპირფარეო მშვენიერ ბიბლიოთეკად, სადაც სეანებს შორის „კომუნისტს“, „ზარისას“, „პრავდას“, „თბილისს“ წაიკითხავდი. საბავშვო კინოთეატრის „ნაკადულის“ ტუალეტი გაზეთებით განსაკუთრებით მდიდარი და მრავალფეროვანი იყო. ყოველ შემთხვევაში, დაინტერესებული კაცი აქ გაზეთ „თბილისის“ დეფიციტურ ბოლო გვერდსაც გადაეყრებოდა და იმას მაინც შეიტყობდა, ვინ მოკვდა და ვის როდის ასაფლავებენ.

„სამგლოვიარო განცხადებები“ სოციალური თანასწორობის ერთდერთი გამოხატულება იყო საბჭოთა საქართველოში. პრივილეგირებული კომუნისტებისთვის, ხელისუფლებასთან დაახლოებული ინტელიგენტებისა და პაროკმახერებისთვის „თბილისის“ ბოლო გვერდზე ზუსტად იმდენი იყო გამოყოფილი, რამდენიც უბრალო მოკვდავთათვის. დაინტერესებული მოქალაქე შეიტყობდა, ვინ არის, დაუშვავთ, სიკინჭილაშვილის რძალი, რამდენი შვილიშვილი ჰყავდა ცხონებულ ზვიადაძეს, რომელ პოლიკლინიკაში მუშაობდა უდროოდ გარდაცვლილი თამილა, რომლის თანამშრომლები ღრმა მწუხარებას გამოხატავდნენ და თანაუგრძნობდნენ განსვენებულის ოჯახს.

იმ დღეს, 1973 წლის ზაფხულში, „ნაკადულის“ ტუალეტში ორ ფილმს შორის მომიხდა დროის გაყვანა. ერთი „დედინაცვალი“ იყო – პუტკუნა და წითელლოყება ტატიანა დორონინათი მთავარ როლში (თემა – „საბჭოთა დედინაცვალი – ყველაზე კეთილი და გულისხმიერი დედინაცვალია მსოფლიოში“), მეორე, იმდროინდელი კინოგაქირავების ჰიტი – „ქვიშის კარიერის გენერლები“, ჟორჟი ამადუს ნიგნის მიხედვით გადაღებული სრულიად პრიმიტიული ფილმი, რომლის მუსიკას მთელი თბილისი თუ არა, მთელი პლენანოვი მაინც მღეროდა. სეანსებს შორის, დაახლოებით ნახევარი საათი უნდა მეყურეყუტა ტუალეტში. მაგრამ რა მომანყენდა! გაზეთ „კომუნისტში“ საქართველოს ხელისუფლება იუწყებოდა, რომ „1973 წლის 9 მაისს გაჩენილმა ხანძარმა, რომლის შედეგად ოპერის თეატრის შენობა ძლიერ დაზიანდა და დიდი ხნით გამოვიდა მწყობრიდან, დიდი გულისტკივილი... გამოიწვია ჩვენს საზოგადოებაში“. შევარდნაძის ცეკამ მიიღო დადგენილება თბილისის ოპერისა და ბალეტის თეატრის შენობის აღდგენის შესახებ, მისი გარეგანი ნაწილის შენარჩუნებით (ოპერის თეატრის დანვას ზოგი მუავანაძის მომხრეებს, ზოგიც მთლად ჭაბუკიანს აბრალებდა). ამავე გაზეთში ნავიკითხე სწორედ რუსული ენის სწავლების გაუმჯობესების დადგენილება, რომლის შესახებ ბევრი ვიმსჯელებთ მე და ჩემმა ძველმა მეზობელმა, პლენანოველმა ქეთინომ.

ახლა ქეთინომ სად წაიკითხა ეს დადგენილება, აღარ იკითხავთ? „კომუნისტის“ ტექსტს ისიც კინოტუალეტში გაეცნო. ოღონდ, ჩემგან განსხვავებით, არა სეანსის წინ და არა სეანსებს შორის, არამედ ტრადიციულად – შემორბენაზე!

ტუალეტში შემოირბინაო, ასე ამბობდნენ ქეთინოზე მეზობლები. საქმე ისაა, რომ სახლში, უფრო სწორად, ბარაკში, რომელსაც ჩემი აივნიდან კარგად ვხედავდი, ტუალეტი არ ჰქონდა. დედამისი დამლაგებლად მუშაობდა თევზის მალაზიაში. მამა – არ მახსოვს. თუმცა დილიდან საღამომდე რომ მთვრალი იყო, ამას ქეთინო თვითონ აღიარებდა. თვითმხილველთა თქმით, ეზოში, ჩემმა ისეთი მოუწყობელი ჰქონდათ, რომ ზედმეტისგან განთავისუფლებას აქ გაჭირვებულიც გადაიფიქრებდა.

კაი ეშმაკი გოგო იყო ეს ქეთინო. მთელი ჩვენი სახლი ტერორში ჰყავდა. ვითომ სტუმრად მოდიოდა, ან წიგნი უნდოდა რამე, ან ფირფიტა

(ბოლოს რომ ვნახე, „სუპერსტარის“ ჩანანერი გამომართვა. მაგნიტოფონის „ბაბინაზე“ მქონდა). გეახლებოდა, ერთ-ორ სიტყვას გეტყვოდა, მერე იკითხავდა, ტუალეტში შეიძლებაო და მოხერხებულად სარგებლობდა ჩეხურ კაფელში ჩასმული ფეხსალაგებით. სახლის გარშემო, კინოთეატრებში, მაღაზიებში, ვილაცამ მითხრა, მარჯანიშვილის თეატრშიც კი, ხალხი მოთაფლული ჰყავდა; ერთ-ორ ტკბილ სიტყვას ეტყოდა და იქაურ ფეხსალაგში შეიპარებოდა ხოლმე. ჩემი ეზოს ბიჭები შაყირობდნენ, გრაფიკი აქვს შედგენილი, ვისთან და სად უნდა მოფსასო. თუმცა „გრაფიკის“ ამბავი ცოტა გადაჭარბებული მგონია. როგორი ბოროტია ეს ხალხი!

„რუსულ სკოლაში უნდა გადავიდე!“ – გამომიცხადა ქეთინომ სწორედ იმ დღეს, „ნაკადულში“ ცეკას დადგენილება რომ წავიკითხე. ის-ის იყო, უნდა მეკითხა, პრესას „ნაკადულის“ ტუალეტში ხომ არ გაეცანი-მეთქი, თავად დამასწრო, ეგ დადგენილება „კოლხიდაში“ (ასეთი კინოთეატრიც გვექონდა კამოს ქუჩილებს) წავიკითხეო. მერე დაჟინებით ამტკიცა, ქვეყანაში ახალი დრო დადგა, შევარდნაძე მოვიდა, თავადაც ჰყოლია რუსულის მასწავლებელი; რუსული თუ არ იცი, ცხოვრებაში ვერაფერს მიალწნევ. მე კი არ მინდა, დედაჩემივით, მთელი ცხოვრება თევზის სუნი ამდიოდესო.

რუსული სკოლა მეზობლად, იცოცხლე, უხვად გვექონდა. სექტემბრიდან ქეთინო მეჩნიკოვის ქუჩაზე, 37-ე სკოლაში გადავიდა. ჩვენი ბიჭები, 23-ელები, ხშირად თამაშობდნენ ფეხბურთს აქაურ რუსულ-ქართულ-სომხურ „სასტავთან“. მე ფეხბურთის არაფერი გამეგებოდა, მაგრამ 37-ეს ფასადს გულისყურით ვათვალიერებდი ფრანგულის მასწავლებლის სახლის ფანჯრიდან, როცა გაფრანგებული სომეხი, თავის დროზე, მულტფილმების სტუდიის მხატვარი, „წუნა და წრუნუნას“ ერთ-ერთი შემქმნელი, დაახლოებით 60 წლის ქალბატონი ტანტ ნანიკი რომენ როლანის „ჟან კრისტოფს“ მაკითხებდა ხოლმე.

23-ეში ქეთინოს გადასვლა არავინ შეიმჩნია. არ ვიცი, რას ამბობდნენ მისი კლასელები (ჩემზე ერთი წლით უმცროსი იყო), მაგრამ მე კი ძალიან დამაკლდა. და არა იმიტომ, რომ უსაშველოდ მოკლე კაბით დადიოდა სკოლაში და მაგრა გვართობდა ყველას, როცა კიბეზე ჩასაფრებულ ბიჭებს, ქვევიდან რომ უყურებდნენ მის ავლა-დიდებას, ქოქოლას აყრიდა ხოლმე, – ნადით აქედან, თქვე „ანანისტებო“... ქეთინო დამაკლდა, როგორც მსახიობი, რომელსაც ყველანაირი როლის შესრულება შეეძლო; მათ შორის ევასი... დიახ, ბატონო, სწორედ იმ ევასი, ბიბლიაში „ყოველი ცოცხალის დედად“ რომ არის მონათლული.

თუმცა ბიბლიის კითხვა ქეთინოს წასვლამდე დავინწყე. წმინდა წიგნით დავინტერესდი მამინ, როცა ილია ჭავჭავაძის

სახელობის 23-ე სკოლაში დიდი სკანდალი მოხდა – ჩემმა კლასელებმა გიორგი ცხაკაიამ, ზაზა მიქაძემ და ზაზა აბაშიძემ (ეროვნული ბიბლიოთეკის დღევანდელმა შეფმა) ანტისაბჭოთა პროკლამაციები გაავრცელეს. სკოლაში უშიშროება მოვიდა – „რელიგიური პროპაგანდის“ გამო, ბიჭებს შავი დღე აყარეს. მაგრამ გადარჩნენ – ზაზა დოდო აბაშიძის შვილი იყო. მართალია, „ვერის უბნის მელოდიებში“, რომელსაც სწორედ იმ დროს უჩვენებდნენ ეკრანებზე, დოდოს პერსონაჟი მოგვიწოდებდა: „ნუ იქნება ოლონდ ბუნტი!“, უშიშროება ასე ადვილად ვერ განირავდა პოპულარული მსახიობის ერთადერთ შვილს. ბიჭების ქმედება ახსნეს, როგორც „ბავშვური საქციელი“; დარწმუნდნენ, რომ მათ უკან არავინ იდგა და საქმეც ჩაიფარცხა.

კაგებეს თანამშრომლები წავიდნენ. მათ ნაცვლად კი გამოგვეცხადა სახელმწიფო ტელევიზიის საბავშვო პროგრამების მთავარი რეჟისორი, შოთა ქარუხნიშვილი, რომელმაც ტელევიზიის ახალ გადაცემაში, „ცხრაკლიტულში“ მონაწილეობა შემოგვთავაზა.

„ცხრაკლიტული“ – რუსული „კავენის“ ქართული ვერსია იყო. რესპუბლიკის 9 სკოლაში იქმნებოდა გუნდები, რომელთაც „სადროშოები“ (!) ეწოდებოდა. ყოველი სადროშო 9 წევრს ითვლიდა და სათავეში „ალამდარი“ ედგა. „სადროშოები“ ერთმანეთს გამჭრიახობაში, ლიტერატურის, მუსიკის, მათემატიკის ცოდნაში ეჯიბრებოდნენ, ასრულებდნენ ეგრეთ წოდებულ „საშინაო დავალებას“, ე.ი. დგამდნენ სპექტაკლებს ამა თუ იმ თემაზე. გადაცემა, ცხადია, ინერებოდა და ეთერში ყოველი თვის 9 რიცხვში, საღამოს ცხრის ცხრა წუთზე იწყებოდა. ფინალისთვის გამარჯვების დღე – 1974 წლის 9 მაისი იყო განსაზღვრული.

„ცხრაკლიტულში“ მონაწილეობაზე მაშინვე დაეთანხმდი. ოქროს მედალზე ვიქაჩებოდი და გაკვეთილების გაცდენისთვის „ცხრაკლიტული“ არაჩვეულებრივი საშუალება იყო. რეპეტიციებს მოიმიზეზებდი, თვეში ერთხელ გამოცხადდებოდი გაკვეთილზე, მოამზადებდი იმ დღის დავალებას, ჩაარაკრაკებდი, მიიღებდი სანუკვარ ხუთიანს და მედალი გარანტირებული გქონდა. გატლექილი ბიჭი ვიყავი, პიონერთა სასახლეშიც მქონდა არტისტობის გამოცდილება, ბავშვობაში ტელევიზიასთანაც ვთანამშრომლობდი (ერთ გადაცემაში „ნიგნიქექიას“ როლი შევასრულე), ამიტომ ქარუხნიშვილმა პირველად მე მომმართა, შეადგინე „სადროშო“, მოუფიქრე გუნდს სახელი და ალამდარის როლიც იკისრეო.

ალამდარობაზე უარი ვთქვი. ასეთ პასუხისმგებლობას ჩემს თავზე ვერ ავიღებდი. „მენეჯერობა“ ყოველთვის ჭირივით მძულდა. ვერასდროს ვუბრძანებ ვინმეს და „ტილი მენეჯერის“ ბრძანებას არც მე დავემორჩილები. აი, „სერი კარდინალობა“

კი, იცოცხლე, კარგად გამომდის! ყოველ შემთხვევაში, „ცხრაკლიტულში“ ხუთიანზე თუ არა, ოთხიანზე მაინც ჩავაბარე ეს გამოცდა.

„ხუთიანი“ სხვას ერგო – პირველ ექსპერიმენტულ სკოლას, რომლის სადროშოს „მზის შვილები“ ერქვა. ფინალში, 1974 წლის 9 მაისს „მზის შვილების“ ალამდარმა ჩვენს „მენეჯერს“, გიორგი ცხაკაიას კალათში ბურთების ჩაგდებაში მოუგო. ასე დაჯილდოვდნენ „ექსპერიმენტულის შვილები“ ტურისტული საგზურით უნგრეთში.

დიახ, სწორედ გიორგი ავირჩიეთ ალამდარად. მერე გუნდს სახელიც მოვუფიქრეთ – „ილია და...“, რომელიც უღერდა, როგორც „ილიადა“ და თანაც, ჩვენი სახელოვანი სკოლის სახელს ამართლებდა. ვიცოდით, რომ ილიას სახელით ტელევიზიას რაღაცეებს შევაპარებდით. მაგალითად, ეთერში ვიტყოდით, „რევოლუცია იმისათვის არის გაჩენილი, რომ მშვიდობიანობა მოაქვს. ღვინო ჯერ უნდა ადუღდეს, აირიოს-დაიროს და მერე დაინმინდება ხოლმე“... ვერავინ შეგვეკამათებოდა, ილიას სიტყვებია! (კარგი იქნე-

ბა, კონტრეველუციონერმა ქართველებმა დღესაც გაიხსენონ ხოლმე ეს სიტყვები)... ან კიდევ, „მგზავრის წერილების“ ერთ ნაწყვეტს გავიხსენებდით: „ბარაქალა მართლმადიდებელ რუსეთს! სახელი და დიდება! საცა ფეხს შესდგამს, დაამყარებს ხოლმე ცივილიზაციას“... რას გვეტყოდნენ? ჩვენ კი არა, ილია წერდა ამას.

საბჭოთა ცენზურა თავდაპირველად ერთადერთ სადროშოს შეეხო – 55-ე სკოლას და მის გუნდს „სამნი ძმანი კვადრატში, ანუ როგორც გენებოთ“! მას შემდეგ, რაც პირველი „ცხრაკლიტული“ ეთერში გავიდა, შოთა ქარუხნიშვილი ცეკაში დაიბარეს და გადაცემის დახურვით დაემუქრნენ. „რას ნიშნავს სამნი ძმანი კვადრატში?“ – უკითხავთ ბატონი შოთასთვის. „ცხრა ძმას“ – დაუფიქრებლად გამოუანგარიშებია ტელევიზიის რეჟისორს. „ვერ ხვდებით, ვის გულისხმობენ ეგ ვაკელი ბავშვები? ედუარდს, იპოკრატეს და ევგრაფ შევარდნაძეებს!“. ქარუხნიშვილი ცოტა დაბნეულა და პირობა დაუდია, ამიერიდან გუნდს „სამნი ძმანი კვადრატში“, ან „სამნი ძმანი კუბში“ ერქმევა, იმ „როგორც გენებოთს“ შეველევითო. ვაჭრობა დიდხანს გაგრძელეულა. ბოლოს „კვადრატიც“ ამოაღებინეს, „კუბიც“ და „სამნი ძმანი“ დატოვეს.

ვეჭვობ, ეგ სახელი 55-ე სკოლის გუნდის გამორჩეულმა სახემ, ლევან კიტამ მოიგონა. ლევანი, ჩემსავით, მაგარი ავანტიურისტი იყო (ჩემსავით „მარტის თევზი“) და გიჟდებოდა კომუნისტების გაცურებაზე. ჩანერების დროს, პლენანოველები – ვაკელებს დაუშეგობრდით. თუმცა მეგობრობა – მეგობრობაა, სპორტი კი – სპორტი! „ცხრაკლიტულში“ რომ გაგვემარჯვა, პროფესიონალი რეჟისორი უნდა მოგვეწვია.

ჯერ თემურ ჩხეიძე მოგვიყვანეს. მაშინ მისი „ბერნარდა ალბას სახლი“ ანშლავით იდგმებოდა რუსთაველის თეატრის მცირე სცენაზე. შეგვხვდა, დაგვათვალეირა, თქვენი დრო არა მაქვს, მაგრამ ახალგაზრდა, ნიჭიერ რეჟისორს მოგიყვანთ და ის დაგეხმარებათო. დაპირება შეასრულა და რამდენიმე დღეში მიშა ბუკია გაგვაცნო. მიშაზე ცნობები შევავროვეთ – აღმოჩნდა, რომ იგი პირველი ქართული საბავშვო ოპერის, „დაუპატიჟებელი სტუმრების“ ავტორის, კომპოზიტორ ალექსანდრე ბუკიას შვილი იყო – იმ ოპერისა, ყვავილების გამანადგურებელი მახრებისა და უშიშარი პიონერების ბრძოლას რომ ასახავს. კარგ ხასიათზე როცა ვარ, მახრების მეფის არიას დღესაც სიამოვნებით ვმღერი ხოლმე. „მზე რომ არ ამო-დიო-დეს!“ – მგონი ბარიტონი უნდა მღეროდეს. მას კი მახრების გუნდი აყვება: „მეფეთ მეფე იქნებოდი, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა, ჰა!“. 1950 წელს, ე.ი. სტალინის ეპოქაში დაწერილი ეს ოპერა მშვენივრად გამოხატავს ეპოქის განწყობილებას – კერძოდ, მავნებლების წინააღმდეგ ბრძოლის კამპანიას.

მაგრამ მამისგან განსხვავებით, მიშა ბუკია შევარდნაძის ეპოქაში ცხოვრობდა, სჯეროდა, რომ დრო შეიცვალა, რომ ახლა გადაკვრით, მაგრამ ყველაფრის თქმა შეიძლება.

სწორედ მიშას იდეა იყო „ცხრაკლიტულის“ საშინაო დავალებისთვის „ღვთაებრივი კომედიის“ ფრაგმენტის დადგმა. მოქმედი გმირები იყვნენ: 7 ანგელოზი, ადამი და ევა (ღმერთის ადგილი აღარ დარჩა)... ერთი სიტყვით, მთელი ჩვენი სადროშო. ანგელოზები ანბანის მიხედვით განვლაგდით, თუმცა მე, ბოლო ანგელოზს, რატომღაც „ანგელოზი ჭ“ მერქვა. ადამი – ცხაკაია იყო... აი, ევას პოვნა კი ძალიან გაგვიჭირდა ერთი უბრალო მიზეზით – ევას კანისფერი რეიტუზი უნდა ჩაეცვა და „სარცხვინელზე“, ფოთლის ნაცვლად, მოძრაობის ამკრძალავი ნიშანი, „კირპიჩი“ დაეკიდა. ევას ძებნაში, სწორედ ქეთინოს

ნაკლებობა ვიგრძენი. ქეთინოს ბედით დავინტერესდი და შევიტყვე ამბავი, რომელმაც მოგვიანებით ხმალამოლებული ფემინისტი გამხადა.

ერთხელ, შუა გაკვეთილის დროს, საკლასო ოთახში რამდენიმე უცნობ ქალთან ერთად, სკოლის ექიმი შემოვიდა. მათ დიდხანს ათვალიერეს ჩვენი გოგონები და ყველაზე, როგორ დავწერო, არ ვიცი... ტანმოსულები გარეთ გაიყვანეს. ერთი საათის შემდეგ გოგონები დაბრუნდნენ. „შეგვამონმესო“ – წამოსცდა ჩემთან ყველაზე უფრო დაახლოებულ თინიკოს.

ყოველთვის მაინტერესებდა, რაზე ლაპარაკობენ ქალები, როცა კაცები არ უშლიან ხელს. ეცვლებათ თუ არა ლექსიკა, მიმართავენ თუ არა ჟარგონს, ყვებიან თუ არა იმ დეტალებზე, რომელიც თან ახლავს მათ სხეულს კრიტიკულ დღეებში. როგორ ყვებიან ამას?

აი, ამ შემთხვევაშიც, გოგონებმა დაგვიმალეს, რომ ექიმებმა „ქალწულობა“ შეუმონმეს. უფრო სწორად, ეს ამბავი კი გასკდა, მაგრამ ტექნიკურად როგორ შესრულდა, ამის შესახებ არაფერი გვითხრეს. ბიჭებიც არ დაინტერესებულან მაინცდამაინც. ერთმა მითხრა მხოლოდ, 37-ეში გოგო დაორსულებულა და ახლა სკოლებში სანიტარული ინსპექცია გამოაგზავნესო.

დაორსულებული გოგო ქეთინო აღმოჩნდა. მამამისს ისე უცემია, რომ ნაადრევი მშობიარობა დაწყებია. ბავშვი მკვდარი დაბადებულია. ამ დროს, ჩვენ უკვე საბურთალოზე ვცხოვრობდით. ამიტომ, იმ ხალხთან, ვისთანაც ქეთინო „შემოვლაზე“ დადიოდა ხოლმე, კონტაქტი აღარ მქონდა. იმდენიც ვერ გავბედე, რომ „ბარაკებში“ მივსულიყავი და ქეთინოს ამბავი გამერკვია. როგორი იყო ეს ბავშვი? გოგო თუ ბიჭი? ქეთინოსავით შავყვითელა, თუ ქერა? ვისგან გაუჩნდა? გააუპატიურეს? იქნებ თანაკლასელი შეუყვარდა? ან, თუნდაც, მასწავლებელი? იქნებ მორიგი „შემოვლის“ დროს დაზარალდა? მოგვიანებით გავარკვიე, რომ ამ სკანდალის შემდეგ, ქეთინო პროფტექნიკურში გადაიყვანეს, მერე ვიღაც სომეხზე გაათხოვეს და რუსეთში გაუშვეს. ჩემი „სუპერსტარი“, ალბათ, დედამისს დაუტოვა, თევზის მალაზიის დამლაგებელს.

არადა, როგორ დამჭირდა ეგ „სუპერსტარი“! „ღვთაებრივი კომედიის“ ფონი უნდა ყოფილიყო. კერძოდ, ის ადგილი, ივონა ელიმანი როცა მღერის, „დახუჭე თვალები, დაიძინე, ყველაფერი კარგად იქნება“... სწორედ ამ დროს უნდა გამოელვძიათ იატაკზე გამოტილ ადამსა და ევას.

ბოლოს და ბოლოს, „სუპერსტარსაც“ მივაკვლიეთ და ევასაც. ეს როლი თამრიკო ბექაიას უნდა შეესრულებინა – უმშვენიერეს გოგოს, რომელიც, მგონი, სკოლის ყველა ბიჭს უყვარდა. ჩაწერა-

მდე რამდენიმე დღით ადრე, „პრაგონზე“ შოთა ქარუხნიშვილი მოვიდა. კოსტიუმებში გამოვეწყვეთ. მე ფრთები დავიმაგრე, მაგრამ ცუდად – შუა სპექტაკლის დროს ჩამომივარდა. ფინალში კი, როცა სცენაზე ვაშლების წვიმა წამოვიდა, ერთი წითელი ვაშლი ისე ძლიერ დამეცა თავზე, რომ სიმწრისგან დავიყვირე.

წარმოდგენა რომ დავასრულეთ, დიდი, დიდი პაუზა გაიჩითა. ეს იყო ერთ-ერთი ყველაზე შთამბეჭდავი პაუზა ჩემს ბიოგრაფიაში. მერე ქარუხნიშვილი მე, „სერი კარდინალს“ მომიტრიალდა, რალაც სხვანაირად გამიღიმა და დაილრიალა, „ვალერიანი, ვალერიანი!“

ეს არ იყო გაბრაზებული კაცის ყვირილი. უფრო ვერიკოს შეძახილს ჰგავდა: „ურიელ! ურიელ!“... ზუსტად ისე, 20-30-იან წლებში რომ თამაშობდნენ ხოლმე. ქარუხნიშვილის ეს შეძახილი იმდენად ყალბი და პათეტიკური იყო, რომ ვიფიქრე, სპექტაკლი მოეწონა და შაყრობს-მეთქი... მაგრამ, როგორ გეკადრებათ! გვიბრძანა, რამე სხვა მოიფიქრეთ, თორემ პორნოგრაფიის პროპაგანდისთვის კომკავშირიდან გაგრიცხავენო („პორნოგრაფიის პროპაგანდა!“ – ეტყობა იმ დღიდან დაიწყო ყველაფერი ჩემს ცხოვრებაში)

სპექტაკლი მთლიანად შეეცვალეთ. მაგრამ „სუპერსტარი“ მაინც გავაპარეთ. მოგვიანებით სერგო ფარაჯანოვმა მიამბო, ცენზურასთვის რალაც რომ შემეგდო, სხვა რამეზე გადავატანინებდი ხოლმე ყურადღებასო. ჩვენც ასე გამოგვივიდა. ქარუხნიშვილმა, როგორც ჩანს, არ იცოდა, ვის უმღეროდა ივონა ელიმანი. პირიქით, გვითხრა, ეს რა ლამაზი მუსიკა მოგიძებნიათო. იმხანად რობერტ სტურუამაც გამოიყენა „სუპერსტარი“ თავის „ყვარყვარეში“. მიუხედავად იმისა, რომ ეს როკ-ოპერა, როგორც იმპერიალიზმის პროპაგანდისტული იარაღი, სასტიკად იყო აკრძალული საბჭოთა კავშირში (კომუნისტების აზრი აბსოლუტურად დაემთხვა ეკლესიის პროტესტს), სტურუასაც დაუტოვეს უებერის მუსიკა.

და რადგანაც ამ ჭამა-ჭამაში მადა მოგვივიდა, გადავწყვიტეთ, არც ჩვენს პირველ წინაპრებზე გვეთქვა უარი. ადამისა და ევას ამბავი ყველას გვიტრიალებდა თავში. ფინალურ „ცხრაკლიტულზე“, რომელშიც სამი გუნდი გავედით – ჩვენ, „მზის შვილები“ და ბათუმის „მაჭახელა“, გადაცემაში, რომელიც 1974 წლის 9 მაისს უნდა გასულიყო ეთერში, დავალბე მოგვცეს. თემას „ხელოვნება“ ერქვა. მე კი რა მინდოდა მეტი – აკადემიაში, ხელოვნებათმცოდნეობის ფაკულტეტზე ჩასაბარებლად ვემზადებოდი და არც არაფერი ვიცოდი ხელოვნების გარდა.

„მიქელანჯელო!“... – ისე ხმამაღლა ვიყვირე, რომ „მზის შვილებსაც“ მოესმათ ეს სახელი. რა თქმა უნდა, ჩემი საყვარელი მიქელანჯელო, ჩემზე მრავალი წლით და ერთნახევარი დღით ადრე, ე.ი. 6 მარტს რომაა დაბადებული. ჩემსავით რომ სძულდა გართობა, დროსტარება, ხალხმრავალი შეკრებები.

გადავწყვიტე – თუ რელიგიის ეშინიათ, იყოს კულტურა! პავლე ფლორენსკი ხომ წერდა, კულტურა – კულტის ჩანაცვლებააო. თუ სულის უკვდავების არ სწამთ, იყოს სხეული მშვენიერი! პავლე მოციქულისა არ იყოს, „პირველად არა სულიერი, არამედ მშვენიერი, შემდეგ კი სულიერი“. ე.ი. პირველად – მიქელანჯელო, მერე კი სხვები.

ჩვენსას მივალწიეთ. „ადამის შექმნა“ გააცოცხლეთ. მე რალაცეები ვილაყბე მიქელანჯელოზე, დანარჩენები კი „ადამის შექმნის“ პოზებში განლაგდნენ. ცხაკაიამ მშვენივრად განსახიერა მფრინავი ღმერთი, გოგობმა – ანგელოზები. აი, ადამი ვინ იყო, ნამდვილად არ მახსოვს. თუმცა ამას მნიშვნელობა არ აქვს; მთავარს მაინც მივალწიეთ – სწრაფვას მოძრაობის გარეშე, ადამიანისა და შემოქმედის სრულ თანასწორობას; შეხებას, როგორც ურთიერთობის მთავარ პრინციპს... შეხებას და არა შეჭრას (მომავალში ცხოვრების კრედო რომ გავიხადე), თანასწორობას და არა დამორჩილებას. ისე კარგად გამოგვივიდა ეს ყველაფერი, ისე კარგად, რომ ჟიურის წევრებმა ტაში შემოკრეს.

ეს დავალბე, სახელწოდებით „ხელოვნება“, მიქელანჯელოს ქანდაკებებით დავასრულეთ. გოგონებს ცოტა გაუჭირდათ. არაფრით დაგვმორჩილდა „მადონა კიბესთან“. 16 წლის იყო მიქელანჯელო, ეს ცივი ნამუშევარი რომ შექმნა. ამავე

წლით თარიღდება მისი ბობოქარი „კენტავრების ბრძოლა“. რას ნიშნავს ეს ყველაფერი? რატომაა „მდედრი“ ჩაცმული, მამრი კი შიშველი? „მადონა“ – კლასიკური, „კენტავრები“ კი ბაროკალური? ანდა რატომაა მიქელანჯელოს სონეტებში დედა-ღამე, სუსტი, ძალიან სუსტი, იმდენად სუსტი, რომ ერთ ჩირაღდანს შეუძლია დაარღვიოს მისი მყუდროება და მამა-მზე – აგრესიული, ძლიერი, ადვილად რომ „ედება“ ყველა სხეულს და წვავს მას?

როგორც ჩანს, იმხანად მაგრად მანუხებდა ეს კითხვები. ამიტომაც ავირჩიე „ჩემთვის“ „ცხრაკლიტულის“ ფინალში მიქელანჯელოს იდუმალი სკულპტურა – „გამარჯვება“. გიორგი ცხაკაიამ სახეზე წვერები მიიწება და ფეხებთან დამინვა. მე კი მუხლით შევდექი და რამდენადაც მახსოვს, ზუსტად გამოვხატე მიქელანჯელოსთვის დამახასიათებელი დინამიკა – ფიგურა თითქოს თავისუფლად იწყებს მოძრაობას და მოულოდნელად ჩერდება, რაღაც აფერხებს, აყოვნებს.

ვისზე გაიმარჯვა აქ ყმანვილმა კაცმა? ვისია მოხუცის თავი? შვილმა მამა მოკლა? შვილი გამარჯვებას ზეიმობს, მამაზე უპირატესობას აღწევს და მოულოდნელად ფერხდება? იქნებ გრძნობს თავის დანაშაულს და ამიტომ აქვს ასეთი მზერა – ცივი და გაუცხოებული?

მიქელანჯელოს მამა ოცნებობდა, რომ შვილი სამოქალაქო სამსახურში ჩამდგარიყო, ბავშვმა კი „დაბალი ფენების“ სამყაროში შესვლა – ხელოსნობა, არტისტობა გადანწყვიტა, არ დაემორჩილა. 16 წლის ასაკში, როცა „მადონა კიბესთან“ და „კენტავრების ბრძოლა“ შექმნა, მამამ სასტიკად სცემა. მიქელანჯელო სახლიდან წავიდა – ქვას „დაესხა“ თავს და აიძულა, დამორჩილებოდა.

„თეატრალური არ გამაგონო, ხურუშიანი ხომ არ ხარ!“ – გამომიცხადა მამამ, როცა ოჯახში სერიოზულად დაისვა საკითხი, სად გამეგრძელებინა სწავლა. „ვგიკში არა, ბავშვი მოსკოვში სიფილისს აიკიდებს“ – ბრძანა მამის მამამ. არადა, 1974 წელს, თბილისის თეატრალურ ინსტიტუტში კინოფაკულტეტი

გაიხსნა. „მამების საბჭოს“ წინააღმდეგობა რომ არა, კინოსარეჟისორო ფაკულტეტზე ჩავაბარებდი და აღარ ავიკიდებდი არარეალიზებული კინორეჟისორის კომპლექსს, რომლისგანაც დღემდე ვერ გავთავისუფლებულვარ.

ჩემგან მიქელანჯელო არ გამოვიდა. მე მხოლოდ მისი იმიტაცია შევძელი ტელევიზიაში.

მე კი არა, ჩემზე უფრო თავისუფალმა ქეთინომაც ვერ მოახერხა. ქეთინოც ვერ გაუმკლავდა მამის მრისხანებას. საზოგადოებრივ აზრს შეეწირა ყველაზე მშვენიერი, ყველაზე უდანაშაულო არსება. როგორი იყო ნეტავ? გოგო იყო თუ ბიჭი? ქეთინოსათვის შავყვითელია? ქერა?

ფოტოგრაფია ჩემი მეგობარი ეტგარ კერეტი

დათო ტურაშვილი

ყოველთვის, როცა ახლო აღმოსავლეთში რაღაც ხდება (და ეს რაღაც ძალიან ჰგავს ომს), ჩემი მეგობარი ეტგარ კერეტი მახსენდება, რომელიც ისრაელში ცხოვრობს. ის მწერალია და მისი სახელი ისრაელში ყველამ იცის (ვისაც წიგნების კითხვა უყვარს), მაგრამ ნებისმიერ ებრაელს, ვინც სადმე მხვდება, აუცილებლად ვეკითხები ეტგარის შესახებ და როცა კერეტის ხსენებისას, მათ აშკარად უბრწყინდებათ მრავალტანჯული ებრაული თვალები, მეც ბავშვივით მიხარია. თუმცა დანამდვილებით ვიცი, რომ მისი მოთხრობების მიმართ არაერთგვაროვანი დამოკიდებულებაა და შეუძლებელია ისრაელში ყველას მოსწონდეს ებრაელი მწერალი, რომელიც ცხოვრებასა და შემოქმედებაში ასეთი თავისუფალია. მაგრამ ისინიც კი, ვისაც აშინებს ან ალიზიანებს ეტგარ კერეტის თავისუფლება, ღიმილის გარეშე მაინც ვერ კითხულობენ ეტგარის მოთხრობებს და ერთადერთი, რაც არავისთვის არ არის საკამათო, მისი ნიჭია. ნიჭიერი ებრაელი, შეიძლება საერთოდ არ იყოს უცნაური მოვლენა, მაგრამ პირადად მაინც გამაკვირვა ამ ადამიანის უჩვეულო უნარმა – იყოს განსხვავებული იმ სივრცეში, სადაც ყველაზე დოგმატური დამოკიდებულებები არსებობს ფასეულობების მიმართ. ამიტომაც იქნებოდა (ალბათ ასეც იყო) შოკისმომგვრელი, ეტგარ კერეტის პირველი წიგნის გამოცემა ისრაელში, სადაც პალესტინელს მხოლოდ მტერი ჰქვია და ყოველ მესამე ებრაელს გრძელი ავტობიოგრაფიული და მძიმე მხრებზე. ვინც იარაღს თან არ ატარებს, შინ ინახავს და ეტგარ კერეტი რომ არ გამეცნო, რასაკვირველია პალესტინელების მხარეს ვიქნებოდი, რადგან სიმართლე იმდენია, რამდენიც ადამიანი ამ გაუყოფელ მიწაზე და სულაც არ მინდა ვიყო ბრძენი სხვის ომში, თუკი მგონია რომ სხვისი ომი, უბრალოდ არ არსებობს...

ეტგარ კერეტი კი 2001 წელს გავიცანი ამერიკაში, სადაც მწერლების სემინარზე დაგვიანებით ჩამოვიდა, მაგრამ მაშინვე დავმეგობრდით, რადგან მაშინვე მივხვდი რომ ასეთი ახლობელი იქ, ოცდაათი მწერალს შორის, არავინ მყავდა. ცოლიც თან ჩამოიყვანა (მშვენიერი შილა – როგორც თვითონ ეძახდა ღიმილით) და ღიმილის გარეშე ეტგარ კერეტი, არც მინახავს. მხოლოდ ერთხელ ვნახე დასერიოზულებული და ისიც 11 სექტემბერს, დილით, როცა ყველანი გაგვადვიდეს (მთელი სასტუმრო) და ტელევიზორები ჩაგვირთეს, რომ საკუთარი თვალით გვენახა როგორ უტევდნენ ტერორისტები ნიუ-იორკის ტყუპებს. სემინარის მონაწილეები ერთ სარ-

Two jets, two hours – then Twin Towers are gone

Last Tuesday morning's terrorist attack leveled the 110-story World Trade Center towers in under two hours, an hour and 45 minutes to be exact. At 8:45 a.m., Tower 1, with the antenna on top, was hit. Eighteen minutes later, Tower 2 was hit. Tower 2 collapsed first (photos 3 and 4) in a huge cloud of dust and smoke around 10. A half hour later, the antenna on Tower 1 wobbled, then Tower 1 imploded downward (photos 5 and 6), the weight of the top floors "pancaking" onto those below. The world's former tallest building was a pile of rubble. Bottom left, looking south from Borough of Manhattan Community College, smoke was all that was left where the Trade Center once stood. Bottom right, shell-shocked onlookers couldn't believe their eyes.

თულზე ვცხოვრობდით და ამერიკელებმა გადაწყვიტეს, რომ დაუყოვნებლივ გავიყოფოდით და ევროპელები დავარბევდით აზიელებს ან პირიქით. ამიტომაც დერეფანში, ჩვენს ოთახებს შორის, რომელიღაც ამერიკული სპეცსამსახურის ხალხი ჩააყენეს და თვალს არ გვაშორებდნენ ეს ბრგე, კუნთმაგარი ადამიანები, სანამ ორგანიზატორები არ დავარწმუნეთ რომ ერთმანეთის დახოცვას ნამდვილად არ ვაპირებდით. (ორგანიზატორებთან მოსალაპარაკებლად ებრაელი ეტგარი და პალესტინელი პოეტი ჰასან ზაქატანი ერთად გავგზავნეთ და ამ ილეთმა, როგორც ჩანს, ამერიკელებზეც კი გაჭრა). საღამოსკენ სპეცსამსახურის ხალხი ჩვენი სასტუმროს დერეფანში აღარ იყო და ამოვისუნთქეთ, მაგრამ ნიუ-იორკში მომხდარი

საშინელების გამო, ჩვენი სემინარის ენერჯიაც შეიცვალა და მხიარული მწერალიც აიოვაში ძნელი სანახავი გახდა. ეტგარ კერეტმაც მოიწინა და გალიმებული მხოლოდ ერთი კვირის თავზე ვნახე, როცა გაზეთ „ნიუ-იორკ თაიმსში“ მისი მოთხრობების შესახებ კრიტიკული წერილი დაიბეჭდა. ჩვენი მასპინძლები, გამთენიისას, კარების ღრიჭოში, ძირითად ამერიკულ პრესას შემოგვიცურებდნენ ხოლმე და „ნიუ-იორკ თაიმსის“ ის ნომერი უკვე დილით მქონდა ნაკითხული, მაგრამ ჩემს ებრაელ მეგობარს არაფერი ვუთხარი, არ ეწყინოს-მეთქი და გაზეთიც მონდომებით დავკეცე. რომ გავიფიქრე, იქნებ ვერც შეამჩნიოს-მეთქი, თვითონ მომიკაკუნა და სიცილით მითხრა – ნახე ამერიკელები როგორ მლანძღავენო

და ჩემს ოთახში, გაშლილი გაზეთით ხელში, მშვენიერ შილას შემოუძღვა. მშვენიერი შილაც ისე იცინოდა, რომ აბსოლუტურად დარწმუნებული იყო ქმრის გენიალურობაში, მაგრამ გენიალური ეტგარ კერეტიც ადამიანია და ამიტომ მაინც გამაკვირვა ეტგარის რეაქციამ „ნიუ-იორკ ტაიმსის“ წერილზე, სადაც მას სინამდვილეში კი არ აკრიტიკებდნენ, უბრალოდ ლანძღავდნენ. ლანძღავდნენ ალბათ იმის გამო, რაც მან 11 სექტემბრის შემდეგ, სპეციალურად ამ საშინელი ტერაქტისადმი მიძღვნილ კონფერენციაზე თქვა. მან გულწრფელად თქვა ის, რასაც ფიქრობდა – ტერორისტების მიერ გატაცებულ არცერთ თვითმფრინავში, ამდენ ამერიკელს შორის, არ აღმოჩნდნენ ადამიანები, რომლებიც სერიოზულ წინააღმდეგობას გაუწევდნენ თავდამსხმელებს, რომლებსაც თან პატარა ჯაყვების გარდა, არაფერი ჰქონდათ. ჩვენთანო, ისრაელშიო, ყოველ მესამე გაჩერებაზე, კბილებამდე შეიარაღებული ტერორისტი ამოდის ავტობუსში, მაგრამ იმ ტერორისტისთვის წინააღმდეგობის განევაში, მძღოლები და მგზავრები, ერთმანეთს ეცილებიანო. ალბათ გამოცდილების ბრალიაო, - ბოლოს კი დაამატა ეტგარმა, მაგრამ აზრი აღარ ჰქონდა, რადგან კერეტის შემდეგ მილეტა პროდანოვიჩი გამოვიდა სიტყვით და ბელგრადის დაბომბვაზე ისაუბრა. ამერიკელები სერბებს სამოცდათვრამეტი დღის მანზილზე ბომბავდნენ და ახლა მაინც ხომ ეცოდინებათ საჰაერო თავდასხმა რას ნიშნავსო. პროდანოვიჩის შემდეგ ვიეტნამელმა მწერალმა ითხოვა სიტყვა, მაგრამ კონფერენციის ორგანიზატორებმა

შესვენება გამოაცხადეს და შესვენების შემდეგ კი ზრდილობიანად მოგვიბოდიშეს — კონფერენცია გაურკვეველი ვადით გადაიდო და მართლებიც იყვნენ. ვიეტნამელს რომ იმის შესახებ მოეთხრო, რასაც ამერიკელები ვიეტნამში კადრულობდნენ, კონფერენციის მინუტულს ალბათ რეზოლუციის მიღება დაგვჭირდებოდა, ბინ ლადენის მხარდასაჭერად..

პოლიტიკურ თემებზე, იმ დღის შემდეგ, კონფერენცია აღარც მოუწვევიათ და პოლიტიკის შესახებ, საერთოდ აღარც უკითხავთ რამე რომელიმე ჩვენთაგანისთვის. სემინარიც ჩვეული რიტმით გაგრძელდა, მაგრამ ამერიკელებმა ეტგარ კერეტს მაინც არ აპატიეს ის, რაც სერბ ან ვიეტნამელ მწერალს შეეძლო ეთქვა, მაგრამ არა ებრაელს, რადგან ეტგარი ისრაელს წარმოადგენდა — ქვეყანას, რომელსაც ამერიკელები დედობრივი მზრუნველობით ეხმარებოდნენ და კერეტიც ამიტომ დასაჯეს. თუმცა ისეთი მწერლისთვის, როგორც ეტგარ კერეტია, კრიტიკოსების (და მითუმეტეს ამერიკელი კრიტიკოსების) უარყოფითი აზრი, შესაძლოა სულაც არ მოქმედებდეს მის წიგნებზე უარყოფითად (ან დადებითად), რადგან დარწმუნებული ვარ რომ ეტგარისთვის მთავარი მაინც მკითხველია და არა კრიტიკოსი. მკითხველები კი მას ძალიან ბევრი ჰყავს და მისი წიგნები, მსოფლიოს უამრავ ქვეყანაში, რეკორდული ტირაჟებით გამოდის. მისი წიგნები მსოფლიოს მრავალ ენაზე თარგმნილი და ამ წიგნებს ყველგან კითხულობენ, რადგან მისი გმირები და პერსონაჟები ყველგან ცხოვრობენ, ნებისმიერ ქვეყანაში და ნებისმიერ

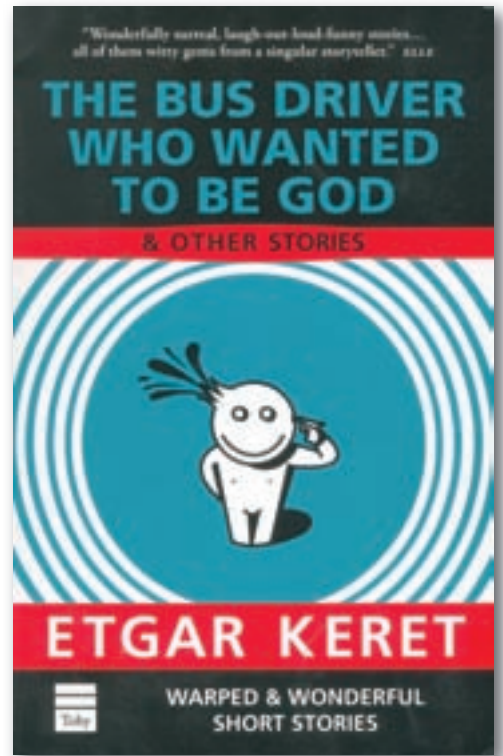
მკითხველიც, ეტგარ კერეტის მოთხრობებში, სწორედ იმ ადამიანებს პოულობენ, რომლებიც ჩვენს გვერდით ცხოვრობენ, მაგრამ მათ არსებობას, უბრალოდ ვერ ვამჩნევთ. მწერალიც, ალბათ იმ ადამიანს ჰქვია, ვისაც უხილავის დანახვა შეუძლია და შეუძლია ისეთი სამყაროს შექმნა და აღმოჩენაც, რომელიც რეალურზე დამაჯერებელია, უფრო კეთილია და ლამაზი..

ეტგარ კერეტის საიდუმლოც, შეიძლება სწორედ სიყვარულია, რომელსაც მკითხველი ადვილად გრძნობს, რადგან ეტგარ კერეტს იმდენად უყვარს თავისი მოთხრობების გმირები — ადამიანები, ვის შესახებაც წერს, რომ მათ რეალურ არსებობაში მკითხველსაც ეჭვი არ ეპარება და მკითხველიც იჯერებს, რომ მწერლის მიერ მოგონილი ამბავი თუ პერსონაჟი უფრო ჰგავს სინამდვილეს, ვიდრე სამყარო, რომელშიც ვცხოვრობთ..

სალამობით, სემინარებისაგან თავისუფალ დროს, როცა სადმე ვსხდებოდით ხოლმე ჭიქებით ხელში, ეტგარ კერეტი ისეთი სიყვარულით ყვებოდა (ერთი შეხედვით დაუჯერებელ ისტორიებს), რომ ძალიან, ძალიან მომინდა მისი წიგნების წაკითხვა და როცა წავიკითხე, აღმოვაჩინე რომ ეტგარ კერეტს, ბავშვობიდან ვიცნობ, მიუხედავად იმისა, რომ სხვადასხვა ქვეყნებში დავიბადეთ და გავიზარდეთ და ამერიკამდე ერთმანეთს არასოდეს შევხვედრივართ. ისიც აღმოვაჩინე, რომ ეტგარ კერეტი სწორედ ისე წერს, როგორც მე მინდა რომ ვწერდე. მინდა, რომ ეტგარივით ნიჭიერი ვიყო და ომი ისრაელსა და პალესტინას შორის მალე დამთავრდეს..

თუმცა ომი, რომელსაც ომს არ ეძახიან, ისევ გრძელდება და ყოველთვის, როცა ახლო აღმოსავლეთში რაღაც ხდება (და ეს რაღაც ძალიან ჰგავს ომს), ჩემი მეგობარი მახსენდება, რომელიც ისრაელში ცხოვრობს. მას ეტგარ კერეტი ჰქვია და ასეთი კარგი ადამიანი, მართლა იშვიათად შემხვედრია.

კარგი ქვეყანა კი ის არის, სადაც კარგი მწერლები ცხოვრობენ..

დონორმილი

თანაგვაროვნე საძილე საშუალება

განსუხებთ უძილობა?

ძილი - სასიცოცხლოდ მნიშვნელოვანი ფიზიოლოგიური პროცესებია

ძილი ადამიანის ორ საბაზისო მდგომარეობას შორის ერთ-ერთი მნიშვნელოვანი ფაზაა:

- ადამიანი ცხოვრების 1/3-ს ძილში ატარებს.
- ძილის დროს ნივთიანებათა ცვლის პროცესები მნიშვნელოვანად ხდება.
- ძილის დროს სომატური დაავადებები და ფსიქიკური აშლილობები ხდებიან უფრო მსუბუქი.

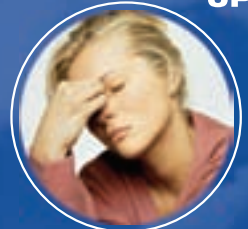
ძილის დარღვევის მიზეზები

- სტრესული მდგომარეობები (გამოცდა, მნიშვნელოვანი ცვლილებები ცხოვრებაში)
- ფსიქიკური აშლილობები (განგაში, დეპრესია)
- ძილის დროს ატმოსფერული მოქრობები (ფაზების მოუწყვეტლობის სინდრომი)
- ფარმაკოლოგიური (ჰორმონული, ნიკოტინი, ჰიპნოტიკური საშუალებები)
- სომატური დაავადებები (ფეულური დაავადება, ბრონქული ასთმა, თირკმლის ქვითი)
- ღვა-ღამური რიტმის დარღვევა

უძილობის პრობლემა

- ადამიანების 95%-ს გააჩნია ძილთან დაახლოებული პრობლემა
- 36%-თვის უძილობა სერიოზული ცხოვრებისეული პრობლემაა

უძილობა აქტიურად შრომისუნარიანობას, თანამშრომლობას მისი ეფექტური მართვით. ხშირად მიზეზი შეუძლებელი და შეუძლებელია მართვად ანადაქვებონ.

დონორმილი - თანაგვაროვნე საძილე საშუალება

- დონორმით მართვით დროს ძილი დაბალტონ ფიზიოლოგიურ სახეს და აკვირდება ცხოვრების უნარი
- არ ახასიათებს ნაღმისადმი დამოკიდებულება და მოხსნის სინდრომი
- ძილის დარღვევის მიზეზი ფორმის დროს დონორმით ახასიათებს გამოხატული თანამშრომლობითი ეფექტი
- რეკომენდებულია აკვირვებულად გამოვლენილი უძილობის დროს, როგორც ყველაზე ეფექტური და უსაფრთხო საშუალება

დონორმილი - ხელმისაწვდომი მედიკამენტი მსოფლიოში

მოიკითხეთ ავთიაქვები

დაგვადგვინა საფრანგეთში

სხანი
შოკოლადი

წარმოგიდგინო

სერიალი

ჩინელი ანუ ინატრე რამე

ავტორი: ანა-კორკია სამადაშვილი ფოტო: ლევან ხარხეულიძე, დავით მისხი, ნიკო ტარიელაშვილი მონაწილეობდნენ: ლიზა - ნესტან ნიშარაძე, ბაბა - ზურაბ ალავერდუაშვილი, მარიშკა - ნატალია მანჯგალაძე, მაქსი - გიორგი ლიფონავა

© "M Publishing" საავტორო უფლებები დაცულია.

ჟურნალში გამოქვეყნებული მასალების წაწილობრივი ან მთლიანი გამოყენება აკრძალულია.

ლიზა

ლიზა – სწორედ იმდენი წლისა, რამდენისასაც ჰგავს. განათლებით ფოტო-, ხელოვნებათ- თუ რალაცმცოდნე – დანამდვილებით უცნობია და, კაცმარომ თქვას, უმნიშვნელოც. უყვარს ფული და დარწმუნებულია, რომ ოდესმე აუცილებლად გამდიდრდება.

გაგა

გაგა – ფრიად ახალგაზრდა, დაუდგენელი პროფესიის ადამიანი. უყვარს ქალები და ქალებსაც უყვართ ხოლმე, ცოტ-ცოტა ხნით. ყოველთვის ყველაფერი ეზარება და, ყველა სიკეთესთან ერთად, საშინელი პესიმისტია.

დასაწყისი

ძალიან ლამაზია ხოლმე საყელომოფლამული სვიტერი, რომელზეც ქურთუკის ბუმბულია აკრული და ქალს საქათმეში ნახმარს ამსგავსებს; ოდესღაც თავმოსაწონი, ახლა კი აქერცლილი ფეხსაცმელი – კაცი იფიქრებს, ფეხბურთი ითამაშაო; გრძელი კაბით დაფარული, მცოდნე თვალისთვის კი აუცილებლად ხილული თვალწასული წინდა და, რასაკვირველია, გაჩეჩილი თმა, რომ ცოტა გიჟის იერიც გქონდეს – ნონკონფორმიზმი და მსგავსი ჭკვიანური ამბები არაფერ შუაშია: იმ საღამოს „აპოლონიში“ მჯდომი ელისაბედი, ახლობლებისთვის – ლიზა, რომელსაც ერთი თვის წინ დასრულებოდა, მისი აზრით, უკანასკნელი თავდავიწყებული რომანი, და იმის გამო, რომ გადაწყვეტილი ჰქონდა, რომანთან ერთად ყველაფერი დამთავრდაო, მხოლოდ ჩვევის გამო იცვლიდა საცვალს, ჩვევის გამო იხეხავდა კბილებს და არც თავისი საცხოვრებლისა თუ აზრების დალაგებით შეუწუხებია თავი – რაა, რო... იჯდა ლიზა კაფეში და ოდესღაც საყვარელთან, ფოტოგრაფ გაგასთან ერთად ბოლო, არცთუ სარფიანი გარიგებიდან მორჩენილით, არაყს სვამდა და მწვანე ჩაის აყოლებდა, თან ზუსტად იცოდა – არც სასმელი ეყოფოდათ და არც ფული, და თავის ექს-კომუნალკაში დაბრუნებულს, დილანდელი ყიყლიყოსა და ნიუტონის ქალების გარემოცვაში უნდა ეტირა, არა უფულობისა თუ მიუღებელი საზოგადოების, მოახლოებული სიბერისა და დიდი მარტოობის, არამედ იმის გამო, რომ სხვა რა ექნა, არ იცოდა.

VIDEO

AUDIO

ჯერჯერობით კი გაგა და ლიზა არაყს სვამდნენ და ჩაის აყოლებდნენ, და გაგა ოცნებობდა.

– მინდა ორი ცოლი. ერთი ქერა და ერთი შავი. წარმოიდგინე: მივიღვარ სახლში და ეს ორი რაღაცას ბლატაობს. დავარტყამ მუშტს...

- არ დალენო.
- მოიცა. დავარტყამ მუშტს და: «Кто в доме хозяин!»
- ერთს ხომ მაგრად უბრაზუნებ...
- რა, არა?
- მოიცა, რა.
- მოიცა, რა, არა?
- დალენავ და შენ გადაიხდი.

გაგა დასვედიანდა.

– წამოვალ, რა, შენთან?

– მოიცა, რა. – გაგალა მაკლდა, ფიქრობდა ლიზა. გაგა და მისი ისტერიკა ცოლი. უჰ, ეს რა გაახსენდა! ჩამოასხა. – სიკვდილივით ხარ, რა. როცა გელოდი, ერთხელაც არ მოხვედი, მაინცდამაინც ახლა გამოხტი, სულ რომ არ მიხარია შენი დანახვა. ხომ ვამბობ, სიკვდილივით ხარ. კაცი-ვიბრატორი. – აკრიფა ლიზამ! – რა ხეირი შენგან, ბლიად, არყის ფულიც არ გაქვს, ორი წელი გეხვეწე, ყვავილი მაინც მაჩუქე, ბლიად, მაინცდამაინც საფლაგზე უნდა მოიტანო? არა! მაცადე, ვთქვა!

- მიდი, დალიე!
- აბა, შენ ხომ არ დაგიტოვებ!
- ჰოდა, დალიე!
- გაგვიმარჯოს.

ცუდადაა ჩემი საქმე, ფიქრობდა ლიზა. რალა დროს გაგაა.

- გავიდეთ?
- მეც მოვდივარ?
- აბა, რჩები?

გაგა ამაყად გორავდა ტახტზე და ხანდახან კმაყოფილი გახედავდა ხოლმე ძველი დიდების ნაშთში, დიდ სარკეში თავის ანარეკლს. თავის დროზე ლიზასთვის ისეთი სისულელე ჰქონდა ნათქვამი, უარესი რომ არ შეიძლება, და ლიზა უშვილობას სულ ამას აბრალებდა: ნოლისას სარკეში თუ ირეკლები, ბავშვი არ ისახებაო, ფენშუი თუ რაღაც მსგავსი უბედურება. მაგრამ სარკე იქ საიმედოდ იდგა და ტახტიც მძიმე იყო და თუმცა ლიზა ჯანს არ უჩიოდა, მათი გადაჩოჩებ-გადმოჩოჩება ძალიან ეზარებოდა.

გაგა იწვა და მსჯელობდა.

– კარგი გოგო ხარ, მაგრამ მაინც ვერ გავიგე, რატომ დავდივარ შენთან. თმა – მოუნესრიგებელი, ფეხები – გალუნული, ლექსიკა – საზიზლარი...

- მთავარი დაგავინწყდა: ცელულიტის სტადია „ა“.
- რაა?

– არაფერი, განაგრძე, მაგრად მსიამოვნებს. და კიდევ გაგიჩითავ სამსახურს.

- გაჩერდი!
- ვაი? რატომ?
- იმიტომ, რომ მწყინს.
- რას ამბობ!

ისე, გაგას მართლა სწყინდა ხოლმე, სანყალს.

პრინციპში, გაგა კარგი ბიჭი იყო, ცოტა აუტანელი, მაგრამ

AUDIO

ყველაფერი შედარებითია. ლიზას მისი ყვავილები და არცის ფული ათასი წელი არ სჭირდებოდა და არც გაგას გამოსვლები უკლავდა გულს – გაერთოს ბავშვი, თავისი გასჭირვებია. ახლა – განსაკუთრებით.

თურმე, გაგაკოს დიდი უბედურება იმ დილით დაიწყო, რომ მისმა ლამაზმა ცოლმა სახლში ერთი ქრელი, პრიალა ჟურნალი მიიტანა – ასეთებს სულ ეზიდებოდა, კროსვორდებს ხსნიდა და ჰოროსკოპებს კითხულობდა ხოლმე.

- ძან ინტელექტუალი გყავს.
- გველო.

ამჯერად ირინას მოყვითალო პრესით გატაცება საბრალო გაგასთვის საბედისწერო გამომდგარა. რა დასამალია და იმ ქერქვეშ არც მანამდე ყოფილა დიდი სიამტკბილობა. ლიზა ვერაფრით ვერ ხვდებოდა, საერთოდ, რა პრინციპით შეუღლდა ეს ორი ადამიანი, მაგრამ ახლა რა პრინციპით თანაცხოვრობდნენ – ეს ზუსტად იცოდა: გაგა კარგი კაცი იყო, თვინიერი. მისი ცოლი, თავისი მძალე ხასიათის გადამკიდე, უკეთესს ვერასოდეს იმოვიდა, გაგა კი ხვდებოდა, რომ სხვა ნაღდად ვერავინ გაუძლებდა – მეტისმეტად უთავბოლო არსება იყო. სახლში ტრიპერის გარდა, არასოდეს არაფერი შეუტანია, ლიზას აქამდეც ასჯერ ეყოლებოდა კიბეზე დაგორებული.

იმ წყეულ ჟურნალში, ათასგვარ სისულელესთან ერთად, ერთი დაწყანული ქანდაკება იყო დაბეჭდილი. ქვეშ ეწერა: „გაზეთი „საუტ ჩაინა მორნინგ პოსტი“ იუნყება, რომ ჩინური ფაიფურისთვის სარეკორდო თანხად – 5,7 მილიონ ამერიკულ დოლარად – ჰონგკონგის აუქციონზე გაიყიდა ძველებური ფიგურა, ბედნიერების ღმერთის, ხოტეის გამოსახულება. ის დამზადებული იყო მანჯურიის დინასტია ცინის (1644-1911 წ.წ.) იმპერატორ ციანლუნის მმართველობის დროს (1739-1799 წ.წ.). ნაზი ცისფერი ფაიფურისგან დამზადებული ფიგურა ლონდონელმა კოლექციონერმა შეიძინა, რომელმაც თავისი ვინაობის გამხელა არ ისურვა. ვარაუდობენ, რომ იგივე პიროვნება ფლობს გაყიდული ხოტეის ვარდისფერ ტყუპისცალს, რომლის კვალიც 1945 წელს, დრეზდენში დაიკარგა“.

- მერე, ირინოჩკასაც მოუხდა ხუთმილიონიანი ნეცკე? და დარიშხანი ვენაში?

- ჰქონდა, ბლიად, ის ნეცკე! დრეზდენელი. არ დაკარგულა. დრეზდენიდან ბაბუაჩემმა წამოიღო, ომის დროს, საშამ, ძალლი დააკვდა სულში!

- რაა?

- მქონდა-მეთქი! ვარდისფერი. იდგა პიანინოზე, იკრიჭებოდა. მე კიდე მარიშკას ვაჩუქე და ირას ვუთხარი, გატყდამეთქი და მაშინ სულ ეკიდა და ახლა სულ ჟოპარუკი მიძახა და წამოვედი.

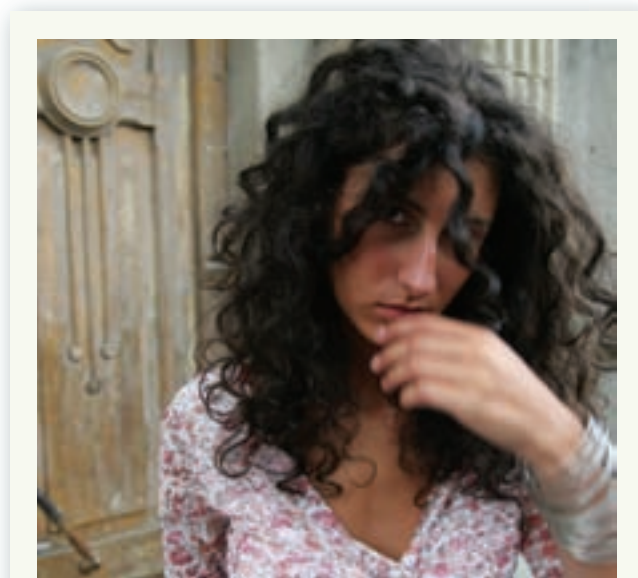
ლიზა ჩამოჯდა.

- ჩვენს მარიშკას?
- ჰო.
- პატარას?
- ჰო.
- უთხარი შენს ცოლს, რომ მარიშკას აჩუქე?
- არა, გიჟი ვარ?
- ვინმეს უთხარი?
- შენ.
- კიდე?
- შენ-მეთქი.
- ხუთი მილიონი!
- Yes!

VIDEO

VIDEO

მარიშკა

მარიშკა – ნორჩი, მხიარული არსება, რომელმაც ზუსტად იცის, რაც უნდა: მოგზაურობა, ბევრი ფული და დიდი სიყვარული – ეს უკანასკნელი ისე, დამატების სახით.

AUDIO

- ვაი, შე უბედურო!
- ჰო, რა ვქნა ახლა!
- აჩუქე, ხომ? შე უბედურო! მარიშკას! ლანირაკს!
- ჰა, მორჩი!
- რა – მორჩი? ხუთი მილიონი! მარიშკას! შე ბოზო!
- ეჭვიანობ, ელო?
- განი ხელი! აქ რას მიზიხარ, ბლიად! სადაა მარიშკა?
- მგონი, რიგაში.
- მერე? იალა რიგაში! ვაი, გაგა, შე უბედურო!

ოოო, მარიშკა!

– „ხოტეი, ერთ-ერთი ბედნიერების შვიდ ღმერთთაგან, ურთიერთობის, მხიარულების და კეთილდღეობის ღმერთი. ის განსაზღვრავს ადამიანთა ბედ-იღბალს და ოცნებებს ასრულებს. ამბობენ, თუ ხოტეის ფიგურას მუცელზე სამასჯერ მოუსვამ ხელს და კარგ რამეზე იფიქრებ, ჩანაფიქრი აუცილებლად შეგისრულდებაო“. მაშ, ასე, ჩემო ლამაზო, ჯერ სამას-სამასჯერ მოვუსვამთ მუცელზე ხელს და დანარჩენზე მერე ვიფიქრებთ.

- ჯერ მუცლამდე მივიდეთ.
- ეგეც მართალია.

შერიგების აღსანიშნავად, გაგამ ჯიბეზე ხელი გაიკრა, უფრო სწორად, მინიმარკეტის ლიკასთან დაიდო ვალი, რომელთანაც ჩუმ-ჩუმად დაძვრებოდა კიდეც – ეგონა, რომ ჩუმ-ჩუმად, თორემ ის ლიკა და ლიზა ხშირად არჩევდნენ ხოლმე მისი სქესობრივი ქცევის თავისებურებებს. თავიდან ლიზა, ცოტა არ იყოს, ბრაზობდა, მერე კი ჩათვალა, რომ ლიკასთან მოგორავე კაცის გამო ღელვა არ ღირდა, გორავს და იგოროს, რა ვქნა...

ახლა გაგა სამზარეულოში ფუსფუსებდა. საწყალი, ერბოკვერცხის შენვას და სალათის გაკეთებას ცდილობდა, საეჭვო ფერისა და წარმოშობის პომიდორს კანს აცლიდა.

– რას წუნაობ? – ლიზა, ენციკლოპედიის უზარმაზარი ტომით ხელში, სავარძელში იჯდა და გაგას ხელსაც უშლიდა და ნერვებსაც.

- ნაღვლის ბუშტს ურტყამს.
- აა. „ფშენიჩნაია“ უხდება. პამიდორი რამ გაყიდინა?
- მოდი, ეგ სავარძელი ოთახში გავიტანოთ, ჰა?
- რატომ? ხომ გემრიელად ზიხარ ხოლმე? ჩემო ლამაზო!

მისმინე: „ხოტეი კონკრეტული პერსონაჟია, რომელიც ჩინეთში მეთავე საუკუნეში ცხოვრობდა: პატარა, მსუქანი ბერი, სახელად ცი ცი, რომელიც დიდი ტილოს ტომრითა და კრილოსონით სოფელ-სოფელ დადიოდა. ლეგენდის თანახმად, სადაც ის ჩნდებოდა, ადამიანებს წარმატება ეწვეოდათ ხოლმე, ჯანმრთელები იყვნენ და მდიდრები“.

- რალა ჩემთან ვერ ივარგა.
- რა გინდა, მარიშკა ხომ კარგი იყო, შე დამპალო.
- ჰო, – დაეთანხმა გაგა.

ლიზამ რალაცა ჩაიბურღუნა და განაგრძო:

– „თუ ვინმე ჰკითხავდა, ტომარაში რა გაქვსო, ის პასუხობდა: მთელი სამყარო“. ხუთი მილიონი. ჩემი კაი.

- მეტი.
- არა, გადასახადები?
- დაგვბეგრავენ?
- აბა, რა?

- საიდან გაიგებენ, რომ გვაქვს?
- ის ფული, რა, მუთაქაში უნდა შეინახო?
- ოო.

გეგმა მარტივი იყო:

1. ვიპოვოთ მარიშკა.
2. წამოვიღოთ ხოტი.
3. ვიპოვოთ ლონდონელი კოლექციონერი.
4. გავყიდოთ ხოტი.
5. ფული დავამღეროთ.

ეს უკანასკნელი პუნქტი ყველაზე სასიამოვნო განსახილველი იყო, გაგამ სწორედ ამ თემის გავრცობა გადაწყვიტა, მაგრამ არ გაახარეს: ელისაბედი პრაქტიკული ქალი ბრძანდებოდა და უმაღლვე ახსნა, რომ გრძელი გზა პირველი ნაბიჯით იწყება, ანუ მარიშკათი.

ქვეთავი მათ სახურადღებოდ, ვინს მარიშკას არ ისრობდით:

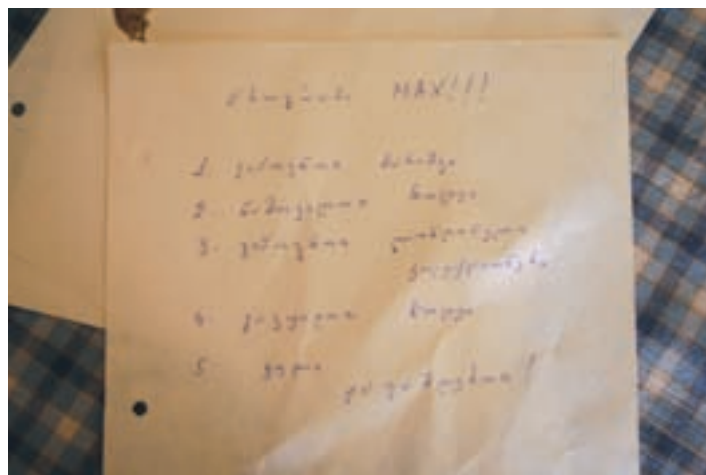
მიუხედავად იმისა, რომ ლიზა თავის ყოფილ პადრუგას სულ შტერად და კიდევ რაღაც-რაღაცეებად იხსენიებდა – როცა საქმე ვინმეს ლანძღვას ეხებოდა, ფაშისტური გამოსვლებისაც აღარ ერიდებოდა და წინაპართა ეროვნებასა და ვინაობასაც კი გადანვდებოდა ხოლმე – ეს ჩვენი მარიშკა არანაირად არ იყო შტერი, – სულ პირიქით, და მისი გონებრივი შესაძლებლობები არც იყო ლიზას სალაპარაკო, ლიზასგან განსხვავებით, საბოლოოდ მშვენივრად უშველა თავს.

მარიშკას უფროსი ძმა, ერთი შეხედვით, უაღრესად რესპექტაბელური ახალგაზრდა, ჯადოქარი იყო, მჩხიბავი თუ შავი მაგიით გატაცებული თუ რაღაცა მსგავსი უბედურება, ზუსტად ეს არავინ იცოდა და დღეს ჭეშმარიტებას, ძალიანაც რომ მოვინდომოთ, ველარ გამოვიკვლევთ, რადგან გერას – ლიზამ ისიც არ იცოდა, სინამდვილეში რა ერქვა ამ ოქროს, გერმანი, გერონტი, ჰერბერტი თუ რა – თავისი გატაცება ძვირად დაუჯდა: გაგიჟდა და უკანასკნელი ჭორების თანახმად, სადღაც კრასნოდარის ფსიქო-ნევროლოგიურ კლინიკაში იჯდა, ცივ და ბნელ ოთახში.

ლიზას გაგიჟებულ-გაუბედურებული გერა წამითაც არ შესცოდებია, რადგან ოდესღაც, მარიშკას მთლად ყმანვილქალობის დროს, ის დაიკოს მედიუმად იყენებდა, ჩვენი ლამაზი ქალაქის ერთ-ერთ გარეუბანში არსებულ ტბასთან, სავსემთვარობაზე დაათრევდა ხოლმე და თავისნაირ ბნელ ტიპებთან ერთად, რაღაცეებს აკეთებინებდა, რას - არ ვიცით. იმ შავ ტბაზე კარგი რომ არაფერი ხდებოდა, ლიზა დარწმუნებული იყო, რადგან ყოველი ასეთი გასვლის მერე, მარიშკა ჩიოდა ხოლმე, სულ ობობის ქსელები მელანდება და რაღაც ჩრდილები დამდევნო.

ააა! ლიზას მსგავსი ჯადო-მადოებისა ძალიან, საშინლად, პათოლოგიურად ეშინოდა.

მარიშკამ თავს სრულიად შემთხვევით უშველა – ლიზას საყვარელ, ცისფერთვალა მევიოლინესთან მიხედა საქმეს, მაინცდამაინც ლიზას დივანზე, და რადგან ამის შემდეგ მედიუმად აღარ ვარგოდა, გერამ ერთი ძალიან მაგრად ცემა და სახლიდან გააგდო, რის შედეგადაც ლიზავეტა უბედური იძულებული გახდა, სკანდალით გაძევებული საყვარლის ადგილი, ანუ ტახტი, მარიშკასთვის დაეთმო და პატარა გოგოზე ეზრუნა კიდევ. მართალია, ამით ერთი გამარჯვება წამდვილად მოიპოვა – მევიოლინე გააცოფა, მაგრამ თვითონაც

VIDEO

მაქსი

მაქსი – დაუდგენელი ეროვნების არსება, გაურკვეველი ასაკისა, რომელსაც მხოლოდ სიხარული მოაქვს, მეტი ვერაფერი.

AUDIO

ძალიან გამწარდა: მარიშკასთან ერთად ცხოვრება ლიზასთვის ბევრი ვერაფერი სიხარული იყო, და იმ ცისფერთვალა ბიჭთან მშვენივრად გრძნობდა ხოლმე თავს. ჯანდაბა მარიშკას.

მაგრამ არა უშავს. არც თავად ლიზა იყო ქართული ზნეობის დედა, ერთი-ორი ტალახიანი საქმე თვითონაც ჰქონდა ჩადენილი, ამიტომ მოლაღატი მუსიკოსი იოლად დაივიწყა და სწორედ იმხანად გადაეყარა გაგას. და თურმე ეს დამპალიც მარიშკასთან დაეთრეოდა! გაგა, შე დამპალო!

კაი, დავუბრუნდეთ მარიშკას. იმის მერე, რაც მრავალი ბინა და მრავალი ფიტნეს კლუბი მოიარა – აერობიკის მასწავლებელი იყო (მეტი მაინც არაფერში ვარგაო, სისინებდა ლიზა, რომელიც თვითონ აერობიკაშიც არ ვარგოდა, მარჯვენა მუხლში რალაცა ჩანყვეტილი ჰქონდა და მოწმენდილ ცაზე უვარდებოდა ხოლმე), იმის მერე, რაც წმინდა ნიკოლოზის ხატზე დაიფიცა, ერთი წელი არაფერს დავლევო, და იმის მერე, რაც საქმროდ წოდებულმა მამრმა 7 კილოიანი სიამის კატა გაულახა – თვითონ მარიშკას ვერ დაენია, ცქვიტი გოგო იყო და გაასწრო, – მარიშკამ ლიზას კარში ბარათი გაარჭო, წავედი მეო, და წავიდა. სადღაც. როგორც ახლა გაირკვა, რიგაში. ლანირაკი უძახე და – აჰა! დამპალ მარიშკას ეს დამპლი გაგასთვის უთქვამს. გაგასთვის, ლიზასთვის – არა! ო, გაგა, შე დამპალო! ვერ გამოკითხე, კონკრეტულად სად და ვისთან მიეთრეოდა? სად ვიპოვო ახლა მარიშკა?

– ვინ გვყავს, ჩემო სიცოცხლე, რიგაში?

– არავინ, – ანუგეშა გაგამ.

ცუდია, იფიქრა ლიზამ. ძალიან ცუდია. მოიცა!

– მაქსიმა სადაა?

– მინაში. – უპასუხა მშვიდად გაგამ. ამჯერად სავარძელში ის იჯდა და დანაყრებული და ჩამთბარი, ტკბილი ძილის მოლოდინში, ჩინებულად გრძნობდა თავს.

გაგას არ უნდოდა მარიშკას ძებნა, გაგას უნდოდა სითბო და სინაზე, მაგრამ ლიზა ხომ უფასოდ არაფერს აღირსებდა... ახლაც სულ ტყუილ-უბრალოდ უშლიდა ნერვებს: რა ხოტეი, რა რიგა, შე სანყალო ლიზა.

მაინც რა სულელი გოგოა, ფიქრობდა გაგა.

– მოკვდა მაქსიმა.

– არ გადამრიო! რატომ?

რალა რატომ?

თუკი მაქსს არ იცნობდით

თქვენ არ იცნობდით მაქსიმას? მაქსს, მაქსიმუმს, ოქროს ბიჭს ყველა იცნობდა, ორ წელიწადში ერთხელ მაინც ჩამოდიოდა თბილისში, გოგირდის აბანოებში დადიოდა და გაგა სულ დასცინოდა, ბოროტი, ალა მაჰმად ხანსაც ეგონა, გოგირდი მიშველისო, მაგრამ მაგ საქმეს უკვე არაფერი ეშველებო.

იმ ავადსახსენებელი წლის ზამთარში, როცა ჩერნობილი აფეთქდა, მაქსმა იმხანად ჯერ კიდევ ნორჩსა და მხიარულ ლიზას უამბო, რომ სადღაც, ჯანდაბაში, ბალტიისპირეთის რუხ მინაზე, ერთი სახლი ეგულეობდა, ძველი, ნესტიანი და დამპალი, და რომ ამ სახლის ყიდვა უნდოდა, მოახლოებული სიბერის მშვიდად გასატარებლად – ოცდაათს გადაცილებული იყო და ძალიან ღელავდა.

მაქსიმა, საბჭოთა კავშირის სექსუალური რევოლუციის პიონერი, ვერასოდეს ვერაფერს იყიდდა, თავი მძივების აც-

AUDIO

მით გაჰქონდა და სხვადასხვა ქალაქში სხვადასხვა ქალებთან თანაცხოვრებით გადიოდა ფონს – აჭმევდნენ, ასმევდნენ და სადმე აძინებდნენ ხოლმე. თუმცა ვერ ვიტყვით, მაქსი ქალებს ჩაგრავედაო – პირიქით, იმის უმადური არავინ დარჩენილა, თბილი, ალერსიანი კაცი იყო, თან ხელმარჯვე, აგერ, ლიზასაც კი მოუხატა ჭერი – ნათურის ირგვლივ მერცხლები მაქსის ნახელავი იყო, და ლიზას მაქსი სულ აგონდებოდა: თუ კარგ გუნებაზე იყო, გაღვიძებული გულით ლოცავდა ხოლმე, შენ გაიხარე, მაქსო, თუ გაჯავრებული ახედავდა, ათასგვარ ოხრობას უსურვებდა – მოკლედ, დღე არ გასულა, გულაღმა მწოლ ლიზას მაქსი არ ესენებინა, ხან ისე, ხან ასე...

მერე მაქსი გაქრა, რაც არავის გაკვირვებია, მაგრამ ისეთი დაბრუნდა, რომ ყველა გაოგნებული დარჩა: დაგრებილი თითებით, უზარმაზარი სათვალით, გამხდარი-გამხდარი. მაქსმა ორი დღე რეაქტორთან იმუშავა, ჩერნობილში, ფული აიღო, სახლი იყიდა და სულ მალე აღმოაჩინა, რომ სახლი აღარ უნდოდა, აღარც ქალი უნდოდა, აღარც მძივების აცმა შეეძლო და აღარც ჩიტების ხატვა. მაქსმა სახლი გამოკეტა და კვლავ გზას გაუდგა, იმ იმედით, რომ გზაში მოკვდებოდა და არა ბალტიისპირეთის რუხ მიწაზე, ძველ, ნესტიან და დამპალ სახლში.

მას მერე კიდევ დიდხანს იარა და ლიზას აზრადაც არ მოსვლია, რომ ბოლო შეხვედრის შემდეგ, მრავალი წელი გავიდა და ახლა თვითონ იყო იმ ასაკში, როცა სიბერის შიშით შეპყრობილი მაქსიმა აქ, ამ ოთახში, ამ მაგიდაზე შემოდგმულ სკამზე მდგომი, მერცხლებს ხატავდა და თავისი საოცნებო თავშესაფრის შესახებ ყვებოდა.

– ძალიან მეცოდება, – თქვა ლიზამ. – ძალიან. ნათელი დაადგეს. მე ძალიან მიყვარდა მაქსიმა.

– მეც. მოდი, კიდევ ერთ ბოთლს ამოვიტან, ჰა? ან, თუ გინდა, შენ ამოიტანე.

მაინც რა ღორი ხარ, იფიქრა ლიზამ.

– კაი. იჯექი.

... დიდძალი არყის ბრალი იყო თუ რისა, ძნელი სათქმელია, მაგრამ სალამო შედგა და გაგას ფშვენა-ხვრენის მიუხედავად, ლიზას ტკბილად, ტკბილად ჩაეძინა.

მაგრამ სულ ცოტა ხნით.

– ბებოები! – აბლავლდა გაგა. – ბაბუშკინები! აეეე!

ლიზა წამოხტა და შუქი აანთო.

– რა ბებოები? – ლიზამ გამხეცვებაც ვერ შეძლო, ძალიან დაფრთხა. – სად ხედავ?

– ბებოები! ბებო, ლიზა, ბებო!

გიჟია, ფიქრობდა ლიზა.

გაგიჟდა.

ვაიმე.

VIDEO

გაბრძნობა შემდეგ ნომერში>>>

თეონა დოლენჯაშვილი

„იანვრის მდინარე“

მოთხრობები

ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა

2005 წ.

ბოლოს და ბოლოს, როდის იწყება ამ ქალაქში ახალი სეზონი? წიგნების მალაზიებს ეს ჯერ მხოლოდ მოზღვავებულ სასკოლო სახელმძღვანელოებზე ეტყობათ. საზაფხულო თვეება ნაბეჭდ ქართულ მხატვრულ ლიტერატურაში სექტემბრის ბოლომდე გრძელდება და იძულებული ვარ, ძველ გამოცემებში დავიწყო ქექვა და გადავამოწმო, იქნებ წინა ჯერზე რამე საინტერესო გამომჩნა?

და, თქვენ წარმოიდგინეთ, გამომჩინია: რიო დე ჟანერიო - "იანვრის მდინარე" და მისი ავტორი თეონა დოლენჯაშვილი. დებუტანტი მწერლების მოზღვავეების ფონზე, მისი კრებული აშკარად ყურადღების ღირსია. ვინც სარჩევს გადაშლის და მოთხრობების სათაურებს ჩაიკითხავს, გაახსენდება, რომ რამდენიმე მათგანი სხვადასხვა ლიტერატურულ გამოცემაში წაუკითხავს. პირადად მე, "ლიანა, ვერა, ნორიკო" მეცნო. წიგნიც ამ მოთხრობამ შემაძინა და მეერ უკვე დიდი ემოციით წამაკითხა პირველივე ტექსტი — "ფიდაი, ანუ ამინა სამიდან ხუთამდე".

თუ "ლიანა, ვერა, ნორიკო"-ში აღწერილმა შემოდგომის ბაღმა ერთი კონკრეტული ბაღი გამახსენა ქიაჩელის ქუჩაზე, დანარჩენ მოთხრობებში მსგავსი გეოგრაფიული ლოკალიზება ვერაფრით მოვახსენებ. თეონა დოლენჯაშვილის გმირები ისეთები არიან, კრიტიკოსები რომ უეროვნებოს უწოდებენ. მათი ეროვნების დადგენა მართლაც ძნელია, მაგრამ სხვა მსგავსი გმირებისგან განსხვავებით, ეს ადამიანები მკითხველს ახალი, გლობალური სახლის არსებობას შეახსენებენ. ამ სახლში მცხოვრები ადამიანებისთვის ერთმანეთზე უფრო ახლობელი და ორგანული რამ არის: ტელევიზორი, ტერაქტი, კარნავალი და კლონი. ლოკალიზებას და გმირების ნაციონალური ნიშნით გამორჩევას ავტორი თქვენ განდობთ. მთავარია, "იანვრის მდინარეში" შეცურვა შეძლოთ და ეს პროცესი მოგეწონოთ.

იუსტაინ ბორღერი

„სოფის სამყარო“

რომანი

ბაკურ სულაკაურის გამომცემლობა

2005 წ.

მეორე, არცთუ ისე ახალი წიგნი, რომელიც არცთუ ისე ახალი გამოცემა არა მხოლოდ ქართულ ენაზე, არამედ, ზოგადად, მსოფლიო ლიტერატურაში. გორდერის "სოფის სამყარო" განხილვა და გაანალიზება ევროპამ 90-იანი წლებიდან დაიწყო. მას შემდეგ, ნორვეგიულად დაწერილი წიგნი 60-ზე მეტ ენაზე ითარგმნა და არა მხოლოდ ნორვეგიის ბესტსელერი გახდა, არამედ "ნიუ იორკ თაიმსისაც", მისი ავტორი, ოსლოელი 53 წლის მამაკაცი კი ერთ-ერთ ყველაზე პოპულარულ თანამედროვე სკანდინავიელ მწერლად იქცა.

რეცენზენტები წიგნის ყოველ ახალ დამატებით გამოცემაში საგანგებოდ აღნიშნავენ, რომ გორდერისგან ასეთ პოპულარობას წინასწარ არავინ ელოდა. რით დაინტერესა 14 წლის სოფი მსოფლიომ? ალბათ, კითხვამ - "ვინ ხარ შენ?" და კითხვაზე პასუხის ძიების მიზნით, სხვადასხვა ფილოსოფიური მიდგომის განხილვამ. ავტორი ხომ იწყებს ანტიკური მითებით, მოდის ფროიდის დრომდე და დიდი აფეთქებით ასრულებს.

წიგნს მეორე სათაურიც აქვს: რომანი ფილოსოფიის ისტორიის შესახებ. ეს რომანი პატარა სოფის სარკეში ჩახედვით და ფილოსოფოსობის მარტივი მცდელობით იწყება - სარკეში ვისაც ვხედავ, მე ვარ? თუ ვინმე სხვა? რა ჰქვია მას? რას შეცვლიდა ის ფაქტი, მას სხვა სახელი რომ ერქვას? შემდეგ კითხვები რთულდება და სოფის სამყარო სულ უფრო საინტერესო ხდება. თუ ჩემსავით, თაროზე ახლა შენიშნეთ იუსტაინ გორდერის წიგნი, გირჩევთ შინ წაილოთ.

შეგახსენებთ, რომ ნორვეგიული ტექსტის გაქართულებაზე დავით აკრიანმა და ნოდარ მანჩხაშვილმა იბრუნეს. რედაქტორი: ნოდარ ლადარია.

სასნიობა

თანამედროვე დრამატურგია

(პიესების კრებული)

საგამომცემლო ცენტრი „სომლი“

2005 წ.

თუ უკვე შეიძინეთ "არტეს" მიერ დაბეჭდილი თანამედროვე პიესების კრებული, "სომლის" გამოცემას მაინც ნუ აუვლით გვერდს. შემდგენელი თამარ აბრამიშვილი თანამედროვე დრამატურგიის მართლაც გამორჩეულ ნიმუშებს გვთავაზობს:

ედვარდ ოლბს თეატრის მოყვარულები ორი ცნობილი პიესის - "ამერიკული ოცნება" და "ვის ეშინია ვირჯინია ვულფის" გამო სცემენ დიდ პატივს. კრებულში წარმოდგენილი "რამოხა ზოოპარკში" კი 1958 წელს დაიწერა და ჯერ ბერლინის, შემდეგ ნიუ იორკის სცენებზე დაიდგა.

განსაკუთრებული წარდგენა არც ჰაროლდ პინტერს სჭირდება. ამჯერად ასმათ ლეკიაშვილი ცნობილი ინგლისელი დრამატურგის "ნარსულს" წარმოგვიდგენს.

შემდეგ - შარლოტ კიტლი და მისი "დედამ მითხრა, არ გაბედო", რომელიც ლონდონის ეროვნულ სცენაზე მეოცე საუკუნეში დადგმულ 100 საუკეთესო პიესას შორის შევიდა.

აქვეა ნორვეგიელი ჯონ ფოსე და პიესა "ჩვენ არასდროს დავშორდებით", რომელიც ევროპული სცენების ერთ-ერთი ფავორიტი სპექტაკლია.

შემდეგ მოდის ჟან-ლუკ ლაგარსი და "მიუზიკ პოლი". ლაგარსი, სიცოცხლის მანძილზე, სხვა რეჟისორებს თავისი პიესების დადგმის ნებას არ აძლევდა. მისი გარდაცვალების შემდეგ კი, ეს ტექსტები სცენიდან არც ჩამოდის.

კრებული გერმანელი მარლენ შტრეიერუვიცის და ფრანგი ნატალი საროტის პიესებით სრულდება.

რეკომენდებული

სად: კინოთეატრი „ამირანი“
როდის: ოქტომბერი
რეჟისორი: გაი რიჩი

„რა გითხრათ? ამ ფილმის პრემიერზე მხოლოდ იმ შემთხვევაში ვერ მივიდოდი, თუ ვინმე მანიაკი... მაგალითად, ხელებს და ფეხებს გადამატყუევდა.“

დედა, ცოლი და, უბრალოდ, მომღერალი მადონა.
2005 წელი. ტორონტოს საერთაშორისო კინოფესტივალი.

ვერაფერს იტყვი. დედა მადონა ცდილობდა, რომ საყვარელი ქმრის, გაი რიჩის ბოლო ფილმზე ერთი-ორი კარგი სიტყვა ეთქვა ჟურნალისტებისთვის, მაგრამ ეს, რბილად რომ ვთქვათ, ყოვლად უშედეგო აღმოჩნდა. თუმცა ეს სვეტი მადონას არ ეხება და ამიტომ, პირდაპირ გადავალ სათქმელზე და გეტყვი:

ფილმის გმირი, ჯეიკ გრინი - აუტანლად აზარტული ადამიანია. ფული მართლაც ბევრი აქვს. ერთ დღეს, ბანქოს სათამაშოდ, მას დიდ ბოსთან, მაჩასთან დაპატიჟებენ, ოღონდ ერთი პირობით: აუცილებლად უნდა წააგოს. დიდ ბოსთან ხომ ყველა აგებს?!

მაგრამ რიჩი რაღა რიჩი იქნებოდა, რომ თავდაყირა არ დაეყენებინა ყველაფერი. ამიტომაც... გრინი პატიოსნად მიდის ბოსთან, ლას ვეგასელ მაფიოზს ბოლომდე გამოუსუფთავებს ჯიბებს და არც უცენზურო სიტყვებს დააკლებს. აი, ასე.

ასე რომ:
განგსტერები,
აზარტული თამაშები,
ტყუილი,
და
action.

მექანიკური ფორტოხალი

სად: კინოდარბაზი „ამარკორდი“
როდის: ოქტომბერი
რეჟისორი: სტენლი კუბრიკი

ისინი ოთხნი იყვნენ: ალექსი, პიტი, ჯორჯი და დიმი.

შავი ქუდეებით და თეთრი ტრიკოებით. მიირთმევენდნენ რძეს, უსმენდნენ ბეთჰოვენს...

და ზოგჯერ...
კლავდნენ, თავს ესხმოდნენ, აუპატიურებდნენ.

„მექანიკური ფორტოხალი“ ინგლისელი მწერლის, კომპოზიტორის და კრიტიკოსის, ენთონი ბერჯესის ერთ-ერთ ყველაზე ცნობილი რომანია. ინდივიდის და სახელმწიფოს ურთიერთობა, ახალგაზრდა დამნაშავეის ისტორია და ძალადობა, რომელიც შობს ძალადობას, კინოს ისტორიაში ყველაზე ნათლად, სწორედ კუბრიკმა დაანახა მაყურებელს.

უნდი კარლოსის ელექტრონული მუსიკა. ბეთჰოვენის მე-9 სიმფონია. კორსაკოვის „შეპერვადა“. როსინის „სევილიელი დალაქი“...

და კუბრიკის შეუდარებელი ფსიქოპატები. მიუხედავად იმისა, რომ ეს ფილმი ძალიან ადრე მაქვს ნახა, შთაბეჭდილება და ემოცია დღესაც მძაფრია. ეს ხომ ახალგაზრდა კანონდამრღვევის ისტორიაა, რომელიც ციხეში ხვდება და თანხმდება, გაიაროს სახელმწიფო ექსპერიმენტი; უფრო სწორად, „სარეაბილიტაციო“ ექსპერიმენტი, რომელიც მას ნორმალურ ადამიანად აქცევს. ძალადობიდან ძალადობამდე, სისასტიკიდან სისასტიკემდე. 1971 წელს გადაღებული ფილმი, რომელიც არასდროს კარგავს თავის ჟღერადობას და აქტუალურობას.

ერთი კი ბოლომდე გაუგებარი რჩება – ვინ არის ნორმალური ამ სამყაროში?

თბილისის მე-6 საერთაშორისო კინოფესტივალი „კარმეთა“

სად: კინოთეატრები „ამირანი“, „რუსთაველი“, კინოს სახლი.
როდის: 4-9 ოქტომბერი

4 ოქტომბერს, კინოთეატრ „ამირანში“, გიორგი შენგელაიას ფილმი „მოდოდა მატარებელი“, საზეიმოდ გახსნის მე-6 საერთაშორისო კინოფესტივალს „პრომეთე“. 6 დღის განმავლობაში, ფესტივალზე 100-მდე ნამუშევარი: დოკუმენტური, მოკლემეტრაჟიანი მხატვრული და ანიმაციური ფილმი იქნება წარმოდგენილი.

პროგრამა: „ჰორიზონტები“, „პანორამა“, „ვეროპული კინოს ფორუმი“...

კვირული: თანამედროვე გერმანული, შვედური, თურქული ფილმის...

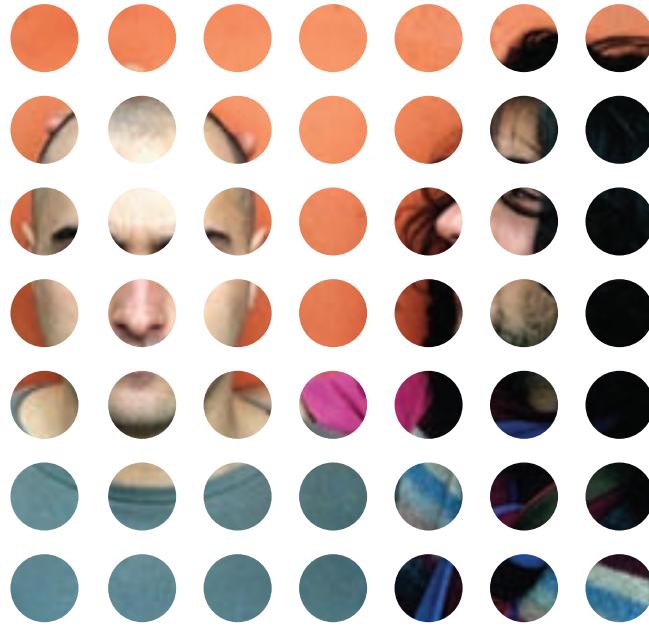
ნაჩვენები იქნება: ავსტრიული, კორეული, ჩინური, რუსული არასაკონკურსო ფილმები...

12 საკონკურსო ნამუშევარი...
კანის, ბერლინის და სხვა კინოფესტივალთა გამარჯვებული ფილმები... (იხ. გვ. 138)

წლევანდელ „პრომეთე“-ს სამი ჟიური შეაფასებს. ესენია: ძირითადი; სერგო ფარაჯანოვის სახელობის და პირველად, ფესტივალის ისტორიაში, დამოუკიდებელ კრიტიკოსთა ჟიური „ფიპრესი“.

სიახლეა ისიც, რომ წლევანდელ საკონკურსო პროგრამაში სამი ქართული ფილმი იღებს მონაწილეობას; იმართება მერაბ კოკოჩაშვილის 70 წლისთავისადმი მიძღვნილი ჩვენება და ნიგნის პრეზენტაცია; გაიმართება არაერთი საინტერესო სადამო და შეხვედრა ფესტივალის ფარგლებში მოწვეულ სტუმრებთან.

კინოფესტივალი „პრომეთე“ 9 ოქტომბერს, კინოთეატრ „ამირანში“ ჟული ბერტუჩელის პრიზიზრებული ფილმით „რაც ოთარი წავიდა“ დაიხურება.

რადიო უსწოების აპეტი

„კი მაგრამ, რა დაწესებულებაა ეს?!“ - გავიფიქრე, როგორც კი კარი შევაღე. უამრავი უცნობი ადამიანი დამხვდა. ყველა რაღაცით იყო დაკავებული – ზოგი კომპიუტერთან იჯდა, გოგოები ფურცლებით ხელში აქეთ-იქით დარბოდნენ... და შესვლისთანავე ყველამ ისე გამომხედა, ვიფიქრე, რამე ხომ არ მჭირს-მეთქი. დავიბენი. დაჯექიო, მითხრეს. გვერდზე გახედვაც ვერ მოვასწარი, რომ სკამიც იქვე გაჩნდა. “თავი ისე იგრძენი, როგორც საკუთარ სახლში” – მითხრა ერთ-ერთმა. მიწოდდა მეთქვა, – სიამოვნებით, ოღონდ ცოტა გამიჭირდება, ჩემს სახლში ამდენი ხალხი არ ტრიალებს-მეთქი, – მაგრამ გადავიფიქრე; იმიტომ, რომ იმავე კაცმა თვალთ სასიამოვნო გარეგნობის გოგონას ანიშნა, “ამას მიხედეთო”.

- გოგონა - ყავა შაქრით თუ უშაქროდ?
- მე - გმადლობთ, ორი თუ შეიძლება.
- გოგონა - ორი ჭიქა თუ ორი კოვზი?
- მე - რა თქმა უნდა, კოვზი.

მადლობის თქმას ვაპირებდი, რომ მაგიდაზე მოხატული ფინჯანი გაჩნდა...

(ისმის ხვრების ხმა)
„ეუფ“, მაგარია...

დავდივარ ასე, ოთახიდან ოთახში, ყავით ხელში, „როგორც საკუთარ სახლში“, ჩუსტები-ლა მაკლია. ერთ ოთახში ადამიანების ჯგუფი დგას და იცინის. მეც მათთან ერთად დავდექი და ვიცინი – რაზე, თვითონაც არ ვიცი. და მაშინლა გამახსენდა, რისთვის მოვედი, როცა ვილაც „ნაუშნიკებნამოცმულმა“ კაცმა ჭიჭიკო თუ ბიჭიკო მოიკითხა. მეც მაგათ ვეძებ-მეთქი, ვთქვი, მაგრამ ვინ მოგისმინა?! ამიტომ ჩემი ყავის ჭიჭიკო ხელში, ისევ ოთახიდან ოთახში დავინწყე სიარული. წარმოიდგინეთ, როგორ გამეხარდა, როცა ერთ ოთახში ძველი ნაცნობები, – თანაც ორი, – ვნახე. გამოველაპარკეთ ერთმანეთს და ვკითხე, ჭიჭიკო და ბიჭიკო ხომ არ იცით სად უნდა ვნახო-მეთქი. ერთმანეთს გადახედეს, მერე ისევ მე გამომხედეს, უცნაურად გაიღიმეს და იქვე მდგომ გოგოს რაღაც ანიშნეს. გოგომ ხელი დამავლო და მიკროფონებიან ოთახში ისე აღმოვჩნდი, თვითონაც ვერ მივხვდი. მაშინვე სკამზე დამსვენეს... ოთახში ისევ ის დიდი ხნის ნაცნობები შემოვიდნენ. როგორც კი ხმა ამოიღეს... ყველაფერი თავის ადგილზე დადგა. „აი, თურმე ვინ ყოფილან ჭიჭიკო და ბიჭიკო“ – გავიფიქრე და გამეღიმა. ალბათ თქვენც გაინტერესებთ, ვინ არიან ისინი... დარწმუნებული ვარ, თქვენც იცნობთ მათ. ესენი ხომ... მაგრამ ამ დროს მიკროფონს მაჩეჩებენ ხელში. არც კი ვიცი, რას ვლაპარაკობ... ისმის მუსიკა, სხვათა შორის, კარგი...

და როცა თავში ისევ პირველმა კითხვამ – „რა დაწესებულებაა ეს?!“ – გამიელვა, უკვე ჩემს “ჭოჭინაში” (ავტომობილში) ვიჯექი, დავკოქე, ჩავრთე რადიომიმღები და ნაცნობი ხმა გავიგონე: „უცნობი FM-ი ამოვიჩემეე“...

ააა!!!

P.S. ისე, კარგად დაფიქრდით, იქნებ ჭიჭიკო და ბიჭიკო, სულაც თქვენი მეგობრები აღმოჩნდნენ... ვწუხვარ, მაგრამ მათ ვინაობას ვერ გაგიხვლეთ. თუ ეცდებით, იქნებ რამე გამოგივიდეთ.

ჰანიკო თარხნიშვილი

გაათავისუფლეთ თქვენი
ბუნებრივი ზრუნვა

100%-ით უპირატესი თქვენი!

